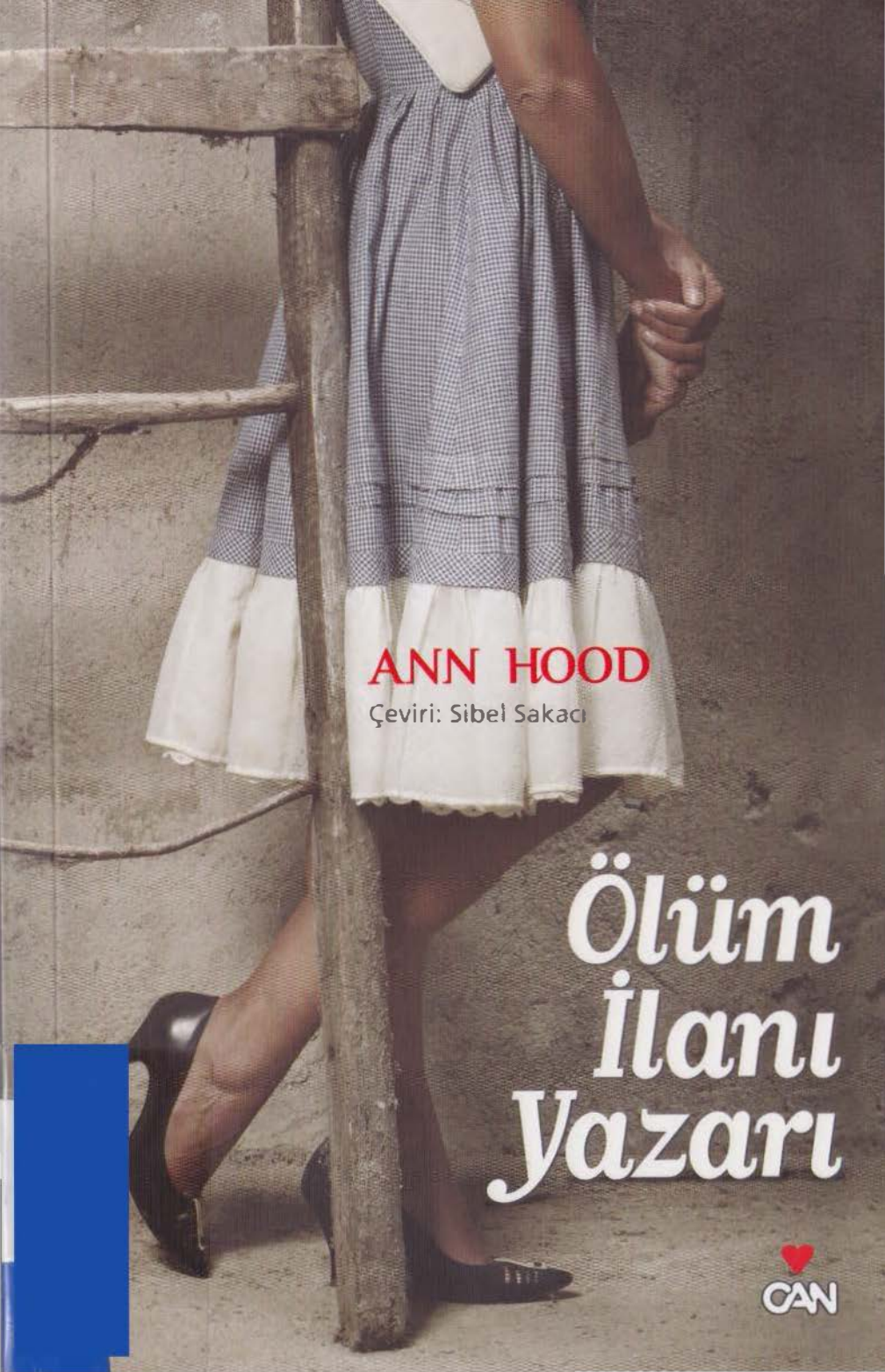

ANN HOOD

Çeviri: Sibel Sakacı

Ölüm İlanı Yazarı

CAN

The Obituary Writer, Ann Hood
© 2013, Ann Hood
© 2013, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ekim 2013, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Act creative
Kapak resmi: © iStockphoto.com / Claudio Arnese

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3
Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1890-8

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

ANN HOOD

Ölüm İlanı Yazarı

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Sibel Sakacı

ANN HOOD, 1956'da Rhode Island'da doğdu. Romanlarında ve öykülerinde otobiyografik özelliklere yer veren Amerikalı yazar, beş yaşındaki kızının ölümünden sonra yaşadığı acıyı *The Knitting Circle (Örgü Grubu)* adlı romanında ve *Comfort: A Journey Through Grief (Teselli: Bir Keder Yolculuğu)* adındaki anılarında aktardı. En yeni yapıtı *The Obituary Writer (Ölüm İlanı Yazarı)* olan Hood'un aralarında *Somewhere Off the Coast of Maine (Maine Kıyısı Açıklarında Bir Yer), The Red Thread*'in *(Kırmızı İbrişim)* de olduğu on beş romanı, kısa öykü seçkisi ve kurmaca dışı kitapları da var.

SİBEL SAKACI, 1963 yılında İstanbul'da doğdu. Üsküdar Amerikan Kız Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenim gördü. Uzun yıllar finans sektöründe ve sonrasında Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Birimi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Maeve Binchy, Jasper Kent, Joseph Iannuzzi gibi yazarların ve çok sayıda çocuk kitabının çevirmenliğinin yanı sıra özellikle eğitim, sağlık, sanat ve finans konularında araştırma kitaplarının, çevirmenliğini ve editörlüğünü yaptı. Halen ilgili konularda hem sözlü hem yazılı çeviri yapmaya devam etmektedir.

Sevdiklerime

BİR

Öncelikle, yaslı insanlar mümkünse güneşli ve içinde yanan bir şöminenin bulunduğu bir odada oturmaya teşvik edilmelidir. Masaya kadar gidemeyecek haldeyseler, kendilerine küçük bir tepsi içinde çok az miktarda yiyecek götürülmelidir. Bir fincan çay, kahve veya et suyu, küçük bir dilim kızarmış ekmek, bir yumurta, sıcak seviyorlarsa süt veya sütlü ekmek.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

1

Kayıp çocuk

CLAIRE, 1960

Claire geriye bakıp da aslında bu ilişkiyi neden yaşadığını düşünecek olsa, işe kayıp çocuktan başlardı. Virginia'da havanın iyice ağırlaştığı, mevsimin ilk rutubetli günleri, haziranın ortalarıydı. Okulun son günleriydi ve Claire mutfak penceresinden otobüsün köşede durduğunu, mahallenin çocuklarının kan ter içinde etekleri, bluzları, haki renkli pantolonları, nemli pamuklu gömlekleriyle, tembel köpek yavruları gibi otobüsten indiğini görebiliyordu. Yanlarından beyzbol eldivenleri sarkan okul çantalarını kaldırımda sürüklüyorlardı. Atlama ipleri, sanki onlar da sıcaktan bunalmış gibi, küçük bir grup kızın peşi sıra geliyordu.

Bu manzarayı gören Claire gülümsedi. Sabunlu suyun içindeki sarı lastik eldivenli elleri sanki otomatiğe bağlanmış gibiydi. Yıka. Durula. Kuruması için damlalığa koy. Al baştan. Mutfakta, önündeki pencere pervazında soğumakta olan çikolatalı kekin kokusu vardı. Biraz da, içtiği sigaranın hafiflemiş kokusu ve kızartıp rulo köfteye eklediği soğanın kokusu. Kathy yukarıda, en sevdiği oyuncağı, eski ve yıpranmış doldurulmuş tavşanı Mimi'yi elinden tutmuş uyuyordu.

Claire'in koltuk altlarından ter boşanıyordu. Çocuklara bakarken, hava dışarıda yemek yenemeyecek kadar sıcak mı acaba, diye düşündü dalgın dalgın. Birkaç yıl içinde Kathy'nin de onların arasına katılacağını, her sabah sekiz on beşte, düzgünce örülmüş saçları ve tertipli bir şekilde kıvrılmış çorap-

larıyla çığlık çığlığa o otobüse bineceğini ve tıpkı bu çocuklar gibi saat üç buçukta, ter içinde, yorgun ve ateş basmış halde eve döneceğini hayal etmekte zorlanıyordu.

Bu, Peter'ın ikinci bir çocuk için hazır olduğunu söylediği haziran ayıydı ve Claire sevişmelerinden önce diyaframını takmayı istemeden de olsa bırakmıştı. Teorik olarak, o da daha fazla çocuk istiyordu. Honeysuckle Hills'de oturan diğer ailelerin en az iki, ama daha çok üç-dört çocukları vardı. Boşanma gibi, tek çocuk sahibi olmak da nadir rastlanan ve yadırganan bir durumdu. Herkes, tek çocuklu bir ailedeki annenin, bir çeşit kadın rahatsızlığı olduğundan şüphelenirdi.

Ne de olsa, 1960 yılıydı. Ülke, bir savaş atlatmıştı. Şehirde, Arlington ve Alexandria'da, Honeysuckle Hills gibi mahallelerin etrafında pıtrak gibi yeni evler ve Quail Ridge ve Turtledove Estates[1] gibi pastoral isimleri olan yeni mahalleler kuruluyordu. Geniş, kıvrımlı sokakları, biçilmiş çimleri, içinde uyumlu mobilyaların bulunduğu verandaları vardı. Erkekler Washington D.C.'de çalışmaya giderken takım elbise, fötr şapka ve palto giyiyor; kadınlar yerleri kaplayan duvardan duvara halıları süpürüyordu. Mobilyaları limonlu Pledge ile cilalıyor, Campbell marka çorba ve konserve sebzeyle güveç pişiriyorlardı. Her hafta kuaföre gidiyor, saçlarını spreyletip kabarttırıyorlardı.

Uzun yaz akşamlarında, aileler dışarıda oturup sokakta bisiklete binen, ya da küçük motosikletlerin veya patenlerin üzerinde dengelerini bulmaya çalışan çocuklarını izliyordu. Sokağı, çim biçme makinelerinin patırtılarının ve uzaktan gelen radyo seslerinin yanı sıra, atlama ipleri kaldırıma çarptıkça neşeyle şarkı söyleyen kızların sesleri dolduruyordu. Cumartesi öğleden sonraları, "yeniyetmeler" toplanıyor, ellerinde banyo havluları, hâlâ esnek olan bedenlerini çalkalayarak tvist öğrenmeye çalışıyorlardı. Üzerinde plastik ayak izleri basılı olan bir

1. Sırasıyla, Honeysuckle Hills, Hanımeli Tepesi; Quail Ridge, Bıldırcın Bayırı; Turtledove Estates, Kumru Evleri. (Ç.N.)

matın üzerinde yürüyerek beceriksizce ça-ça yapıyorlardı.

Claire şu anda bile birisinin transistorlu radyosundan, Brenda Lee'nin "*I'm Sorry*" şarkısının mırıltısını duyabiliyordu. Bulaşıklar yıkanmış, otobüsten inen çocuklar evlerine dağılmıştı. Claire lastik eldivenlerini çıkarıp süslemek üzere krema sürülecek kadar soğuyup soğumadığını anlamak için kekin üzerine dokundu. Yeterince soğumamıştı. Az sonra Kathy uykusundan uyanacak, biraz huysuzlanacak, Claire'in kucağında oturmak için ısrar edecek ve onu hiçbir şey yapamayacağı şekilde esir alacaktı. Claire saate baktı. Şansı yaver giderse, önünde boş geçirebileceği yirmi dakikası vardı. Bir an, katlanmayı bekleyen bir sepet dolusu çamaşır, yataklara sermeden önce havalandırılması gereken yazlık keten çarşaflar geçti aklından.

Ancak bunları yapmak yerine, kendisine büyük bir bardağa buzlu çay koydu. İçine buz, sakarin ve camın yanında bir bardakta duran naneden bir yaprak ekledi. *Time*'ın, kapağında sade bir kadın resmi ve "Banliyölü Eş" başlığı bulunan yeni sayısını eline aldı. Kapağı çapraz olarak bölen sarı bant, halkın üçte birinin banliyölerde yaşadığını duyuruyordu. Arka bahçedeki şezlonga uzandı ve ana hikâyeyi okumaya başladı.

> Her Amerikan şehrinin etrafında, yer isimleri ve insanlarıyla topluca Banliyö diye adlandırılan, yeşilliklerden oluşan bir çelenk vardır. Banliyö şehirlerin arkasındaki tepelerin arasından dolaşır, bir zamanlar çiftlik ve otlak olan yaylalardan geçer, derelere ve ormanlara ulaşır...

Tanrı aşkına, kim kendi hayatının neye benzediğini okumak ister ki, diye düşündü derginin sayfalarını çevirirken. Okumaya devam ederken kendi mutlu hayatını düşündü. Zenci kadın şarkıcı Eartha Kitt evlenmişti. Mussolini'nin kızı da. Judy Holliday ve Jimmy Stewart'ın yeni filmlerinin galası vardı. Başkan Eisenhower Japonya'ya gitmişti –zaten hep bir yerlerde, diye düşündü Claire– ve Kamboçya Prensi'nin 12 kilo vermesi gerekiyordu.

Dergiyi kapadı ve sandalyesinin yanındaki çimlerin üze-

rine bıraktı. Güllerin kokusu ağır, neredeyse uyuşturucuydu. Claire arıların vızıltısını duyuyordu. Yandaki Parkerların bahçesinin karşısında, yazlık saç tıraşları öğleden sonra güneşinin altında parlayan bir grup gürültücü oğlan çocuğunun yürüdüğünü görüyordu. Hepsini tanıyordu ve etrafındaki şeylerin aşinalığı içini rahatlatıyordu. Beyaz bir araba çocukların yanından geçti, köşeden saparak gözden kayboldu. Çocuklar yaklaşmış; sadece çocuklarda görülen heyecanlı sesleri iyice yükselmişti. Claire'in anlayabildiği kadarıyla aya gitmekten söz ediyorlardı.

Beyaz araba tekrar ortaya çıktı, ancak bu kez daha yavaştı. Honeysuckle Hills'in dolambaçlı sokaklarında yolunu kaybetmiş birisi gibiydi. Şehir sokaklarının paralel düzenine; sayıların ve harflerin mantığına alışık insanların kafası, Mulberry, Maple ve Marigold sokaklarında gezinirken karışırdı.

Kathy'nin uyanırken çıkardığı keskin çığlıklar havada yankılanarak Claire'in kendine ayırdığı zamanı böldü. Çayı ve dergiyi unutan Claire içeri girdi, merdivenlerden Kathy'nin odasına çıktı.

"Kötü Anne," diyerek somurttu Kathy.

Claire, yatağı ıslatmadığından emin olmak için kızının poposunu elledi. Kuruydu. Küçük bir zafer.

"Buraya gel, Kitty Kat," diye mırıldandı Claire, kaskatı duran kızını kucaklarken. Kathy hep ters tarafından kalkardı.

Bisküvi ile süt atıştırıp kâğıt bebeklerle oynadıktan sonra, Kathy nihayet yatıştı.

Claire onun sofrayı kurmaya yardım etmesine, peçeteleri ve çatal bıçakları verandaya götürmesine izin verdi. Kathy'ye peçeteleri üçgen şeklinde katlamayı, çatalları sola, kaşık ve bıçakları sağa koymayı öğretmişti.

"'Solda' derken de beş harf var. 'Çatal' derken de," diye açıkladı Claire. "'Sağ tarafta da' derken on iki harf var. 'Bıçak ve kaşık' da on iki harf. Böylece hatırlarsın."

Kathy, alfabeyi sıralamayı henüz bilmediği ve Claire her

sabah evi temizlerken hâlâ *Romper Room* ve *Captain Kangaroo* gibi çocuk dizilerini izlediği halde başıyla onayladı. Kathy, Miss Bonnie'ye eşlik etmeyi seviyordu: *Eğil ve esne, yıldızlara uzan. İşte Jüpiter geliyor, Mars gidiyor.* Claire yine de, sözcükleri hecelemenin ve karmaşık şeyleri anlatmanın ona bir zararı olacağını düşünmüyordu. Belki bunlar, en sonunda anlamasına yardımcı olacaktı.

"Şimdi babanın Martinisi'ni hazırlama zamanı," dedi Claire.

Kathy de Claire'in peşi sıra içeri girdi ve tezgâha uzanabilmek için küçük taburesine tırmandı. Claire önce cini, sonra vermutu dikkatlice ölçtü ve ölçektekileri karıştırıcıya dökmesi için Kathy'e verdi.

"Çalkala, karıştırma," dedi Kathy gururla.

Claire güldü. Kızı alfabeyi bilmiyor olabilirdi, ama iyi bir Martini hazırlamanın sırrını biliyordu.

"Haklısın, Kat," dedi Claire.

Martini soğutulup krakerlerin üzerine peynir serpilip, patatesler ezilip konserve yeşil fasulyeler ısıtıldığında, Peter'ın arabası garajın önünde belirdi.

Claire geriye dönüp o akşamı düşündüğünde, San Andreas fayı için, "Fay zaten kırılmıştı, zamanla hareket ettikçe kırık iyice büyüdü ve sonunda yer yarıldı" dendiği gibi, o geceyi başlatan ilk kırığı bulmaya çalışıyor, ancak incecik bir çatlak bile bulamıyordu. Yaşadığı günlerin sıkıcı benzerliğinin kendisini mutlu ettiğini hatırlıyordu. Peter'ın anahtarının her akşam sokak kapısında çıkardığı ses onu heyecanlandırmıyor olsa da, saatlerin sıralanma biçimine ilişkin bir tür güven, *doğruluk* hissi veriyordu.

Peter, yine yakışıklı, ama amiralin kendisine ve çevresindeki herkese bağırıp çağırmasından biraz yorgun bir biçimde içeri girdi. Her ikisi de, Peter'ın Pentagon'da, Amiral Rickover'ın hizmetinde çalışan tek sivil olmasından gurur duyuyordu. Bu, amiralin dengesiz tutumunu ve nam salmış öfkesini affettiren bir onurdu. Peter, Claire ve Kathy'yi dalgın bir şekilde yanaklarından öptü, kravatını gevşetti ve artık mü-

kemmel bir biçimde soğumuş olan Martinisi'ni getirmeye giden Claire'i beklemek üzere, nefret ettiği turkuvaz renkli kanepeye yerleşti. Claire, buzlu ve soğuk olsun diye her zaman bardağı ıslatıp buzluğa koyardı. Claire, kendine bir bardak Dubonnet koydu, içine buz ve bir dilim limon ekledi. Bu ılık gecede, Kathy'ye de, üzerinde markanın logosu sırıtan bir yüz olan yuvarlak karınlı sürahiden Kool-Aid doldurdu.

"Dışarıda yiyeceğimizi sanıyordum," dedi Claire kocasının karşısındaki pembe koltuğa oturduktan sonra.

"Mmm," dedi Peter, kafası, sehpaya açmış olduğu gazetedeki bir şeye takılmış halde.

"Eisenhower Japonya'ya gitmiş," dedi Claire. Bir kadının her zaman güncel olayları takip etmesi gerekirdi.

Peter başıyla yarım yamalak onayladı.

"Hep bir yerlerde zaten, öyle değil mi?" dedi Claire. "Bir yerde, başkanlığı sırasında yaklaşık yüz bin mil kat ettiğini okumuştum." Elbette, bunu nerede okuduğunu gayet iyi biliyordu. Yalnızca birkaç saat önce, *Time* dergisinde.

"Haliyle," dedi Peter, "Kendisi, başkan."

Claire, Peter'a bir kraker verdi, üzerindeki peynir kıvrımına hayranlıkla bakarak. Peyniri spreyli teneke kutuda aldığından beri, çizgi çekmekte ve yuvarlaklar yapmakta ustalaşmıştı. Bir öğleden sonra, komşusu Dot, bütün komşu kadınları Grasshoppers'da toplamış ve bu saçma, spreyli teneke kutu peynirin nasıl kullanılacağı hakkında ders vermişti. Grasshoppers'dan neredeyse sarhoş dönmesine, Peter'ın eve gelip onu kanepede uyuklarken bulmasına ve evde yemek yerine bir tepsi dolusu kraker ve peynir olmasına rağmen, işe yaramıştı.

Claire kocasının, bakmaya zahmet bile etmeden krakerin tamamını ağzına atmasını izledi.

"Biliyor musun, sevgilim," dedi Claire, "halkın üçte biri banliyölerde yaşıyormuş."

Peter bunun üzerine başını kaldırıp Claire'e baktı. Etkilenmiş miydi, şaşırmış mıydı, Claire çözemiyordu.

"Öyle mi?" dedi Peter.

Claire başıyla onayladı.

Sonraki haftalarda, Peter'ın bu istatistiği, sanki konuyla ilgili bir şey biliyormuş gibi tekrarladığına şahit olacaktı. Sanki bu gerçeği kendisi bulmuş gibi. O zamana kadar, çoktan Peter'dan hoşlanmamaya başlamıştı ve bu böbürlenmesi, ondan daha da çok nefret etmesine yol açtı.

Joe Daniels'ın endişe ve ter içinde bahçelerinde belirmesi bu akşam yemeğinden sonraydı.

Claire ve Peter hâlâ verandadaki masada oturuyor, B&B kokteyllerini yudumluyorlardı. Claire, Kathy'yi yatırmıştı ve gece, diğer haziran geceleri gibi sakin bir şekilde sona ermek üzereydi. Peter'ın çoraplı ayağı, sıcağa rağmen gece sevişmek istediğine işaret edecek şekilde Claire'in bacağında, yukarı doğru ilerliyordu. Bir an, Claire'in aklından tavan arasındaki vantilatörler geçti. Sıcak birden bastırmıştı ve onlar hazırlıksız yakalanmıştı. Peter'ı, onları aşağı indirmeye ikna edip edemeyeceğini düşündü. Ya da en azından, birini yatak odalarına koymaya. Peter'ın, terli bir halde üzerinde olması fikri pek çekici gelmiyordu.

Peter ayağını durmadan yukarı aşağı gezdiriyordu. Sigarası neredeyse bitmişti. Claire ona uyum sağlasa, işleri saat 10'a kadar bitmiş olurdu ve *Hawaiian Eye* polisiye dizisine yetişebilirdi. Bu düşünceyle sandalyesini kocasınınkine yaklaştırdı ve elini onun bacağının üzerine koydu.

"Merhaba!" diye seslendi Joe Daniels bahçeden.

Claire elini çekti ve hızla ayağa kalktı. Sanki suçüstü yakalanmışlar gibi yüzü kızarmıştı.

Peter da ayağa kalkmış, elini Joe ile tokalaşmak üzere öne doğru uzatmıştı. Ama Joe fark etmemiş gibiydi. Onlara bakmak yerine gözleriyle arka bahçeyi tarıyordu.

"Joe," dedi Claire, "bizimle B&B içmek ister misin?"

"Hayır, hayır," dedi Joe. "Oğlumu arıyorum. Dougie'yi," diye ekledi.

Claire, onun sesindeki panik havasını algılamıştı.

"Akşam eve, yemeğe gelmedi," dedi Joe, "ve Gladys de,

bildiğiniz, aklını kaçırdı. Hemen hemen herkese telefon etti, ama kimse onu görmemiş."

"Ben gördüm," dedi Claire. "Bugün öğleden sonra."

Şezlonga ve hâlâ bıraktığı gibi çimlerin üzerinde duran *Time* dergisine işaret etti. Islanıp buruşmaması için dergiyi içeri almayı unutmamayı kendine tembihledi. Yoksa Peter onun umursamazlığından şikâyet ederdi.

"Bir grup oğlanla beraberdi. Uzaydan, aya gitmekten söz ediyorlardı," dedi Joe'ya.

Joe bir an için rahatlar gibi oldu. Ama yüzüne yeniden endişe yerleşti.

"Bu ne zamandı?" diye sordu.

"Saat dört civarı," dedi Claire.

"Emin misin?"

"Kathy uykudan kalkmadan hemen önceydi," dedi Claire. "Biraz temiz hava almak için dışarı çıkmıştım." Dergiye ve yarım bırakılmış buzlu çay bardağına işaret ediyordu.

"Peki," dedi Joe Daniels, başıyla onaylayarak. "Peki, ama şimdi nerede olabilir ki?"

Claire'in buna verecek cevabı yoktu.

"Oğlan çocuklarını bilirsin," dedi Peter. Adamı rahatlatmaya çalışıyordu. "Muhtemelen kurbağa, ateşböceği falan yakalama peşindedir."

Joe yine başıyla onayladı. "Çok geç oldu, hepsi bu. Saat neredeyse dokuz buçuk."

"O kadar geç oldu mu gerçekten?" diye sordu Claire, Dougie Daniels'ı değil, *Hawaiian Eye*'ı kesinlikle kaçıracağını düşünerek.

"Ve yarın da okul var," dedi Joe.

"Bunu dile getirmekten nefret ediyorum," dedi Peter alçak sesle, "ama polise haber verdin mi?"

Joe boğuluyormuş gibi hava yuttu.

"Sanırım bir sonraki adımım bu olacak," dedi.

"Dougie'nin iyi olduğundan kuşkum yok," dedi Claire canlı bir şekilde. "Oğlan çocuğu, her zaman oğlan çocuğudur."

"Ama saat çok geç," dedi Joe yine.

Peter ve Claire'in ter içinde seviştikleri gecenin geri kalanı boyunca, komşunun ergen kızı aynı şarkıyı defalarca çaldı. Şarkı bir tren düdüğüyle başlıyordu ve tanıdık gibi gelen bir ses doksan dokuz öpücük ve doksan dokuz sarılmayla ilgili bir şarkı söylüyordu. Şarkı sona erer ermez, kız başa alıyordu. Bu 45'lik plağı yeni almış olmalı, diye düşündü, şarkıdan da, kocasının üzerine damlayan terinden de hiç hoşlanmayan Claire. Sonunda Peter'ın gel gitleri hızlandı ve nihayet alçak sesli, uzun hırıltısı duyuldu.

Kocasının nefesi normale döndüğünde, "Bu iyiydi," diye fısıldadı kocasının kulağına.

Peter, onu, tam da onun sevdiği ve daha sık yapmasını istediği gibi, dudaklarından öptü. Ama genellikle, bu öpücükleri yalnızca sevişme sonrasında alabiliyordu. Yine de, Peter'ın öpücüğüne karşılık verdi. Claire neden, o işini bitirir bitirmez heyecanlanmaya başlıyordu? Hatta çok sıcak bastığı ve terlediği şu anda bile, ona sıkı sıkı sarılıyor, ağzı aralanıyor, içinde bir ürperti dolaşıyor ve şu anda istiyordu.

"Hey," diye güldü Peter. "Daha şimdi bitirdim."

"Biliyorum," dedi Claire. "Ben sadece..."

Sadece ne istiyordu?

"Sadece, seni seviyorum," dedi Claire, hiç de bunu kastetmeyerek.

Peter, Claire'in üzerinden yuvarlanarak kalktı ve bir sigara yaktı.

"İster misin?" diye sordu Claire'e.

"Olur," dedi Claire.

Peter elindekini ona verdi ve kendine yeni bir sigara yaktı. Claire bundan çok hoşlanırdı.

45'lik plak yeniden çalmaya başladı.

"Peggy yeni mi âşık oldu, yeni mi ayrıldı, anlayamıyorum," dedi Claire. "Bu plağı o kadar çok çalıyor ki; bir nedeni olmalı."

Claire iç geçirdi ve gözlerini kapadı. O gün öğleden sonraya ait bir görüntü geçti aklından.

"Peter," dedi. "Bugün öğleden sonra çocukları gördüğümde..."

"Çocuklar?"

"Dougie Daniels ve diğerleri. Mahallede dolaşan beyaz bir araba vardı. Tanımadığım bir araba."

"Emin misin?"

"Adamın yolunu kaybettiğini düşünmüştüm."

"Öyleyse şoförü gördün?" dedi Peter. Şimdi oturmuş, telefonu kucağına çekmeye çalışıyordu.

"Bilmiyorum," dedi Claire, hatırlamaya çalışarak.

"*Adamın* yolunu kaybettiğini düşündüğünü söyledin," dedi Peter, Daniels'ların numarasını çevirirken.

Komşulara ait ve acil durumlarda aranacak olan tüm numaralar, alfabetik sırayla, düzgün bir şekilde daktilo edilmiş halde telefonun üzerinde duruyordu.

"Şoförün birkaç kez, gerçekten yavaş bir biçimde geçtiğini söylemeye çalışıyordum."

"Joe," dedi Peter telefonun ahizesine. "Bu kadar geç bir saatte aradığım için kusura bakma ama Claire yeni hatırladı. Bugün öğleden sonra Dougie'yi gördüğünde, bir de beyaz araba görmüş."

Peter, Claire'e baktı.

"Belki bir Valiant'dı?" dedi omuz silkerek. "Ya da bir Fury?"

"Gerçekten mi?" dedi Peter telefona doğru. "Kimin aklına gelirdi ki? Herhangi bir şekilde yardımcı olabilirsek, bizi ara."

"Çocuklar da öyle söylemişler," dedi Peter telefonu kapattıktan sonra. "O araba hepsinin dikkatini çekmiş. Washington D.C. plakalıymış."

Claire onu tepesinden öptü ve ışığı söndürdü.

"Dougie'yi birisi mi götürmüş?" dedi Claire boşluğa doğru.

"Korkarım, bu olmuş olabilir," dedi Peter. "Joe, polislerin de böyle düşündüğünü söyledi."

"Birisi Dougie'yi kaçırmış mı?" dedi Claire. Kalbi hızla çarpıyordu. Kalbinin sesini duyabiliyordu.

"Bunu düşünme," dedi Peter uykulu bir sesle.
Ama bu, her şeyin başladığı andı.

Claire'in, Trudy'lerin evinde, Miles Sullivan'la tanıştığı parti, o cumartesi gecesiydi. O zamana kadar, dünyası çoktan yerinden oynamaya başlamıştı. Peter, Claire'e çok farklı görünüyordu. Günlerinin birbirine benzer oluşu onu rahatlatmıyor, tam tersine geriyordu. Sürekli o öğleden sonrayı, çocukların başlarının tepelerini, yazlık tıraşlarını, etraflarında turlayan beyaz arabayı düşünüp duruyordu. Mahallede turlayan o beyaz arabayı.

Sıcak iyice bastırmıştı. Hava kaynar çorba gibiydi. Ve polis hâlâ Dougie Daniels'ı bulamamıştı. Çocuklar polise şoförün eşkalini vermişti. Kısa boylu, yanık tenli; kısa kesilmiş kıvırcık saçlı, kısa kollu, ekose gömlek giymiş bir adamdı. Çocuklar polise, aracın yavaşladığını ve yanlarından geçmeden önce, adamın onlara bakıp her birini iyice incelediğini bildirmişti.

Claire, Daniels'ların evine bir tepsi lazanya göndermişti. Bir sonraki hafta pandispanya gönderdi. Kimse, başka ne yapabileceğini bilmiyordu ve yiyecekler, Daniels'ların mutfak masasında, buzdolabı raflarında ve buzluklarında üst üste yığılıyordu. Gece olup da Peter ona doğru uzandığında, pencereye takılmış olan vantilatöre rağmen Claire gözlerini sıkıca yumuyor ve bunun bir an önce bitmesini ne kadar çok istediğini düşünmemeye çalışıyordu. Sonunda Peter onu öptüğünde, ona sıkıca sarılmıyor ve öpücüğüne karşılık vermiyordu.

Ama Dougie'nin kaybolmasından iki hafta sonra, Trudy bir gün barbekü yaptı ve Claire o gün çok fazla *sangria* içti. Kendisini darmadağınık ve sersemlemiş hissediyordu ve Roberta'nın kocası koridordan geçerken kazara kendisine sürtündüğünde sanki elektrik akımına kapılmış gibi olmuştu. Sarhoş gözlerle onu inceledi. Claire onu daha önce hiç çekici bulmamıştı. Görünüşüne hiç dikkat etmemişti. Ama adam ona bir anda, yalnızca çekici değil, arzu edilir gelmişti.

Kendi uzun boylu, üçgen vücutlu kocasından o kadar farklıydı ki. Ted, etli butlu, al yanaklı, ürkütücü derecede açık mavi gözleri olan bir adamdı. Claire ona gülümsedi.

"Hepimiz öyle sarhoşuz ki," dedi Ted.

Evde, yatağında, oda hafifçe etrafında dönerken, Peter ona doğru uzandı.

"Beni tam ağzımdan öp," diye fısıldadı Claire. Kocası onun istediğini yaparken, Claire'in ihtiyaç duyduğu bir şey su yüzüne çıkıyordu. Dougie Daniels kaçırılmış ve belki de öldürülmüştü. Hayatta hiçbir şey artık ona anlamlı gelmiyordu ve Claire bunca yıldır bu kadar güven içinde yaşadığı ve istediğinin bu –bu adam, bu ev, bu hayat– olduğuna inandığı için kendisini aptal gibi hissediyordu.

O gece, Peter üzerine çıktığında, Claire'in kalçaları kocasının gel gitlerine karşılık verdi. Tırnakları sırtına battı. Claire'e bir şeyler oluyordu. Sonunda, beklenmedik bir şeyler. Bu kez, o malum hırıltıyı çıkaran Peter değil, Claire'di. Dalgaların onu kavrayıp gitmesine izin vermediğinde attığı, hırıltıdan çok, kesik çığlıklardı.

Sabah olduğunda, akşamdan kalma Claire olanlardan utanç duyuyordu. Kocasıyla göz göze gelemiyordu. Bir yandan ona omlet yapıp ekmek kızartıp portakal suyu sıkarken, bir yandan da sıkıntı içinde, ne yapacağını düşünüyordu.

Dougie Daniels kaybolduktan sonra, tabii ki Honeysuckle Hills'deki bütün anneler çocuklarını daha yakından izlemeye başlamıştı. Sokak köşelerinde ve evlerinin önündeki merdivenlerde durup kendi kızlarının ve oğullarının gidecekleri yere güvenle gidip döndüklerinden emin olmak istiyorlardı. Daniels'lar için güveç ve kekler yapıyor, ancak onları götürdüklerinde oyalanmıyorlardı. Tıpkı Dr. Salk'ın çocuk felci aşısı yaparak onları yatıştırmasından önceki halleri gibi; saçları yıkanmamış, bakışları kederden yabanıllaşmış Gladys Daniels'ı görmek sinirlerini bozuyordu. Eğer Dougie Daniels gibi sıradan bir çocuk, vasat bir öğrenci ve Küçükler

Ligi'nde ikinci derecede önemli bir beyzbolcu kaçırılabiliyorsa, herkes kaçırılabilirdi.

"Bu bulaşıcı bir şey değil," demişti Claire bir öğleden sonra Roberta ve Trudy'ye. "Gidip onunla vakit geçirmeliyiz."

Çocukları Roberta'nın arka bahçesindeki fıskiyenin altından geçerken dikkat kesiliyorlardı. Dougie kaybolalı bir ay olmuştu ve ortada, bulunduğuna dair bir işaret yoktu.

"Beni biraz korkutuyor," dedi Roberta, gözlerini Sandy ve Ricky'sinden bir an bile ayırmadan.

"Bence saçlarını yıkayabilir," dedi Trudy kuralcı bir biçimde. "Duyduğuma göre, haberciler evine gittiğinde bile yıkamaya zahmet etmemiş."

"Bence onunla vakit geçirmeliyiz," dedi Claire yeniden. "Yarın akşam Kennedy için telefon görüşmeleri yapacağım, ama sabah gidebilirim."

"Çocukları da mı götürelim?" dedi Roberta. "Dougie... kayıpken bizim çocuklarımızı sağ salim görmek onu ancak üzer."

Dougie Daniels tek çocuktu. Gladys epey genç bir yaşta rahmini aldırmıştı. En azından kadınlar öyle düşünüyordu.

"Ona ne diyeceğiz ki?" diye sordu Trudy.

"Ona meyveli jöle yaptım," dedi Roberta. "Konserve armut ve cevizle."

"Böyle sıcak günlerde çok iyi gider," diye ekledi Trudy.

Ve konuşma böylece sona erdi.

Ertesi gece Claire boş avukatlık bürosundan içeri girdi ve Miles Sullivan'ın –her şeyi değiştirecek adamın– yanına oturdu. İşçi Bayramı'nın olduğu hafta sonu, Dougie Daniels'ın cesedi Chesapeake ve Ohio Kanalı nda bulunduğunda, Claire, keşke o sabah Gladys'e gitseydim diye düşündü. Ama artık çok geç değil miydi? Ölü bir çocuktan –öldürülmüş bir çocuktan– söz etmek, kayıp bir çocuktan söz etmekten daha zor değil miydi? Eğer kaçırılma dahi bulaşıcı olabilir gibi görülüyorsa, kimse daha kötüsünü düşünmeye bile yanaşmak istemezdi.

Claire çiçek ve meyve sepeti gönderdi. Komşuların yiyecek gönderme sırasına yazıldı ve her perşembe Daniels'la-

rın evinin önündeki merdivene güveç bıraktı. Perdeler hiç açılmıyordu, storlar hep kapalıydı. Sanki evde hayat yoktu. Bir gün öğleden sonra, merdivene tavuklu güveç bıraktığında, ön bahçede bir beyzbol eldiveni ve beyzbol sopası gördü. Bu görüntü tüylerini ürpertmişti. Claire kapıda tereddüt içinde duruyordu. Sonra, mavi beyaz kareli mutfak bezine sarılmış güveci merdivene bıraktı ve Dougie'nin Küçükler Ligi'nde oynarken kullandığı gereçlere bakmamaya çalışarak telaşla arabasına doğru yürüdü.

Ekim ayında, Honeysuckle Hills'deki ağaçların yaprakları kızıl ve altın rengine döndüğünde, Daniels'lar taşındı. Önce, evlerini kimse satın almadı. Kim alırdı ki? Roberta yüksek sesle bu soruyu soruyor ve diğer kadınlar da, öldürülmüş bir çocuğun yaşadığı evin tabii ki hiç kimse tarafından istenmeyeceğini başıyla onaylıyordu. Ancak Noel'den iki hafta önce eve yeni bir aile taşındı. Kadın ikizlere hamileydi ve yatak istirahatindeydi, ama kocası dost canlısıydı. Kar kürerken veya Noel süslerini asarken görülüyordu. Birisi geçerken hep el sallıyordu.

Eğer Dougie Daniels, Claire'in gözlerinin önünde kaybolmamış –aslında, kaçırılmamış– olsaydı, Claire sıkıcı rutin hayatına hâlâ tatlı tatlı devam ediyor olabileceğini düşündü. Ama Dougie kaçırılmıştı. Ve o öğleden sonranın ertesinde, hiçbir şey Claire'e eskisi gibi görünmüyordu. Hiçbir şey doğru görünmüyordu. Ta ki, Miles ona, o şekilde bakana kadar. Sonra bir şeyler yer değiştirdi. Ama yerine oturmadı; tam tersine, merkezden uzaklaştı. Claire bunu fark etti ve hemen, onun içinde yerini aldı.

2

Ölüm ilanı yazarı

VIVIEN, 1919

Ölüm ilanı yazarı Vivien Lowe, genellikle müşterilerini tanımazdı. Silverado ve Calistoga'dan, Point Reyes İstasyonu ve Sacramento'dan, San Francisco ve Oakland dan gelirlerdi. Hatta Ashland, Oregon ve –bir keresinde– Los Angeles gibi uzak yerlerden de müşterileri vardı. Onun ölüleri diriltme konusundaki yeteneğini duyanlar, ellerinde gözyaşlarıyla lekelenmiş mendilleri, buruşuk not kâğıtları ve sevgiyle bağlı olup kaybettikleri kişilerin fotoğraflarıyla kapısına dayanıyordu.

Hepsi de, şu anda karşısındaki küçük, iki kişilik, koyu mor kadife koltukta oturan Mrs. Marjorie Benton'a benziyordu. California Napa'da, mart ayının yağmurlu bir öğleden sonrasıydı ve yıl 1919'du. Pencereden görünen meşe ağaçlarının yaprakları yeşil ve ıslaktı. Vivien'in bürosu, San Francisco'daki eski dairesinden kurtardığı Victoria stili mobilyalarıyla –ikili koltuk, sandalyeler ve şatafatlı boncuklu avize– oturma odasına benziyordu. Ölüm ilanı yazarı, bürosunun üst katında, Napa'nın anacaddesine bakan büyük bir odada oturuyordu. Yukarı katta asılı perdeleri araladığı nadir zamanlarda, küçük şehir hayatı gözlerinin önüne seriliyordu. Yük arabalarında meyve taşıyan çiftçiler; *mission*[1] üzümlerin-

1. Katolik Yeni Dünya misyonerleri tarafından İspanya'dan Kuzey ve Güney Amerika'nın batı sahillerine getirilen bir *Vitis Vinifera* (Akdeniz'de yetişen, şarap üretiminde kullanılan üzüm) çeşidi. (Y.N.)

den elleri mora kesmiş şarap tüccarları; çocuklarının ellerini tutan kadınlar. Ama o, perdeleri kapalı tutmayı tercih ediyordu. Ancak aşağı kattaki bürosunda, ışığın içeri girmesine izin veriyordu, çünkü gün ışığının iyileştirici gücüne inanıyordu.

Mrs. Benton sessizce ağlıyordu. Aralarındaki sehpada duran çayı soğumuştu.

Kendileri bilmiyor olsa da, Vivien kederli insanların yiyeceğe ve susuzluklarını dindirecek bir şeylere ihtiyaçları olduğunu biliyordu. Sade et suyu ve kızarmış ekmeğin insanları ayakta tutma gücüne inanıyordu. Bu yüzden her zaman bir peynir, kraker veya kurabiye ya da meyve tabağı çıkarırdı. Müşterilerine mutlaka içecek bir şey ikram ederdi. Soğuk su, sıcak çay, hatta arkadaşı Lotte'nin ailesinin 29 numaralı karayolunun yakınındaki bağlarından getirdiği şaraptan bir kadeh. Vivien kendisine içecek bir şey ikram etmek istediğinde, Mrs. Benton çay istemişti. Çayla ilgili bilgileri uzun yıllar önce, başka bir hayat sürerken, David'in, çocukluğu Hindistan'da geçmiş olan avukat ortağı Duncan'dan öğrenmişti. Duncan, çaydan ruh çağırma seanslarına ve kaplanların çiftleşme alışkanlıklarına kadar her konuda ahkâm kesmeyi severdi. David, *Onun söylediklerinin yalnızca yüzde onuna inanıyorum*, derdi. *Ama çok eğlenceli.*

Vivien elinin altında çok çeşitli çaylar bulundururdu. Mrs. Benton, Earl Grey'i seçmişti. Kehribar renkli çayı, şimdi porselen fincanında unutulmuş duruyordu.

"Frank ım," diyordu Mrs. Benton, "Berkeley'deki California Üniversitesi'nden 1899'da mezun olmuştu."

Vivien hızlı bir hesap yaptı. Frank Benton daha kırklı yaşlarının başında bir adamdı. Vivien'den pek de yaşlı değildi. Vivien, gelecek yıl otuz yedi olacaktı. Mr. Benton, bir diş çekimi sonrasında ölmüştü.

"Matematik diploması vardı," diye ekledi Mrs. Benton. Kaşlarını çattı. "Bunların hiçbirini yazmayacak mısınız, Mrs. Lowe?"

Vivien başını salladı. "Ben böyle çalışıyorum," diye açıkladı.

Ona, hayatı hayat yapanın bu veriler –diplomalar, sayılar, işler ve üyelikler– olmadığını söylemedi. Napa'daki küçük bürosuna gelen herkes, "Bana sevdiğiniz kişiyi anlatın," sorusuna verilerle cevap veriyordu. Vivien onlara, sevdiklerinin doğum yerlerini, başarılarını, torun sayılarını ve kardeşlerini anlatmalarına izin veriyordu. Sözlerini bitirdiklerinde, tekrar, "Bana sevdiğiniz kişiyi anlatın," diyordu. İşte o anda karşısındaki kişi kendine geliyordu.

"17 Haziran 1904'te evlendik," diye devam etti Mrs. Benton. "1906'da her şeyimizi kaybettik."

Depremi hatırlatan her imada olduğu gibi, bu sefer de Vivien'in boğazı düğümlenmişti. *Her şeyimizi kaybettik*, dedi Mrs. Benton gerçekçi bir şekilde. Vivien başıyla onaylarken sakin olmaya çalışıyordu. On üç yıl olmuştu ve gün geçtikçe kendi üzüntüsünü uzak tutmayı daha iyi beceriyordu.

"Ödümüz kopmuştu," dedi Mrs. Benton, "bu yüzden Monticello'ya taşındık."

Vivien bekledi. Mrs. Benton iç geçirerek devam etti. "Uç çocuk. Owen, on dört yaşında. Maxwell, on iki. June, on." Yine kaşlarını çattı.

Vivien'e filleri hatırlatan, derisi sarkmış, tombul bir kadındı. Tabii ki Vivien, boş zamanlarını geçirdiği kütüphanedeki kitap ve dergilerin dışında gerçek bir fil görmemişti. Bir de, Lotte'nin evinde zaman geçiriyordu. Bir de burada, tabii. Yalnız başına.

Mrs. Benton bu kederli halinde bile kırmızı ruj ve bolca pudra sürmüştü. Alışkanlıktandı, kuşkusuz. Kederli insanlar ezbere hareketler yapardı. Düşünmeden, saçlarını yüzlerinden çeker, bir broş takar, yaşamlarında süregelen hareketlere devam ederlerdi.

"*Bunu* yazacak mısınız?" dedi Mrs. Benton.

"Hayır, hayır, bende var. Owen. Maxwell. June," dedi Vivien.

"Bilmiyorum ki," dedi Mrs. Benton, başını ve kat kat olmuş derilerini sallayarak. "Buraya Elliott Mann öldüğünde yaptıklarınızı duyup da geldim. Yazdığınız ölüm ilanını ha-

tırlıyor musunuz? Çünkü ilanı okuduktan sonra, insanlar haftalar boyunca karısına gidip onu hayatta olduğu zamankinden daha iyi tanıdıklarını söylediler. Çünkü hiç kimse onun, zamanında o çocukları boğulmaktan kurtardığını bilmiyordu."

Vivien'in bir şey söylemesini bekledi. Vivien'den ses çıkmayınca Mrs. Benton ekledi: "Emily Dickinson'ın şiirini koymuştunuz. Hatırladınız mı?"

"Elbette," diye yalan söyledi Vivien. Aslında bir ölüm ilanını yazdıktan sonra, o kişinin adını, hayatını aklından çıkarırdı. Bunca ölümü bu kadar yakınında tutmak fazla ağır bir yüktü.

"O şiiri çok sevdim," dedi Mrs. Benton. "Belki benim Frank'ım için de kullanırsınız?"

"Belki," dedi Vivien.

Kadınlar sessizce karşılıklı oturuyordu. Vivien sarkaçlı, dolaplı saatin güçlü tik taklarını duyuyordu. Mrs. Benton'ın da duyup duymadığını merak ediyordu.

Sonunda Vivien, "Bana Frank'ı anlatın," dedi.

Mrs. Benton'ın fazlasıyla pudralanmış yüzü sanki birden içine göçtü.

"Biliyor musunuz, onu düşündüğümde, hep kuşlarıyla geliyor gözümün önüne," dedi.

"Kuşları mı?"

Mrs. Benton başıyla onayladı. Artık gözyaşlarını durdurmaya çalışmıyordu. "Ötücü kuşlar yetiştirirdi. Ne olacak şimdi onlar? Kafesler dolusu ötücü kuş. Hepsinin ötüşünü bir bir taklit ederdi. Normal bir şarkıyı söyleyemezdi, dikkatinizi çekerim. Ama ötebiliyordu."

Orada durur yalnız bir ağaç, Orada yaşar ve senin yasını tutarım, diye düşündü Vivien. Mrs. Benton, Emily Dickinson yerine William Blake'e razı olur muydu?

"Onu hep, kuşları benden fazla seviyor diye suçlardım. Gerçekte böyle düşünmezdim. Birkaç yıl önce verem olduğumda onu görmeliydiniz, Miss Lowe. Bana ne kadar şefkatle baktı. Saçlarımı nazikçe fırçalayıp alnıma soğuk bezler koy-

du. Frank'ım kibar bir adamdı. Ve diş gibi basit bir nedenle..." İnanmaz bir halde başını salladı.

Kadın sorarken Vivien hâlâ "Kuşlar'ı düşünüyordu: *Beni sahiden özlüyor musun? Ve sana hâlâ öyle tatlı geliyor muyum?* Evet, Blake, Frank Benton'un ölüm ilanı için doğru seçimdi.

"O dişin çekilmesi gerekiyordu, değil mi?" diye sordu birden Mrs. Benton, gözlerinde vahşi bir ifadeyle. "İltihaplanmıştı. İltihaplı bir dişin ne kadar ağrı yaptığını bilirsiniz. Ona Doktor Trevor'a gidip çektirmesini söyledim. Ben söyledim. Ama o dişin çekilmesi gerekiyordu, öyle değil mi?"

"Elbette, canım," dedi Vivien, Marjorie Benton'un pelte gibi, beyaz ellerine uzanarak. "Elbette."

Keder insana kendisini suçlu hissettirirdi. Beş dakika geç kaldığı için, yanlış tramvaya bindiği için, bir öksürüğü göz ardı ettiği için ya da çok derin uyuduğu için suçlu hissettirirdi. Suçluluk ve keder el ele gezerdi. Vivien bunu biliyordu. 18 Nisan 1906 sabahı tehlikeli bir biçimde aklına geliyordu. Düşüncelerinin kıyısında, kendisini, genç haliyle, yataklarının içinde, İtalya'dan aldıkları çarşaf bedeninin çevresinde kırışmış bir şekilde yatarken buldu. Oda hâlâ karanlıktı ve Caruso'nun sesi hâlâ kulaklarında çınlıyordu.

David onu öpmek için eğildi. "Dün gece," dedi. "Müzikle doluydu."

Vivien uyku sersemi, gülümsedi. Bu hep oynadıkları bir oyundu. "Çok lezzetliydi," dedi Vivien, yedikleri kuzu pirzolayı, patates grateni ve bezelyeyi düşünerek.

"Baş döndürücüydü," diye fısıldadı David.

"O benim lafımdı!" dedi Vivien, David'in koluna vurarak.

"Seksiydi," diye fısıldadı David.

"Git," dedi Vivien gülerek.

"Sen bir şey daha söylemeden gitmem."

Vivien iç geçirdi. "Çok kısaydı," dedi sonunda. "Dün gece çok kısaydı."

"Evet," dedi David. "Bu kadar erken buluşmak isteyen Duncan'a lanet olsun."

"Ah! Yani beni başkasıyla buluşmak için terk ediyorsun,"

diye takıldı Vivien. Parmaklarını David'in kollarında dolaştırırken, David'in ürpermesini zevkle izliyordu. David ve avukatlık bürosundaki ortağı Duncan birbirine taban tabana zıttı: Duncan havalı, gürültücü, gösterişli. Rolls-Royce Silver Ghost model arabasıyla bütün şehri dolaşır, beyaz takım elbise giyerdi. Hindistan'da büyümüştü ve verdiği partilerde servis ettiği köri sosu o kadar acı olurdu ki, yüzlerindeki teri silmeleri için misafirlerine keten mendiller hediye ederdi.

"Duncan için her şey acil," dedi David. Vivien'in elini avucuna aldı, ağzına götürdü ve parmaklarını teker teker öptü.

"Duncan'ın çıkardığı bir yangını daha söndürmen gerekecek," dedi Vivien.

"Umarım. Üç saatlik uykuyla Duncan'la başa çıkmak zor," dedi David gülerek.

"Sen yaparsın," dedi Vivien, esnemesini bastırarak. "Sen bir kahramansın. Her şeyi yaparsın." Vivien onunla dalga geçiyordu, ama buna inanıyordu da. Onu mahkemede izlemiş, davaları nasıl ele aldığını, insanları nasıl kurtardığını görmüştü.

"Yakında öğreniriz," dedi David, onu tekrar öperken.

Vivien, David'in uzaklaşan ayak seslerini dinledi. Onun aşağıda ekmek ve reçel yediğini, hep kullandığı ayarsız makinede bir fincan *espresso* yapıp içtiğini hayal etti. Sonunda kapı, yağlanmayı bekleyen menteşelerinden açıldı ve kapandı.

Vivien, birkaç saat içinde Fu Jing'in, kapıları çarpıp tabakları şangırdatarak gürültülü bir biçimde geleceğini düşünerek battaniyenin altına iyice sokulup gözlerini kapadı. Fu Jing kahvaltı tepsisiyle holde belirecek ve alçak sesle Çince, Vivien'in tembelliğinden şikâyet edecekti. Ve bir de ahlaksızlığından. Vivien, Fu Jing'in kızgınlıkla mırıldandığı sözcüklerden hangisinin metres ya da fahişe olduğunu merak ediyordu. Hangisi yuva yıkan, hangisi kapatmaydı? Umurunda bile değildi. Umurunda olsaydı, David'in karısı şehrin diğer ucunda, Pacific Heights'daki evinde uyanırken, o, parasını sevgilisinin ödediği bu lüks dairede uyanıyor olmazdı.

Vivien gözlerini kapadı ve uykuya daldı. Bir saatten kısa bir süre sonra, tabakları şangırdatan ve lanet okuyan Fu Jing'

in sesiyle değil, evin sanki okyanusta dalgaların üzerinde seyrediyormuş gibi sallanıp yuvarlanmasıyla uyandı. Zorlukla yatağın içinde oturdu ve karyolanın kenarlarına tutundu. Saat başlarında, yarım saatlerde ve çeyreklerde nefis bir sesle çalan ve üzerinde tüm burçların tuhaf çizimleri olan saat 05.12'yi gösteriyordu. Dışarıda insanlar bağırışıyor, eşyalar –sokak lambaları, merdivenler, camlar– yerlere düşüyordu. Sesler giderek yükseliyor ve çığırından çıkıyordu. Pencerenin dışından gelen ışık giderek daha parlak oluyordu. Ama Vivien'in yapabildiği tek şey, oturup cankurtaran sandalıymış gibi karyolaya tutunmaktı.

Saat tıkladı ve Mrs. Benton sandalyesinde kıpırdadı. Vivien anıları aklından uzaklaştırdı. İçindeki mantıksız küçük varlık; gülünç bir şekilde, David'in belki de hayatta, başka bir yerlerde olduğuna inanan varlık uyandı. Belki de deprem sırasında başını bir yere çarpmıştı. O gün bütün duvarlar, sütunlar ve çatılar çökmemiş miydi? Başını çarpmış ve hafızasını kaybetmiş olamaz mıydı? Vivien, kütüphanede saatler boyunca hafıza kaybını araştırmıştı. Sözcük Yunanca *amnestia*'dan geliyordu. Hatırlanmayan. Basit haliyle, hafıza kaybı olduğunu ve baş yaralanmalarından veya psikolojik travmadan kaynaklandığını biliyordu. Depremin olduğu o feci günde, David'in de bunlardan birine ya da ikisine birden maruz kalmış olmasının mümkün olduğunu da biliyordu.

Vivien bunun kulağa aptalca geldiğini fark ediyordu. Ama gazete ve süreli dergilerden hafıza kaybı, bu durumdan mustarip olan ve bunu atlatmış olan insanlarla ilgili makaleler kesiyordu. Bu makaleleri kesip başucunda tuttuğu büyük deri kaplı bir deftere yapıştırıyordu. Bu hikâyelerde umut vardı. Bir tanesinde, hastanın geleceği hayal edemediği farklı bir hafıza kaybı türü tartışılıyordu. Onu okuduğunda Vivien, gülünç, diye düşündü, belki kendisi de, David de hafıza kaybından şikâyetçiydi. David'inki daha yaygın olan türden, kendininki diğerindendi. Geleceği hayal edememek.

Mrs. Benton iç geçirdi. Pencereye doğru baktı ve sanki hâlâ hayatta olduğunu ispatlamak istermiş gibi kendi pudralı yanağına dokundu.

"İnsanlar hep ayaklarının çok güzel olduğunu söylerler, dedi alçak sesle. "Bu çok delice değil mi? Bir erkeğin ayakları? Bir keresinde Stimson plajındaydık. Yanımıza bir adam geldi ve ayaklarının fotoğrafını çekip çekemeyeceğini sordu. Adam fotoğrafçı olduğunu ve Frank'in kataloglarda ayak modelliği yapabileceğinden emin olduğunu söyledi. Biliyor musunuz, bence Frank bir an için bunu aklından geçirdi." Mrs. Benton gözlerini önce kırpıştırdı, sonra kısarak Vivien'e baktı. "Saçma sapan şeyler söylüyorum, siz de dinliyorsunuz," dedi. "Ama çok güzellerdi; yani Frank'in ayakları."

Hava alacakaranlıktı. Gökyüzü eflatuna dönüyor, sokak lambaları yanıyordu.

"Sanırım yeterince bilgi aldım," dedi Vivien.

Kafasında bir insan şekillenmişti. Mrs. Benton bir buçuk saat önce, saçı ve paltosu yağmurdan ıslanmış bir halde gelmiş, yanında, içinde nefes veya hayat olmayan ölü bir adam getirmişti. Ama ardında, bir kuşun kendine özgü ötüşünü taklit edebilen canlı bir adam bırakmıştı.

"Teşekkür ederim," dedi Mrs. Benton, Vivien'e nefes alamayacağı kadar sıkıca sarılıp onu şaşırtarak.

Mrs. Benton ekşi kokuyordu. Vivien, Mrs. Benton'un, kocasının dişi çekilip eve hasta ve yorgun döndüğü, Mrs. Benton'un, "Halinde bir tuhaflık var," demesinden sonra yatağına gidip akşam yemeği sırasında öldüğü iki gün öncesinden beri yıkanmadığını düşündü. Ağlayıp bağırmış ve korku içindeki çocuklarını bağrına basmıştı. Düşünmeden pudra ve ruj sürmüştü, çünkü şehre inen bir kadının yapması gereken buydu.

O anda Vivien'e sıkıca sarılıp uzun süre öylece kaldı. Vivien, Mrs. Benton'un göğsünden yükselen hıçkırıkları ve titremelerini hissediyordu. Sonunda Vivien serbest kaldı. Bir adım geri attı ve yatıştırıcı lavanta kokusunun içine dolmasına izin vererek derin bir nefes aldı. Bürosunun her köşesin-

de, küçük tabaklar içinde kuru lavanta bulundururdu. Lavantanın sakinleştirip rahatlattığı bilinirdi. Ona gelen insanların buna ihtiyacı vardı. Vivien'in de buna ihtiyacı vardı.

Vivien müşterisini kapıya kadar geçirdi. Bir an, Mrs. Benton'un kendisine tekrar sarılacağından korktu, ama kadın kapıdan çıkmadan önce yalnızca onun ellerini ellerinin arasında sıkmakla yetindi.

Vivien küçük bürosunda ayakta durmuş, saatin tiktaklarını dinliyor, lavanta kokusunu içine çekiyordu. Monticello'daki üç yetim çocuğu, Mrs. Benton'un ekşi kokusunu veya uzun zamandır kayıp olan sevgilisini düşünmemeye çalışarak bir süre öylece durdu. Ama her zamanki gibi, sonuncusu imkânsızdı.

Vivien Lowe, David Gardner'la bir mayıs günü öğleden sonrasında San Francisco'da, Market Sokağı'nda karşılaşmıştı. Vivien'in başında on dakikadır sahip olduğu oldukça büyük, gülünç, mavi bir şapka vardı. Mevsim bahardı ve Vivien yirmi iki yaşındaydı. Şapkayı pahalı bir şapkacıda görmüş ve hiç düşünmeden satın almıştı. Şapka, kendisini aptal ve donanımlı hissettirmişti. Nob Hill'deki özel bir kız okulu olan Field Okulu'nda öğretmen değilmiş de, Parisli bir Fransız kadınıymış gibi davranıyordu. Lotte şapkaya çok gülecekti; Vivien bunu biliyordu. Önce gülecek, sonra da ödünç almak için yalvaracaktı. Lotte, Vivien'in şimdi öğretmenlik yaptığı bu okulda öğrenci oldukları zamandan beri en yakın arkadaşıydı. İkisi de genç yaşta yetim kalmıştı ve bu üzücü hikâye onların hemen kaynaşmasına neden olmuştu.

Emporium mağazasının vitrininde kendi yansımasını gören Vivien gülümsedi. Büyük bir olasılıkla, sanki Fransızmış gibi içeri girip asansöre binecek, dördüncü kattaki çay salonuna çıkıp bir sandviç alacaktı. Sandviçini Fransız aksanıyla ısmarlayacak ve pembe beyaz üniformasının içindeki garson kız, çayına limon veya krema isteyip istemediğini sorduğunda da anlamamış gibi yapacaktı. Bunu düşünen Vivien kıkırdadı.

"Sizin kadar kendini eğlendirebilen birisini hiç görmedim, Matmazel," dedi bir adam.

Vivien onun da yansımasını vitrinde görüyordu. Uzun boylu, geniş omuzluydu ve altın sarısı saçları vardı. Sırıtıyordu.

"*Je ne comprends pas*[1]," dedi Vivien. Fransızcadan hep A alırdı.

Adam öyle bir hızla cevap verdi ki, Vivien bakmak için vitrinden ona doğru döndü.

Adam onun yüzündeki ifadeye bakıp gülüyordu.

"Bu muhteşem bir şapka," dedi.

Utanan Vivien döndü ve adamın, onun süslü bir Fransız kadınına benzeme fantezisini nasıl olup da bildiğini anlamaya çalışarak Market Sokağı'ndan aşağı doğru yürümeye başladı. Anlattığında Lotte'nin ne diyeceğini merak ediyordu. Lotte üç gün sonra evleniyordu, bugünlerde onun dikkatini çekmek ve bunu bir süre sürdürmek çok zor oluyordu.

Vivien, koşarak yaklaşan ayak seslerini duyuyordu.

"Affedersiniz," dedi adam – o kaba adam. "Sizinle dalga geçmeden duramadım."

Vivien, keşke şapkayı almasaydım, diye düşündü. Ya da şimdi, hemen çıkarabilseydi. Belki de Lotte'ye verirdi. Gerçi, taşınacağı küçük şehirde buna pek ihtiyacı olacağını da düşünmüyordu ama. Napa'da insanlar meyve yetiştirir, şarap yapar ve bebek büyütürlerdi. Arkadaşını kaybedecek olma fikri Vivien'in gözlerini yaşarttı. Ezelden beri –altı yaşından beri– beraberlerdi ve alt sınıflardaki Field kızlarının giydiği gri kolsuz üniformaları giymişlerdi. Şimdi Lotte dünyanın bir ucuna taşınıyordu.

Artık farkında olmadığı adam, Vivien'in dirseğine dokundu. "Sizi kızdırdım," dedi.

Vivien başını salladı. "Burada olduğunuzu unutmuştum," dedi açık yüreklilikle, Lotte'yi şimdiden özleyerek.

1. (Fr.) Anlamıyorum. (Y.N.)

Artık yürümüyorlardı. Vivien tramvayın yaklaştığını görüyordu, ama yakalamak için hamle yapmadı.

"Ne oldu, o zaman?" diye sordu adam.

Vivien, kaybını nasıl dile getireceğini bilemiyordu. Sözcüklere sığmayacak kadar büyük bir şeydi.

Hiçbir işaret vermeden hava kararmış, yağmur damlaları hızlı ve sert bir biçimde dökülmeye başlamıştı. Adam koluna dokunarak onu köşedeki lokantaya doğru yönlendirdi. Vivien'in eteği ıslanmıştı bile. Şapkası aşağı doğru sarkıyordu.

Bir garson koşarak onlara doğru geldi ve pencerenin önünde iki kişilik bir masa gösterdi. Garson, oturması için Vivien'in sandalyesini çekti ve yerleştirdi. Daha sonra Vivien'e kalın, büyük boy bir mönü uzattı. Vivien mönünün tamamen Fransızca olduğunu fark etmişti. Yabancı da oturmuş, mönüyü hiç dikkate almadan Vivien'e bakıyordu. Dışarıda yağmur, rüzgârdan zangırdayan pencereyi dövüyordu.

"Fırtına," dedi Vivien.

"Hem de nasıl," dedi adam.

"Kusura bakmayın," dedi Vivien. "Sokakta yabancı adamlarla tanışıp beni loş Fransız lokantalarına götürmelerine izin vermek gibi bir alışkanlığım yoktur."

Adam ona bakıp sırıttı. Vivien'den daha yaşlıydı. Yeşil gözlerinin çevresinde ince çizgiler vardı.

"Ben de," dedi adam, "hayatımda hiçbir şapkaya görür görmez abayı yakmamıştım. Şu âna kadar."

Garson etraflarında dolaşıyordu.

Vivien ölmeden önceki birkaç dakika içinde insanların hayatlarının bir film şeridi gibi gözlerinin önünden akıp geçtiğini gördüklerini bir yerlerde okumuştu. O mayıs günü öğleden sonrasında sağanak yağmur yağarken ve o Fransız lokantasında otururken, öleceğine inanmıyor olsa da, bütün hayatı gözlerinin önünden geçiyordu. Ailesinin bulanık, gölgeli görüntüleri; teyzesi Irene ve Fremont Sokağı'ndaki ev; Field Kız Okulu'nda, Latince, Fransızca ve edebiyatla geçen yıllar, Lotte ile el ele tutuşmaları; Mills Üniversitesi'nde okurken Vivien'in oturduğu, Oakland Körfezi'nin karşısındaki

pansiyon; öpüşündeki tutkuyla daha sonra dişlerinin ağrımasına neden olan ilk sevgilisi Langston Moore; düzgün yerleştirilmiş sıraları, gri etek, beyaz bluz giymiş kızları, tebeşir tozu kokusu ve açık kitaplarıyla artık onun olan Field Okulu'ndaki sınıf; şapkacının vitrininde mavi şapkayı ilk gördüğü an.

Bu adam, karşısında oturan bu yabancı, garsonla konuşuyordu. Adamın yemek ısmarladığını fark etti.

Vivien, birden ayağa kalktı. Kalkarken dizini masaya çarpmış, kolalı beyaz örtüye su dökülmüştü.

"Sizinle yemek yiyemem," dedi. "Fenn Kulüp'te, Lotte'nin düğün hediyeleri partisinde olmam gerek." Geç kaldığını fark etmişti. Adama adını bile söylemeden, dışarı, yağmurlu sokağa çıktı. Tramvay oradaydı ve kapılarını kapatmak üzereydi. Ama Vivien kondüktöre bağırdı ve eteklerini tutarak karşıya geçti, ıslak ve nefes nefese bir halde tramvaya atladı. Tramvayın penceresinden, adamın, teslim olmak üzere düşmanına beyaz bayrak sallayan bir asker gibi, elinde beyaz, keten bir peçeteyle lokantanın kapısında durduğunu gördü. Vivien, Emporium'un önünde onunla ilk konuştuğu andan beri ilk defa, adamın sol elindeki kalın, altın alyansı fark etti.

"Yalnızca bir hoşlanma, o kadar," demişti Lotte, Vivien'e.

Vivien, Market Sokağı'nda adamla karşılaşalı üç gün olmuştu, ama o günden beri ne gece gözüne uyku girmiş, ne de onu unutabilmişti. Lotte'yle oturup yemek masasının üzerine dizilmiş ağır, gümüş eşyalara ve incecik kristallere bakıp mırıltıyla düğün hediyelerini yazarken bile tek düşünebildiği şey, o adamdı.

Bazen, "Ne kadar arsızca! Oturup onunla yemek yemeyi isteyebileceğimi düşünmüş," diye ağzından kaçırıyordu.

"Üstelik evli bir adam," diye cevap veriyordu, elindeki porselenin üzerindeki çançiçeklerinin desenini eliyle izleyen Lotte.

Ya da, "Ama çok yakışıklı," diyordu Vivien rüyadaymış gibi.

"Ve evli."

Vivien iç geçirdi. Lotte'ye, bütün gece uyanık kalma nedeninin, adamın karısını düşünmesi, kadın hasta, deli ya da başka bir nedenden dolayı adamın Vivien'in peşine düşebilecek durumda olduğunu umduğunu söylememişti. Bu sefer de, adamın onu istese tekrar nasıl bulabileceğini düşünerek endişelendi. O, mavi şapkalı, isimsiz bir yabancıydı.

"Aşk başka bir şey," diyordu şimdi Lotte.

Her bir eşyayı ve gönderenin adını ve adresini dikkatli bir şekilde, tek tek yazmaktan sıkılan Vivien, kendisinin nasıl olup da adamı bulabileceğini düşünüyordu. Her gün öğleden sonra Market Sokağı'na gitse ve Emporium'un önünde dursa, adam bir daha geçer miydi?

"Aşk daha gerçekçi bir duygu, Vivvie," dedi Lotte, bir başka porselen tabağın ambalajını açarken. Tabağa, sanki aynısından altı tane daha yokmuş gibi hayranlıkla baktı. "Aşk güvenilirdir. Hoşlanma geçicidir."

Vivien, gümüş bir balık bıçağına gereğinden uzun bir süre baktığını ve kimin gönderdiğini unuttuğunu fark etti.

"Onu da yazdın mı? "diye sordu Lotte.

Kalın, krem renkli kâğıda, koyu kahverengi harflerin nakşedildiği teşekkür notları, yan masada yazılmayı bekliyordu.

"Evet," diye yalan söyledi Vivien ve bıçağı masanın üzerine koydu. "Ne fark eder ki," diye devam etti. "Onu bir daha göremeyeceğim."

"Ki bu iyi bir şey," dedi Lotte. "Ne de olsa o..."

"Biliyorum."

"Düğünde göreceksin. Robert'ın bir sürü yakışıklı arkadaşı var. Bir de Boise'de doktorluk yapan kuzeni."

"Idaho'da mı? Ben almayayım, Lotte. Sen taşraya taşınmak istiyor olabilirsin, ama ben burada kalmayı tercih ederim. Teşekkürler."

"Boise, şehir, Viv."

Vivien boğazından, Lotte'nin onay olarak algılayacağını umduğu bir ses çıkarttı.

Lotte rüyadaymış gibi masanın etrafında geziniyor, par-

makları, sanki yeni evine yerleştiriyormuş gibi, hediyelerin üzerinde uçuşuyordu.

"Onu ilk gördüğüm yere gitsem," dedi Vivien, gümüş bir buz kovasına hayranlıkla bakıyormuş gibi yaparak, "sence tekrar oradan geçer mi?" diye sordu.

"Robert'ın arkadaşlarından birinin de üzüm bağı var. Komşu olabiliriz," dedi Lotte, gözleri parlayarak. "Çocuklarımız da birbirinin en iyi arkadaşı olur. Ve biz de beraber yaşlanırız."

Vivien gülümsedi. "Kulağa çok hoş geliyor," dedi.

Gerçekten de kulağa çok hoş geliyordu. Hoştan da öte, diye düşündü Vivien. Kulağa doğru da geliyordu. İkisinin de ailesi grip salgınında öleli beri, o ve Lotte birbirlerinin ailesi olmuşlardı. Tesadüfen ikisinin de hiç evlenmemiş teyzeleri vardı ve kızları yanlarına almışlardı. Teyzeler tesadüfen, Pacific Heights'da birbirlerine komşuydu. İki kadın da kızlara karşı sevgi dolu ve nazik olsa da, Vivien ve Lotte huzuru birbirlerinde bulmuşlardı. Geceleri Lotte gece lambasını hep üç kere yakıp söndürürdü. Vivien de aynen karşılık verirdi. Bu onların, *İyi geceler. Ben buradayım*, deme biçimiydi.

Ama şimdi Lotte San Francisco'dan ayrılıyordu. Vivien'i terk ediyordu. Lotte, Robert'ı, porselenleri ve gümüşleriyle kendi ailesini kurmaya hazırlanıyordu. Vivien tek başına ne yapacaktı?

"Bu arkadaşın adı ne?" diye sordu Vivien, Lotte'ye, içinde bir panik havası eserken. "Ona özellikle dikkat edeceğim."

Belki de yapması gereken buydu. O şarap tüccarına âşık olmak, Napa'ya taşınmak, bağı idare etmek, çocuk doğurup Lotte'ye yakın olmak.

Lotte'nin yüzü aydınlandı. "Thomas," dedi.

"Bu bayağı güçlü bir isim," dedi Vivien, beyaz pelür kâğıdını açıp kristal bir kadehi içinden çıkarırken. "Thomas ismini hep sevmişimdir."

'İşte bu," dedi Lotte, sesinde müthiş bir rahatlamayla. "O adamı tamamen unutacaksın. Görürsün bak."

Ama bu hoşlanma değildi. David'i tekrar gördüğünde

Vivien bunu hemen anlamıştı. O gün öğleden sonra, Lotte'yle düğün hediyelerini açarken kapı çalındı ve Lotte eliyle mavi şapkalı kadına verilmek üzere bir mektup bırakıldı.

Elimde yalnızca iki ipucu vardı. Arkadaşının adı Lotte idi ve düğün için hediye partisi Fenn Kulüp'te idi. Umarım bu mektup seni bulur da beraber yemek yiyebiliriz. Gerçi biraz soğumuştur ama... Bu gece? Sekiz buçukta? Sevgiyle, David Gardner, Avukat

"Gidemezsin," dedi Lotte.
Ama tabii ki, Vivien gitti.

* * *

Ah, David, diye düşündü Vivien, o tanıdık keder içine çökmüştü.

Mekanik hareketlerle çay fincanıyla tabağını ve küçük kurabiye tabağını masadan aldı. Onları mutfağa götürüp yıkayacak, sonra yukarıya, yatak odasına çıkıp ılık suyla uzun uzun banyo yapacaktı. Lotte'nin şarabından bir kadeh doldurup keyfini çıkaracak, sonunda sersemleyip uykuya dalana kadar kitap okuyacaktı. Geceleri genellikle böyle geçiyordu. Ama tek başına yaşadığı bu rutin onu sıkıntılı ve yalnız değil, huzurlu hissettiriyordu.

Vivien önce çay fincanını sudan geçirdi, Earl Grey çayının oluktan gitmesini izledi, sonra fincan tabağını yıkadı. Her ikisinin de kenarında gümüş renkli bir bant vardı. Gerçek bir düğün yapılmamasına rağmen, David ve o, bunlara, düğün hediyesi porselenlerimiz, diyorlardı. Depremden tam olarak yarısı kurtulmuştu. Vivien hayatta kalan yarıda olduğu için, buradaki ironi, Vivien'i etkilemiyordu. Vivien tabağı durularken dantel gibi bir Florentine bisküvisini eline aldı ve küçük ısırıklarla yemeye başladı. Akşam yemeği yemediğini fark ederek kendine bir şeyler hazırlamayı düşündü. Buzdolabında taze yumurta ve tezgâhta toprakları hâlâ üzerinde duran mantar vardı. Vivien yumurtaları kobalt mavisi kâseye

kırdığını, onları tuz ve biberle karıştırdığını hayal etti. Mantarları ovarak temizlediğini, dilimlediğini, sonra yağda çevirdiğini hayal etti.

Kafasında, üzerinde kahverengi mantarlar ve penceresinin pervazında yetiştirdiği frenksoğanı olan altın renkli bir omlet canlandı. Ama Vivien omleti yapmak yerine mutfağın ışığını söndürdü ve yukarıya, yatak odasına çıktı. Komodinin üzerinde açık bir kitap duruyordu. Üzerindekileri çıkarmadan kitabı aldı ve yatağa oturdu. Lotte'nin kendisini azarladığını duyabiliyordu. *Yemek ye! Yürüyüş yap! Sana hayran olan İtalyan adamın şehirde sana yemek ısmarlamasına izin ver!* Lotte'nin, *Ömrünü bir hayal peşinde tüketiyorsun, Vivvie,* dediğini duyabiliyordu.

Vivien parmağını sayfanın üzerine koydu ve kitabı kapattı. Eğer David ölmüş olsaydı, diye düşündü milyonuncu kez, bunu hissederdim. Onun canının çekip gidişini hissederdi. Şimdiye kadar kendisine bir şekilde –rüyasında, hayalet olarak ama mutlaka bir şekilde– görünürdü. Gerçekten Lotte'yle tartışıyormuş gibi başını salladı. David bir yerlerde olmalıydı. Olmak zorundaydı. Eğer değilse, Lotte haklıydı. Onca yılını onun hayaliyle, bu umut kırıntısıyla geçirmişti.

Bu düşünceler onu bütün gece uyutmayabilirdi. Vivien bunu biliyordu. Kitabı yeniden açtı ve sözcüklere odaklanmaya çalıştı:

Hep Antonia ile ilgili bu güzel rüyayı görmek isterdim ama hiç göremedim...

Ve kısa bir süre sonra Vivien kendi dünyasından güvenli bir şekilde çıkmış, yazar Willa Cather'in dünyasına dalmıştı.

İKİ

Gerçek bir kederin şokunu yaşayan insanlar yalnızca zihinsel olarak değil, fiziksel olarak da dengesizdirler. Görünüşte ne kadar sakin ve kontrollü de olsalar, bu koşullar altındaki hiç kimse normal olamaz. Bozulan dolaşımları onları üşütür, acıları sinirlerini bozar, onları uykusuz bırakır. Normal şartlarda sevdikleri insanlardan uzaklaşırlar.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

3

Süper takımyıldız

CLAIRE, 1961

Kayınvalidesine Birdy[1] diyorlardı. Herkes öyle diyordu. Peter bile Anne yerine Birdy diyordu. Claire bundan hiç hoşlanmıyordu. Ona göre kuşlar, güzel tüyleri ve ötüşleri olan, yürekleri göğüslerinde hızla atan küçük, narin yaratıklardı. Birdy ise uzun boylu ve kalın kemikliydi. Parlak tüyleri yoktu. Çekici bir ötüşü de. *Pelikanları düşün*, diyerek dalga geçerdi Peter. *Flamingoları düşün*. Yine de, Claire ona kısa ismiyle seslenemiyordu. *Babam onu hep öyle çağırırdı*, diye açıklamıştı Peter. *Ama kuşa hiç benzemiyor ki*, diye ısrar ederdi Claire.

Claire, pencereden dışarı, durmadan yağan kara baktı. Elinde kalın kâğıda basılmış, bir tarafında kabartma yeşil yapraklar ve bir yazı olan resmî bir davetiye tutuyordu:

> Gelin, Birdy'nin 80. Doğum Gününü Kutlayalım
> 19 Ocak, 1961
> 20.00
> Hope Kulübü, Providence

Gerçek şuydu ki, kayınvalidesinin –*Birdy*'nin– doğum günü partisine gitmek istemiyordu. Burada kalıp Dot'ın er-

1. (İng.) Minik kuş. (Y.N.)

tesi sabahki göreve başlama partisine gitmek istiyordu. Bütün komşular orada olacaktı ve John F. Kennedy'nin yemin törenini izleyeceklerdi. Kadınlar Jackie'nin ne renk giyineceği konusunda tahmin yürütüyordu. Kazanan *daiquiri* kokteyli kazanacaktı. Pembe, diye tahmin yürütmüştü Claire ve kazanacağından emindi. Jackie'yi pembeler içinde hayal edebiliyordu. O koyu renk saçlarla uçuk pembe ve kış gökyüzü. Ama şimdi yemin törenini izleyip izleyemeyeceğinden bile emin değildi. Birdy oturup Kennedy'nin söyleyeceklerini dinlemek ister miydi? Ya da Jackie'nin neler giydiğini? Claire durumunu öne sürüp evde kalmayı ve Peter'ı Rhode Island'a yalnız göndermeyi düşündü. Ama ona borçluydu. Bunu biliyordu.

Ama şimdi o evde değilken, Claire nefes alabildiğini, sağlıklı düşünebildiğini aklından geçirdi. Çünkü işin doğrusu, Dougie Daniels kaybolduğundan beri sağlıklı düşünemiyordu. Karnındaki bebek yavaşça döndü ve Claire sanki günaydın, demek istermiş gibi elini karnına koydu. Dışarıda kar birikiyordu. Bu fırtınanın ta New England'a kadar ulaşacağı ve onların da tam ortasında kalacakları biliniyordu. Dün gece yola çıkmalıydık, diye düşündü Claire. Evde kalmalılardı.

Büyük, yeşil, Chevrolet marka steyşın vagonları köşeyi dönmüş, kaygan yolda eve doğru ilerliyordu. Her zaman hazırlıklı bir izci olan ve halen otuz iki yaşını süren Peter, benzin almaya ve yağ ile lastikleri kontrol ettirmeye gitmişti.

"Romper!" diyordu Kathy. "Romper! Romper!"

"Haklısın Kitty Kat," dedi Claire, kızını mama sandalyesinden kaldırarak, "*Romper Room* zamanı."

Claire, Kathy'nin doldurulmuş oyuncağı Mimi'yi eline alıp Kathy'yi kucaklayarak salona geçti ve *Romper Room* dizisini açtı. Miss Bonnie Sihirli Ayna'sından bakmaya başlamıştı bile.

"Debbie'yi de görüyorum, Wendy'i de görüyorum," dedi Miss Bonnie.

"Kathy'yi de gör!" diye bağırdı Kathy televizyona. "Mimi'yi de gör!"

Claire yine mutfağa döndü, pencereden dışarı, kara bakmaya başladı. Kocasının arabasının farları kendisine doğru ilerliyordu. Ona âşık değildi. Bu her aklına geldiğinde, boğuluyormuş gibi hissediyordu. Gerçekten, soluk almak için ağzını açtı. Kocasını sevmiyordu ve ondan olmadığını düşündüğü bir bebek taşıyordu. Daha bundan altı ay önce, böylesi bir durum içinde, pencerenin yanında dikilen bu kadın olabileceği aklının köşesinden bile geçmezdi. Ama işte oradaydı.

"Yıldızlara uzan!" diye şarkı söylüyordu Kathy salondan.

Claire, geniş karnı yüzünden zorla hareket ederek öne doğru uzandı ve başını soğuk pencere kenarına yasladı.

Arabanın durduğunu, motor sesinin kesildiğini duydu. Arabanın kapısının açılıp kapandığını, kocasının karda yürürken çıkardığı ayak seslerini duydu.

Nefes alma çabasıyla düşüncelerini uzaklaştırmaya çalışıyordu. 1961 yılında, kocasını sevmeyen bir kadının gidebileceği hiçbir yer yoktu. Başkasıyla ilişkisi olan ve yakalanmış bir kadın ancak kocasının kendisini affetmesini ve evde kalmasına izin vermesini umabilirdi. Peki, öyleyse Claire neden bunları –affedilmeyi de, kalmayı da– istemiyordu? Derdi neydi?

Mutfak kapısı açıldı.

Miss Bonnie şarkı söylüyordu, "İşte Jüpiter geliyor, Mars gidiyor..."

"Claire?" dedi Peter.

Claire ciğerlerini havayla doldurdu. Kocası altın benekli muşamba yer döşemesinin üzerinde kendisine doğru ilerliyordu. Kalın, sağlam ayakkabılarının üzerinde lastik galoşlar vardı.

"Tatlım?" dedi. "İyi misin?"

Claire kafasını kaldırıp hafifçe ona gülümsedi. "Biraz başım döndü," dedi, kanıtlamak istermiş gibi ellerini karnının üzerinde gezdirerek.

"Gel otur," dedi Peter.

Peter ellerini Claire'in omuzlarına koymuş onu masanın başındaki, kaptanın sandalyesi dedikleri sandalyeye doğru götürüyordu. Gözleri bir an karşılaştı. Başını önce çeviren Claire oldu.

"Su?" diye sordu Peter, eviyeye doğru ilerlerken.

Ama Claire istemem gibilerden başını salladı.

Peter mutfağın ortasında ne yapacağını bilemez bir halde duruyordu.

"Sence bu güvenli mi?" diye sordu Claire. "Bütün o yolu bununla gitmek?"

Peter'ın ağzı gerilmişti. "Tanrım, Claire. Bu onun sekseninci doğum günü. Kaçırmamız mümkün değil."

Claire devamını Peter'ın getirmesini bekliyordu. *Sen kal, Claire.*

Ama Peter, "Araba çok iyi durumda. Eşyalar hazır mı?" dedi.

Claire başıyla onayladı. Mutfak masasının üzeri, koyu kırmızı ve beyaz ambalaj kâğıdı artıkları ve gümüş renkli kurdelelerle doluydu. Claire, Robert Frost'un şiir kitaplarından oluşan hediyeyi aldı. Birdy şiire bayılırdı. Ve Frost bu sabah, yemin töreninde şiir okuyacaktı.

"Ben Kathy'yi alırım," dedi Claire, ayağa kalkmaya çabalayarak.

Gece olduğunda Claire tam olarak kaç aylık hamile olduğunu hesaplamaya çalışarak uykuya daldı. Kathy'ye beş aylık hamileyken yalnızca beş kilo almıştı; bu sefer bunun iki katından fazla kilo almıştı. Bu, hamileliğinin beş aydan ileri olduğu anlamına mı geliyordu? Bu durumda, bebek gerçekten Peter'dandı. Ama ne kadar hesaplarsa hesaplasın, hep aynı cevaba ulaşıyordu. Bebek Peter'dan değildi.

"Claire?" Peter koridordan sesleniyordu. "Bir tane mi bavul var?"

Claire güzel ambalaj kâğıdına; kurdele, kırpık ve seloteyp yığınına baktı.

"Her şeyi bir bu bavula mı sığdırdın?" diyordu Peter.

"Evet," dedi Claire, dağınıklığı dönüşte toplamaya karar vererek.

Claire'in sevgilisinin adı Miles Sullivan'dı ve hiç tipi de-

ğildi. Ya da Claire'in hep tipi olduğunu düşündüğü gibi uzun boylu, kaslı, yüzü mermerden oyulmuş gibi bir adam değildi. Hayır, Miles –uzun, hatta Peter'dan da uzun olduğu halde– kemerine dayanmış hafif göbeği olan; karikatür burunlu; tombul, al yanaklı bir adamdı. Onun kendi çapında yakışıklı olduğunu düşünüyordu Claire. Kara İrlandalı, diye tarif ediyordu Miles kendisini; çoğunlukla dağınık duran sık, siyah saçlarını ve yuvarlak, açık mavi gözlerini kastederek. Gülümsemesi göz kamaştırıcıydı, ama başından beri Claire'i çeken şey ne mavi gözleri, ne heybetli bedeni, ne de o gülüşüydü. Miles'ın kendisini dinleme biçimiydi. Başını dikiyor, gözlerini, Claire sanki çok önemli bir şey söyleyecekmiş gibi ona çeviriyordu. Dot'ın akşam yemeği verdiği o gece Claire bunu fark etmiş ve Peter'ın kendisini hiç bu şekilde dinleyip dinlemediğini düşünmüştü. Dinlemediğine karar vermişti. Bir kez bile.

Tabii, arzu da vardı. Claire'in daha önce hiç hissetmediği bir arzu. Ve bu arzunun, Dougie Daniels'ın kaybolmasıyla bağlantılı olması onu utandırıyordu. Ama bir kez ortaya çıktığında, Claire'in içinde bir şey ilk defa kıpırdamıştı. Hostesken Roma'ya gittiklerinde oda arkadaşı Rose'la beraber iki adamla tanıştıkları, içki içip sarhoş oldukları ve adamları otellerine götürdükleri o gece gelmişti aklına. Claire o gece, bir erkekle yapılacağını hayal bile edemeyeceği şeyler yapmıştı. Hep şarap ve Roma'nın yaz havası, içtiği Sambuca'lar, saçlarını rüzgârda savurarak Vespa'yla dolaşmalar yüzündendi. Ama o adamı bir daha hiç görmemişti. Ve o geceden, Rose'la bile hiç söz etmemişlerdi.

Şimdi bu şey, *içindeki bu kıpırtı*, tatmin olmuyordu. Peter'la olanlardan sonra utanmış, bu boşluğu farklı şekillerde doldurmaya çalışmıştı: tenis, sıcak su banyoları ve hatta Roberta'nın doktorunun verdiği bazı zayıflama hapları – ki bunlar yalnızca evi süpürmesine ve gümüşleri parlatmasına ve fazladan beş kilo vermesine neden olmuştu. Başlangıçta Miles'la konuşmak işe yarıyor gibi görünüyordu. Kafasını kaldırmış, sorular soruyor, konu deşiyor, Claire'in ne düşündüğünü, ne hissettiğini, ne istediğini soruyordu. Ama sonradan arzusu bü-

yümüş, onun gerçekten içine girip kendisini, bu tanımlanamaz ihtiyacı doyurmasını ister olmuştu. Ne tuhaftır ki, öpmek için ilk uzanan, onun kemerini çözüp elini içine sokan Claire olmuştu. *Boğuluyorum*, demişti Claire ona ilk seferinde. Onunla nefes alabiliyordu. Onunlayken aklından geçenleri söyleyebiliyor, suflenin neden kabarmadığını ya da ıssız bir adaya ne götüreceğini ya da aklına esen herhangi bir şeyi yüksek sesle düşünebiliyordu. Ne olursa olsun, Miles dinliyordu.

Bu yüzden Miles'ı evine çağırmıştı. Aptalca bir fikirdi. Ama Peter şehirde iş peşindeyken ve mahalle, rutinine gömülmüşken, Miles'la koca bir gün geçirmeyi hayal etmişti. Tatlı ve sek vermutları dikkatlice ölçüp kehribar renkli bu sıvının içine altı tane fosforlu kırmızı kiraz atarak bir sürahi dolusu nefis Manhattans kokteyli hazırlamıştı. Üzerine sırf bugün için Hecht's mağazasından aldığı şampanya renginde dantelli bir sutyen külot giymişti.

"Bir randevu," demişti Miles geldiğinde, elini onun ipekli bluzundan içeri, keşfedilmeyi bekleyen dantele doğru sokarken.

Yazın sona erdiğini ve sonbaharın yolda olduğunu hatırlatan gri bir eylül sabahıydı. Claire, bütün gün onu meşgul edecek işler ve randevular hakkında yalanlar atarak Kathy'yi bakıcıya bırakmıştı.

"Sabah sabah Manhattans mı?" demişti Miles, Claire'in ağır bardaklara buz atıp içkileri koymasını izlerken.

"Neden olmasın?" demişti Claire.

"Sahi, neden olmasın?" demişti Miles, bardağını onunkine doğru kaldırıp tokuşturarak. "Tabii ki," demişti, "bize."

O gün de konuşmuşlardı. Seçimden söz etmişlerdi – zaten herkes bunu konuşuyordu. Claire'in Jackie'ye olan hayranlığından. Claire'in Marilyn Monroe'ya olan hayranlığından. Sonra konuşma bitti. Çakırkeyiftiler. Önce Peter'ın nefret ettiği kanepede, sonra Şükran Günü'nden sonra Kathy'yi beşikten geçirmeyi düşündükleri, Kathy'nin odasında duran ve henüz hiç yatmadığı ikiz yatakta yarım yamalak sevişmişlerdi. Miles onun yeni, dantelli sutyenini yırtmıştı. Claire

dizini onun çenesine çarpmış, sonra da dizinin onun çenesinin bu kadar yakınında ne aradığını düşünüp gülmüştü.

Dışarıdan, arabaya binme veya inme seslerine benzeyen sesler geliyordu.

Claire, kendini umursamaz ve diri hissediyordu. Miles'a tırnaklarını geçirdi. Miles ona bir şeyler söylüyordu. Nefesi içki ve kirazdan dolayı alkol ve tatlı kokuyordu. Etraflarındaki havada elektrik vardı. İçindeki o şey, o kıpırtı, doldurulması gereken bir uçurum, bir derin yarıktı. Claire, kaçıp gitmesi gerektiğini söylemişti. *Kadınlar bunu hiç yapar mı? Mükemmel hayatlarından kaçıp giderler mi? Hayır,* demişti Miles, *onlar mükemmel olmayan hayatlarından kaçar.*

Claire'i öpmüştü. Claire de, parmakları onun dağınık, siyah saçlarına dolanmış bir şekilde karşılık vermişti.

Sonra Claire gözlerini açmıştı.

Peter, mükemmel Windsor düğümlü kravatı ve şakağında atan nabzıyla kapıda duruyordu.

"Çık dışarı," demişti sakin bir sesle. Claire önce kendisiyle konuşuyor sanmıştı.

Ama daha sonra onun, papatya desenli çarşaftan ayağını kurtararak ayağa kalkmaya çalışan Miles'la konuştuğunu anlamıştı.

"Çık evimden," demişti Peter.

Claire yorgana sarılarak örtünmüştü. Her yerde papatyalar vardı.

Miles eşyalarını toplamıştı. Peter'ın yanından geçerken, Peter onu görmüyor gibiydi. Sanki o yatakta karısını arıyormuş gibi, yalnızca Claire'e bakıyordu.

"Üzerini giyin," demişti sonunda.

"Biraz... yalnız kalmam gerek," demişti Claire. "Bir dakikaya ihtiyacım var."

Peter çıkmamıştı. Onun sarsak hareketlerle, yırtık sutyeninin üzerine mavi, ipek bluzunu geçirmeye çalışmasını, düğmelerini iliklemesini izliyordu.

"Sarhoş musun sen?" diye sormuştu Claire'e. Odaya girdiğinden beri sesinde ilk defa duygu vardı.

Claire başıyla onaylamıştı. İnkâr etmenin ne faydası vardı ki?

"Peter," demişti. "Öyle mutsuzum ki."

"Mutsuz mu?" demişti Peter, neredeyse hayretle.

"Ne istediğimi, ne hissettiğimi bilmiyorum. Bunu istediğimi sanıyordum. Ama şimdi bundan emin değilim." Tek yalanı buydu. Onu olduğundan daha fazla yaralayamazdı.

Peter başını sallamıştı.

"Sana bakamıyorum bile," demiş, arkasını dönmüş ve dışarı çıkmıştı.

Bu aşırı sıcak arabanın içinde sonsuza kadar kalacaklarmış gibi geliyordu Claire'e.

Kuzeye doğru yola çıktıklarından beri Peter neredeyse hiç konuşmamıştı. Elleri, Claire'in ona Noel için aldığı kahverengi deri eldivenlerin içinde, sıkıca direksiyona yapışmıştı ve burnu soğuktan kızarmıştı.

Dışarıda kar deli gibi yağıyordu. Claire rahatsız ve korkmuş bir halde, yanında oturuyordu. Güneşli günlerde ve kısa süreli işler için bile kullanmaktan nefret ettiği bu steyşın vagon, bu koyu yeşil şey, buzlu yolda kayıp patinaj yapardı.

"Birdy, partiden dolayı çok heyecanlı," dedi Peter, yavaşça ıslık çalarak. "Seksen yaşında bir genç," dedi.

Claire altdudağını ısırdı. Balmumlu rujunun tadı neredeyse hoşuna gitmişti. Beş saat önceki telefon konuşmasından beri hiçbir şey yememişlerdi. Kızarmış peynirli sandviç ve kahve fikri çok cazip geliyor olsa da, Peter'a durmasını söylemeye cesaret edemiyordu. Kilometreler sonra, yolun kenarında, karın altında kalkmış Howard Johnson's'ın turuncu çatısını gördü. Ama söylemeye yeltenmedi.

Peter artık direksiyona iyice abanmıştı. "Lanet olsun! Hiçbir şey göremiyorum."

Claire çantasından bir mendil çıkardı ve ön camdaki buğuyu sildi.

"Yapma," dedi Peter. "İz bırakıyor."

Her zaman böyleydi: talepkâr, mükemmeliyetçi, her şeyin kendi istediği gibi yapılmasını isteyen bir adam. Geçen yaza kadar Claire ona ayak uydurmuştu. Kendisi dahil, başkalarına karşı bu kadar eleştirel olmasından hoşlanmıyordu. Özellikle kendisine karşı. Ne düşündüğünü ya da hissettiğini söylediğinde, "Devam et. Ben seni duyuyorum," diyerek odadan çıkmasından hoşlanmıyordu. Ve Claire kendisini aptal gibi hissederek odada yalnız kalakalıyordu. Yine de Peter onu seviyordu. Bunu biliyordu. Elinden geldiği kadar seviyordu. Ama Claire artık bunun kendisine yettiğinden emin değildi.

Bu düşünceleri kafasından uzaklaştırmak istermiş gibi başını salladı. Haftalardır hiçbir şey yapmadan, evliliğiyle ilgili ne yapacağını düşünüp endişeleniyordu. Kadınlar terk etmezdi. Zina ya da istismar olmadıkça. Ve hatta o zaman bile, kalırlardı. Claire, Peter'la o mahalleye taşınmalarından çok önce, birkaç sokak ötede oturan kadının hikâyesini hatırlamıştı. Kocasını terk etmişti, ama hâkim çocuklarını almasına izin vermemişti. *Onları terk etti*, diye açıklamıştı Dot, suratı tiksintiyle dolu. Peter'ı terk etse, hâkim çocuklarını almasına izin verir miydi? Yoksa kalmalı ve hiç mutlu olmamayı göze mi almalıydı?

Claire zorlukla yutkundu, sonra, "Önümüzde bir Howard Johnson's var. Belki bir fincan kahve içersin," dedi.

"Belki," dedi Peter yumuşayarak.

Claire'in onunla ilgilemesi hoşuna gidiyordu; Claire bunu biliyordu. Ama artık pek de sevmiyorken, onunla ilgilenmek zorlaşıyordu. Onunla ilgilenmenin işi olduğunu, Claire sürekli kendine hatırlatıyordu. Eşler böyle yapardı.

"Bu, uzun bir gece olabilir. Karnımıza bir şeyler girse iyi olur." Sonra nazikçe ekledi: "Seninkinde zaten küçük bir şey var, gerçi."

Claire kibarca güldü. Bu bebek hiç de küçük gibi gelmiyordu ona. Kaburgalarını sıkıştırıyor, idrar torbasına baskı yapıyordu. Nefesini sıkıştırıyor, sabrını zorluyordu. Peter onunla seviştiğinde artık geceliğini çıkarmıyordu. Bugünlerde kendisini güzel bulmuyordu.

Claire arabanın daha da yavaşladığını ve Howard Johnson's'a doğru kayarak döndüğünü fark ederek rahatladı.

"Belki Birdy'yi arayıp partinin hâlâ devam edip etmediğini sorabilirim," dedi Peter, kapısını açıp geceye doğru ilerlerken.

Kar sanki onu yutuyordu. *Keşke*, diye düşündü Claire. Kendisi de arabadan çıktığında Peter'ın kaybolmuş olduğunu hayal etti. İçeri girip fırtınanın dinmesini bekler, kahvesini yudumlayarak kocasının olmadığı yeni hayatını düşünürdü. Kes şunu, dedi kendi kendine. İyi günde, kötü günde bu adamla beraber olmak üzere evlendin. Dört sene önce bu sözleri söylediğinde, niyetin böyle davranmaktı, değil mi?

Peter'ın sesi fırtınayı böldü. "Ne bekliyorsun?" diye seslendi Peter.

Claire iç geçirdi ve arabadan dışarı çıktı. Arka kapıyı açtı ve uyumakta olan iki yaşındaki çocuklarını tuhaf bir hareketle kaldırdı.

"Hadi, bebeğim," diye mırıldandı Kathy'ye.

Kathy kollarını Claire'in boynuna dolayıp koala gibi ona sarıldı. Park yeri henüz temizlenmemişti ve Claire düşmemeye çalışarak yolunu bulmaya çalışıyordu. Peter sokak kapısında yanan aşırı parlak ışığın altında durmuş sigara içiyor, onları bekliyordu. Claire onun sabırsızlandığını hissedebiliyordu.

"Onca günün arasında, dünyanın sonunun geldiği bu gün..." diye mırıldandığını duydu.

Arabada yediği patates cipsinden dolayı Kathy'nin ekşi kokan soluğu Claire'in yanağını ısıtıyordu.

Sonunda girişe vardılar. Claire, yürüyüşün ve kızının ağırlığı yüzünden nefes nefeseydi.

Peter sigarasını yere attı, botuyla ezdi.

Claire, Peter'ın koluna tutundu.

"Ne var?" dedi Peter. Zorlu yolculuktan dolayı gözleri kanlanmıştı.

"Üzgünüm," dedi Claire. "Geri alabilsem, alırdım."

Peter ev sahibesine doğru yürüyüp ayaklarındaki karları silkelerken gözleri bir an karşılaştı.

Peter'a baktı. Claire üzgündü. Fırtınadan dolayı üzgündü. Başka bir adama âşık olup onunla ilişkiye girdiği için üzgündü. Peter onları beraber yakaladığı için üzgündü. Bir an için onu düşündü. O kadar benzer biçimde düşünüyorlardı ki, bazen Claire'in cümlelerini o tamamlıyordu. O ateşli öpüşü. Gülme ve umursamaz olma –evet, Claire'in aradığı sözcük buydu– yeteneği. Peter her zaman ciddi ve ağır yükler taşıyormuş gibi görünürken, o umursamaz olabiliyordu.

Dışarıda fırtına kopar, kocası kızgın bir şekilde kendisine bakar ve onlar lokantanın önünde dikilirken, Claire, Miles'ı özleme hakkını kendisinde gördü.

Peter şimdi lokantanın turuncu, sentetik malzemeden yapılmış bölmesinde oturmuş, büyük boydaki mönüyü açıyordu.

Claire sarsak bir biçimde ona doğru yürüdü.

"Buranın kızarmış istiridyesini hep sevmişimdir," dedi Peter, kafasını kaldırmadan.

"İyi yapıyorlar," dedi Claire, hamileliği sırasında kızarmış yiyecekler midesini bulandırdığı halde. Bir de bazı meyveler – kavun, armut, üzüm. Ve domates. Yoksa domates de meyve miydi? Emin olamadı.

Kathy'ye bir mama sandalyesi bulmak için etrafına bakındı. Lokanta tuhaf bir şekilde aydınlık ve çok kalabalıktı. Yolculuk yapan diğer insanlar da, tıpkı onlar gibi fırtınadan kaçıp mola vermişti. Odada bir uğultu, bir yerde beraber olma duygusu vardı. Gürültünün içinden Kennedy ismi sıyrılıyor, kar fırtınasına heyecan katıyordu.

"Oturacak mısın?" dedi Peter, Claire'e, sanki onu yeni fark etmiş gibi.

Omzunda uyuklayan Kathy homurdandı.

"Bir mama sandalyesi arıyordum," dedi Claire.

İhtiyaç duyduğumuz adam o, diye bir ses duydu. *Artık her şey farklı olacak.*

"Of, Tanrı aşkına," dedi Peter. "Burada görevli kimse yok mu?"

Üzeri plastik yiyecek kutularıyla dolu büyük bir tepsi

taşıyan bir garson kıza el salladı.

Claire'in yanakları kızarmıştı. Peter hizmet işlerinde çalışan insanlara –garson kızlara, Sears ve Roebuck'daki çamaşır makinesi satıcılarına, otellerde valiz taşıyan çocuklara, elektrik saatlerini okuyanlara– hep kısa cümlelerle, hatta kaba bir biçimde hitap ederdi. Parmaklarını şaklatıp onlara bir şeyler sipariş etmesi Claire'i utandırırdı. Manhattan'da, Batı 45. Sokak'taki et lokantası Frankie&Johnnie's'de yedikleri ilk romantik akşam yemeklerinde bile öyle yapmıştı. Claire iki Alexander brendisi, Fransız şarabı ve yemekten sonra nane likörü içmişti. Peter çorbanın sıcaklığından, etinin fazla pişirildiğinden şikâyet ettiğinde, Claire göğsünden boynuna doğru yayılan kızarıklığı içtiği içkilere bağlamıştı. Peter parmaklarını şaklatıp komiyi çağırdığında, Claire başını eğip kokteylini yudumlamıştı.

Garson kız yiyecekleri, sanki bir takımlarmış gibi hepsi logolu kırmızı gömlekler giymiş erkek çocuklar ve adamlardan oluşan gürültücü bir gruba dağıtıyordu. İşi bittiğinde, onların masasına geldi. Üniformasına ketçap ve kahverengi et suyu dökülmüştü ve bitkin görünüyordu.

"İki kızarmış istiridye tabağı," dedi Peter, mönüyü gürültüyle kapatarak. Garson kızın yüzüne bile bakmamıştı.

"Aa, bir tane olsun," dedi Claire.

Kafası karışan Peter kaşlarını çatmıştı. "Az önce bana kızarmış istiridye istediğini söyledin. Hani onları çok seviyordun?"

Claire ıslak çizmelerin içindeki ayaklarının şiştiğini hissedebiliyordu. Garsona baktı. Rimelleri gözlerinin altına halka şeklinde dağılmış, atkuyruğu sarkmış yorgun bir kadındı.

"Bana yalnızca ızgara mısır ekmeği lütfen," dedi Claire. "Kathy'ye de bir sosisli sandviç."

Garson siparişi defterine yazdı.

"Affedersiniz," dedi Claire, "bir de mama sandalyesi."

"Tamam," dedi garson. Beyaz sabolarının içinde hantal bir biçimde uzaklaştı.

"Bunu neden yapıyorsun?" dedi Peter.

"Neyi?" diye sordu Claire, karnında uyuyan bebeğin sığabileceği şekilde kendisini kenara çekerek.

"Özür diliyorsun," dedi Peter, onun gözlerinin içine bakarak. Claire gözlerini kaçırdı. "Her şey için."

"Dilemiyorum," dedi Claire.

"Daha az önce diledin. Bunu yapmak işinin bir parçasıyken, garsondan mama sandalyesi isterken özür diledin."

Claire'in arkasındaki masada iki adam Kennedy'nin Katolikliğinin ülkeyi nasıl etkileyeceğini tartışıyordu. *Yeni patronumuz Papa olacak*, dedi biri. *Göreceksin.*

"Claire?" dedi Peter.

"O sadece kibarlıktandı," dedi Claire. "O kadar."

"İyi de, sinir bozucuydu."

Claire başıyla onayladı. O gün o odaya girdiğinden beri, Peter'ın Claire'de kızdığı özellikler katbekat artmıştı. Claire iyi bir dinleyici değildi. Alışveriş yaparken dikkatli davranmıyordu. Paralel park edemiyordu. Peter bu şekilde saldırdığında, Claire onunla tartışmıyordu. Sessiz kalmasının nedeni, işlediği suçtu. Bunu biliyordu. Suçu ve nasıl eş olunacağına dair aptalca fikirleri. Tabii, diye düşündü kendi kendine, bu aptalca fikirlere o kadar inanıyor olsaydım, başka bir adamla yatmazdım.

Garson, elindeki mama sandalyesini etrafa çarpa çarpa geldi. Mama sandalyesi kovboy desenli sentetik bir kumaşla kaplıydı. Claire, Kathy'yi oturtmak için ayağa kalktı. Kızın kemerini bağlayıp tepsisini önüne çekerken garson onun çocuğu tutmasına yardım ediyordu. Claire kızının karışık kahverengi saçlarını düzeltirken, başını nazikçe tepsiye doğru eğdi.

"Kahvemiz nerede kaldı?" dedi Peter.

"Kahve ısmarlamadınız ki," dedi garson, defterinin sayfalarını karıştırıp onların siparişini bulmaya çalışırken. "İki kızarmış istiridye, sonra, bir kızarmış istiridye, bir ızgara mısır ekmeği, bir de sosisli sandviç."

"Ve kahve," dedi Peter.

Garson cevap vermedi. Uzaklaşmadan önce Claire'in omzunu sıktı.

Hepimiz Katolik olmak zorunda kalacağız, dedi arkasındaki adam. *Biliyorsun, değil mi?*

Claire masanın üzerinden uzandı. "Duyuyor musun?" diye fısıldadı, başıyla işaret ederek.

Peter başıyla onayladı. "Aptalca, değil mi?"

"Evet," dedi Claire.

"Sen bu konuda ne biliyorsun ki?"

"Şey," dedi Claire, "öncelikle, hepimizin Katolik olması gerekmeyecek; bunu biliyorum."

Peter güldü. "Kimileri bir sonraki adımın ne olacağı konusunda endişeli. Katolik bir başkanımız olduktan sonra, kim bilir, belki bir gün Yahudi bir başkanımız bile olur."

"Ya da Zenci," dedi Claire.

Peter sırıttı. "Artık mümkün değil önünü alamazsın."

Gerilim bir an için dağılınca, Claire azıcık rahatlamıştı. Ne kadar ironik, diye düşündü, bunları beraberce düşündüğü kişi Miles'dı. Ama şimdi kocası da ilginç buluyordu. Dört yıl önce, seçim günü, işe giderken Peter ona, "Stevenson'a oy vermeyi unutma," demişti, sanki o kime oy vereceğini bilemezmiş gibi. Ama o zaman daha yeni evlenmişlerdi ve Peter'ın kendi yerine düşünüyor olması Claire'in hoşuna gidiyordu.

"Kampanyada, yalnızca sıkıntıdan dolayı çalıştığını sanıyordum," dedi Peter, yüzüne bakarak.

"John F. Kennedy'ye inandığımı sana söylemiştim. Bunun bir tutku olduğunu da söylemiştim."

"Evet," dedi Peter. "Söylemiştin."

Garson masaya geldi ve yiyecekleri, isimlerini bir bir sayarak masaya bıraktı. Kızarmış istiridye. Izgara mısır ekmeği. Sosisli sandviç. Claire, onun parmağındaki, pırlanta taşlı, ince, altın alyansı gördü.

İstiridyelerin yağlı kokusu Claire'in midesini bulandırmıştı. Midesini yatıştıracağını umarak ekmeğinden bir ısırık aldı.

"Kahvemiz gelmedi," dedi Peter. İstiridyelerini taratora batırıp kızarmış patateslerine ketçap dökerek yemeye başlamıştı.

Garson iç geçirdi.

"Yoğun bir gün, ha?" dedi Claire garsona.

"İki vardiya çalışıyorum," dedi garson, "kızların bazıları kar yüzünden gelemedi de."

Claire kadının kaça kadar burada kalması gerekeceğini merak ediyordu. Kathy'yi mama sandalyesine oturtmaya yardım ederkenki sakin hali, Claire'e çocuk sahibi olduğunu düşündürmüştü. Birden fazla çocuğu da olabilirdi. O bütün gün bu huysuz insanlara servis yapıp fırtınada arabayla eve ulaşmaya çalışırken, bir de evde bekleyen bir kocası vardı.

"Affedersiniz," dedi Claire garson kahveleri getirmeye giderken.

"İşte yine yaptın," dedi Peter. "O siparişi düzgün getiremiyorsa, sen neden özür diliyorsun?"

Claire'in o anda tek istediği, birdenbire uykuya dalmaktı. Alexandria'da, perdeleri kapalı, tanıdık menekşe desenli duvar kâğıdıyla kaplı kendi odasında, kat kat sıcacık battaniyenin altında olmak istiyordu.

"Bilmiyorum, Peter," dedi Claire yorgun bir şekilde, "Öyle hissediyorum."

Peter'ın kafası karışmıştı. "O işini iyi yapmıyor diye mi üzülüyorsun?"

"Evde kocasıyla olabileceği yerde bu fırtınada çalışıyor olduğu için üzülüyorum."

Garson dönmüştü. "İki kahve," dedi, fincanları masaya bırakırken.

"Teşekkürler," dedi Claire. Kahvelerin dumanı tütüyordu ve bu acı koku onu rahatlatıyordu. Isıtmak için elleriyle fincanı kavradı.

Peter önce kendi kahvesine, sonra Claire'in kahvesine süt koydu. Artık kendisine pek nazik davranmadığı için Peter'ın bu nezaketi ona iyi gelmişti. Bunu hissettirmek için Peter'a gülümsedi. Peter'ın yüzü bir an için yumuşamıştı.

"Peter," dedi Claire. "Bak."

Garson karşılarındaki koridorda duruyor, paltolarından ve botlarından karları yerlere gürültüyle silkeleyen yeni

müşterilerden siparişlerini alıyordu. Bu açıdan bakarken, Claire kadının hamile olduğunu açıkça görebiliyordu. En az Claire kadar; belki daha da uzun süredir.

Peter onun bakışlarını izliyordu. "Tanrım," dedi Peter.

"Zavallı. İki vardiya çalışıyor."

"Herkes yapmak zorunda olduğu şeyi yapacak," dedi Peter.

"Öyle de olsa..."

"Bu doğru değil," dedi Peter.

Kendi kolay hayatına tuhaf bir biçimde müteşekkir olan Claire, masanın üzerinden uzanarak Peter'ın elini tuttu. Peter içgüdüsel bir şekilde elini geri çekti. Claire az kalsın özür dileyecekti, ama kendini tuttu.

Peter'ın onları yakaladığı o öğleden sonra, Miles gittikten sonra, Claire giyinip kocasının, alıp almamayı tartıştıkları Danimarka stili turkuvaz kanepede oturduğu salona gidip karşısındaki kare şeklindeki pembe koltuğa oturmuştu. Peter bu modern mobilyaların rahat ve davetkâr olmadığını iddia ediyordu ve o gün orada oturan Claire, onun ne demek istediğini anlamıştı. Danimarka stili modern kanepeler köşeli ve tahtaydı.

Peter ayrıntıları öğrenmek istiyordu. Ne zaman, nerede tanıştıklarını değil, neler yaptıklarını soruyordu. "Kaç kere?" diye sormuştu Claire'e. "İçine boşaldı mı?"

İnadından, korkudan ya da başka bir nedenden dolayı, Claire ona olduğu gibi anlatmıştı. "Sayısını unuttum," demişti. "Ve içime de boşalıyor. Evet."

Peter kanepeden hızla fırlamıştı, gözleri deli deli bakıyordu. Claire'in karşısında dikildiği anda, Claire onun kendisine vuracağını düşünmüştü. Ama Peter, gözlerinde o korkunç ifadeyle, Claire'e, her şeyi yapabilecek bir adam olduğunu anlatan ifadeyle durmuştu.

Sessizliğin içinde Claire'ın güneşe, Peter'ın örümceğe benzettiği saatin tiktakları duyuluyordu.

"Kathy'yi bakıcıdan almam gerekiyor," demişti Claire sonunda.

Ayağa kalkmıştı. Peter kımıldamıyordu. Beyaz mantosunu giydi, ama hava soğuduğu için değil, korunmak için. Cebinden Rio kırmızısı bir ruj çıkarıp dudaklarına sürdü. Arabanın anahtarını asılı durduğu halkadan aldı.

Kapıya vardığında, Peter, "Onu bir daha görürsen, seni öldürürüm," dedi.

Claire kocasına döndü. "Hayır, öldürmezsin. Sen katil değilsin," dedi.

Kalbi öyle hızlı çarpıyordu ki, belki de kalp krizi geçiriyorum, diye düşündü. Peter'ın cevap vermesini beklemeden çıkıp gitti.

Bütün bu olanlara rağmen, ilişkisini hemen bitirmedi. Seçimler sonuçlanıncaya kadar bekledi. O zamanki umursamazlığından olsa gerek, Miles'la görüşmeye devam ediyordu. Her pazartesi gecesi Alexandria'daki kampanya merkezine gidiyor, onun yanına oturuyor, Kennedy'ye oy vermeleri için insanlara telefonlar ediyordu. Hukuk bürosundaki alçak sıralara oturuyor, önlerine telefon rehberini açıp şişeden soğuk Coca-Cola içiyorlardı. Saat dokuzda herkesle birlikte çıkıyor, ayrı ayrı arabalarına gidiyor, bir tur atıp park yerinde buluşup beraber yola çıkıyorlardı. Birbirlerine istedikleri şeyleri söylemek, dokunmak, beraber olsalar nasıl olurdu diye düşünmek için bir saatleri oluyordu. Arabayı genellikle sokağın aşağısındaki bankanın boş otoparkına park ediyorlardı. Claire birbirlerine âşık olduklarına ve görüşmek için yalnızca pazartesi geceleri ve çarşamba öğleden sonraları, o bir saatlerinin olduğuna inanıyordu.

Seçimin olduğu gece, Hilton Oteli'nin balo salonunda, balonların ve flamaların altında, Miles'ı son kez öpmüştü.

"Biz kazandık," demişti Miles, Claire'in ağzının içine doğru. Miles'ın eli belindeydi ve Claire parmaklarının ucunda, onun dudaklarına uzanmıştı.

O sırada, hamile olduğunu biliyordu.

"Biz kazandık," diye cevap vermişti Miles'a, bedenini

kendininkine bastırmasına izin vererek. Oysa kazanmadıklarını biliyordu.

Peter, Birdy'ye telefon etmeye gittiğinde, Claire, Kathy'ye sosisli sandviçini yedirmeye çalışıyordu. Kathy, mızmız ve kafası karışık bir halde uyanmıştı. Aceleyle evden çıkarken Claire, Kathy'nin doldurulmuş tavşanı Mimi'yi almayı unutmuştu ve şimdi Kathy panik içinde Mimi'yi soruyordu. "Ona ihtiyacım var!" diye çığlık atıyordu. "Git onu getir! Mimi'yi getir!"

"Mimi evde uyuyor," dedi Claire.

"Ona ihtiyacım var!"

Garson, elinde bir tepsi boş bardakla yanlarından geçti.

"Pardon," dedi Claire, onu durdurarak. "Şu biberona ılık süt koyabilir misiniz acaba?"

Kathy'nin çığlıkları lokantayı inletiyordu.

"Böylesi bir fırtınada onu dışarı çıkarmak zorunda kalmak çok sıkıntılı olmalı," dedi garson, biberonu alırken.

Claire, Kathy'yi mama sandalyesinden çıkarmakla uğraşıyordu. Hareketleri öylesine hantaldı ki, bir zamanlar zarif olduğuna inanmak zordu. Yüzü ve elleri şişmişti; göğüsleri büyümüştü ve ağrıyordu. Kendini yanlış bir bedene yerleşmiş gibi hissediyordu.

Sonunda Kathy'yi mama sandalyesinden çıkarmıştı. Çocuk, bedenini germişti ve Claire onu kucağında, tuhaf bir biçimde tutuyordu.

Peter tepelerine dikildi. "Evet," dedi, "parti devam ediyor. *İnsan seksen yaşına bir kere basar*, dedi Birdy."

Kaşlarını çatarak Claire'e bakıyordu. "Onu susturamıyor musun?"

"Garson süt getiriyor," dedi Claire. Mimi'yi unuttuğundan söz etmedi.

"Ne rezalet," dedi Peter.

Kathy'nin çığlıkları Claire'in başını ağrıtıyordu. Karnındaki bebek döndü. Parlak ışıklı, gürültülü lokanta, üzerine

geliyordu. Yaşlar yanaklarından süzülmeye başlamıştı. Her şey altüsttü. Kendisi de altüsttü.

"Claire," dedi Peter. "Hadi. Kes şunu." Peter'ın sesinden, Claire'i kendisine rağmen sevdiği anlaşılıyordu. Her şeye rağmen.

Peter, Claire'i kolundan çekiştirdi ve onu oturduğu yerden kaldırdı. Claire herkesin kendisine –çığlıklar atan bir çocuğu ve kızgın bir kocası olan hamile kadına– baktığını hissediyordu. Peter onu çekerken, o da ağlamakta olan, gergin çocuğuna tuhaf bir biçimde sarılarak daha çok ağlamaya başladı. Garson onları kapıda yakalamış, biberonu uzatıyordu.

"Buna ihtiyacınız olacak," dedi, Claire'e acıyarak.

Dışarıda her şey karla kaplanmıştı. Claire'in çizmelerinin üzerinden içine sızmıştı. Claire, Kathy'nin kapüşonunu başına geçirdi.

"Burada bekle," dedi Peter. "Arabayı getireceğim."

Claire onun kömür grisi paltosunun karda uzaklaşmasını izledi. Kendisini yine, onun gidip dönmediğini, kaybolduğunu hayal ederken buldu. Aklından, eski oda arkadaşı Rose'u arayıp kendisini arabayla alıp alamayacağını sormak geçti. Rose, onu ve Kathy'yi kendi evine götürür, daha sonra ne yapması gerektiğini bulmasına yardım ederdi. Claire gözlerini kısarak, park yerinin arkasında konvoy halinde ilerleyen araçlara baktı. Rose bir pilotla evlenmiş, Connecticut, New London'a taşınmıştı. Acaba orası yakın mıydı?

Ama sonra Peter geldi ve steyşın vagon kayarak durdu. Peter yan koltuğa uzanıp Claire'e kapıyı açtı. Arabanın iç ışığı yandığında Claire onun aydınlanmış yüzünü incelemek üzere bir an durdu. Kocası yakışıklı bir adamdı. Siyah saçları kardan ıslanmış, köşeli çenesinde kirli sakallar bitmiş olsa da, yakışıklıydı. Suratı sert, gözleri soğuk baksa da yakışıklıydı.

"Acele et," dedi Peter. "Bütün bunlar yetmezmiş gibi, bir de Kathy'yi hasta etmeyelim."

Claire iç geçirdi ve Kathy'yi Peter'a verdi. Kathy yine uyuyakalmıştı. Yanakları soğuktan kızarmıştı ve burnuyla ağzının arasındaki sümük kuruyordu. Peter onu arka koltuğa

yerleştirdi, uçuk mavi battaniyesini sıkıca üzerine örttü.

Arabayı birinci vitese geçirmedi. Yine karla kaplanmış olan ön cama baktı.

Camlarda kar biriktikçe, arabanın içi kararıyordu.

"Claire," dedi, ağzından buharlar çıkararak.

Claire bekledi.

"Bu bebek," dedi ve sustu.

Claire, Peter'ın eline uzandı. Kendi yün eldivenlerinin altındaki deri eldivenler soğuktu. Onun elini çekmediğine sevindi.

Peter döndü ve ona baktı. Ağlıyor galiba, diye düşündü Claire.

"Peter," dedi yavaşça Claire, yüreği, ona yaptıklarından dolayı acıyarak. "Aklından bile geçirme."

Peter başını çevirdi. "Ön camı temizlemem gerek," dedi ve arabadan dışarı çıktı.

New York'tan Paris'e giden bir uçakta tanışmışlardı. Claire tam beş yıldır TWA'da hosteslik yapıyordu. Koca bulana kadar uçardın; bu iş böyleydi. Gander'de yakıt almak için duruncaya kadar, Claire, Peter'ın çok iyi bir koca olacağını anlamıştı. Columbia Üniversitesi'nde okumuş, yüksek lisansını MIT'de yapmıştı ve şimdi Pentagon'da, Nükleer Donanma'nın babası olarak bilinen Hyman Rickover için çalışıyordu. Peter'da, diğer kızların da fark ettiği gibi nüfuzlu bir adam havası vardı. Ama o yalnızca Claire'i fark etmişti. Shannon'da tekrar yakıt almak için durduklarında, Claire'e o akşam Paris'de yemek yiyip yiyemeyeceklerini sormuştu. Eiffel Kulesi'nde yemek yemişler ve kulenin tepesinde öpüşmüşlerdi. Böyle başlayan bir hikâye ancak mutlu sonla biter, diye düşünmüştü Claire.

Göğsüne gümüş renkli kanat tutturulmuş açık mavi üniformasını ve Fransız topuzu yaptırdığı sarı saçlarının üzerindeki kepinin duruşunu seviyordu. Yolcular için kokteyl hazırlamayı ve koridorda yürürken erkeklerin kendisine

bakmasını seviyordu. Rose'la Manhattan'da, Doğu 65.Sokak'ta tek yatak odalı bir daireyi paylaşıyorlardı. Yatak odasının ortasına oryantal bir paravan koymuş, yataklarını iki tarafına yerleştirmişlerdi. Uykuya dalmadan önce, gece molası verdikleri yerlerde yaşadıklarını paylaşıyorlardı: gördükleri yerleri –Akropolis, Piramit, Eiffel Kulesi– ya da kendilerini yemeğe veya şehir turuna götüren erkekleri. O yolculuktan döndükten sonra Rose'a, O *doğru erkek*, demişti. Washington D.C.'nin dışında büyük bir eve taşınacaklar, bebek yapacaklar ve Paris'teki o yemeği ve o olağanüstü ilk öpücüğü hep hatırlayacaklardı.

Şanslıyım, diye düşünmüştü Claire. Indiana'nın küçük bir kasabasından gelen güzel bir kızdı ve bütün dünya parmaklarının ucundaydı. Sonra Peter o Süper Takımyıldız'a yürüdü ve her şey değişti.

4

Majestic'in anahtarı

VIVIEN, 1919

Vivien her cuma sabahı kütüphaneye giderdi. Bugün Cather'ın bir romanını ve Booth Tarkington'un *Muhteşem Ambersonlar*'ını iade etmeye gidiyordu. Kütüphane küçüktü; yalnızca üç oda ve bir çökmüş veranda. Bugünkü gibi soğuk günlerde, büyük odadaki şöminede harlı bir ateş yanardı ve kütüphaneci Kay Pendleton bir kap sert kahve ısıtıyor olurdu. Vivien, menekşe desenli, ağzı kırık bir fincana biraz kahve koydu ve Danışma Merkezi'ndeki uzun meşe masada her zamanki yerine oturdu. Kay, bu değişik parçalardan oluşan kahve fincanı takımı gibi atıkları ve ölülerin arkasından yapılan satışlardan ve benzeri yerlerden aldığı tuhaf kitapları topluyordu. Rafa dizilmiş kitapların üzerinden sarkan kâğıtta elyazısıyla *Kay'ın Tuhaf ve Ilginç Kişisel Eşyaları* yazıyordu.

Kay'ın kendisi de tuhaf ve ilginçti. Uzun boyu ve iri kemikleriyle rahatlıkla bir tarlayı sürebilecek ve bir düzine çocuk doğurabilecek bir kadına benziyordu. Ama Vivien'in bildiği kadarıyla, Kay de kendisi gibi hiç evlenmemiş bir kadındı. İnce, sarı saçları topuzundan yumuşak filizler gibi sarkar, tel çerçeveli gözlüklerinin arkasındaki soluk mavi gözleri haylazlıkla bakardı. Kay geniş gerdanını ve göğsüne serpilmiş gibi duran çilleri gösteren açık yakalı gömlekler, bazen de, üzerinde kadınsı ve şık duran erkek pantolonları giyerdi. Ama genellikle, bugün olduğu gibi, baştan çıkarıcı bir şekilde kalçalarını sıkıca saran etekler giyerdi. Vivien, erkeklerin,

kitap ödünç alırken gözlerini kaçırdığını ya da kızarma veya arzuyla bakma riskini göze aldığını görmüştü. Evlenmemiş bir kadın olarak kütüphanede çalışmak üzere buraya, Napa'ya nasıl geldiği ise Vivien için meçhuldü.

Her cumartesi olduğu gibi, Vivien deri kaplı defterini açtı ve ilk sayfayı okudu. Artık ezbere bildiği için, okumak onun için yalnızca bir alışkanlıktı.

Hafıza kaybının nedenleri geleneksel olarak "organik" ve "işlevsel" olarak ikiye ayrılır. Organik nedenler; fiziksel yaralanmalara, nörolojik hastalıklara veya belirli bazı ilaçların (genellikle yatıştırıcı) kullanılmasına bağlı beyin hasarlarını kapsar. İşlevsel nedenler ise; akıl hastalıkları, travma sonrası stres veya psikanaliz deyimiyle, savunma mekanizmaları gibi psikolojik faktörlerdir.

Sanki Braille alfabesi okuyormuş gibi, parmaklarını sözcüklerde gezdirdi. Fiziksel yaralanma. Travma sonrası stres. David'in bunların ikisinden birinden mustarip olabileceğini biliyordu. Vivien, o nisan sabahını; Fu Jing kendisine Çince bağırırken, kendisini sokağa nasıl attığını düşündü. İlk şoktan sonra Vivien yatağından çıkmış, karyolanın altına saklanmıştı. Bir yerlerde okumuş olduğu halde, depremde ne yapması gerektiğini hatırlamıyordu.

Ön taraftaki ağır kapının çarpıldığını duyduğunda, David'in kendisini kurtarmak için eve geldiğinden kuşku duymamıştı. Yatağın altından sürünerek çıkmış, David'e seslenerek aşağıya koşmuştu. Üstü başı hâlâ seks kokuyordu ve dudaklarında David'in tadı vardı. Buz mavisi ipek geceliği bacaklarına dolaşmış bir şekilde, yalınayak aşağı indiğinde, karşısında bulduğu David değil, gözleri deli deli bakan, toz içinde, makineli tüfek gibi Çince bir şeyler söyleyen hizmetçisi Fu Jing idi. *Ne oldu?* demişti Vivien, kadını omuzlarından yakalayıp sertçe sarsarak. *Zai nan,* demişti Fu Jing. Bunu defalarca söylemişti. *Zai nan.* Sonradan Vivien *zai nan*'ın felaket demek olduğunu öğrenecekti.

Koluna bir elin dokunmasıyla şaşıran Vivien küçük bir çığlık attı.

"Affedersin," dedi Kay Pendleton. "Seni korkutmak istememiştim." Vivien gözlerini Kay'ın sarı ipek gömleğinin içinden taşan göğüslerinden ayırmadan ayağa kalktı. "Hayır, hayır," dedi aceleyle ve ağzında geveleyerek. "Aşırı tepki verdiğim için özür dilerim."

Kay'ın elinde bir gazete vardı. *The Denver Post*. "Buradaki bir şey ilgini çekebilir diye düşündüm," dedi. Kay, sizinle konuşurken doğrudan gözünüzün içine bakan bir insandı. İşte sinir bozucu bir huyu daha.

"Öyle mi?" dedi Vivien.

"Dokuzuncu sayfa," dedi Kay. Gazeteyi masaya koydu ve diğer odadaki masasına doğru süzüldü.

Vivien yerine oturmadan gazeteyi açtı; sabırsızca sayfaları çevirerek dokuzuncu sayfayı buldu. Cuma sabahları izlediği rutin onu rahatlatıyordu ve bunun kesintiye uğramasından rahatsız oluyordu. Dağ aslanlarıyla ilgili bir yazıya, bir de Colorado ve New Mexico'daki sığırları etkileyen bir hastalığın konu edildiği makaleye göz attı. Durduğu yerden, Kay'in, sekiz şeklindeki yuvarlak hatlı vücudu ve asimetrik topuzuyla, tuhaf ve ilginç konulu raflara kitap dizdiğini net bir şekilde görebiliyordu. Vivien iç geçirdi. Hasta sığırlar mı? Makaleyle ilgili ne düşündüğünü sorduğu zaman, Kay'e vermek için nazik bir cevap bulmaya çalışıyordu. Ama sonra, gözüne daha küçük bir manşet takıldı. *Colfax Caddesi'nde Amaçsızca Dolaşırken Bulunan Adam; Geçmişini Hiç Hatırlamadığını İddia Ediyor.*

Sandalyesine çöken Vivien, sanki adamı da kendisine yaklaştıracakmış gibi, gazeteyi iyice yüzüne yaklaştırdı. Cümlecikler havada uçuşuyordu. *Kimliği yok... Tamamen kafası karışık... Bunun dışında sağlıklı...*Ve sonra: *Doktorlar hafıza kaybından mustarip olduğunu doğruluyor.*

Vivien, durmuş kendisine bakan Kay'e doğru baktı.

"Özellikle bu konuyla ilgilendiğimi nereden biliyordun?" diye sordu Vivien.

"O defterde neler olduğunu görüyorum," dedi Kay. "Ben soru sormam."

Vivien başıyla onayladı ve dikkatini makaleye verdi.

Adam yaklaşık elli-altmış yaşlarında; hafıza kaybı dışında sağlığı yerinde; cebinde, San Francisco'da, Sutter Sokağı'nda bulunan Majestic Otel'in bir odasının anahtarı bulunan bir adamdı. Majestic Otel, diye devam ediyordu makale, 1902'de açılmış ve 1906'daki feci depremde sağlam kalmış az sayıda otelden biriydi. David'le bir hafta sonlarını orada geçirmişlerdi. Herhangi bir hafta sonunu değil, beraber ilk hafta sonlarını. Lotte'nin uyarılarına rağmen, Vivien onunla akşam yemeği için buluşmuştu. David hatırladığından daha yaşlıydı, kendisinden on yaş büyüktü.

Yemeklerini bitirdikten sonra, Vivien, "Karından ne haber?" diye yumurtlamıştı.

"Mutlu değiliz," demişti David sakin bir şekilde. Konyağını yudumlayıp kadehine bakmıştı. "Ama boşanmıyor."

"Bu yüzden, sen de mutlu olmak için genç kadınları mı baştan çıkarıyorsun?" diye sormuştu Vivien.

David ona bakıp gülümsemişti. "Seni baştan mı çıkardım?"

Vivien kızarmıştı.

"Amacım buydu," demişti, Vivien'in daha da çok kızarmasına neden olarak.

"Evli erkeklerle çıkmam," demişti Vivien. Lotte, böyle söylemesini istemişti.

"Ama benimle çıktın işte."

David kendisiyle dalga geçiyordu; bunu görüyordu. Ama bu onu, ayağa fırlayıp sandalyesinin arkasına astığı ceketi çekiştirecek kadar kızdırmıştı. Keşke köprücükkemiklerimi ve tenimi ona göstereceğim yerde, ceketimi çıkarmamış olsaydım, diye düşünmüştü. Bu kadar çabuk açılıp saçılmaya niyet etmiş miydi?

David de ayağa kalkmıştı. Uzanmış ve Vivien'in ceketini özenle iliklemişti. "Oldu," demişti. "Şimdi seni eve götürmesi için bir taksi çağıracağım."

Üç sefil hafta boyunca, David'den hiç haber alamamıştı. O arada, Lotte evlenmiş, Vivien görev gereği, Boise'lı diş hekimiyle dans etmiş ve hatta orkestra gecenin son dans parçasını çalarken, yanındaki şarap tüccarının kendisini öpmesine

izin vermişti. Adam onu epey sertçe öpmüş, ellemiş ve yakında Napa'ya gelmesi için davet etmişti. O da kabul etmişti. David'i kafasından atmasına neden olacak her şey kabulüydü. Sonra Lotte ve Robert balayı için Yosemite'e doğru yola çıkmışlardı ve Vivien hayatında ilk defa yalnız kalmıştı. Tabii ki, başka arkadaşları vardı. Ama başından beri yanında olan Lotte bir taneydi.

Sonunda David'in telefon ettiğine dair kartı posta kutusunda bulduğunda yaşadığı rahatlamayla, bir çığlık atmıştı. O gece, ceketini o kadar nazik bir şekilde iliklemesi, Vivien'e güven vermişti. Lotte, Robert'ın ailesinin Napa'daki bağına yerleşmişken Vivien kendisine yeni bir hayat kurmaya, yeni bir aile yaratmaya ihtiyaç duyuyordu.

Bir yolunu bulacağım. Bana inan, yazmıştı David.

Ona güvenme, diye uyarmıştı Lotte.

O gece David'le alelacele Coppa's'da buluşmuş, ona güvendiğini söylemişti. Lotte'nin ne diyeceğini biliyordu; bu bir tesadüftü. Lotte bunların tümünü –Vivien ve David'in, sonradan bir hafta sonuna dönüşen ilk gecelerini Majestic Otel' de beraber geçirmiş olmalarını ve yaşıyor olsa, David'in yaşlarında olması gereken, hafızasını kaybetmiş bu adamın, o otelin bir odasının anahtarını taşıyor olmasını– tesadüfe bağlardı.

Ama Vivien bunu nasıl görmezden gelebilirdi ki? Arkasındaki masada açık duran atlasa doğru yürüdü ve önce Amerika'ya, sonra Amerika'nın batısına baktı. Durduğu yerden, kabaca bin kilometrelik, büyük, kare bir eyalet, diye düşündü Colorado için. Bir an, David'le aralarında duran tek şeyin bin kilometre olduğuna inanmak istedi. Ve hemen bu akşam bir trene atlayıp doğuya gidebileceğine... Gözlem altında tutulduğu hastaneye gittiğinde, kendisini görünce, adamın hafızasının yerine geleceğine. Bu düşünceler onu soluksuz bırakmıştı. Vivien normal nefes ritmine dönebilmek için önce derin bir nefes aldı.

Onunla birlikte Majestic Otel'e gitmeye razı olduğu o ilkbahar akşamında, onu neredeyse hiç tanımıyordu. Yemeğe, Kuzey Plajı ndaki Coppa's'a gitmişlerdi ve Vivien orada lo-

kantanın ortasında bir masada oturan Jack London'ı tanımıştı.

David ona hazırlandığı davayı anlatıyordu ki Vivien elini onunkinin üzerine koymuş –ilk gerçek temasları buyduve şöyle fısıldamıştı: "Söylediğin tek bir sözcüğü bile duymuyorum. Tek yapabildiğim Jack London'a bakmak."

David ellerini avucuna almış, onun kalabalık masaya kayan bakışlarını izlemişti. "Hangisi Jack London?" diye sormuştu. "Hangisini döveceğimi bileyim."

"Masanın en yakışıklısı," demişti Vivien.

"Onun o mükemmel burnunu kırmak zorunda kalacağım," demişti David, ona doğru yaslanarak. Kulağına değen David'in ağzı, ürpermesine neden olmuş; Vivien başını arkaya yaslayıp dudaklarının önce kulağını sonra boynunu yalamasına izin vermişti. "Bu gece benimle Majestic Otel'e gelmeni istesem çok mu ileri gitmiş olurum?" diye fısıldamıştı David.

Etolünü omuzlarına alan Vivien, Jack London'a bir daha bakamamış, David'le birlikte aceleyle çıkmıştı.

Lotte olsa, ona aklını başına almasını söylerdi. Trene binip bin kilometre gideceği yerde, Denver'daki hastaneyle temasa geçmesi gerekirdi. Vivien'in soluğu yavaşladı. Evet. Yapılacak en mantıklı şey buydu. Herkesten önce, onun çenesinin altındaki ince, beyaz yara izinden söz ederdi. Hatta onlara, genç bir çocukken o yara izinin bir çitten atlamaya çalışırken olduğunu anlatırdı. Onun sırtındaki çil kümelerini ve ayak parmaklarından uyluklarına kadar olan mesafeyi anlatırdı.

Keskin toprak ve baharat kokusu onu daldığı uykudan uyandırdı. Lotte ve kocasını tanıyan, kendisini hep yemeğe davet eden o İtalyan adam, yüzünde endişeli bir ifadeyle karşısında duruyordu.

"Miss Lowe," dedi, akıcı olmayan İngilizcesiyle, "oturmak ister misiniz? Su ister misiniz?"

"Hayır," dedi Vivien. "İyiyim ben."

Adam ona bakıyordu. "Yüzünüz," dedi, "çok..." Vivien onun doğru sözcüğü aradığını görebiliyordu. "Beyaz," dedi sonunda vazgeçerek.

"Solgun demek istiyorsunuz," dedi Vivien.

"Solgun," diye tekrar etti adam, basit sözcüğe heceler ekleyerek.

"Şey," dedi Vivien, "sizi tekrar görmek güzel."

"Sebastian," dedi adam.

Vivien uzaklaşmaya başlamıştı ki, geri döndü. "Ne?"

"Ben Sebastian," dedi. *Se-bah-sti-ahn*. Elinde siyah bir şapka tutuyor, konuşurken şapkanın kenarlarını kıvırıyordu.

Vivien başıyla onayladı. "Evet, tabii. Sebastian."

Işık değişiyor, sabah öğlene dönüyordu ve o hâlâ kitaplarını almamıştı. Danışma Merkezi'nden ayrılıp Kay'in kitap dolaşım masasında oturduğu küçük odaya geçti. Kay bir kitaba gömülmüştü.

"Yeni Zan Grey kitabı geldi mi?" diye sordu Vivien.

"Senin için ayırdım," dedi Kay. Masanın arkasındaki Rezerve rafından kitabı aldı.

"O nasıl?" dedi Vivien, Kay'in önünde açık duran *Mahşerin Dört Atlısı*'na doğru hamle yaparak.

Kay tereddüt etti. "Hiçbir fikrim yok," dedi kızararak.

Vivien güldü. "Dinlediğini biliyordum."

"Suçluyum," dedi Kay. Sesini alçalttı. "Zavallı adam. Sırf seninle iki çift laf edebilmek için her cuma sabahı buraya geliyor."

"Arkadaşım Lotte gibi konuşuyorsun. Onunla bir kahve iç, derdi. Ne zararı olur ki?"

İki kadın, kaşları çatık bir şekilde bir *National Geographic* dergisini inceleyen Sebastian'a baktı.

"Bana kalırsa, yakışıklı," diye fısıldadı Kay.

Adam kısa boylu, sağlam yapılıydı; dalgalı siyah saçları ve gür bıyıkları vardı. Vivien onu günün hangi saatinde görürse görsün, yanakları gölge içinde, tıraşa ihtiyacı varmış gibi görünüyordu. Gözleri iri ve koyu kahverengiydi ve bir şekilde yüzüne üzüntülü bir ifade veriyordu.

"Sanırım," dedi Vivien. "Ben..." Kay Pendleton'a, nasıl da bir hayalete âşık olduğunu anlatacaktı ki, vazgeçti. Vivien yüreğini yabancılara açmanın ne kadar kolay olduğunu biliyordu.

Kay bekliyordu, ama Vivien yalnızca başını salladı.

"İlgilenmiyorum," dedi sonunda.

Kay kitabı kaldırdı. "İstersen bunu alabilirsin."

Konunun değişmesinin getirdiği rahatlamayla, Vivien kabul etti.

Kay kitaplara kırmızı damga basarak Vivien'e verdi. "Geri getirmen gerektiği zaman sana hatırlatırım," dedi. "Ama gelecek hafta getireceğini biliyorum."

Vivien kitapları çantasına, deri kaplı defterin yanına sokuşturdu. "Bakalım," dedi.

"Gazeteyi istiyor musun?" dedi Kay.

"Kurala göre kütüphane dışına çıkarılmamaları gerektiğini biliyorum."

Kay başını kaldırıp ona baktı. "Hayatımda hiçbir kurala uymadım," dedi. "Senin de birkaç kurala uymadığından şüpheleniyorum."

Vivien başını çevirdi.

"Hadi," dedi Kay. "Al."

"Teşekkürler," dedi Vivien.

Vivien, Danışma Merkezi'ne döndü ve *The Denver Post*'u dikkatle katlayarak çantasına koydu. Başını kaldırdığında, Sebastian'ın kendisine baktığını gördü. Bir bakıma *gerçekten* yakışıklı, diye düşündü Vivien.

Sebastian gülümsedi ve Vivien onun ön dişlerinin biraz çarpık olduğunu gördü. Bu onu, bir şekilde, daha da çekici kılıyordu.

"Vivien," dedi Sebastian, "bu gece seni görebilir miyim?"

"Aa, sanmıyorum," dedi yanından hızla geçerken.

"*Ciao*,"[1] dedi Sebastian.

Vivien mırıldanarak karşılık verdi.

Dışarı çıktığında, Vivien kaldırımda durdu. Dünkü yağmur her şeyi temizlemişti – gökyüzü öncekinden de mavi, çitlere tırmanan gündüzsefaları daha canlı bir pembeydi. Havada bahara ve yeni başlangıçlara dair bir koku vardı. Vivien havayı derin derin içine çekti. Neredeyse nisan gelmişti.

1. (İt.) Hoşça kal. (Ç.N.)

Birkaç hafta sonra, David'i son kez görmesinin üzerinden on üç yıl geçmiş olacaktı.

Aklına depremden birkaç gece önce Coppa's'a gidip yemek yemeleri ve David'in, duvarda gördüğü yazı gelmişti: *Korkunç bir şey olacak.* Vivien bunun bir kehanet olduğundan korkmuş, David de buna gülmüş ve, "Belki de dostun Jack London yazmıştır," demişti. "Korkarım yakın bir zamanda seninle evleneceğim." Karısına boşanmak istediğini söylemişti ve Vivien karısının bunu kabul edeceğini ummaya korktuğu halde, David gayet iyimserdi.

Vivien bu anıyı kafasından uzaklaştırdı ve Denver'daki o adamı düşünmeye başladı. Majestic Otel'de kaldıkları odanın numarası 208'di. Yıllardır David'in cebinde gezdirdiği ve kendisi tarafından bulunmayı bekleyen anahtarı düşünüyordu.

"Bu delilik," dedi Lotte. "Biliyorsun, değil mi?"

"Ama o anahtar," dedi Vivien, belki de yüzüncü kere. "Majestic'in anahtarı."

Lotte iç geçirdi ve ocakta büyük bir tencerede pişmekte olan fasulyeye bakmaya gitti.

Ya Robert olsaydı? demek istiyordu Vivien. *Onu bulmak için her şeyi yapmaz mıydın?* Ama belki de, Lotte yapmazdı. Arkadaşı hep mantıklı olmuştu; sonuçlar ve riskler konusunda endişelenen tiplerdendi. Çocukken Vivien'i defalarca tehlikeden korumuştu. Lotte, Vivien'i, daha en başında David'le yakınlaşmaması konusunda uyarmıştı. O *evli, Viv*, demişti, dehşet içinde ve endişe dolu. *Bunu yapamazsın.*

Lotte büyük, tahta kaşığı ağzına götürdü ve kaşlarını çatarak yemeği tattı. Teneke kutudan bolca tuz aldı, yemeğe ekledi ve karıştırdı. Lotte'nin hayatının, bazen Vivien'in kıskandığı bir ritmi, bir öngörülebilirliği vardı. Robert ve üç çocuklarıyla ilgilenmek, ailesini ve bağda çalışan işçileri beslemek. Eylülde üzümlerin hasat zamanı geldiğinde, Lotte sabahın köründen, hava çalışılamayacak kadar kararana dek işçilerle beraber dışarıda oluyordu. Bir zamanlar düzgün olan fildişi

teni güneşin altında geçen yıllar boyunca kızarmış ve yaşını – veya daha fazlasını– gösteren çizgilerle dolmuştu. Uzun bacakları, çocuk doğurmak, bağda çalışmak, çamaşır yıkamak ve onca adama yemek pişirmek gibi fiziksel çalışmalardan kaslanmış, kolları güçlenmiş olsa da, Lotte göbeklenmişti.

"Muhtemelen pazartesiden önce haber almazsın," dedi Lotte, seramik servis tabaktağındaki tavuğu kaldırarak. Tavuk bütün gün, ağır kiremitlerin altında, yağ, limon ve sarımsakta beklemişti.

"Biliyorum," dedi Vivien. Kütüphaneden doğruca Western Union bürosuna gitmişti. HASTANENİZDE YATAN HAFIZASINI KAYBETMİŞ ADAMLA İLGİLİ BİLGİM OLABİLİR. STOP. OTEL ODASI ANAHTARI 208 NUMARALI ODAYA MI AİT? STOP.

Lotte tavukları kızartacağı, dışarıdaki büyük ızgaraya gitmeden önce durdu. "Senin tekrar incinmeni istemiyorum," dedi yavaşça.

"Üzüntü tuhaf bir şey," dedi Vivien. "Tekrarı yok. Gerçekten yok. Hep orada, hep duruyor. Bitecek gibi geliyor, ama yeniden başlıyor. Ama aslında hiçbir zaman geçmiyor."

"Bir öğretmen, her zaman öğretmendir," dedi Lotte tatlı tatlı gülerek.

Lotte odadan çıkarken Vivien, arkadaşının geniş sırtına baktı. Acaba bütün eski arkadaşlıklar böyle zamanın bir noktasında takılıp kalır mıydı? Lotte'ye göre Vivien on küsur yıldır yalnız yaşayan bir ölüm ilanı yazarı değil, hâlâ, kendisinden büyük, evli bir adam için çıldıran sersem bir öğretmendi. Bir dul, diye düşünüyordu Vivien. Gerçi Lotte ona bu statüyü vermezdi ama.

"Vivvie!" diye çığlık attı, Lotte'nin kızı Pamela. "Bugün geleceğini bilmiyordum!"

"Ya, işte buradayım," dedi Vivien, çocuğu kucağına alarak. Altı yaşındaki Pamela'nın tıpkı annesi gibi kahverengi bukleleri, parlak mavi gözleri vardı. Vivien kıza bakarken, sanki otuz yıl geçmemiş de, Field Okulu'nda yan yana oturuyorlarmış gibi, Lotte'nin çocukluğunu görüyordu.

"Bo ve Johnny'ye çok, çok, çok kızıyorum," dedi Pamela, yüzünü buruşturarak. "Onlarla beraber midilliye binmeme izin vermiyorlar. Çok küçük olduğumu söylüyorlar ama değilim. Büyüğüm, değil mi, Vivvie?"

"Oldukça büyüksün, tatlım," dedi Vivien. "Her dakika da büyüyorsun." Yere indirmeden önce Pamela'ya sıkıca sarıldı. Şairler ve anneler çocukların muhteşem kokusundan söz ederdi, ama Vivien'e kalırsa sirke gibi ekşi kokuyorlardı. Ve Pamela'nın durumunda, Napa gibi toprak kokuyorlardı.

Pamela fasulyeye bakmak için hasır oturaklı, tahtadan yapılmış küçük bir sandalyeyi ocağa yaklaştırdı. "Erkek çocuğu olmamı ister miydin, Vivvie?" diye sordu.

"Hiç istemezdim," dedi Vivien dürüstçe. Lotte'nin oğulları, kendisinin San Francisco'da beraber büyüdüğü erkek çocuklara benzemiyordu. Avlanmayı, ceylan ya da tavşan derisi yüzmeyi dert etmiyorlardı. Tırnak içleri ve avuç içi çizgileri kir içindeydi. Vivien onların kot pantolon ve pazen gömlek dışında bir şey giydiklerini hatırlamıyordu. Hayır, Bo ve Johnny, Vivien için gizemli yaratıklardı. Hatta Lotte için bile. Pamela doğduğunda, Lotte, Vivien'in daha önce hiç görmediği kadar mutluydu. *Nihayet*, demişti Lotte, *yalnız kalmayacağım.*

"Şey, bazen ben erkek çocuğu olmak istiyorum," diyordu Pamela. Fasulyeleri, annesi gibi bilinçli ve kendine güvenli bir şekilde karıştırıyordu. "Tıpkı *Define Adası*'ndaki gibi, anladın mı, Vivvie?"

"Maceraperest olmak istiyorsun yani," dedi Vivien. Onları ziyarete geldiğinde, geceleri Pamela'ya kitap okurdu. Robert Louis Stevenson son gözdeleriydi.

"Evet!" dedi Pamela. "Korsanlarla ve timsahlarla savaşmak, Ümit Burnu'nun etrafında yelken açmak istiyorum!"

Vivien güldü. "Kızlar da bunları yapabilir," dedi. "Anlıyor musun? Hiç de erkek çocuğu olman gerekmez. Altı yaşından büyük olsan yeter."

"Biraz rahatladım," dedi Pamela. Sandalyesinden fırladı ve açık duran büyük kapıdan dışarı, Lotte'nin ayakta yemek pişirdiği bahçeye doğru koştu.

Lotte'nin hayatının doluluğu Vivien'i her zaman etkilemişti. Kendininki yalnız ve izoleyken, Lotte'ninki gürültü, iş ve insanlarla doluydu. Tıpkı bu gece olduğu gibi. Evin arkasındaki uzun piknik masalarında, diğer şaraphanelerden komşuları oturmuş konuşuyor, kendi şaraplarını paylaşıyor, keçilerinden yaptıkları peynirleri atıştırıyorlardı. Onların yanında, Lotte'nin bağından Meksikalı ve İtalyan işçiler oturmuş, İspanyolca, İtalyanca ve kırık İngilizceleriyle konuşuyorlardı. Heceler havada uğulduyordu. Ateşböceği peşindeki çocuklar, ellerinde boş kavanozlarla koşarak yanlarından geçti. Birisi bahçesinden, bir tahta kâse dolusu roka ve küçük, kırmızı domates getirmişti. Salata, bağlardan birinden getirilmiş zeytinyağı ve Lotte'nin, artık şarapları toprak bir sürahide biriktirerek yaptığı ve mutfak kapısının arkasında sakladığı sirkeyle tatlandırılmıştı.

Vivien, bolluktan, taze şarap ve yiyecekten, neredeyse elle tutulur halde olan hayatiyetten dolayı sersemlemiş bir halde, Robert'ın verandanın tepesine astığı bir dizi beyaz lambanın altında duruyordu. Omzuna dokunan el yüzünden başını kaldırdığında, kütüphanedeki İtalyan adamla karşılaştı.

"Mrs. Lowe," dedi, bıyığının altından gülerek.

Vivien onu düzeltmedi. "Sebastian, değil mi?" dedi.

"Böyle telaffuz etmeniz gerekiyorsa, öyle olsun," dedi Sebastian. "Bu sözcüğü, nasıl desem... sizin ağzınızdan duymaktan hoşlanıyorum. Kanaryanın ötüşüne benziyor."

Eli Vivien'in omzuna bir yük gibi ağır gelmeye başlamıştı. Çekilsem acaba ayıp mı olur, diye düşündü Vivien.

"Yiyecek alıp, beraber oturalım mı?" diyordu Sebastian.

Vivien başını salladı. "Üzgünüm ama hayır. Lotte'yle oturuyorum." Daha bunu söylerken, Lotte'nin bir başka masada, keçi peynirini yapan ve zeytinyağını sıkan komşularının arasında oturduğunu görmüştü.

"Aziz Sebastian'ın hikâyesini biliyor musunuz?" diye sordu Sebastian ona.

"Korkarım, azizlerle ilgili pek fazla şey bilmiyorum."

Sebastian fırça gibi kaşlarını kaldırdı. "Bilmiyor musunuz? Ne yazık."

"Katolik olarak yetiştirilmedim," diye açıkladı Vivien.

"Aziz Sebastian," dedi adam, "atletlerin başı. Dayanıklılığı yüzünden. Anlıyor musunuz? Bekliyorum."

Vivien kızardı. "Kesinlikle bir romantiksiniz," dedi adama.

Bocalayan Vivien ondan uzaklaşarak, oturduğu bankta Lotte'nin yanına sığıştı.

Lotte bakışlarıyla, işçilerin hararetli bir biçimde konuştukları masaya doğru ilerleyen Sebastian'ı izledi.

"Senden hoşlanıyor," dedi.

"Lütfen," diye homurdandı Vivien. Tabaktan biraz tavuk ve salata aldı. "Onu yüreklendirme, Lotte."

"On üç yıl," dedi Lotte. "Böyle beklemek için çok uzun bir süre." Sesi bunları konuşmaktan yorgun gibiydi.

Neyse ki Pamela, elindeki kavanozu öne doğru uzatmış, koşarak onlara doğru geliyordu. Hava kararmaktaydı ve kavanozdaki ateşböcekleri parlıyordu.

"Beş tane yakaladım!" dedi Pamela. "Bo'dan daha fazla!"

Lotte kızını başından öptü. "Aferin kızım," dedi yavaşça.

Vivien başını çevirdi. Burada onu neyin bu kadar yorduğunu ilk defa fark etmişti. Gürültü, dostluk, çocuklar. Lotte'yi kıskanıyordu. Bu düşünce, sanki vücuduna taş bağlanmış gibi onu aşağı doğru çekti. Gençliklerinde, âşıkları ve diğer arkadaşları çeken kendisiydi. Her zaman partilere, danslara ve gösterilere davet edilir, Lotte'yi resmen sürüklemesi gerekirdi. Ama şimdi, Vivien'in elinde ne vardı? Ölmüş insanların hikâyeleri. Âşığının, Vivien'in kendisini bulmasını beklediğine dair saçma bir inanç. Oysa Lotte'nin...Vivien kafasını kaldıracak gücü kendinde buldu. Pamela, Lotte'nin kucağına çıkmıştı ve Vivien'in ortak olmadığı bir şeye beraberce gülüyorlardı. Birisi bir plak koymuştu ve Caruso'nun cızırtılı sesi kahkaha ve konuşmaların üzerinden yükseliyordu. Oysa Lotte'nin, diye düşündü Vivien, her şeyi var.

ÜÇ

Ne kadar yakın veya sevgi dolu olsalar da, hiç kimse, kederli ve aşırı duygu yüklü insanların yanına gitmeye zorlanmamalı; bu insanlardan uzak tutulmalıdır.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

5

Tıpkı Jackie gibi

CLAIRE, 1961

Claire, Peter'ın sesiyle kendine geldi. "Sonunda eve geldik," dedi Peter.

Claire bir an için geri dönüp kendi evlerine geldiklerini düşündü. Gözlerini kısarak pencereden dışarı baktı, ama kar her şeyin üzerini örtmüştü.

"Tam üzerimizi değiştirip partiye gitmeye yetecek kadar zamanımız var," dedi Peter.

"Tamam," dedi Claire.

Çantasını açtı ve içinden pudrasıyla rujunu çıkardı. Yanaklarını ve gözaltlarındaki mor halkaları pudraladı. Sonra dikkatle rujunu tazeledi.

"Neden şimdi bununla uğraşıyorsun?" dedi Peter.

Claire pudrasının kapağını sertçe kapattı. Çünkü benden beklenen bu, diye düşündü. Çünkü mutsuzum, seni sevip sevmediğimi bilmiyorum ve hamileyim, ama buna rağmen her zaman yaptığım şeyleri yapmam gerekiyor.

Ama bunları söylemedi. Peter arabayı annesinin evinin önüne park ederken, tarağını çıkarıp saçını taradı.

"Burada kimseyle tanışmayacaksın," dedi Peter, üç katlı yeşil eve doğru yürürken. "Saçının yapılmış olup olmaması ya da ruj sürüp sürmemen kimsenin umurunda değil."

"Benim umurumda," dedi Claire.

Arabadan çıkarken ayağı kaydı. Dengesini bulmadan önce bir çığlık attı. Peter yanına geldiğinde toparlanmıştı.

"Dikkat et," dedi, Claire'in kolunu sıkıca tutarak.

Nazik mi davranmaya çalışıyordu? Yoksa yalnızca güvenliğini mi düşünüyordu? Claire onun söylediği her sözcüğü hangi duyguyla söylediğini tarttığını fark etti. Peter onu affedecek miydi? Yoksa onu sonsuza kadar cezalandıracak mıydı?

Hava karanlık, karlı ve soğuktu. En güneşli günlerde bile kederli görünen, işçilerin oturduğu, üç katlı evlerden oluşan bu sokak, kasvetli ve terk edilmiş gibi görünüyordu. Evin sundurmaları karın ve buzun ağırlığıyla esnemiş gibi duruyordu ve solmuş yeşil rengi Claire'in hatırladığından da donuktu. Bu mahalledeki bazı evlerde birkaç nesil bir arada oturuyordu. En alt katta aile büyükleri, diğer iki katta onların çocukları ve torunları. Ama Peter'ın annesi üstteki iki katta oturuyordu ve alt katı komşularının en küçük çocuğuyla ailesine kiralamıştı. Peter üniversiteye gitmiş ve bir daha geri dönmemişti. Annesini küçük olan alt kata taşınmaya ya da evi toptan satıp bir daireye taşınmaya ikna etmeye çalışmıştı. Ama annesi reddetmişti. *Benim yuvam burası*, demişti Peter'a her seferinde.

Sokak kapısı açılmış ve Gallucci'ler kafalarını dışarı uzatmıştı. Connie Gallucci art arda üç çocuk yapmıştı ve doğum kilolarını verememişti. Ama seksi giyinirdi. Şu anda da öyleydi. Geniş gerdanını ortaya koyan dekolte, dapdaracık, cafcaflı, yeşil parti elbisesini giymişti. Saçlarında hâlâ dev bigudiler vardı. Hayır, Vivien yaklaştıkça görüyordu. Saçlarını Vivien'in birkaç gün önce bir kuaförde gördüğü dergideki gibi boş Campbell çorba kutularıyla sarmıştı. Kocası kilo almıştı ve kolsuz tişörtünün içindeki göbeği kemerinin üzerine devrilmişti. Lisedeyken yıldız bir hokey oyuncusu olduğuna inanmak zordu.

"Pete!" dedi Jimmy. "Partiye hazır mısın?"

Jimmy, Peter'ın elini sıkmak ve Kathy'yi Claire'in kucağından almak için yaklaşıyordu.

Connie ve Jimmy'yle ilgili her şey Claire'i, sanki onları mahrem bir şeyin ortasındayken yakalamış gibi rahatsız ediyordu. Her zaman dekolte bluzlar giyen, aşırı makyaj yapan

Connie ve her zaman tişört giyen, kıllı göğsünü gösteren Jimmy. Şu anda, merdivenlerden yukarı çıkan Jimmy nin peşinden giderken bile Claire bir ter kokusu, erkeksi ve tanıdık olmayan bir koku alıyordu. Peter temiz kokardı: Ivory sabunu ve Old Spice parfümü. Claire onun elinde bazen ayakkabı boyası lekesi görürdü. Claire onun siyah botlarını cilalamasını, yere itinayla gazete sermesini, botları güderiyle parlatmasını, boyayı hızlı ve düzgün hareketlerle yaymadan önce kutuyu çalkalamasını izlemeyi severdi. Çok basit bir şeydi ama çok erkeksi, çok seksi görünüyordu.

Merdivenlerin başındaki kapı açılmıştı. Birdy en güzel Chanel döpiyesi ve inci kolyesiyle kapıda durmuş, pırıl pırıl parlıyordu. Claire incilerin eski bir sevgilinin hediyesi olan gerçek inciler olduğunu biliyordu. Döpiyesin taklit olduğundan şüpheleniyordu. Ama kayınvalidesi, tepesinde toplanmış gümüşi saçları ve parıldayan yeşil gözleriyle yine de harika görünüyordu.

Birdy kollarını açtı ve Peter ona doğru koştu.

"Canım," dedi Birdy, Peter'a. "Zayıflamışsın."

"Bu adam gibi göbek yapmak istemiyorum," dedi Peter, yanına gelen Jimmy'yi göstererek.

Birdy gülümsedi. "Hamile karılarının duygularını paylaşmak için kilo alan baba adayları olduğunu duymuştum."

Claire'i yeni fark etmişti.

"Canım," dedi, Claire'i yanaklarından öperken. "Belli ki benim oğlum onlardan değil."

"Hayır," dedi Claire, Peter'la göz göze gelmemeye çalışarak. Kocası bebeğin kendisinden olduğuna inanıyordu ve Claire onun bir bakışla, yanıldığını anlamasından korkuyordu.

"Aşağı inip güzelleşmeliyim," diyordu Jimmy.

"Kolay gelsin," diye dalga geçti Peter, Jimmy gürültüyle merdivenlerden inerken.

"Hadi, burada durmayalım," dedi Birdy. "Salonda bizi bekleyen bir şampanya var."

"Hemen geliyorum," dedi Peter. "Kathy'yi Connie'nin bebek bakıcısına teslim edeyim de."

Claire kayınvalidesini, onun salon dediği, boncuklarla süslü, sağlam, kadifeden yapılma eski moda mobilyaların bulunduğu resmî odaya kadar takip etti.

"Bu sene Noel'de gelemediğimiz için üzgünüm," dedi Claire oturur oturmaz.

"Hepinizi özledim, elbette," dedi Birdy, Claire'e bakarak. "Ama ters giden bir şeyler olduğundan endişelendim."

"Bebek," dedi Claire, belli belirsiz; yaşlı kadının daha fazla soru sormayacağını umarak.

"Hamilelik zor geçiyor o zaman?"

Claire başıyla onayladı.

Gerçek şuydu ki, Noel zamanı, Claire'in ilişkisinden dolayı yaralanmış olan Peter ve ilişkiyi bitirdiği için aşırı üzgün olan Claire birbirlerine medeni bir şekilde davranamıyorlardı. İkisi de kızgın ve kontrolsüzdü. Gelememeleri için Peter'ın annesine ne bahane uydurduğunu sormaya zahmet etmemişti. Belki de doğruyu söylemiş olabileceği gerçeği Claire'in kafasına dank etti, ama bu düşünceyi hemen uzaklaştırdı. Peter asla bunu annesine söylemezdi. Claire, hiç kimseye söylemeyeceğini düşünüyordu. Bu çok aşağılayıcı bir şeydi.

"Aslında," dedi Birdy, "Peter ikinizin... şey, sıkıntıları olduğunuzu söyledi."

"Öyle mi?" dedi Claire. Birden boğazı kurumuştu.

Olur böyle şeyler," dedi Birdy, Claire'e gümüş bir kâsede duran fıstıkları uzatırken. Claire nezaketen birkaç tane almış, yiyeceği yerde avucunda tutuyordu. "Tanrı biliyor, bizim de Peter'ın babasıyla sorunlarımız olmuştu."

"Bunları bir başkasıyla konuşmasından rahatsız oldum," dedi Claire zorla.

"Bana ayrıntıları anlatmadı," dedi Birdy.

Claire, Birdy'nin bakışlarını üzerinde hissediyordu ama ona bakmadı.

"Ah," dedi Claire kayınvalidesinin Noel hediyesinin çantasında olduğunu hatırlayarak. Çantayı açtı, kırmızı beyaz kâğıt ve gümüş rengi kurdeleyle sarılmış ince hediye paketini çıkardı.

"Mutlu Noeller," dedi Claire. "Bu kadar geciktiği için üzgünüm."

Birdy, kurdeleyi dikkatlice kaydırıp kâğıdı yırtmamaya özen göstererek paketi açtı.

"Frost," dedi. "Ne kadar düşüncelisin."

"Şiiri ne kadar çok sevdiğini biliyorum," dedi Claire, "üstelik Başkan da yarın yemin töreninde bir şiir okuyacakken..."

"'Master Speed'i[1] biliyor musun?" diye sordu Birdy.

Claire'in cevap vermesini beklemedi.

"Frost'un bir sonesi," diye devam etti. "Sizin gibi böylesine üstün hıza sahip iki kişi ne ayrılır ne koparılabilir birbirinden / Bir kez anlaştılar mı yaşamın kanat kanada ve kürek küreğe birlikte yaşanacağına sonsuza dek." Gülümsedi. "Umarım doğru söylemişimdir. Bu yaşta, emin olamıyorum."

"Çok güzel," dedi Claire.

"Sanırım, karısının mezar taşında yazılı," dedi Birdy.

"Umarım şiirler hoşunuza gider," dedi Claire. "Bu son kitabı."

"Eminim gider." Kitabı sandalyesinin yanındaki sehpaya koydu.

Rahatlayan Claire, Peter'ın içeri girdiğini gördü.

"Ne?" dedi odaya girdiğinde. "Şampanyayı hâlâ açmadınız mı?"

"Sen olmadan kadeh kaldıramazdık," dedi Birdy.

Peter şişeyi aldı ve beyaz peçeteyi etrafına sardı.

"Seksen yaşındasın, Birdy," dedi mantarı çevirirken. "Ve yine de mahalledeki en güzel kadınsın."

"Her halükârda, en yaşlısı," dedi Birdy, hoşuna gittiğini belli ederek.

1. "Üstün Hız" diye çevrilebilecek olan ve evlilikle ilgili sonenin tamamı şöyle: Erişemez ne rüzgârın, ne de kabaran suyun hızı sizin hızınıza. / Tırmanırsınız bir ışın hızıyla gökyüzüne ve zamanın akış hızıyla geri dönersiniz tarihe. / Bu hız size çabukluk için ya da istediğiniz yere gidin diye değil, her şey hızla tüketilirken, / hareketsiz ya da hareket eden her şeyden uzakta sıkıca duracak gücü bulun diye bahşedildi. / Sizin gibi böylesine üstün hıza sahip iki kişi ne ayrılır ne koparılabilir birbirinden / Bir kez anlaştılar mı yaşamın kanat kanada ve kürek küreğe birlikte yaşanacağına sonsuza dek. (Y.N.)

Claire'e bakarak ekledi: "Zavallı Peter. Diğer anneler dışarıda kovalamaca ve ip atlama oynarken onun annesi içeride yemek pişiriyor, örgü örüyor ya da..."

"Bunları duymak istemiyorum," dedi Peter. "Sen çok iyiydin."

Mantar küçük bir tıslamayla açıldı ve Peter üç kadehi doldurdu.

"Muhteşem anneme," dedi kadehini kaldırarak. "Mutlu sekseninci yaşlar, Birdy."

Kadeh tokuşturup şampanyalarını içtiler ve Claire partiye hazırlanmak için izin istedi.

Claire, Peter'ın eski odasında, yatağının üzerine oturmuş ağlıyordu. *Kanat kanada ve kürek küreğe.* Kayınvalidesi, Claire'in bunu anlaması gerektiğini mi söylüyordu? Birdy, Miles'dan haberdar mıydı? Claire bunları kayınvalidesine doğrudan sorabilmeyi isterdi. Ama yaşlı kadın onu ürkütüyordu.

İç çeken Claire bugün ikinci kez kendisini, eski oda arkadaşına telefon etmek isterken buluyordu. Rose bir keresinde ona, erkeklerin evliliklerini sürdürebilmek, kadınlarınsa evliliklerinden kurtulmak için başka ilişkilere girdiğini söylemişti. Rose biliyor olmalıydı. Hep evli erkeklerle çıkardı. Aslında görüşmeye başladıklarında, kocası da bir başka hostesle evliydi. Ondan önce, Monty adındaki evli bir doktor ona, Chanel No.5 parfüm ve ipek çoraplar hediye etmişti. Bir aktör onu Copacabana'da dansa ve et yemeye Peter Luger'e götürmüştü. İtalyan bir işadamı ona, altın üzerine parlak pırlanta taşlarla süslü ince bir bilezik hediye etmişti. O zamanlar Claire, Rose'un bu davranışlarından biraz dehşete düşmüştü. *Karısını düşünmüyor musun*? diye sormuştu. *Kendi... ne bileyim, kendi ruhunla ilgili olarak endişe duymuyor musun*? Rose ona gülmüştü. Geriye çekilmiş, pırıl pırıl pırlanta bileziği taktığı ince bileğini ona doğru uzatıp, *Hayır, Claire. Duymuyorum*, demişti.

Claire ikiz yatağın üzerinde gerindi. Fildişi rengindeki

saçaklı yatak örtüsünün desenleri solmuş, geriye yalnızca birkaç renk kalmıştı. Tavandan hareketli bir güneş sistemi sarkıyor, gezegenler esintili odada yavaşça hareket ediyordu. Her gezegen farklı renk ve farklı büyüklükte bir küreden oluşuyor, Claire hangisinin hangi gezegen olduğunu hatırlamaya çalışıyordu. Bir zamanlar, gezegenlerin sırasını doğru hatırlamasına yardımcı olan bir kısaltma biliyordu. Çok heyecanlı annem .... Ne yaptı? Ortalığı karıştırdı mı? Ama olmaz, "O" ile başlayan bir gezegen yoktu.

Peter annesiyle beraber bütün bir cumartesi günü oturup boyutlarından emin olduktan sonra o köpükten küreleri nasıl boyayıp doğru sırasıyla tele dizdiklerini Claire'e anlatmıştı. Satürn'ün halkasını yapmak için bir palto askılığı kullandık, demişti Claire'e. O henüz küçük bir çocukken annesinin yapmayı en çok sevdiği şey buydu – bütün günü onunla baş başa geçirmek. Diğer çocuklar sokakta hokey ve basketbol oynarken Peter de onlara katılmak isterdi. Ama böyle projeler yaptıklarında, *Annem*, derdi Peter, *öyle mutlu görünürdü ki, dışarı çıkmazdım.* Güneş sistemini kurmuş, kibrit çöplerinden Titanik'in bir kopyasını yapmış, eski patenlerine eski bir parça tahta ekleyerek kaykay yapmışlardı.

Claire uzandı ve soluk bir kırmızıya boyanmış Mars'a dokundu.

Peter her bir küreye işaret eder ve isimlerini söylerdi. Aslında bunu, Claire'le ilk kez annesini ziyarete geldiklerinde de yapmıştı. Daha onlar evlenmeden çok önce, Claire'in, Peter'ın hayatta gördüğü en olağanüstü adam olduğunu düşündüğü zamanlardı. Annesi koridorun öbür ucunda uyurken Peter'la bu odaya saklanmış, yatak gıcırdadıkça durarak, seslerini bastırmaya çalışarak sevişmişlerdi. Sonra Peter çıplak bir halde güneş sisteminin altında durmuş, gezegenleri döndürmüştü. *Merkür, Venüs, Dünya, Mars...*

"Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün," dedi Claire boş odada, hatırlayarak.

"Pluton," dedi en sonunda. Kendi kendine gülümsedi. Bu sonuncuydu.

"Hazır mısın?" diye seslendi Peter.

"Hemen hemen," diye cevap verdi Claire.

Claire tıpkı Jackie'nin önceki sene giydiği gibi parlak, midi bir hamile elbisesi bulmuştu. Yanlarında cepleri vardı ve belden aşağı genişliyordu. Saçlarını da Jackie gibi kabartıyordu. Herkes kabartıyordu. Claire gördüklerinden memnun bir halde aynanın önünde duruyordu.

"Claire!" diye seslendi Peter. "Şeref konuğumuz bekliyor."

Claire onun sesindeki gerginliği hissediyor, annesinin de hissedip hissetmediğini merak ediyordu. Yine, acaba Birdy neler biliyor, diye düşündü. Ama şimdi, bunun için endişelenecek zaman değildi. Claire saçına rötuş yaptı, tepesini hafifçe kabarttı ve sprey sıktı. Sonra kıvrık uçlarını da spreyledi.

"Geliyorum!" dedi ve aceleyle merdivenlerden aşağı seğirtti.

"Beklemeye değdi," dedi Birdy, paltosunu ve şapkasını giymiş olduğu halde. "Harika görünüyorsun."

"Affedersiniz," dedi Claire, Peter'ın biraz geri çekildiğini görerek.

"Kadınlar yavaş olur," dedi Peter. "Hamile kadınlar daha da yavaş olur."

Claire'in paltosunu tutuyordu. Claire paltoyu giydi.

Üçü beraberce merdivenlerden inip arabaya doğru yürürken, Claire iyi bir akşam geçirmek için kendine söz verdi. Bu gece, kocasının istediği eş olacaktı. Birdy'nin gelini olacaktı. Cana yakın olacaktı. Gülümseyecekti. Dönüşmekten korktuğu kişi olduğu için kimseden özür dilemeyecekti.

Hope Kulübü, Providence'ın doğu yakasında, Benefit ve Benevolent sokaklarının köşesindeydi. Victoria Dönemi stilinde dört katlı, tuğladan yapılmış bu bina, 1875'ten beri özel kulüptü ve –Claire bunu biliyordu– Birdy'nin hep ait olmayı istediği bir yerdi. Birdy, genç bir kadınken San Fran-

cisco'da hep ayrıcalıklı bir hayat yaşamış, buna benzer kulüplerin üyesi olmuş, özel okullarda okumuştu. Peter bunları Claire'e, annesinin hayat mücadelesini anlatırken söylemişti. Bir işçiyle evlenmiş ve istemeden Doğu yakasına gelmişti. Annesi her zaman, Providence'ın bu tarafında, College Hill'de sıralanmış Victoria Dönemi stilindeki evlerden birinde oturmayı hayal eder, Peter'ı oralarda arabayla gezdirip evlerin mimari detaylarını, gösterişli süslerini, büyüklü küçüklü kulelerini ve yuvarlak sundurmalarını gösterirdi.

Ama öyle bir evi almaya paraları yetmezdi. Belli ki, Birdy bu durumu sabırla sineye çekmiş, Peter'ın babasına yaşadığı hayal kırıklığından söz etmemişti, ama Peter bunu, onun Bowen Sokağı ya da Lloyd Caddesi'nde park edip oradaki makyajlı kadınlara bakarkenki ifadesinden anlamıştı. *Bir gün, sana bu evlerden birini alacağım*, diye söz vermişti Peter annesine, on-on bir yaşlarındayken. *Hayır, hayır*, demişti annesi, *sonra bütün o camları silmek zorunda kalırım*. Peter, Claire'e bu hikâyeleri biraz üzülerek, biraz gurur duyarak anlatmıştı.

Sekseninci doğum gününü bu saygıdeğer kulüpte kutlamak Birdy için bir gurur vesilesiydi. İçeri girdiğinde yüzü heyecandan kızarmıştı.

Claire ona baktı ve içeri girdiği anda davranış biçiminin tamamen değiştiğini gördü. Kayınvalidesinin geçmişine pek kafa yormamıştı –Peter onun yıllar önce öğretmenlik yaptığını söylemişti– ama şimdi, onu paltosunu görevliye verip smokinli garsondan bir kadeh şampanya alırken gördüğünde, Birdy'nin bir zamanlar farklı bir kadın olduğunu anlıyordu. Ya da belki derinde bir yerlerde hâlâ o kadındı.

Üçgen ekmek üzeri karides ezmesi ve kaparili, dereotlu somon füme gibi ordövrler dolaştırılıyordu. Claire, kendisini misafirlerle tanıştırırken, Peter'ın bir elini beline koymasına müsaade ediyordu. Kar kimseyi durduramamıştı ve kısa bir süre sonra yemek odasında, ellerinde, üzerinde kaligrafiyle isimleri yazılı kartlarla yerlerini arayan küçük bir kalabalık toplanmıştı.

Claire'in aklı Jackie ve JFK'ya gitti. Bu gece, yemin töreninden bir önceki gece acaba ne yapıyorlar, diye düşündü. Önlerinde uzanan böyle mükemmel bir hayat varken, onların yerinde olmak acaba nasıl bir şeydi?

Claire yemekte çok fazla şampanya içtiğinden, gece dönerek ilerliyordu.

Kadeh kaldırmalara geçmeden önce izin isteyip makyaj tazelemek üzere tuvalete gitti. Çakırkeyif olduğunun farkındaydı. Belki çakırkeyiften biraz daha da fazlaydı.

Dışarı çıktığında, Peter onu bekliyordu.

"Kaybolmanı istemedim," dedi Peter.

"Çoktan kayboldum," dedi yavaşça, ama Peter duymadı.

Peter onu omzundan tutmuş yönlendiriyordu. Claire neredeyse dengesini kaybedecekti, ama Peter onu sıkıca tutmuş vestiyere doğru götürüyordu. İçerisi ıslak kürk, yün ve naftalin kokuyordu.

"Çok güzel görünüyorsun," diye fısıldadı Peter.

Yüzünü avucunun içine aldı, dudaklarını aralayıp dilini onun ağzına sokmaya çalışarak sertçe öptü.

Claire, eskiden duyduğu hissi yeniden yaşayabilme umuduyla, Peter'ın kendisini böyle öpmesine izin vermişti.

Peter onu paltoların arasına kıstırdı, elini elbisesinin altına soktu.

"Peter," dedi Claire, şaşkın bir halde. "Birisi girebilir."

Peter geriledi. "Neden yine böyle olamıyorsun?" diye sordu Claire'e.

"Ne demek istediğini anlamıyorum."

"Bu geceki gibi. Mutlu. İyi bir eş gibi. Benimmişsin gibi," dedi, sesi çatlayarak.

"Çalışıyorum," dedi Claire.

Ama bunu söylerken bile gülümseyerek, başıyla onaylayarak, öpücüklerinden hoşlanıyormuş gibi yaparak geçireceği uzun yılları düşünüyordu. Onu seviyormuş gibi yaparak geçireceği yılları.

"Seni affetmek istiyorum," dedi Peter. "Tanrı yardımcım olsun, istiyorum."

Claire konuşmak için ağzını açarsa çığlık atacağından korkuyordu, bu yüzden yalnızca başıyla onaylayıp çığlığını bastırmakla yetindi.

"Bu çocuğu ve her şeyin yoluna girmesini istiyorum."

Claire sürekli başıyla onaylıyor; boğuluyordu.

"Ama artık o... olay aklıma gelmeden sana bakabilir miyim, bilmiyorum."

Bu çok ağırdı. Peter'ı defalarca öperek, onun da kendisini öpüp sertleşmesine izin vererek yatıştırdı.

"Bana beni sevdiğini söyle," diye fısıldadı Peter.

"Seni seviyorum," dedi Claire. Bu yalan, ağzından kolayca çıkmıştı, çünkü artık hayatının tümü bir yalan olmuştu.

Peter geriye doğru bir adım attı.

"Kadeh kaldırıyorlar," dedi.

"Rujumu sürmem gerek," dedi Claire.

"Bekliyorum."

Peter ona bir daha hiçbir zaman, bu yabancı şehirde bile güvenmeyecekti. Claire söz dinler bir şekilde tuvalete gitti, rujunu, pudrasını tazeledi ve kocasının yanına gitti.

Partiden sonra eve döndüklerinde Birdy hâlâ ışıl ışıldı.

"Sırf bu parti için bile bunca yıl yaşamış olmaya değer," dedi.

"Harika bir partiydi," dedi Claire ona katılarak.

Ayak bilekleri şişmişti, bu yüzden ayakkabılarını çıkarmıştı. Yatmaktan başka hiçbir şey istemiyordu. Ama işte üçü beraber burada oturmuş konyaklarını yudumluyor, geceyle ilgili ayrıntıları hatırlamaya çalışıyorlardı.

Sonunda Claire izin istedi.

"Elbette, canım," dedi Birdy, belki de Claire'in gitmesinden memnun olarak. "Dinlenmen gerek."

Claire güzelim elbisesini asmaya bile kalkışmadı. Geceliğini üzerine geçirdi ve serin, sert çarşafların arasına girdi. Kayınvalidesinin çarşaflarını, peçetelerini ütülediğini hatırladı Claire. Şimdi biraz daha ayılmış, yarın Dot'ın evinde

olacak olan ve kendisinin kaçıracağı partiyi düşünüyordu.

Kapı gıcırdayarak açıldı ve Peter içeri girdi. Arkasından koridorun ışığı vuruyordu.

"Beni kontrol etmeye mi geldin?" dedi Claire.

"Yatıyorum," dedi Peter.

Kapıyı kapattı. Claire onun soyunduğunu duyabiliyordu.

"Birdy'yle oturabilirsin," dedi Claire. "Oturman gerek."

"O da yatmaya karar verdi. Hem," diye devam etti, Claire'in yattığı ikiz yatağa yanaşarak, "vestiyerdeki o öpücüklerden sonra..."

Lafını bitirmesine gerek yoktu. Claire anlamıştı. Daracık yatakta ona yer açtı ve Peter ânında üzerine çıkıp içine girdi. Dudakları Claire'in yanağına sürtünüyordu.

İşi bittiğinde, saçlarını geriye doğru düzeltti.

"Bu pozisyon için fazla genişledin," diye fısıldadı.

"Uyumam lazım," dedi Claire, onu hafifçe öpüp gideceğini umarak.

Gitti de. Ama Claire'i uyku tutmuyordu.

Uyumaya çabalarken aşağıda bir gürültü duydu. Ardından da hafif bir ses.

Claire oturdu ve duymaya çalıştı.

Evet, aşağıdan biri sesleniyordu.

Claire aceleyle yataktan ve odadan çıktı.

Hâlâ Chanel döpiyesi ve incileri içindeki Birdy, koridorun ucunda iki büklüm yatıyordu. Teni tuhaf bir gri renkteydi ve buradan bakıldığında nefes almıyor gibiydi.

"Peter!" diye haykırdı Claire, kayınvalidesine doğru koşarken.

6

Ben duramadığımdan çünkü – ölüm için[1]

VIVIEN, 1919

Western Union'un elemanı, Vivien'in kapısında duruyordu. Vivien onun kapıda beklediğini görebiliyordu.

Adam tekrar kapıyı çaldı.

"Western Union," dedi. Adam bu sözleri belki de bininci kez söylüyor olmanın bıkkınlığıyla yapmıştı.

"Evet," diye seslendi Vivien. "Geliyorum."

Vivien sanki bir erkekle çıkmaya hazırlanıyormuş gibi eteğini düzeltti, eliyle saçlarını bastırdı. Gülünç, diye düşündü, derin bir nefes alıp kapıya yönelirken.

"Telgraf," dedi adam.

Vivien başıyla onayladı, ama telgrafı almak için elini uzatmadı. Yakasında WU rozeti takılı kaba, kahverengi yünlü bir ceket giymiş olan adam terliyordu.

"Vivien Lowe'a gelmiş," dedi sabırsızca, telgrafı ona doğru sallayarak.

Bunun işe yaramadığını gören adam ekledi, "Denver, Colorado'dan."

"Teşekkürler," dedi Vivien zorlukla.

Telgrafı almıştı, ama ne açıyor ne de içeriye giriyordu. Bunun yerine adamın, evin kenarına yasladığı bisikletini düzeltmesini, üzerine atlayıp sokak boyunca ilerlemesini izle-

1. Emily Dickinson'ın "*The Chariot*" adlı şiirinden. (Y.N.)

di. Western Union elemanının yanından siyah takım elbiseli, başı yere eğik bir adam geçiyordu.

"Dikkat et!" diye bağırdı, Western Union elemanı yalpalayarak.

Ama genç adam başını kaldırmamıştı. Yolda yürümeye devam ediyordu. Vivien'in kapısına geldiğinde durdu ve avucunda tuttuğu kırışık bir kâğıt parçasını kontrol etti. Sonra başını kaldırdı ve sanki Vivien'in orada olduğunun farkında değilmiş gibi kapının üzerindeki numarayı kontrol etti.

Vivien birden adamın yüzündeki acıyı fark etti. Donuk bakan gözlerinin çevresi kızarmıştı. Yüzü gözyaşlarından ıslanmıştı.

"Ölüm ilanı yazarı siz misiniz?" diye sordu adam ağlamaktan kısılmış bir sesle.

"Vivien Lowe," dedi Vivien, elini uzatarak.

Ama adam elini uzatmadı. Bir adım geriledi ve sanki onu oraya getiren nedenin boyutlarının büyüklüğünü anlatmak istermiş gibi kollarını iki yana açtı.

"Öldüler," dedi. "İkisi de."

Vivien ona doğru yürüdü ve kolundan nazikçe tutarak yönlendirdi. Keder insanı felç ederdi. Bunu biliyordu. Yataktan çıkmanıza engel olur, tamamen hareketsiz bırakırdı. Bir-iki adım atmanızı bile engellerdi.

"Buraya gelebilmişsiniz," dedi adama yavaşça. "Bu büyük bir başarı."

Adam, Vivien'in onu içeri almasına izin verdi. Üzerindeki kalın paltoyu çıkarmasına ve kendisini kanepeye doğru götürmesine de izin verdi. Vivien, parmak uçlarıyla adamın omuzlarından yavaşça iterek onu oturttu.

"İkisi de," dedi adam.

Vivien karşısındaki koltukta oturuyordu. Adamın dua edermiş gibi tuttuğu ellerinde koyu kırmızı izler vardı. Kan, diye düşündü Vivien, zorlukla yutkunarak.

"Kim, canım?" diye sordu. "Kim öldü?" Cevap vermeye çalışan adamın âdemelması yukarı aşağı oynuyordu.

"Sorun değil," dedi Vivien, adamın bacağını tıpışlayarak.

"Size bir sıcak çay yapayım. Biraz da kızarmış ekmek. Eminim saatlerdir bir şey yememişsinizdir."

Adam, yemek yeme fikri anlaşılması imkânsız bir şeymiş gibi başını salladı.

"Siz burada oturun," dedi Vivien.

Kuruyan boğazını ıslatması için bir bardak su doldurdu ve adamın eline tutuşturdu. Suyu içmediğini görünce, adamın ellerini avucunun içine aldı ve bardağı çatlamış dudaklarına götürdü. Adam suyu kana kana içmeye başladı. Su, sakallarının hafifçe çıkmaya başladığı çenesinden, üzerinde pas rengi lekeler olan beyaz gömleğine doğru akıyordu.

Suyu bitirip biraz daha istemek için uzattı. Vivien bardağı üç kere doldurmak zorunda kalmıştı.

Son bardaktan sonra adam midesini tutarak ayağa kalktı.

"Kusacağım," dedi.

Vivien onu banyoya götürdü, adam tuvalete kusarken Vivien onun nemli başını tutuyordu.

"İşte oldu," diyordu Vivien adam kusarken.

Sonunda adam duvara yaslanarak yere yığıldı. Geniş omuzlu, uzun bacaklı, boyu bir seksenin üzerinde, iri bir adamdı. Koyu kumral bukleleri terden düzelmişti ve demir kokusunu andıran kan kokuyordu.

Adam başını kaldırıp Vivien'e baktı. Konuşurken başını sallıyordu.

"Her şey yolunda gidiyor gibiydi," dedi. Sesinde inanmayan bir ton vardı. "O iyiydi."

Vivien onun yanına diz çöktü.

"Kim?" diye sordu.

"Jane'im." Adam, ismi yüksek sesle söylerken hıçkırmaya başlamıştı. "Ve kızımız." Gözlerinde yaşlar parlıyordu. "Ona Hazel ismini verecektik. Hazel Jane."

Acı çeken insanlar, kaybettiklerinin isimlerini duymak ister. İsmini yüksek sesle söylememek, o insanın varlığını inkâr etmektir. Yas tutanları yatıştırmak isteyenler hep bu hataya düşer. Ölen kişinin adını duyduklarında gözlerini yere eğerler. İsmi ağızlarına almayı reddederler.

"Ama yapmışsınız," dedi Vivien, olan biteni idrak ederek. "Adını Hazel koymuşsunuz. Adı Hazel Jane."

"Hazel Jane," dedi adam yavaşça.

Vivien ayağa kalktı ve lavabonun üzerindeki küçük dolabı açtı. Biraz karbonat ve lavanta suyu çıkardı.

"Şimdi kendinize gelirsiniz," dedi. "O arada ben de sizin çayınızla tostunuzu yapayım."

Adam başıyla onayladı ve ayağa kalktı.

"Sonra oturur konuşuruz. Ben de Jane ve Hazel için güzel bir şeyler yazarım," dedi Vivien.

"Teşekkür ederim," dedi adam. "Teşekkür ederim."

"Bir şey değil..."

"Benjamin."

"Benjamin," diye tekrarladı Vivien.

Vivien somundan iki dilim ekşi mayalı ekmek keserken aklına Massachusetts'li tuhaf, münzevi şair Emily Dickinson gelmişti. İki kitabını da okumuştu –*Şiirler* ve *Şiirler: Ikinci Seri*– ve yazdıklarının basitliğinden ve gücünden çok etkilenmişti. Bu özellikler, görüşme odasında oturan adamın acısına da hitap ediyordu gibiydi.

Çaydanlık ıslık çalmaya başlamıştı. Vivien kaynar suyu, demlikte duran çay yapraklarının üzerine döktü.

Ben duramadığımdan çünkü – ölüm için, O *benim için durdu – kibarca,* diye düşündü Vivien.

Hayır, bu pek de doğru değildi. Bu, adamın çifte acısını anlatmaya yetmiyordu. Karısı ve küçük kızı. Ölmüşlerdi.

Kızarmış ekmeğin kokusu odayı sarmıştı. Bunun belki de dünyanın en rahatlatıcı kokusu olduğu düşünüyordu Vivien. Bu basit yiyecek, hastaları da, acı çekenleri de aynı şekilde rahatlatıyordu. Vivien kızarmış ekmekleri fırının yanındaki aralıktan aldı ve üzerine bolca tereyağı sürdü. Her bir dilimi dört üçgene böldü ve onları uçuk mavi bir tabağa yerleştirdi. Biraz da marmelat koysam mı, diye düşündü. Pazar günü dönerken Lotte ona Mayer limonu ve portakal

marmelatı vermişti. Bir kişinin yiyebileceğinden çok fazlaydı. Vivien raftan, içinde portakal kabukları olan kıvamlı marmelat kavanozunu aldı.

Ama sonra fikrini değiştirdi. Yalnızca yağlı kızarmış ekmek. Bir fincan çay. Adamın ihtiyacı olan tek şey buydu. Marmelatı gerisin geriye rafa kaldırdı, fincanı ve tabağı tepsiye koyarak odaya döndü.

Benjamin öne doğru eğilmiş, yüzü ellerinin arasında kanepede oturuyordu. Vivien, adamın, ellerindeki kanın çoğunu temizlenmiş olduğunu gördü. Yine de, tırnaklarının arasında biraz kalmıştı.

"Buyurun," dedi Vivien.

Adam yavaşça başını kaldırdı ve inanmaz gözlerle Vivien'e baktı.

"Bana Jane'den söz edin," dedi Vivien, çay fincanını adama uzatırken.

Adam önce fincanı aldı, sonra yerine bıraktı.

"Çok güzeldir," dedi. "Ondan daha güzel bir kız görmemişsinizdir."

Vivien bekliyordu.

"Sağlıklıdır da," dedi adam, inanmaz bakan gözleri tekrar yabanıllaşarak. "Hiç hastalanmaz! İspanyol nezlesi sırasında bana ve ailesine baktı, ama kendi hastalanmadı."

"Olanların bir açıklaması yok," dedi Vivien. "Ya da nedeni."

Benjamin bir parça ekmek aldı ve küçük parçalara ayırdı.

"Dokuz ay," dedi adam. "İyiydi. Çok iyiydi. Sabah bulantısı bile olmadı."

Bir parça ekmek daha aldı ve onu da küçük parçalara ayırdı.

"Hiç bu kadar çok kan görmemiştim," dedi. "Fransa'daydım, Somme'de; hiç bu kadar kan görmemiştim."

Vivien onun üçüncü ekmeği parçalamasını izliyordu.

"Gözlerinde yaşamın söndüğünü gördüm. Bir an, korkuyla bana baktı. Anlıyor musunuz? Şaşkındı. Sonra öldü. Öldüğünü gördüm." Son cümlesinde hayret vardı.

Ölüme şahit olmanın rahatlatıcı bir yanı olabilir miydi? Vivien merak ediyordu. O gün David'le birlikte olsaydı, onun ölümünü seyretmiş olsaydı, bugün hayatı farklı olurdu. Öyle değil mi?

"Bebeğin," dedi adam, "boynuna kordon dolanmıştı. Hiç nefes alamadı. Bir tek nefes bile. Jane görmesin diye ebe onu hemen uzaklaştırdı. Sonra o durmayan kanama başladı. Durduramadık," dedi. "Bu nasıl olur? Savaşları kazanıyoruz, selleri durduruyoruz da... yirmi iki yaşında bir kızın kanamadan ölmesinin önüne geçemiyor muyuz? Bebeğini kurtaramıyor muyuz?"

Her Şey Düzeltilebilir, Ölüm Dışında, diye düşündü Vivien. Jane ve Hazel'in ölüm ilanı için mükemmel bir Dickinson şiiri.

Soylar Onarılır, Sistemler Yuvalarına Yerleştirilir, Kaleler Yok Edilir...

"Merak etme, Benjamin. Onlar için çok güzel bir ölüm ilanı yazacağım," dedi Vivien.

Benjamin Harwood çıktıktan sonra, Vivien kiraz ağacından yapılmış masasına oturdu, sokağa baktı. Dolmakalemini mürekkeple doldurdu ve çekmeceden kalın bir parşömen kâğıdı aldı. Lotte onun bir daktilo alma konusundaki isteksizliğiyle dalga geçiyordu. Oysa Vivien daktilo kullanmayı denemiş ama tuşların takılmasından dolayı yılmıştı.

Birkaç ay önce Lotte ona yeni aldığı daktiloyu göstermişti. "Bak, hayatım," demişti, "Bu üst karakter tuşu hayatı çok kolaylaştırıyor."

"Ama kolayca bir kâğıda yazabileceğim yerde neden bunu öğrenme zahmetine katlanayım ki?"

Lotte başını sallamıştı. "XIX. yüzyılda takılıp kaldın, Viv."

"Hayır, kalmadım," diye ısrar etmişti Vivien, muhtemelen Lotte'nin haklı olduğunu düşünerek.

Şimdi Vivien iç geçirerek önündeki boş kâğıda bakıyordu. Çiçek açmaya fırsat bulamamış bir hayatı nasıl anlatma-

lıydı? Ya da bunca kısa kesilmiş olanı? Benjamin Harwood öğleden sonra uzun bir süre görüşme odasında oturmuş, Jane'ini anlatmıştı. Vivien ona sarılıp rahatlatma isteğinin önüne zorlukla geçmişti. Adamın acısı, odada onlarla birlikte oturan canlı bir varlık gibiydi. Vivien adamın bir bakıma, kendisinin yaşadığı kaybı da ifade ettiğini hissediyordu.

Kalemini bıraktı.

Telgraf. Telgrafı ne yapmıştı?

Benjamin'in kapıda belirmesi, ona yaptığı işi unutturmuştu. Benjamin geldiğinde telgraf elindeydi. Vivien önce dikkatlice, sonra çılgın gibi telgrafı aramaya başlamıştı. Bunca önemli bir şeyle ilgili nasıl bu kadar dikkatsiz olabilirdi?

Mutfakta da, banyoda da değildi. Görüşme odasındaki kanepenin, sandalyenin ve masanın altına baktı. Yere düşmüş mü ya da sokağa uçmuş mu, diye bakmak için kapıya çıktı. Ama telgraf yok olmuş gibiydi.

Vivien tekrar içeri girdi ve tabii ki orada bulamayacağını bilerek çekmeceleri açtı. Ceplerini tersyüz etti ve halının altına baktı.

İçten içe, Denver'daki adamın David olduğuna inanıyordu. Belki de şimdi istasyona gidip Denver'a bir bilet almalıydı. Telgrafa lanet olsundu. Bunca zamandan sonra tek istediği, onu bulmak ve eve getirmekti.

Vivien titreyerek kanepenin üzerine yığıldı. Yıllar önce o nisan sabahı kendisini öpen David'in dudaklarını, dudaklarında hissediyordu. Onun evden çıktıktan sonra neler yaptığını kaç kez düşünmüştü? Sanki David'in kaderi ona bağlıymış gibi. Sokak boyunca yürümüş, köşeyi dönmüş ve ya troleybüse binmiş ya da yürüyerek Market Sokağı'na gitmişti. Troleybüsle gittiyse, deprem sırasında ofisinde olmalıydı. Ortağı orada, toplantı için onu bekliyor olmalıydı. Ama Duncan o sabah binanın altında kalıp ölmüştü. Enkazın altında bir tek onun cesedini bulmuşlardı. Vivien'in, David'in oraya gelmiş olup olmadığını sorabileceği kimse yoktu. David'in sersemlemiş, yaralanmış bir şekilde enkazdan uzaklaştığını hayal ediyordu. Muhtemelen, ta Denver'a kadar.

Çayı ve kızarmış ekmeği koyduğu tepsinin altında bir şey gözüne takıldı. Beyaz bir kâğıt parçasının ucu. Vivien tepsiyi öyle hızlı itti ki, yarısı dolu fincan sarsıldı ve çay döküldü. Telgraf orada öylece bulunmayı bekliyordu.

Telgrafı açarken, rahatlayan Vivien'in elleri titriyordu.

ODA NUMARASI OKUNMUYOR. STOP. ADAMIN ALNINDA YARA İZİ VAR. STOP. AĞIR HAFIZA KAYBI DIŞINDA DURUMU İYİ. STOP. GÖZLERİ MAVİ. STOP. SAÇLARI KIR. STOP. BOYU 1.85 M. STOP. KİMLİĞİNİ BELİRLEMEK İÇİN DERHAL DENVER'A GELİN. STOP.

Vivien telgrafı okudu. Sonra bir daha okudu. Sonra üçüncü kez okudu. David'in saçları bunca zaman sonra ve travmadan dolayı kırlaşmış olabilirdi. Ama mavi gözleri, hâlâ gözlerinin önündeydi. Onlara bakabilmek için David'in boyunca başını kaldırması gerektiği geldi aklına. Denver'daki bu adamın David olması ihtimali, artık daha da yakın geliyordu.

Elinden geldiğince çabuk gitmek istiyordu oraya. Derhal, diyordu telgraf. Bavul hazırlaması gerekiyordu. Bilet alması gerekiyordu. Benjamin Harwood'un karısı ve kızı için yazacağı ölüm ilanlarını bitirmesi gerekiyordu. Birkaç gün tren yolculuğu yapıp Denver, Colorado'da inmesi ve hayatını tekrar ele geçirmesi gerekiyordu. En sonunda.

Vivien ölüm ilanlarını yazarken, vakit gece yarısını epey geçmişti. Sözlerinin acılı insanları rahatlattığını biliyordu. Bu sorumluluğu çok ciddiye alıyordu. David'in 18 Nisan 1906'da öldüğüne inanan insanlar bile, hâlâ Vivien'e ne diyeceklerini bilemiyordu. Acı, insanları tuhaflaştırıyordu. Onları korkak ve tereddütlü yapıyordu. Ama bir ölüm ilanı yazarı tuhaf ya da kararsız olamazdı. Bir ölüm ilanı yazarı kendinden emin ve dürüst, nazik ve kavrayışlı olmalıydı.

Jane'ninkine Dickinson'ın şiirini koydu. İspanyol nezlesine yakalandıklarında, ailesine ve müstakbel kocasına na-

sıl baktığını; savaşı hatırlayıp kâbuslar içinde titreyerek uyandığında Benjamin'e nasıl sarıldığını; yanaklarının güneşte nasıl kızardığını; soğuk gecelerde, kucağındaki yumağı döndüre döndüre örgü örmeyi nasıl sevdiğini yazmıştı.

Ama dünyayı görme, babasının onu ne kadar sevdiğini bilme, annesinin kucağında olma duygusunu hiç yaşamamış olan Hazel için yazmak çok daha zordu. Onca zamandır kâğıda gömülüp yazmaktan dolayı boynu ve omuzları tutulmuş olan Vivien ayağa kalktı. Hafif bir yağmur başlamıştı; kokusunu alabiliyordu. David ilkbahar yağmurunun kokusuna bayılırdı. Bu gece olduğu gibi, gece yarısı yağmur yağdığında Vivien'i uyandırır ve giyinip beraberce dışarı çıkıp ıslanmak isterdi.

Vivien, o anda dışarı çıkıp ıslanmaya karar verdi. Kendisine bir papatya çayı hazırladı, içine biraz bal koydu ve içmek için dışarı çıktı. Yağmur öyle hafif yağıyordu ki, neredeyse çiy gibiydi. Geceliğiyle saçlarını nemlendiriyordu. Saçları nemden kıvrılırdı, bunu düşünerek saçını elleriyle düzeltti. Dışarı çıkmadan önce ayağına terlik giymeliydi. Ama giymemişti. Çıplak ayakla, çayını yudumlayarak, karanlık gökyüzünde ilerleyen bulutlara baktı. Yağmur damlalarının arasından belli belirsiz bir hilal seçiliyordu. *Bu bizim ayımız*, demişti David, Majestic Otel'deki ilk gecelerinde. Vivien pencereden bakmaya gitmiş, David de onun yanına gelmiş, elini belinc dolamış, çenesini omzuna koymuştu. İkisi de çıplaktı ve sevişerek geçen gecenin hassasiyeti içindeydi. David incecik ayı işaret etmiş ve, *Bu bizim ayımız. Bunu her gördüğünde, beni düşün*, demişti.

Bu bir işaret mi acaba, diye düşündü Vivien. Denver'daki adamın gerçekten David olduğuna dair bir işaret mi? Lotte'nin ne diyeceğini biliyordu. İşaret veya alamet yoktur. Ay aydır. Mantıklı Lotte. Acaba hiç yalınayak dışarı çıkıp yağmurun altında durmuş muydu? Muhtemelen çıkmamıştır, diye düşündü Vivien gülümseyerek. Genç kızlıklarında bile tehlikeleri düşünen, ikisini de gözeten Lotte idi. Lotte o gece David'in peşinden lokantaya gitmez, geceyi geçirmek için Majestic Otel'e gitmeyi kabul etmezdi.

Vivien tekrar içeri girdi. Geçerken koridordaki aynada kendisini gördü. Evet, tahmin ettiği gibi saçları ıslak buklelere dönüşmüştü. Kurulama beziyle saçlarını kurularken Shakespeare'nin *Fırtına*'sı geldi aklına: *Rüyaların yapıldığı maddeden yapılmayız biz, ve uykuyla çevrilidir küçücük hayatımız.* Ah, diye düşündü Vivien: Aceleyle masasına doğru yürüyüp dolmakalemini alırken havlusu yere düşmüştü. Minik Hazel için mükemmel bir şiirdi.

Benjamin ve Jane'in Hazel için hayal ettiklerini yazarken yağmur hızlanmıştı. Benjamin'in, ona, nasıl annesiyle beraber her sabah küçük bir parça kâğıda kendisiyle ilgili hayallerini yazdıklarını ve nasıl doğum başladığında kâğıtları rüzgâra bıraktıklarını anlattığı bir hikâye yazmıştı. O umutlar ve hayaller nerede şimdi? diye yazmıştı Vivien. *Fırtına*'dan yaptığı alıntı bunu doğallıkla takip ediyordu. Vivien ölüm ilanını baştan okudu. İyi olmuştu. Hazel ve ailesini onurlandıran bir ölüm ilanı.

Ertesi sabah Vivien güzel lacivert tayyörünü giydi. David'in İtalya'da kendisine hediye ettiği işlemeli broşu yakasına taktı ve lacivert kadife bantlı, kısa kenarlı hasır şapkasını başına geçirdi. Bu, duruma el koymaya, tren istasyonuna gitmeye ve Denver'a bilet almaya uygun bir kıyafetti.

Main Sokağı'nda yürürken ve güneş yüzünü ısıtırken, Vivien yaşadığını hissediyordu. Havada toz, at ve tatlı çiçek kokusu vardı. Etrafında insanlar, onu fark etmeden dolaşıyordu. Yine de, her zaman hissettiğinin aksine, kendisini onların bir parçasıymış gibi hissediyordu. Birisinin kendisine seslendiğini duyduğunda Vivien sabırsızlıkla arkasını döndü ve Lotte'nin, Pamela'nın elinden tutmuş, kendisine doğru geldiğini gördü.

Lotte ve Pamela'yı çiftliğin dışında görmek o kadar tuhaftı ki, Vivien bir an cevap veremedi. Ama yanına geldiklerinde ve Pamela ince kollarıyla dizlerine sarıldığında, Vivien arkadaşını kucakladı.

"Bu ne güzel sürpriz," dedi Vivien. "Geleceğinizi haber vermeliydiniz."

"Yaa, eğer olur da bir telefon alırsan, haber veririm," dedi Lotte.

Gülümsediği halde, gözlerinin ve ağzının etrafında endişe çizgileri vardı.

"Vivvie," dedi Pamela, boğuk bir sesle, "sana gelip bir çay partisi yapabilir miyiz?"

Pamela, Vivien'in porselen fincanlarından çay içmeye, bol tereyağlı, küçük, salatalıklı sandviçlerinden yemeye ve sırf kendisi için yaptığı lavantalı keke bayılıyordu.

"Sana bugün çay partisi yok," dedi Lotte, Pamela'ya.

"Bir dahaki sefere, tatlım," dedi Vivien, Pamela'ya.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordu Lotte. "Böyle şık şık."

"Denver'a gitmem gerekiyor," dedi Vivien. "Tahmin edebileceğin gibi."

Vivien cevap vermeden çantasını açtı ve telgrafı çıkardı.

Lotte başını salladı. "Boşa kürek çekiyormuşsun gibi geliyor bana. Bir anahtar. Mavi gözler."

"Ve boyu bir seksen beş," dedi Vivien telgrafa işaret ederek. "Başında da yara izi var."

"Kır saçlı," dedi Lotte.

"On küsur yıl oldu!" dedi Vivien, hayal kırıklığını gizleyemeyerek.

"Biliyorum, Viv. Affedersin ama..."

"Ama anahtar," dedi Vivien yavaşça.

"Anne," dedi Pamela, annesine yaslanarak. "Yoruldum."

Vivien kaşlarını çattı. "Siz ikiniz şehirde ne yapıyorsunuz, bana onu bile söylemediniz."

"Doktor," dedi Lotte, Pamela'nın bir tutam saçını parmaklarının arasında kıvırarak. "Bu ufaklığın çok ateşi vardı ve berbat öksürüyordu..."

Pamela sanki işaret verilmiş gibi dolu dolu öksürdü.

"Neredeyse bir hafta oldu," diye ekledi Lotte.

"Sizi tutmayayım o zaman," dedi Vivien. "Onu eve götürüp yatağa yatırıp okaliptüs yağıyla iyice bir yağlaman gerek."

Lotte hafifçe güldü. "Yatağının yanına soğan da asmam gerekir, değil mi?"

"Benimle dalga geçme," dedi Vivien, alınmış gibi.

"Ne duydum, biliyor musun," dedi Lotte. Pamela'yı kaldırıp kucağına aldı. Kız başını onun omzuna koydu.

Vivien, Pamela'nın gözlerinin altındaki mor halkaları görüyordu. Yanakları da çökmüştü.

"Zavallı Pamela'cık," diye mırıldandı Vivien.

"Avrupa'da, bir gün bütün hastalıkları iyileştirebilecek bir yeşil küf olduğunu duydum."

"Yeşil küf mü?" dedi Vivien gülerek.

"Sen gül," dedi Lotte, ama ben biliminsanlarının her şeyi, hatta küfü bile alıp ondan bilimsel anlamda yararlanabileceğini düşünüyorum."

Vivien kendini roman ve şiire kaptırmışken, Lotte zamanını mikroskopla incelemeler ve bilimsel deneyler yaparak geçiriyordu.

Pamela hafifçe homurdandı ve Lotte'nin yüzü gölgelendi.

"Sanırım artık dönmeliyiz," dedi Lotte.

İki kadın birbirine sarıldı. Vivien, Pamela'dan yayılan sıcaklığı hissedebiliyordu.

"Hadi gidin," dedi Vivien.

Lotte, sanki bir şey söyleyecekmiş gibi duraksadı.

"Denver'a gidecek olursan bana haber ver," dedi sonunda.

"Keşke benimle gelebilseydin," dedi Vivien.

"Biliyorsun, gelebilsem gelirdim, Viv," dedi Lotte. Yine tereddüt eder gibi oldu ama bu sefer, Pamela omzunda yola koyuldu.

Vivien, Lotte'nin sokak boyunca yürümesini izledi. Arkadaşı, köşeyi dönmeden önce elini kaldırdı ve gönülsüzce el salladı.

San Francisco'nun, onun o güzel şehrinin görüntüsü, Vivien'in içini acıtıyordu. Bu sokakları, çocukken Lotte'yle beraber paten kaydıkları bu tepeleri, İtalyan dondurması için gittikleri Kuzey Plajı'ndaki köşeyi nasıl da iyi biliyordu. Vivien, ekşiliği hem eziyetli hem de eğlenceli olduğu ve ağ-

zını buruşturmasından hoşlandığı için limonlu dondurma yerdi. Lotte, çilek ve şeftali gibi tatlı, meyveli olanları severdi. Gözlerini kapattığında, şehirde yaşadığı zamanlarda bıraktığı izler gözlerinin önüne geliyordu. Daha üç yaşındayken, annesiyle babası bir gün arayla Rus gribinden ölmeden önce, çok kısa bir süre yaşadıkları çocukluk evi.

O evle ve ailesiyle ilgili anıları çok bulanıktı; bahçede bir ağacın dalına kurulmuş bir salıncak, babasının güçlü kollarının onu kaldırışı, annesinin eteklerinin hışırtısı, üzerine folyodan bir yıldız asılmış, tepeye kadar görebilmek için Vivien'in boynunu uzatmak zorunda kaldığı köknar ağacı. Annesi Vivien'in Melody adını verdiği oyuncak bebeği için bir gardırop dolusu elbise dikmişti. Annesiyle beraber bir odada oturmuş, Melody'ye yeni giysilerini giydirdiklerini hayal meyal hatırlıyordu. Bebeğin porselen gibi yüzü ve yumuşak sarı saçları, Vivien'in hayalinde annesinin yüzünden daha canlıydı.

Ama tabii ki, Melody kendisiyle daha uzun süre birlikte olmuştu. Teyzesi onu yanına alıp Pacific Heights'taki büyük eve götürürken, Vivien, Melody'ye annesinin birkaç hafta önce diktiği siyah düğmeli, koyu yeşil paltoyu giydirmişti. Genç kızlığında bile, pek de hatırlamadığı, ele geçirilmesi zor bir zamanı hatırlatan Melody'yi yatak odasındaki bir rafta saklamıştı. Şimdi burada, Market Sokağı'nda dururken, Vivien, içinde büyüdüğü odayı net bir şekilde görebiliyordu. El örgüsü yatak örtüsü ve yastıklarıyla, yüksek, dört sütuna bağlı sayvanlı karyola; şehre açılan büyük pencereler; Vivien'in kucağında bir battaniyeyle oturup yağmurlu öğleden sonraları kitap okuduğu, soluk altın sarısı ipekliyle kaplı, tek kollu koltuk.

Onun şehri.

Vivien gözlerini açtığında, neredeyse tamı tamına, o gülünç mavi şapkayı aldığı gün David'le karşılaştıkları yerde duruyor olduğunu fark etti. Hemen biraz ileride, David'in onu götürdüğü lokanta vardı. Vivien bir tramvayın durduğunu, kapısının tıslayarak açıldığını duydu. Koşup yetişebilirdi, ama anılarının ağırlığı ile bavulunun ağırlığı bir araya gelince, kımıldayamadan kalakaldı.

Burada olmayı sevmiyordu. Her baktığı yerde kendi hayaletini görmeyi sevmiyordu. Ama Denver treni o sabah kalkmıştı ve Vivien'in geceyi şehirde geçirmesi gerekiyordu. Bunca yıldır, buraya dönmekten kaçınmıştı. Enkazın içinde, hastanelerde, sokaklarda David'i aramakla geçirdiği birkaç haftadan sonra, Lotte ile Robert'ın kendisini daha iyi hissedene kadar gidip onlarla birlikte Napa'da kalma teklifini kabul etmişti. Bu süre giderek uzamış, aylar yıllara dönmüştü. Ah, üzüm bağından o yaz ayrılmış, dairesine taşınmıştı.

Önceleri pencerenin önünde oturuyor, dünyanın önünden geçmesini izliyordu. Belli bir amaçla, belli bir yere gidiyormuş gibi görünen insanları. Pusetleri iten, bebeklerinin battaniyelerini düzelten, onlara gülümseyen ya da kaş çatan anneleri. Bisikletli oğlanları. El ele tutuşmuş çiftleri. Vivien'inki birdenbire sona erdiği halde hayatlarına devam eden insanları. Planları, randevuları ve gelecekleri olan bu insanlar ona arsız geliyordu. Nasıl da önünden resmî geçit yapıyorlardı? Aslında, dünya nasıl olup da dönmeye devam ediyordu?

Bir gün kapısını bir adam çalmıştı. Kısa boylu ve tıknazdı, kıpkırmızı bir ceket giymişti. Elindeki hasır şapkayı asabi bir şekilde döndürüyordu.

"Burası gazete bürosu mu?" diye sormuştu.

Vivien, hayır anlamında başını sallamıştı. Şehirdeki gazete bürosunun nerede olduğunu da bilmiyordu. Sonbaharın son günleriydi, ama o zamana kadar yalnızca manav ve eczane gibi, gerekli şeyleri alıp eve dönebileceği yerlere gitmişti.

"Lütfen beni ölüm ilanı yazarına yönlendirebilir misiniz?" dedi adam, sanki gerçekten gazete bürosunun kapısında duruyormuş gibi.

"Burası bir ev," demişti Vivien. "Üzgünüm."

Kapıyı kapatmaya çalışırken adam onu durdurmuştu.

"Benim bir ölüm ilanı yazarına ihtiyacım var. Karım için."

Karım derken sesi çatallanmıştı. Vivien sonunda buna alışmıştı; bir sözcüğün, bir ismin acılı bir insanı dağıtmasına. Ama o gün, adamın duyguları yüzünden utanmıştı. O anda, David'in adını tekrarlaya tekrarlaya Lotte'ye ağladığı zaman-

lar gelmişti aklına. Bazen, o iki hece bütün acısını yükleniyor gibiydi.

"Ama ben yalnızca burada yaşayan bir kadınım," dedi Vivien.

"Karım," diye devam etmişti adam, "pastacıdır. Avusturya-Macaristan'dan ergenlik çağındayken gelmiş. Ailesi, babasının ağıllarda çalıştığı Chicago'ya taşınmış. Bir zamanlar Budapeşte'nin tam göbeğinde kendi tuhafiye dükkânı olan bir adam için iğrenç bir iş. Annesi eve dikiş işi alır, gelinliklere boncuk işleyerek, giysilerin eteklerini bastırarak, bebek takımları yaparak loş ışığın altında sabaha kadar çalışırmış. O zamanlar henüz küçücük bir kız olan karım Gyöngyi, annesi daha az çalışsın diye pastalar pişirip sokaklarda satarmış. *Eszterházy torte* ve *retes* ve *kremes*. *Rákoczi túros*'u biliyor musunuz? Ya süzme peynirli pastayı? Hayır mı? Benim Gyöngyi'm herkesten iyi yapardı. Budapeşte'nin en iyi pastacılarından bile daha iyi."

Adam konuşurken, Vivien San Francisco'dan ayrıldığından beri, onun, kederden anlayan tek insan olduğunu fark etmişti. Bütün kucaklamalara ve rahatlatıcı sözlere rağmen, eğer siz de birisini kaybetmediyseniz, kederle gelen dipsiz ümitsizliğin derinliğini anlayamazdınız. Ama kıpkırmızı ceketli, hasır şapkalı bu adam, anlıyordu. O anlıyordu.

Vivien onu kolundan tutup içeri almıştı. Kanepeye oturtmuş, çay ikram etmişti. Adam konuşmuş, o dinlemişti.

Sonunda adam ayağa kalkmıştı. Hava kararmıştı. Ama Vivien onun sözünü keserim korkusuyla ışık bile yakmamıştı.

Adam, "*Gyöngyi*, inci demektir. Bunu biliyor muydunuz? Hayır mı? İnci, istiridyenin içinde gizlidir. İncinin nasıl yapıldığını biliyor musunuz, Mrs. Ölüm İlanı Yazarı?" demişti.

"Hayır," demişti Vivien, "bilmiyorum."

"İçinde bir taş parçası, kum ya da kabuk sıkışıp kalırsa, istiridye kendini bu yabancı maddenin verdiği rahatsızlıktan kurtarmaya çalışır. Bu maddenin etrafını bir sıvıyla kaplar ve bu zamanla inci olur."

Yalnız kaldığında Vivien masasına oturmuş, bu kadın,

bu yabancı hakkında bir şeyler yazmıştı. Onun pastalarından, hamurlarının kabarıklığından, kremalarının düzgünlüğünden, meyveli keklerine koyduğu meyve, fındık ve şekerin dengesinden söz etmişti. Son cümleyi Keats'in ölüm ilanından almıştı: "Uyuyor! Ah, biraz uyu, beyaz inci!"

Sabahleyin şehre yürümüş ve önceki gün adamın bulamadığı gazete bürosunu bulmuştu. Amacını anlatmış ve ölüm ilanını âdemelması büyük, sıska bir adama vermişti.

"Ama bu bir ölüm ilanı değil ki, Mrs.," demişti adam. "Doğum gününden söz etmiyor. Nasıl öldüğünden söz etmiyor. Bu iki büyük olayın arasında neler olduğunu da pek anlatmıyor."

Vivien adamın âdemelmasının yukarı aşağı oynamasını izliyordu. David'i, onda özledikleri, onu hasretinden yanıp tutuştuğu zaman düşündükleri aklına gelmişti. Oynadıkları küçük sözcük oyunu. *Lezzetli,* demişti Vivien o son sabah. David de cevap vermişti, *Baş döndürücü.* Vivien onun omletini özlemişti. Basit bir şeydi, ama tembellik yaptıkları sabahlarda Vivien onun hazırlayıp tepsiye koyduğu kahvaltıyla uyanırdı. David yumurtaya biraz krema ve şeker koyardı ve bu da yumurtayı hafif ve tatlı yapardı. Her zaman iki dilim tereyağlı, ekşi mayalı kızarmış ekmek ve çatalıyla alabileceği gibi küçük parçalara doğranmış yarım greyfurt olurdu. Yan yana ayakta durduklarında, Vivien başının, onun omzunun, tam da gece başını koyup uyuduğu yerine denk gelişini özlemişti.

"Bu ölüm ilanı," demişti Vivien kararlılıkla, "ölen kişiyle ilgili tüm önemli bilgileri içeriyor. Bu, kocasının istediği ölüm ilanı."

Son söylediğinden pek emin değildi, ama okuduğunda, adamın onaylayacağını düşünüyordu.

Adam kaşlarını çatmıştı. "İncilerin uyuması falan ne demek oluyor?"

Ama Vivien'in bu adamla işi bitmişti. Adama ilanı öğleden sonra basmasını söylemiş ve dışarı çıkmıştı. David'in altı ay önce depremde kaybolmasından beri ilk defa, hayatta olduğundan dolayı acı çekmeden nefes alabiliyordu.

Belki aptalcaydı, ama Vivien gece için Majestic Otel'de yer ayırtmıştı. Otelin Sutter Sokağı'ndaki kapısına geldi, onun kendine özgü cumbalı pencerelerine, 208 numaralı odanın hangisi olduğunu anlamaya çalışarak epeyce uzun bir süre baktı. Sonunda, David'le geçirdikleri o gece, durup manzaraya bakmadıklarını hatırlayarak vazgeçti. Sapından tuttuğu bavulunu girişe doğru çekiştirirken, pencereden bir kez bile bakmamış olduğunu düşündü.

Bavulunu almak için bir komi koşturdu ve Vivien onu izleyip şık lobiye girdi. İçerideki şeyler hem tanıdık, hem yabancı geliyordu. Uzun zaman önceki o gece, ne kadar da David'le doluydu! Tek düşünebildiği ona dokunmak ve onun da kendisine dokunmasıydı. Kayıt işlemi hiç bitmeyecek gibi gelmişti. Asansörün tırmanması sonsuza dek sürecek gibiydi. Nihayet kapıyı açıp kendilerini bekleyen yatağı gördüklerinde, ışığı açma zahmetine girmişler miydi? Vivien giysilerini daha içeri girer girmez çıkardıklarını düşünüyordu.

"208 numaralı oda boş mu?" diye sordu masadaki adama.

"208," dedi adam, anahtarların durduğu askılığa dönerek.

Adamın parmakları ikinci kattaki odaların anahtarlarının üzerinde gezinirken, Vivien onu izliyordu.

"208," dedi adam, birden durarak.

Altın sarısı kordondan sarkan büyük anahtarı aldı.

Ama anahtarı Vivien'e doğru uzattığında Vivien almak istemediğini fark etti.

"Hayır," dedi, "hata ettim. Başka bir odada kalsam daha iyi olacak."

Adamın yüzünde bir bozulma ya da kafa karışıklığı belirtisi yoktu. "Başka bir oda vereyim o zaman," dedi, anahtarı yerine koyup bir başkasını alırken.

Vivien bavulunu asansöre doğru götüren komiyi izledi. Asansörde, David'in o gece, belki de tam da bu asansörde kendisini yasladığı gibi, sırtını duvara yasladı. Gözlerini kapattı. Yumuşak yanaklarında David'in sert yüzünü hissedebiliyordu.

"Mrs.?" dedi komi. "Bayılacak mısınız?"

Vivien gözlerini açtı ve başını salladı. Buraya gelirken aklından ne geçiyordu ki?

"Hayalet görmüş gibisiniz," dedi komi. "Bir hayaletimiz var, biliyorsunuz. Dördüncü katta. Küveti dolduruyor ve koridorlarda bir aşağı, bir yukarı geziniyor."

Hikâyesinin yarattığı etkiyi anlamak için duraksamıştı.

"Kimileri," dedi Vivien, "hayaletlere gerçekten inanıyor."

"Bunun zararsız olduğunu söylüyorlar," dedi komi asansör sallanarak dururken. "Ama neyse ki, üçüncü kata inmiyor."

Vivien kominin samimi yüzüne baktı. Kırmızı bir surat ve ince damarları görünen bir içkici burnu.

"Hayalet görsem, umurumda olmazdı," dedi Vivien.

Komi şaşırmıştı, ama Vivien daha fazla açıklama yapmadı. Nasıl yapabilirdi ki? Ne diyecekti?

Majestic Otel'in lokantası tuhaf bir biçimde boştu. Vivien ihtiyatlı bir şekilde arka köşeye oturtulmuştu. Yalnız başına yemek yiyen bir kadın pek onaylanmazdı. Vivien, kalın mönüye hızlı bir şekilde göz gezdirdi. Yaşasın, yengeç salatası var, diye düşündü, sevinerek. Sırf yengeç salatası için David'le St. Francis Oteli'ne giderlerdi. Şehirden ayrıldığından beri yememişti. Garson geldiğinde, bir salata ısmarladı.

"Ah," dedi garson giderken, "bir kadeh de beyaz şarap."

"Elbette, Mrs.," dedi, aşırı bir kibarlıkla.

Vivien garsonun, lokantaya yanında bir erkek olmadan gelip yalnız başına yemek yiyip arsızca şarap içmesini tuhaf, hatta rahatsız edici bulduğunu biliyordu.

Özenle giyinip böyle güzel bir lokantada oturmayalı epey zaman olmuştu ve bunu özlediğini fark ettiğinde şaşırdı. Düğmelerini iliklemek, üstünü başını düzeltmek, kendine çekidüzen vermek. Pudra ve parfüm kokusu. Lokantaya girerlerken David'in elini omzuna koymasını, sandalyesini çekmesini ve yerine itmesini özlemişti. Mumların alevleri titreşiyor, lokantadaki herkesi yumuşak bir şekilde aydınlatı-

yordu. Vivien yiyip içen diğer insanlara bakıyordu – baş başa vermiş çiftler, puro ve kristal kadehlerden brendi içen adamlar. Gözü, kendisi gibi tek başına yemek yiyen, ceketinin bir kolu katlanıp yukarı tutturulmuş bir adama takılmıştı. Kolunu savaşta kaybetmişti kuşkusuz. Vivien İspanyol nezlesinin hüküm sürdüğü, ölümlerin acayip bir hızla arttığı o aylarda yazmış olduğu ölüm ilanlarını düşündü.

Garson şarabını getirmişti ve tam arkasındaki servis arabasında da yemeği vardı. Dilimlenmiş haşlanmış yumurtaları, domatesleri, kuşkonmazları ve salatalıkları, beyaz yengeç etiyle gösterişli bir şekilde karıştırdı.

"Sosunu ekleyeyim mi, Mrs.?" diye sordu garson, elindeki küçük, gümüş kepçeyi portakallı sosun üzerinde tutarak.

Vivien başıyla onayladı.

"*Bon appétit*,"[1] dedi garson işgüzarlıkla, ayrılmadan önce.

Vivien ağır, gümüş çatalı eline aldı ve yengecin tadına baktı. Bu tanıdık lezzet onu bir anda öyle güçlü anılarla doldurmuştu ki, çatalı elinden bırakmak ve lokmasını yutmaya çalışmak zorunda kaldı. Napa'daki yalnızlığı içinde günler öylesine birbirine benzer bir hal almıştı ki, böylesi keyifleri –iyi yemek, iyi şarap, sohbetlerin mırıltısı– unutmuştu. Ama bu gece, burada otururken, bunlar ve daha fazlası için yanıp tutuşuyordu. Bir erkeğin dostluğunu, dokunuşunu özlüyordu.

Hızla ayağa kalktı ve masaya birkaç banknot bıraktı. Garson daha yanına gelemeden, o dışarı çıkmıştı bile. Hayatını böyle mi geçirecekti? Yalnız, kimse tarafından dokunulmadan, dinlenmeden? Düşüncesi bile dayanılmazdı. Şimdi karşısına çıkan birisi, onun da bir zamanlar aşağıda oturan insanlar gibi umursamaz ve güzel olduğuna, sevilmiş olduğuna inanır mıydı?

1. (Fr.) Afiyet olsun. (Ç.N.)

Odasına geldiğinde, Vivien saçlarını açtı ve fırçalamaya başladı. Her seferinde yüz kere fırçalardı; bu vazgeçmediği bir alışkanlıktı. Yüzünü önce sıcak, sonra soğuk suyla yıkadı. Teyzesi, gözenekleri açık ve temiz tutmanın en iyi yolunun bu olduğunu öğretmişti. İşe yaramıştı da; Vivien'in cildi hep pürüzsüzdü. Gerçi artık ağzının ve gözlerinin etrafında küçük çizgiler vardı, ama cildi hâlâ pürüzsüz ve güzel renkliydi. Yüzüne yuvarlak hareketlerle nemlendirici sürdü, sonra bütün tuvalet malzemelerini küçük bir çantaya, onu da bavulunun içine koydu. Bu basit alışkanlıklar onu sakinleştiriyordu.

Yatak çarşafları serin ve lükstü. Vivien gerindi, yastıkları kabarttı ve anıları aklından uzaklaştırmaya çalıştı. Uyumayı umarak gözlerini kapadığı anda, birisi kapıyı çaldı. Gürültüyle ve defalarca.

"Gidin," diye seslendi Vivien.

Ama kapı çalınmaya devam ediyordu.

Yatağın içinde oturdu.

Yatak örtülerini üzerinden atarak yataktan çıktı. Kapı artık deli gibi çalınıyordu.

"Bir dakika!" diye seslendi.

Bavulunu eşeleyerek sabahlığını buldu ve aceleyle üzerine geçirdi.

Kapıyı açtığında, karşısında Napa'daki İtalyan adam duruyordu. Kendisini kütüphanede izleyen ve Robert'ın bağında çalışan Sebastian.

"Signora," dedi adam, onu görünce rahatlamış bir ifadeyle. "Ah, signora," dedi adam, Vivien'in anlayamadığı bir biçimde omuzlarını düşürerek.

Adamın adı dilinin ucundaydı ama hatırlayamıyordu.

"Sebastian," dedi adam, dört hece ağzından dökülerek.

"Tanrı aşkına..." diye başladı Vivien, şaşkınlığını ve kafa karışıklığını dile getirememenin sıkıntısıyla.

"Mrs. Lotte, dedi ki, 'Vivien'i bul. Majestic Otel'i dene.'"

"Sizi Lotte mi gönderdi?" dedi Vivien, kafası iyice karışmış bir halde.

"Mrs. Vivien," dedi adam. Gözlerinden yaşlar boşanıyordu. "Biraz su rica edebilir miyim?"

"Evet, elbette," dedi Vivien, adamın girmesi için kapıyı açarak.

Geceliği ve dağınık saçları yüzünden utanan Vivien, başucundaki sürahiden bardağa su koyarken başını önüne eğmişti.

Adam sakinleşmeye çalışarak suyunu yudumladı.

"Ne oldu?" diye sordu Vivien, adamın kendine geldiğini düşündüğünde.

"Nasıl söylesem, bilmiyorum," dedi adam.

"Söyleyin gitsin," dedi Vivien.

Sebastian, doğrudan gözlerinin içine bakıyordu.

"Küçük kız," dedi.

"Pamela mı?"

Adam başıyla onayladı. "Evet, Pamela. Pamela öldü."

DÖRT

Eve gelenler arasında mutlaka aileye yakın, zevkleri ve harcama usulleri aileninkine benzeyen bir hanım vardır.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

7

Burada hepimiz yalancıyız

CLAIRE, 1961

Telefon acı acı çalıyordu. Claire, Kathy'nin uyanmadığını umarak yavaşça kalktı. Karanlık koridorda, ağır, siyah telefonun üzerinde durduğu küçük sehpaya doğru yürüdü. Telefonun yanında, sarı sayfalı bir bloknot ve mavi bir tükenmezkalem, sanki önemli bir mesajı beklermiş gibi duruyordu.

"Alo," dedi Claire.

"Benim, Claire'cik," dedi Peter.

"O nasıl?" diye sordu Claire. Peter'ın, kendisine eskisi gibi hitap etmesi tuhaf gelmişti.

"İyi değil," dedi Peter. "Kalp krizi gibi gözüküyor."

"Ne kadar korkunç," dedi Claire. "Hem de doğum gününde."

"Onu öyle..." Peter duraksadı. "Çaresiz görmek," dedi.

Claire, *Üzgünüm*, diyecekti ki, sustu.

"Sen nasılsın?" dedi onun yerine.

"Odasında bir kahve makinesi var," dedi Peter. "Bir kutu da kurabiye. Kimin gönderdiğini bilmiyorum. Danimarka kurabiyelerini yani. Farklı şekillerdeki tereyağlı kurabiyeleri."

"Onlar güzeldir," dedi Claire.

"Uyudun mu?" diye sordu Peter.

"Hayır."

Sessizlik oldu.

"Odanda oturmuş annenle beraber şeyden o kaykayı yaptığınızı düşünüyordum. Sahi, neyden yapmıştınız o kaykayı?

Patenlerden ve tahta parçasından mı?"

"Ona Hortum derdik," dedi Peter. "Önüne boylu boyunca bir hortum şekli çizip mora boyamıştık."

Claire onun iç geçirdiğini duydu.

"Belki de hastaneye gelsem iyi olur," dedi Claire.

"İlk fırsatta gelip seni alacağım," dedi Peter. "Biraz uyumaya çalış."

"John ve Jackie bu gece uyuyabilecekler mi, merak ediyorum," dedi Claire. Daha söyler söylemez, ne kadar aptalca, ne kadar uygunsuz bir şey söylediğini fark etmişti.

"Belki uyuyamazlar," diyerek şaşırtmıştı onu Peter. "Belki de oturmuş, bu gezegendeki en şanslı iki insan olduklarını düşünüyorlardır."

Claire bunu düşünerek gülümsedi. "Şey," dedi, "belki de öylelerdir."

"Hemşire bankosundaki telefonu kullanıyorum," dedi Peter.

"Ah. Tabii."

"Claire'cik," dedi Peter, alçak sesle.

"Efendim?"

"Seni seviyorum," dedi Peter. "Senden ne kadar nefret etsem de, kendimi bazı şeyleri düşünmekten alıkoyamasam da..."

"Şşşşş," dedi Claire. "Şimdi değil."

Telefonu kapadılar ve Claire sessizlikte öylece kaldı. Ayak bilekleri hâlâ şişti ve serin tahtalara basan ağrılı ayakları çıplaktı. Radyatörler ısıyla tıslayıp çıtırdıyordu. Parmaklarını açıp kapadı. Onlar da şişmiş ve yüzükler içlerine gömülmüştü. Önce tektaşını, sonra da arkasındaki alyansını döndürmeye çalıştı, ama ikisi de yerinden oynamadı.

Claire ağır ahizeyi tekrar eline aldı ve parmağını, üzerinde Santral yazan küçük dairenin üzerine koydu. Önce bir an tereddüt etti, ama sonra telefonu çevirdi. Santral genizden gelen, kesik kesik sesiyle cevap verdiğinde Claire önce derin bir nefes aldı ve, "Şehirlerarası bir telefon görüşmesi yapmak istiyorum," dedi.

"Telefon numarası var mı?" diye sordu santral, hızlı olma çabasının verdiği kabalıkla.

Numara var mıydı? Claire az kalsın gülecekti. Aylar öncesinde, araba kullanırken ya da uykuya dalarken tekrar ede ede ezberlemişti. O numara neredeyse sihirli gibiydi. Hayır, gerçekten sihirliydi. Çevirmek bile heyecandan titremesine neden oluyordu.

"Valley 1," dedi, "3959."

Claire diğer tarafta karıştırılan sayfaların sesini duyuyordu.

"Lütfen bekleyin," dedi santral.

Claire telefonun çalmasını beklerken soluğunu tuttuğunu fark etti. Gözlerini kapadı ve Miles'ın hiç görmediği bir yatakta, hiç tanımadığı bir kadınla yatıyor olduğunu hayal etti. Saçlarının darmadağınık olacağını biliyordu. Miles'ın, Right Guard deodoranı ve saçlarını yatıştırmak için kullandığı o briyantinden kokacağını biliyordu. Gleem marka diş macunu, sigara ve yudumlamaktan hoşlandığı Jameson viskisi tadında olacağını biliyordu.

Sessizlik birden sona erdi ve Claire ile onun arasındaki boşluğu yüksek bir zil sesi doldurdu. Miles orada, telefonun öbür ucundaydı. Telefonun karanlıkta çalıp onu uyandırdığını düşündü. Karısını da uyandırmıştı, şüphesiz. Ama kendine gelip telefonu açan Miles olurdu. Claire hiçbir şey demese, acaba Miles bir şekilde arayanın kendisi olduğunu anlar mıydı?

Sonra, bir anda, sanki aradan hiç zaman geçmemiş gibi, onun uykudan dolayı boğuk gelen sesini duydu.

"Alo?" dedi Miles.

Claire yine hızlı bir soluk aldı. Bu son aylarda ona söylemeyi hayal ettiği şeyler geçti aklından. *The New York Times*'ın *coq au vin*[1] tarifinin iyi sonuç verip vermediğini sormak; Chet Huntley'nin kötü göründüğünü, belki de kanser olduğunu düşündüğünü anlatmak; "*Save the Last Dance for*

1. (Fr.) Şaraplı tavuk. (Ç.N.)

Me" şarkısının 45'liğini alıp her dinlediğinde ağladığını söylemek gibi saçma şeyler.

"Alo?" dedi Miles yine yorgun bir sesle.

Ve büyük şeyler. Hatırlamak içini acıttığı için, onu nasıl özlediğini, mavi gözlerini, araba kullanırken elinin bacağında bıraktığı hissi hatırlamaktan nasıl kaçındığını söylemek gibi. Dalgın bir halde eliyle karnını okşadı. *Ah, Miles*, dedi içinden.

Hattan Miles'ın sesi, bu sefer daha yumuşak bir tonda geliyordu. "Claire?" dedi umutla.

Claire başıyla onayladı. Konuşamıyordu.

"Lütfen bana Claire olduğunu söyle," dedi Miles yine, sesinde acıyla.

Claire ahizeyi yavaşça indirip telefonu kapadı.

Ne yapmaya çalışıyordu? Elleri titriyordu. Sigaraya ihtiyacı vardı. *Claire*. Miles adını söylemişti. Ağzından ne güzel çıkmıştı.

Claire mutfak masasında oturmuş, ikinci viskisiyle beraber sigara içiyordu; elleri hâlâ titriyordu.

Kapı açıldığında, sanki yanlış bir şey yaparken yakalanmış gibi donakaldı.

"Peter?" dedi.

Ama gelen Peter değil, aşağı kattaki Connie'ydi.

"Ayak sesleri duydum," dedi Claire'in paketinden bir sigara alırken. "Haber var mı?"

"Şimdi Peter aradı," dedi Claire. "Kalp krizi gibi gözüküyormuş."

Connie, Claire'in karşısına oturdu, viski şişesini aldı ve etiketini okudu.

"Michael'in sancısı var," dedi Connie. "Çocuk, doğduğundan beri bir gece gözünü kırpmadı." İç geçirdi. "On dört ay oldu. Jimmy bir tane daha istiyor ama ben, hele bu bir uyusun da, sonra bakarız, durumundayım."

"Komşum Dot," dedi Claire, "bebeğini çamaşır kurutma

makinesinin üzerine koymuş, makineyi çalıştırmış ve bu işe yaramış. Bebek hemen sakinleşmiş."

"Yapma ya!" dedi Connie. "Hmmm."

Connie ayağa kalkıp dolaptan bir bardak aldı, kendine dolu dolu bir bardak viski koyup tekrar yerine oturdu. Sert mutfak ışığının altında Claire, etrafında mor halkalar olan yorgun gözlerine bakarak Connie'nin iyi bir uykuya ihtiyacı olduğunu düşündü.

"Bazen biberonuna biraz konyak koyuyorum," dedi Connie. "Azıcık. Çok çaresiz kaldığımda."

"Kurutma makinesini denemelisin."

Connie başıyla onayladı. Gözleri Claire'in üzerinde dolaşıyordu. Claire kıpırdandı. "Doğum ne zaman?" diye sordu, bakışları Claire'in karnının üzerinde.

"Baharda bir gün. Tam olarak ne zaman olduğunu bilmiyorum, o yüzden..." Claire savunma yaparmış gibi ellerini kaldırmıştı.

Connie yine başıyla onayladı. Claire'e ölçüp biçerek bakıyor olması, Claire'de onun her şeyi biliyor olduğu duygusunu uyandırıyordu.

"Birdy için üzgünüm," dedi Connie. Claire onun gerçekten üzüldüğünü görebiliyordu.

"O nasıldı?" diye sordu Claire. "Peter gençken?"

"Göz kamaştırıcıydı," dedi Connie. "Egzotikti. Mahalledeki diğer kadınlara benzemezdi, onu söyleyeyim. Ama yaşça büyüktü ve biz bunu oldukça ilginç bulurduk."

"Peter onun hep, nasıl desem, utangaç olduğunu söyler."

"Belki de," dedi Connie kaşlarını çatarak. "Herkes onun bir şekilde havalı olduğunu düşünürdü, anlıyor musun? Bizim annelerimiz öğle yemeği için spagetti ve köfte yaparken Birdy çin vok'unda tavuk parçalarıyla egzotik sebzeler pişirirdi. Vok'un ne olduğunu biliyor musun?"

Claire bundan pek emin olmadığını söyledi.

"Büyük bir çelik kâse. Ocağa koyuyorsun ve yiyeceği hızla pişiriyorsun. Hepimiz etrafında durur seyrederdik. Ya o kokular! Zencefil ve daha neler neler!" Connie düşünür-

ken başını sallıyordu. "Bir bakıma hepimiz, onun annemiz olmasını isterdik."

"O zaman, eğlenceli biri miydi?"

"Hayır, eğlenceli değildi," dedi Connie. "Yalnızca daha önce tanıdığım herkesten farklıydı. Gülümsediğinde bile hüzünlüydü. Bir keresinde annem söylemişti ve haklı olduğunu görmüştüm. Birdy, demişti annem, büyük ve gizemli bir sıkıntı yaşamış. Hepimiz böyle biliyorduk. Ama Peter'ı çok seviyordu. Odaya her girdiğinde, yüzü aydınlanırdı. Bir zamanlar ne kadar güzel olduğu belli olurdu."

"Sence Jackie yarın ne renk giyinecek?" diye sordu Claire birden, konuyu değiştirmeye çalışma gayretiyle.

Connie şaşırmış görünüyordu. "Hımmm... kırmızı?"

"Gerçekten mi?" dedi Claire kibarca. Jackie yemin töreninde kırmızı giymezdi. Kırmızı çok bayağıydı. "Komşum Dot ufak bir yarışma yapıyor..."

"Kurutma makineli kadın."

"Efendim? Ah! Ah, şey, evet. Mahallenin bütün kadınları Jackie'nin yemin töreninde ne renk giyeceğini oyluyor. Doğru rengi bilen kazanacak."

"Ne kazanacak?" dedi Connie, kaşları çatık.

"Biraz aptalca ama kazanana, *daiquiri*, kanepe ve en sevdiği tatlının sunulduğu bir parti yapılacak. Günün kraliçesi gibi." Hatta Dot kartondan bir taç yapmış, altın sarısına boyamış, üzerini pırıltılarla kaplamıştı.

"Peki, sen hangi rengi seçtin?"

"Pembe," dedi Claire.

Connie hoşnutsuzlukla burnunu kırıştırdı. "Pembe giymez," dedi.

"Şey, bence giyecek. Siyah saçlarıyla, pembelerin içinde çok güzel görünür."

"Bence o gösterişsiz ev kadını tipinde," dedi Connie. "At yarışı meraklısı gibi olur."

Claire ne diyeceğini bilemedi. Jackie Kennedy mi ev kadınıydı? Hiç kimse öyle düşünmüyordu. Güzel, modern ve çok yönlüydü. Claire'in tanıdığı herkes, tıpkı Jackie gibi ol-

mak istiyordu. Dot, Roberta ve Trudy, hepsi de saçlarını aynı Jackie'ninki gibi kestirmişti. Trudy, *Time* dergisinde Jackie'nin akıcı biçimde Fransızca konuştuğunu okumuş ve kendisi de konuşabilmek için kütüphaneye gidip Fransızca kasetler almıştı. Konuşmalarını Fransızca sözcüklerle süslüyor, cümlelerini "*n'est-ce pas*?"[1] ile bitiriyordu.

"Çenesi," dedi Connie, "çok geniş." Connie göstermek için çenesini ve alt dişlerini öne çıkarmıştı. Gülerek kendisine bir bardak viski koydu; Claire'inkini de ağzına kadar doldurdu. "O buralı, biliyorsun."

"Şey," dedi Claire, "Newportlu."

Connie gözlerini yuvarladı. "Peki," dedi. "Orası yine de Rhode Island. Babasına ne diyorlar? Black Jack mi? Ayyaş, kumarbaz ve kadın avcısı. Gerçek bu."

"O konuda bir şey bilmiyorum," dedi Claire.

"Kadın avcılarını sevmem," dedi Connie. "Zina yapmayacaksın, öyle değil mi?"

Claire yine Connie'nin her şeyi bildiği duygusuna kapılmıştı. Elbisesinin önündeki kumaş kaplı düğmelerle oynayarak kendisini Connie'den sakınmaya çalışıyordu.

"Jimmy'ye söyledim; eğer seni bir başka kadınla yakalarsam, hayalarını keserim, dedim."

Claire başını kaldırıp ona baktı.

"Yaparım da," dedi Connie sakin bir sesle.

"Varsayıma dayalı durumlarda neler yapabileceğimizi bilemeyiz bence," dedi Claire. Ağzı ve boğazı kurumuştu. "Başımıza gelene kadar bilemeyiz."

Bunu söylerken, o gün Peter'ın yüzünde gördüğü ifadeyi hatırlamıştı. Gözlerini açmış ve âşığının omzunun üzerinden Peter'ı görmüştü. Miles üstündeydi, çıplaklardı; Peter, Kathy'nin odasının kapısında, olanları anlamıyormuş gibi şaşkın bir halde duruyordu.

"Gerçekten mi?" dedi Connie. "Belki sen *varsayıma da-*

1. (Fr.) Öyle değil mi? (Y.N.)

yalı bir durumda ne yapacağını bilmiyorsundur, ama ben hayalarını keserim."

"Peki," dedi Claire.

"Hiç Angie Fiori'yle tanıştın mı?"

Claire hayır gibilerden başını salladı.

"Sokağın ilerisinde yaşıyordu. Pete tanır. Liseye hep beraber gitmiştik. Neyse, buna inanamayacaksın ama *o kadın* kayınbiraderini beceriyordu."

"Gerçekten," dedi Claire, Connie'yi durdurmak için elini kaldırarak, "bunu dinlemek istemiyorum."

Connie'nin ince kaşları havaya kalktı. "Kocası, kardeşini eşek sudan gelinceye kadar dövdü, ama bence onu evden kovmalıydı. Yani..."

"Biraz uyumam gerek," dedi Claire, ayağa kalkarak. Viski başını döndürüyordu; destek almak için masaya tutundu.

Connie gözlerini kısmış bakıyordu.

"Bu konuya nereden geldik ki?" dedi Claire, gülmeye çalışarak.

"Jackie'den," dedi Connie.

"Doğru." Claire aşağı inmek için Connie'nin de ayağa kalkmasını bekliyordu. Ama Connie oturmaya devam ediyordu. "Yarın izleyecek misin?"

"Elbette," dedi Connie. Yüzü aydınlandı. "Bak, ne diyeceğim. Kırmızı giyerse, ben sana yemek yaparım, pembe giyerse, sen bana yemek yaparsın."

"Harika," dedi Claire, fikri saçma bulduğu halde. Kayınvalidesi muhtemelen ölüyordu. Connie'ye nasıl yemek pişirebilirdi?

"Kazanırsan ne pişireceksin?" dedi Connie, kalkmaya dahi yeltenmeden.

"Bilmem," dedi Claire. "Belki *coq au vin*."

"Kakao ne?"

"Tavuk. Şarap soslu. Benim spesiyalitem sayılır."

"Ha," dedi Connie. "Tamam. Ben sana *spagetti* ve köfte pişiririm. En iyi köfteyi ben yaparım. Jimmy'ye sor."

"Gerçekten uzanmam gerek," dedi Claire. "Üzgünüm."

Connie şaşkın şaşkın baktı. "Üzgün müsün? Ne için?"

Claire omuz silkti ve, "Uzanmaya gittiğim için, sanırım," dedi.

Miles'ı ilk kez mayıs ayında, bir cumartesi gecesi, Trudy'nin evinde görmüştü. Dougie Daniels'ın kaybolmasından sonraki cumartesi gecesiydi. Claire ve Peter geç gelmişti.

"Bebek bakıcısı," diye açıklamıştı Peter.

"Regina Knightley," demişti Claire. Bu, bütün kadınların başıyla onaylamasına yetmişti.

"Söylenecek bir şey yok," demişti Trudy, üzerlerine sarı peynir serpilmiş, yarım zeytin ya da bir dilim kiraz domatesiyle süslenmiş kraker tepsisini dolaştırırken.

Regina Knightley hep geç kalırdı, ağırkanlıydı; mahallenin, başka kimse bulunamadığında çağrılan bebek bakıcısıydı. Cheryl Merckel çocuk baktığında, çocuklara yana doğru perende atmak dahil bütün lise dönemi tezahüratlarını öğretirdi. Beth Piper detaylı resim çalışmaları yaptırırdı. Diane Carrington oynamaları için oyunlar yazardı. Ama Regina Knightly yalnızca kalmış yiyecekleri yer, kirli tabaklarını lavaboda bırakırdı. Kadınlar onun şifonyer çekmecelerini karıştırdığından, parfümlerini sıktığından, hatta kocalarının prezervatiflerini aşırdığından şüpheleniyordu. Ama bunları kanıtlayabilen kimse olmamıştı.

Peter aniden, sigara dumanına boğulmuş köşede ayakta duran ve Nixon'dan iyi bir başkan olup olmayacağını tartışan erkeklere doğru seğirtti.

Kapının zili çaldığında, Claire rahatladı. Kendilerinden de geç gelen birisi vardı.

"Kapıya bakabilir misin?" demişti Trudy, Claire'e. Bir başka tepsiye krem peynirle doldurulmuş kereviz diziyordu. Trudy onları hep benzer biçimde yapıyordu; sırayla, bazılarının üzerine yarım zeytin, diğerlerinin üzerine domates. "O benim yedeğim," diye eklemişti.

"Yedeğin mi?"

"Ortamı dengelemek için dördüncü bir erkeğe ihtiyacım vardı." Trudy çenesiyle, kısa bir süre önce dul kalan görümcesi Polly'e işaret etti. Polly'nin, Trudy'de yapılan her toplantıya davet edilmesi gerekiyordu; bu da Trudy'yi sürekli bekâr erkekler aramak zorunda bırakıyordu. "Bu adam evli," demişti Trudy, "ama çaresizdim. Karısı hastanede."

Kapıya doğru ilerleyen Claire gülüyordu. "Umarım yeni bebeği olmamıştır."

"Hayır. Bademciklerini aldırmak gibi saçma bir nedenden hastanede. Kocası, Dick'le çalışıyor."

Claire, sofraya Trudy'nin porselenlerinin çoktan yerleştirilmiş olduğu yemek odasından geçmişti. Porselenlerin deseni oldukça gösterişliydi; farklı şekil ve tonlarda, kalabalık, pembe bir demet çiçek tabakların kenarlarını fistoyla süslüyordu. Su bardakları ve şarap kadehleri de pembeydi. Peter onun pembe porselen ve kristaller seçmesine asla izin vermezdi. Ama mum ışığını çok güzel yansıtıyorlardı.

Kapının zili tekrar çalmıştı.

"Claire!" diye seslenmişti Trudy. "Kayıp mı oldun?"

Antrede altın renkli bir saksının içinde, çiçek açmış büyük bir portakal ağacı vardı. Claire, Trudy'nin, onun portakal vermeye devam etmesini nasıl sağladığını merak ediyordu.

Claire ağır kapıyı çekerek açmıştı.

Bir adam, kocaman bir çiçek buketinin arkasından kendisine bakıyordu.

"Trudy?" demişti adam.

"Hayır. Ben yalnızca bir komşuyum. Trudy ordövrleri hazırlıyor."

Claire çiçekleri alıp adamı içeri buyur etmeyi akıl edinceye kadar bir an tuhaf bir biçimde kalakalmışlardı.

Haftalar sonra, Claire'in Kennedy'lerin genel merkezine gelip telefon bankolarının önünde, yanındaki koltuğa oturmasından sonra, Miles ona, o tuhaf anda soluksuz kaldığını söyleyecekti. *Başımın belada olduğunu biliyordum*, diye fısıldayacaktı ona. Miles, *Komşusuyum*, diyecekti, Claire otururken. Claire, Trudy'nin evindeki o gece, Miles'ın kendisini na-

sıl dinlediğini, TWA'da çalışırken, sağanak yağmurda nasıl Madrid'den dönemediğini anlatırken, onun başını nasıl diktiğini hatırlıyordu. Hikâye, matadoru, su basmış otel lobisi ve tapas'ıyla akşam yemeğinde iyi gidecek komik bir hikâyeydi. Pek de ilginç değildi. Ama Miles onu sanki her bir ayrıntısı çok önemliymiş gibi dinlemiş ve gözlerine fazlasıyla uzun bakıp kalmıştı. Yemeğe rosto, Miles'ın karısının apandisiti –neticede, bademcik değildi–, Polly'nin, kocasının uzun zaman alan ölümünü dehşet verici bir ifadeyle anlatması damgasını vurmuştu. Tatlı olarak çikolatalı sufle vardı.

Kennedy'lerin genel merkezindeki o gece, bir noktada Miles ona doğru eğilmiş ve, *İşte yine oluyor. Soluk alamıyorum*, demişti. Claire onu duymazdan gelmişti, ama kendi kalbi de bir garipti. Kalbinin kanını damarlarına pompaladığını duyabiliyordu. Aslında, başı dönüyordu. Havadan, diye düşünmüştü. Temiz havadan.

Temmuz ayıydı ve hava sıcaktı. Claire bir sigara yakmış, derin derin içine çekiyordu. Newports içiyordu; tadı naneliydi. Hava sanki hiç hareket etmiyordu. Ağır ve nemli bir şekilde duruyor, Claire'in kaburgalarından aşağı ter damlacıklarının süzülmesine neden oluyordu. Claire ince, kolsuz, pamuklu bluzunu önden çekiştirerek serinlemeye çalışıyor ama serinleyemiyordu.

"Claire."

Ona doğru dönmüştü. Beyaz bir frenk gömleği giymiş, kollarını dirseklerine kadar kıvırmıştı. Lambanın ışığı her şeyi soluk bir maviye boyuyordu.

"Eski dönem sona eriyor," demişti Miles. "Eski yöntemler işlemeyecek."

"Bunu yapmayacağım," demişti Claire, belki ta o zaman *bu*nun ne olduğunu bilerek.

"Ancak kendimize inanırsak, geleceğe de inanabiliriz," demişti Miles ona yaklaşarak.

"Bütün konuşmasını ezberledin mi?" demişti Claire. Kendi terinin kokusunu alabiliyordu. Limonun altından erkek teni kokan, onun terinin de.

"Ezberledim," demişti Miles. "Ama benimle, kişisel olarak bu kadar ilgili olduğunu fark etmemiştim. Eski yöntemlerimle. Geleceğe olan inancımla."

Şimdi Claire'den sadece birkaç santim uzaktı. Yanağından ince bir ter süzülüyordu.

"Beni tanımıyorsun bile," demişti Claire.

"Bana kim olduğunu söyle, o zaman," demişti Miles alçak sesle.

"Ben böyle şeyler yapmam," demişti Claire hafifçe gülerek.

"Ben de," demişti Miles.

"Ben evliyim," demişti Claire.

"Biliyorum. Onunla tanıştım. Senin kıymetini bilmeyen, uzun boylu, yakışıklı adam."

Claire sıcağa rağmen ürpermişti.

"Kıymetimi biliyor," demişti Claire, çünkü bir eş her zaman kocasını savunmalıydı. Peki, Peter onun kıymetini biliyor muydu? Daha doğrusu, varlığının farkında mıydı?

"Sanırım, kendisine güzel çocuklar doğuracak, evine iyi bakacak güzel bir kadınla evlenmiş," demişti Miles, başını dikerek. "Seni bu resme oturtmuş."

"Küstahsın," demişti Claire, uzaklaşmaya yeltenerek.

Ama Miles onu kolundan tutmuştu.

"Seni görüyorum," demişti yavaşça. "Sende olanı görüyorum."

"Paralel park edemiyorum," demişti Claire ona, söylediklerinden rahatsız olmuş bir şekilde.

"Öğretirim," demişti Miles. "Akıllı kızsın. Çabuk öğrenirsin."

Miles onu akıllı mı buluyordu? Çabuk öğreneceğini mi düşünüyordu? Peter'ın, kendisine sanki çocukmuş gibi gülümseyen hayalini kafasından atmaya çalışıyordu. *Aklından bile geçirme*, derdi hep, *o iş çok karışık.* Ya da: O *küçük, güzel kafanı bu işlerle yorma.* Konu, faturalar, kasırgalar, politika; ne olursa olsun.

"İyi bir aşçı değilim," diye devam etmişti Claire. "Ama her hafta Craig Claiborne'nin tariflerini yapmaya çalışıyo-

rum. Bazen oluyor da."

"Ben şahane *chili*[1] yaparım," demişti Miles. "Bir onu, bir de, arada sırada Craig Claiborne tariflerini. Diğer akşamlar dışarıda yeriz."

"Çizmeyi aştın," demişti Claire, inandırıcı olmayan bir biçimde.

"Başka?" diye sormuştu Miles.

"Red Skelton'ın şovunu sevmiyorum. Bana komik gelmiyor."

"Komik değil zaten," demişti Miles. "Lenny Bruce komik."

Claire gülümsemişti. "Lenny Bruce sahiden komik," demişti, Peter'ın ona nasıl katlanamadığını düşünerek. Dangalak, derdi onun için.

Claire'e o kadar yakın duruyordu ki, Claire onun nefesindeki kahve kokusunu alabiliyordu.

"Indianalıyım," demişti Claire. "TWA'da hosteslik yaptım."

"Bana kayda değer bir şey söyle."

Doğum günüm haziranda," demişti Claire. Yolun karşısındaki Esso benzin istasyonunun ışığı yanıp sönmüştü. "Bu beni Ikizler burcu yapar. Bu konuda bir şey biliyor musun?"

"Sanırım ben, Terazi'yim," demişti Miles. "28 Eylül?"

Claire, "Galiba Terazi," demişti.

"Uyumlu muyuz?" diye sormuştu Miles. "Terazi ve İkizler?"

Claire gergin bir biçimde gülmüştü. "Ben evliyim," demişti bir kez daha, kendisine mi Miles'a mı hatırlatmaya çalıştığını bilemeden.

"Tuhaf olan ne, biliyor musun?" diye sormuştu Miles, ama cevap vermesini beklememişti. "Karımı seviyorum. Evet, seviyorum. Ama burada bir şey var." Eliyle, aralarını işaret etmişti. "Bütün gece burada durup seninle konuşmak istiyorum. Bilmem neden, istiyorum. Seni tanımak istiyorum."

Claire onun karısını merak ediyordu. Güzel miydi? Ço-

1. *Chili con Carne*: Bol acılı bir Meksika yemeği. (Ç.N.)

cukları olmasa ne yapıyor olurdu? Çocuksuz kadınlar bütün gün ne yaparlardı? Çalışıyor muydu?

"Karıma hep sadık oldum," demişti Miles alçak sesle. O sırada elini tutmuştu. Sonra onu kendine doğru çekmişti.

"Bana daha çok şey anlat," demişti.

"Mahallemizde bir çocuk vardı," diye başlamıştı Claire. "Dougie Daniels."

Miles duraksamıştı. Claire'e daha önce kimsenin bakmadığı gibi bakmıştı. Onu gerçekten görüyormuş gibi.

"O kayboldu. Arka bahçedeydim ve mahallenin çocukları geçiyordu." O gün olanları nasıl anlatması gerektiğini düşünerek duraksamıştı. "Sıradan bir çocuktu," demişti sonunda.

"O zaman anladın," demişti Miles, gözlerini ondan ayırmadan.

"Neyi?"

"Hiç kimsenin güvende olmadığını," demişti Miles.

"Tabii ki, ondan ayrılacaksın," demişti Miles, ilk sevişmelerinden sonra.

Bu, bir sonraki hafta, havanın etraflarında bir tül gibi asılı durduğu, durgun ve sıcak bir ağustos gecesiydi. Park yerinde, Miles'ın arabasının içindeydiler. Diğer herkes gitmişti.

Claire ne diyeceğini bilemiyordu. Karılar kocalarını terk etmezdi. O iş öyle olmuyordu. Bazen erkeğin terk ettiği olurdu. Karısını, sekreteri ya da bir hostes için terk ederdi. Ya da bütün parasını kaybetmiş olur, yeni fırsatlar bulmak için Batı'ya giderdi. Ama kadınlar; onlar kalırdı.

"Keşke önce seninle karşılaşsaydım," diye fısıldamıştı Claire.

Claire bacakları titreyerek evine doğru yürümüştü. Televizyon açıktı. Red Skelton. Peter gülüyordu.

"Nasıldı?" diye sormuştu, Claire odaya girdiğinde başını bile kaldırmadan.

"İyiydi," diyebilmişti Claire.

Gözlerini odada, bir zamanlar tanıdık olan şeylerin üzerinde gezdirmişti: yeşilli, altın sarılı duvar kâğıdı, onunla mükemmel bir uyum içinde perdeler. Tavşan kulaklı Zenith marka saat. Üzerlerinde Eski Batı'nın, kervanların ve sığırların resimleri bulunan metal televizyon sehpaları. Bunların hepsini biliyordu. Evet, biliyordu. Onları kendisi seçmişti. Koltuğun üstüne o turuncu, sarı kasımpatıların olduğu yağlıboya tabloyu kendisi asmıştı. Kanepenin, altın sarısı ve gri benekli pastel yeşil, tüvit kumaşını kendisi seçmişti. Bu eşyaları tanıyordu, ama yine de hiçbir şey aynı görünmüyordu.

Peter sonunda kafasını kaldırıp ona bakmıştı.

"Bana bir tane daha verir misin?" demişti, elindeki Budweiser şişesini kaldırarak.

Claire başıyla onaylamış ama yerinden kıpırdamamıştı. Bu adam kimdi? Bu kadın kimdi? Bu sıcak yaz akşamında, ekose kumaşa boğulmuş bu odada ne yapıyorlardı?

"Claire?" demişti Peter yine.

Claire yine başıyla onaylamış ve titrek bacaklarının üzerinde mutfağa gitmişti. Işığı açmamıştı. Karanlıkta durup akşam yemeği için hazırladığı spagetti sosunun, kendi Newport sigarasının ve teninde kalmış başka bir erkeğin kokusunu içine çekmişti.

"Buna cesaretimiz ve isteğimiz var mı?" demişti alçak sesle. Yalnızca tahrip silahlarının yeni çığırlar açtığı değil, gökyüzü ve yağmurların, okyanuslar ve gel gitlerin, uzayın en ucuyla insan aklının en derinlerinin üstünlük yarışına girdiği bu çağda, bunu yürütebilir miyiz?

Derin bir soluk almıştı. Peter'a söylememişti ama Kennedy'nin kabul konuşmasını da ezberlemişti.

Claire, yatağın kenarında oturan Peter'ın ağırlığını hissedene kadar ne kadar uyumuş olduğunu bilemiyordu. Gözlerini açtı.

"Rüya görüyordun," dedi Peter.

"JFK'yi görüyordum," dedi Claire.

Peter onun yüzünü inceliyordu.

"O..."

Peter başını salladı. "Direniyor. İlaç verdiler, ama doktorlar, geceyi çıkardığına göre, ilaçları azaltıp onunla konuşmaya çalışmayı deneyebileceklerini söyledi."

"Saat kaç?"

"Beş. Connie geldi. Kathy'yi alacak."

Claire'in başı ağır ve dumanlıydı. Hep o viskinin yüzündendi. Parmaklarını saçlarının arasında gezdirerek dolaşıkları açmaya çalıştı.

Ekşi soluğunun ve büyümüş dilinin farkındaydı. Aklı Kennedy'lere gitti. Şu anda ne yapıyorlardı? Jackie'yi Fransız ipeğinden bir gecelik içinde düşledi. Belki beyazdı. Belki de fildişi rengi. Yakası dantelliydi.

"Hasta gibi görünmüyor bile," dedi Peter. "Sakin. Uyuyormuş gibi."

Claire'in boğazına doğru, hamile olduğunu hatırlatan ekşi bir tat yükseliyordu. İyice yutkunurken, ağırlaşan göğüslerinin farkına vardı. İçgüdüsel olarak eliyle karnını tuttu.

Peter gülümsüyordu. "Bizim ufak oğlan ne yapıyor?" dedi.

"Pek ufak değil," dedi Claire.

Tam o anda Washington D.C.'de flamalar asılıyordu. Amerikan bayrakları göndere çekiliyordu. Beyaz Saray'a giden yol açılıyordu.

"Neden üzgün olduğumu biliyorum," dedi Claire, Peter'le göz göze gelerek. "Başka bir erkekle birlikte olduğum için üzgünüm."

Kocasının yüzü gölgelenmişti. Kollarındaki kaslar gerilmişti. Claire bir an kocasının kendisine vuracağını düşündü.

"Sürekli üzgün olduğumu söylüyorum, çünkü beni affetmeni istiyorum," dedi Claire.

Peter duraksamadı. "Edemem," dedi. "Nasıl edebilirim ki?"

"Hiçbir zaman mı?"

"Bilmiyorum, Claire."

"Hiçbir zaman, çok uzun bir süre," dedi Claire, Peter'ın

sonsuz yıllar boyunca önüne serilecek öfkesini o anda görür gibi.

"Merhaba?" diye seslendi Connie aşağıdan.

"Tamam," diye geri seslendi Peter.

Peter, Claire'in elinden kendini kurtardı.

"Gitmemiz gerek," dedi.

Claire onun üzerine temiz bir tişört giymesini, kemerini yeniden takmasını izledi. En çok neye üzüldüğünü düşünüyordu: yakalanmış olmasına. O gün o su borusu patlamasaydı, Peter eve dönmüş olmasaydı, her şey farklı olacaktı.

Claire yataktan kalkarken başı döndü. Yine, korumak istermiş gibi karnını tuttu. Bebeğin ilk kez, park yerinde sevişirlerken olduğunu düşünüyordu. Miles sevişmek istemişti. Claire'e bu bebeği vermişti. Bebek sanki ona haklı olduğunu söylemek istermiş gibi elini tekmeliyordu.

Kar durmuştu. Eksi onlarda gezinen ısıda, ağaçların dalları ve telefon telleri ağırlaşmış, buzla kaplanmıştı.

Titreyerek arabaya binmeye çalışan Claire durdu. Yeni doğmaya başlayan güneş, buzlu dünyayı ışıldatıyordu.

"Güzel," diye mırıldandı.

Sürücü koltuğunda oturmakta olan Peter, Claire'in açık olan kapısına doğru uzandı. "Ne?" dedi.

"Masal ülkesine benziyor, değil mi?"

"Radyatörü çalıştırdım," dedi Peter. "İçeri gir de ısın."

İnsanın iliklerine işleyen bir soğuk vardı. Claire yine de, evlerin önünde ve kürenip sokak köşelerinde toplanmış kar yığınlarına uzun uzun baktı. Bir posta kutusu neredeyse tamamen karla kaplanmıştı, yalnızca yuvarlak, mavi tepesi görünüyordu. Claire konuştuğunda nefesi, küçük buhar parçaları halinde çıkıyordu.

"Arabadan çık," dedi Claire. Ön koltuktan içeri elini uzattı. "Karda yürüyelim."

Peter başını kaldırıp düşünceli bir şekilde ona baktı. Motoru durdurmadan dışarı çıktı. Claire hızla ona doğru yü-

rüdü ve eldivenli elini onun elinin içine koydu. Bir zamanlar böyle şeyler yapardık, diye düşündü. Bir keresinde Lexington Caddesi'nde yağmurun altında durup Peter'ın geniş şemsiyesinin altında öpüşmüşlerdi. Sert bir rüzgâr dalgası şemsiyeyi havalandırmış ve ters çevirmişti. Peter şemsiyeyi bir kenara atmış ve onu öpmeye devam etmişti. Yağmur saçlarını ve yüzlerini sırılsıklam etmişti. Sokakta yürürken Claire bilerek bir su birikintisine basmış, Peter de onu izlemişti. Kahkahalarla gülerek ıslanmışlardı. Daha sonra Claire'in evinde beraber sıcak duş yapmış, Claire'in Paris veya Roma'daki otellerden getirdiği kalın, beyaz bornozlara sarınmışlardı. Peter, Çin yemeği ısmarlamıştı; General Tso'nun tavuğu ve domuz yağında kızartılmış pirinç. Yemeklerini yerken küçük siyah beyaz televizyonda *Gunsmoke* dizisini izlemişlerdi. Claire bu adamla bir ömür boyu mutlu mesut yaşayabileceğini düşündüğünü hatırlıyordu.

"Hiç bu kadar çok kar gördün mü?" diye sordu Peter'a.

Peter arabadan çıkmıştı, ama Claire nereye gideceklerini bilmiyordu. Kaldırımın kenarında duruyorlar, Peter ısınmak için ayak değiştiriyordu.

"Sıkı bir tipiydi," dedi Peter. Sabahın erken ışığında yüz hatları yumuşamıştı ve bu onu olduğundan genç gösteriyordu.

Claire ona gülümsedi, sonra kollarını iki yanına açıp kendini kara bıraktı.

"Claire!" dedi Peter. "Islanacaksın. Hasta olacaksın."

Claire bir süre yattı, bedenini iyice kara bastırdı, izini çıkardı. Üzerindeki gökyüzü koyu maviydi.

"Claire, gerçekten. Ayağa kalk."

Claire kollarını kaldırdı ve yukarı aşağı salladı. Çocukluğundan beri hiç kar meleği olmamıştı. Kar melekleri muhteşemdi. Ve bunun, diye düşünüyordu kollarını hareket ettirirken, neredeyse uçacakmış gibi iki dev kanadı var.

"Claire," dedi Peter yeniden.

Claire tatmin olmuş bir şekilde ellerini Peter'a doğru uzattı. "Kalkmama yardım et."

Peter onu ayağa kaldırdı.

"Ne yapmaya çalışıyordun?" dedi Peter.

Ama Claire yattığı yere, kar meleği olduğu yere bakıyordu. Yarattığını sandığı güzel meleğe hiç benzemiyordu; hiçbir şeye benzemiyordu. Yerden kalkıp yükselecekmiş gibi değildi. Tuhaf bir şekilde gözleri yaşarmıştı. Soğuk, ıslak karın paltosundan içine geçtiğini hissediyor, titriyordu.

"Gördün mü?" dedi Peter.

Göz göze geldiklerinde Peter kızgın değil, şaşkın görünüyordu.

Claire arabaya binmiş, ıslak eldivenlerin içindeki ellerini ağır, sıcak hava üfleyen havalandırmaya tutuyordu.

"Soğuk alacaksın," dedi Peter yeniden ısıyı artırarak.

"İnsan üşümekle nezle olmaz," dedi Claire yavaşça.

"Gerçekten mi?" dedi Peter arabayı çalıştırırken. "Bunu nereden öğrendin?"

Claire ona cevap vermedi. Onun yerine, üç katlı binaların önünden geçip gidişini izliyordu. Sabahın bu erken saatinde yollar bomboştu. Claire, Washington D.C.'nin nasıl da hararetle yemin töreni geçidine hazırlanıyor olduğunu düşünüyordu. Dot'ın parti için neler yapacağını merak ediyordu. Claire gidecek olsaydı, Hilo sosisinden yapıp götürürdü. Soya sosu ve konserve kayısı karışımında pişirilmiş, küçük küçük doğranmış, üzerlerine, tepesinde renkli selofan kurdeleler bulunan kürdanlar batırılmış sosisinden. Roberta'nın, Amerikan bayrağı şeklinde süslenmiş bir pasta; Trudy'nin, yalnızca krem peynir ve hardal ilave edilmiş, konserve, baharatlı, acılı jambondan yapılmış olduğu halde, herkes çok sevdiği için her partiye getirmek zorunda kaldığı hardallı jambon sosundan yapması gerekiyordu.

Sabah güneşi karların üzerinde güçle parlıyordu; Claire gözlerini kapatmak zorunda kaldı. Peter radyoyu açmıştı ve Shirelles, "*Will You Still Love Me Tomorrow*"u[1] söylüyordu. Sanki bugünlerde çaldıkları tek parça buydu ve Claire on-

1. Beni Yarın da Sevecek misin? (Ç.N.)

dan nefret etmeye başlamıştı. Yeniden Dot'ın partisini düşünmeye çalışıyordu ama kendisini, sevgilisinin o anda ne yaptığını merak ederken buldu. Bu kadar erken saatte uyanmış olabilir miydi? Onu eve giden yoldaki karları kürerken düşledi; çok iyi bildiği o yoldaki. Noel'den az önce, belki kısa bir an için görürüm umuduyla evin önünden geçmişti. Telefon rehberinde adresine bakmış, sonra arabayla Silver Spring, Maryland'e gitmiş, bir benzin istasyonunda yol tarifi sormuştu. Eğik çatısı ve küçük kuleleriyle masaldan fırlamış gibi görünen çok çarpıcı beyaz bir evdi. Sömürge dönemi mimarisine uygun, ortasında holü olan kendi eviyle karşılaştırıldığında, dergilerde çıkmaya layık özel bir evdi. Tam o anda kar küremekte olduğu yol ise uzun, kıvrımlı, yokuş yukarı giden bir yoldu.

O gün de çok kar yağmıştı. Görebildiği kadarıyla hiç ışık yanmıyordu. Görünürde hiç araba yoktu. Claire evin karşısına park etmiş, her bir ayrıntıyı incelemişti. En büyük ön camlarda perde yerine dantel storlar vardı. Claire, mahalledeki diğer herkes gibi ipekli, ağır perdeler asmıştı. Bunlar, altın başağı rengindeydi. Köşe pencerede perde ya da stor yoktu; Claire doğrudan koyu kırmızı duvarları görebiliyordu. Yemek odası mı acaba, diye düşünmüştü. Kırmızı duvarlı? Evi ve çatıyı çevreleyen gösterişli bir süsleme vardı. Claire gözlerini kısarak şekillerin ne olduğunu anlamaya çalışmıştı. Hayvanlar, demişti sonunda. Sincaplar, tavşanlar ve şempanzeler. Pencerelerdeki kepenklerde de aynı şekiller vardı. Claire, orman hayvanları, dantel storları ve çirkin, kırmızı duvarlarıyla bu evin tamamından nefret ettiğine karar vermişti.

Yoldan yukarı bir araba dönmüş ve Claire paniğe kapılmıştı. Araba geçip gidene kadar nefesini tutarak direksiyonun arkasına saklanmıştı. Kendini güvende hissedince doğrulmuş ve eve bir kez daha bakmıştı. Bu kez, çalılıkların Noel ışıklarıyla çevrildiğini görmüştü. Ne bayağı, demişti içinden. Sevgilisini, onları çitlere dolarken düşlemeye çalışmıştı. Karısı yanında durup onu yönlendirmiş miydi? Bu düşünce bile midesini bulandırmaya yetmişti. Arabayı hızla

hareket ettirmişti ve sokak kapısının üzerinden sarkan bir şey dikkatini çekmişti. Bu küçük bir çelenk değil, beyazlı mavili, karmaşık görünen bir şeydi. Yine çok bayağı olduğunu düşünmüştü.

"İşte geldik," dedi Peter.

Claire gözlerini açtı ve önünde duran büyük, gri hastaneyi gördü. "Ben park edeceğim," dedi Peter. "Sen içeri gir. 401 numaralı oda."

Kapının önündeki kaldırım buzlu ve kaygandı; Claire minik adımlar atarak dikkatle yürüyordu. Döner kapıdan, midesini kaldıran hastane kokusunun bulunduğu lobiden geçip asansörlere yöneldi. Kusmamaya çalışarak dördüncü kata çıktı.

Hemşire bankosunda duraklayan Claire hemşireden bir gazoz istedi.

"İyi misiniz?" diye sordu hemşire. "Hortlak görmüş gibisiniz."

Claire henüz cevap veremeden hemşire sırıttı. "Ah, misafir bekliyoruz, ha?" Bankodan çıkıp Claire'e yeşil koltuklardan oluşan sırayı işaret etti. "Hemen dönerim," dedi.

Claire gıcırtılı sıraya çökerken, hemşirenin ne kadar genç olduğunu düşünüyordu. Beyaz üniforması ince belini ve uzun bacaklarını ortaya çıkarıyordu. Sert, beyaz kepi, siyah saçlarının üzerinde neredeyse havalı duruyordu. Ne demişti kendisine? Misafir bekliyoruz. Claire bunu daha önce hiç duymamıştı. Yeniden bayılacak gibi oldu. *Yüzün solgunsa, ayaklarını kaldır*, dedi kendi kendine. Üzerinde bir yığın *Good Housekeeping* dergisi olan küçük, kare sehpayı kendisine doğru çekti ve ayaklarını uzattı.

"Bayılacak gibi misiniz?" dedi hemşire, elinde küçük, plastik gazoz bardağıyla.

Claire başını salladı.

"Acaba bir tas ister miydiniz?" diye sordu hemşire. Claire'in cevabını beklemeden tekrar uzaklaştı ve elinde böbrek şeklinde, uçuk yeşil bir kapla geri döndü.

Claire gazozu yudumladı.

"Erkek çocuklar mide bulantısı yapar," dedi bilmiş bir şekilde. "Kızlar cildinizi güzelleştirir."

"Sanırım geçiyor," dedi Claire.

"Karnınıza bakılırsa erkeğe benziyor," diye devam etti hemşire. "Öne doğru."

Bu çocuk erkek olamazdı. Başka bir adamın gözlerini almış bir erkek çocuk? Burnu Peter'ınki gibi düz ve kemerli değil de, ucu hafifçe kalkık olan bir erkek çocuk?

"Ben hiç yanılmam," dedi hemşire.

Claire'in arkasına uzanıp ucunda küçük bir haç sallanan ince, altın kolyenin klipsini açtı.

"Elinizi uzatın," dedi.

"Gerçekten, ben..."

"Bu çok eğlenceli," dedi hemşire. "Elinizi uzatın."

Claire nemli eldivenini isteksizce çıkarıp elini uzattı. Hemşire, Claire'in elinin kenarına kolyeyle üç defa hafifçe vurdu. Sonra avucunu yukarı döndürdü.

"Şimdi kımıldamayın," dedi.

"Erkek mi, kız mı doğuracağıma kolye mi karar verecek?" dedi Claire.

Hemşire kolyeyi Claire'in avucunun birkaç santim üzerinde, hareket ettirmeden tutuyordu. Kolye düz bir çizgi halinde, ileri, geri sallanmaya başlamıştı. Hemşire sırıttı.

"Gördünüz mü? Erkek olacak. Kız olsaydı, daire şeklinde hareket ederdi."

Arkalarında asansörün kapısı gürültüyle açıldı ve yeşilli siyahlı muşamba yer döşemesinin üzerinde bir erkeğin ağır ayak sesleri duyuldu.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu Peter, yüzünü endişeyle buruşturarak.

"Midesi bulanacak gibiydi," dedi hemşire.

"Şimdi iyiyim," dedi Claire.

"Bu da nesi?" diye sordu Peter, hâlâ Claire'in elinde sallanmakta olan kolyeyi göstererek.

"Saçmalık," dedi Claire, hemşirenin uzatmayacağını umarak.

"Kocası mısınız?" diye sordu hemşire.

"Evet," dedi Peter.

"Bir oğlunuz olacak," dedi hemşire gururla, sanki bebeği az önce kendi doğurmuş gibi.

Peter'ın yüzündeki gülümseme silindi.

"İlginç," dedi Claire'in gözlerine bakarak.

Bu, ikisinin de söz etmeye cesaret edemediği bir şeydi. Claire'in hamileliği ilerledikçe, bu sorunun etkisi giderek ağırlaşıyordu. Claire bazen Peter'ın cevabı bilmek istemediğini düşünüyordu. Belki de babanın kendisi olduğuna inanıyordu. Claire'in Miles'la ilişkisinin ne zaman başladığını bilmiyordu; o yaz gecesi park yerinde olanları da biliyor olamazdı. Claire'in defalarca hesaplayıp artık ezbere bildiği, hamile kaldığına emin olduğu o geceyi.

"İlginç değil mi, Claire'cik?" dedi Peter.

Claire sehpayı ayağıyla itti. "Şey," dedi ayağa kalkarken, "bence kız olacak. Zaten bir kızımız var ve bunda da aynı duygular içindeyim," dedi yalan söyleyerek. Tamamıyla farklıydı; bu hamileliğin her bir dakikası Kathy'dekinden tamamıyla farklıydı.

"Adım Bridget," dedi hemşire, Claire'in kolyesini takarken. "O erkek çocuğu doğurduğunuzda, haberim olsun. Doğu tarafı 4 numarayı arayın, Bridget'i isteyin ve, 'Bridget, sen haklıymışsın,' deyin."

"Bunu yapacağımızdan emin olabilirsin, Bridget," dedi Peter. Elini Claire'in beline koydu ve onu ileri doğru yönlendirdi.

Claire, Peter'ın kendisini koridor boyunca yönlendirmesine izin verdi. Hastaların ve guruldayan makinelerin bulunduğu odaların önünden geçtiler. *Claire?* demişti Miles. *Sen misin?* Neden, *Evet, benim,* dememişti. Bunu bir şekilde düzeltebilirdi, değil mi? Düzeltemez miydi?

Claire, Peter'ın annesiyle beş yıl önce, nişanlandıklarını söylemek üzere Providence'a gittiklerinde tanışmıştı. Bir gece önce Peter, Claire'i, ilk gece randevularında Frankie&

Johnnie's'e götürmüştü. Şampanya ısmarladığında Claire'in içinde, derinlerde bir şey pır pır etmişti. Çıktıkları yıl boyunca Peter üstü kapalı bir biçimde evlilikten söz etmişti. Dört çocukla iyi bir ev kadını olan ve yanında bulunmaktan zevk alacağı bir eş istiyordu. "Hayatımın kolay olmasını istiyorum. Karım etrafımdaki her şeyi düzenlemeli." *Bunu yapabilirim*, diye düşünmüştü Claire. *Bunu senin için yapmak istiyorum.* Ama Frankie&Johnnie's'de oturmuş garsonun Moet&Chandon marka şampanya ve iki kadehle gelmesini izlerken içinde pır pır eden şeyin heyecandan mı, yoksa tedirginlikten mi kaynaklandığını düşündüğünü fark etmişti. Kendisi dört çocuk istiyor muydu? Hayatını ev idare etmekle ve kocasının hayatını kolaylaştırmakla geçirmek istiyor muydu?

Şampanyanın mantarı patlar patlamaz Peter dizinin üzerine çökmüştü. Küçük mavi bir kutuyu açmıştı. Kutunun içinden, kare kesimli pırlanta bir yüzük Claire'e doğru parıldamıştı. O an ne kadar da yakışıklı görünüyordu. Saçları parlıyor, yüzüğü kadife kutudan çıkarmakta olan eli titriyordu.

Sözcükleri gerçekten duymadığı halde, kendisini o tuhaf şüphe duygusunu bir kenara bırakıp evet derken bulmuştu. Rose da, Peter'ın kaçırılmayacak bir fırsat olduğu konusunda hemfikir değil miydi? Daha yeni Pentagon'da işe başlamıştı. Geleceği *–gelecekleri–* yalnızca muhteşem olabilirdi. Peter yüzüğü parmağına geçirmiş ve ona sıkı sıkı sarılmıştı. Yemek yiyen diğer insanlar onları alkışlamış, kıpkırmızı olmuş Claire de onlara bakıp gülümsemişti.

Ertesi sabah Providence'a doğru yola çıkmışlardı. Peter yol boyunca, ikisi için yaptığı planları anlatmıştı. Connecticut'tan geçerlerken Claire onu yarım yamalak dinliyordu. Peter ortak fonlardan, devlet okullarına karşılık özel okullardan, arabayı her üç senede bir değiştirmenin faydalarından söz ederken, Claire, Peter'la geçireceği hayatta, hiç karar vermek zorunda kalmayacağını düşünüyordu.

Peter onun dizini tıpışlamıştı. "Kızların ismini sen, erkeklerinkini ben koyarım," demişti sırıtarak.

"Harika," demişti Claire, birden boğazı kuruyarak.

Arabadan çıktıklarında, evin kapısı açılmış, Peter'ın annesi kapının önüne çıkmıştı. Yaşlıydı –Peter onun geç evlendiğini ve çocuk sahibi olmak için geç kaldığını düşündüğünü söylemişti– ama çıkık elmacıkkemikleri ve geriye doğru çekilip antika bir tarakla tutturularak Fransız topuzu yapılmış gümüş rengi saçlarıyla güzel bir kadındı.

Peter'ı gördüğünde yüzü aydınlanmış, kollarını ona doğru açmıştı. Claire, onun Peter'ı kucaklarken gözlerini kapatmasını izlemişti. Önce Peter geri çekilmiş ve Claire'i yanına çağırmıştı. Claire yanına geldiğinde, Peter onun elini kaldırmış ve annesine göstermişti.

"Nişanlandınız, ha?" demişti annesi. "Vay canına."

O ziyaretin ve onu izleyen diğer ziyaretlerin hep bir ritmi vardı. Peter'ın annesi onlara salonda, törensel bir biçimde su kaynatıp, çay yapraklarını seçip, onları doğru süre boyunca demlediği çaydan ikram ederken örgü örerdi. Genellikle Peter konuşur, tıpkı Claire'e yaptığı gibi, ona planlarını anlatırdı. Birdy –Claire'e karşılaştıkları ilk anda kendisine böyle hitap etmesini, herkesin böyle hitap ettiğini söylemiş ve Claire bunun, karşısında duran kadın için olabilecek en kötü lakap olduğunu düşünmüştü– düzenli aralıklarla başıyla onaylamış, ya da, *Vay canına*, demişti. Arada sırada, sanki bir şeye dikkat çekmek istermiş gibi, bir şiirden alıntı yapmıştı.

"Birbirinizi sevin ama sevgiyi bağ yapmayın: Bırakın o, ruhlarınızın kıyıları arasında hareketli bir deniz olarak kalsın," demişti, Peter, Claire'in neden iyi bir eş olacağını anlattıktan hemen sonra.

"*Peygamber*,"[1] diye açıklamıştı Peter, Claire'e, gözlerini yuvarlayarak. "En sevdiklerinden biri."

"1923'de yayımlandı," demişti annesi örgüsünden başını kaldırmadan, "ve baskısı hiç tükenmedi. Bu, insana bir şey anlatıyor, değil mi?"

Sonra, akşam yemeği yenmişti. Birdy iyi porselenler ve gü-

1. Halil Cibran'ın bir şiir kitabı. (Ç.N.)

müş takımlar, kristal kadehler ve keten peçeteler koymuştu. Yemekte, kıyılmış marul yatağında Rus soslu ıstakoz vardı. "Burada yengeç bulmak imkânsız," diye açıklama yapmıştı Birdy.

"Peki düğün ne zaman?" diye sormuştu o ilk gece.

"Hep haziran gelini olmak istemişimdir," demişti Claire.

Birdy'nin yeşil gözleri sonunda Claire'in üzerinde durmuştu. "O niye?" diye sormuştu.

"Ben... ben, bilmiyorum," diye kekelemişti Claire. "Şans getireceğini düşünüyorum."

"Hazirana daha çok var," demişti Peter. "Ben şubatı düşünüyordum. İşim 1 Mart'ta başlayacak ve tabii ki sen de benimle geleceksin."

Claire, Peter'ın sözlerindeki teminattan çok, hayal kırıklığı hissetmişti. Hep ılık, güneşli bir günde evlenmeyi, ellerinde papatya demetleri tutan, uçuk sarı renkte giyinmiş nedimelerinin olmasını düşlemişti.

"Şubat iyi," demişti Claire, ikna olmuş bir sesle. Ha haziran, ha şubat, ne fark ederdi ki? Önemli olan, beraberce yeni bir hayata başlamalarıydı.

Peter'ın annesi ona ısrarla bakmıştı.

"Siz ne zaman evlendiniz?" diye sormuştu Claire, Birdy'ye, ilgiyi başka yöne çekme çabasıyla.

"Kasımda."

"Beraber uçuşa gittiğim kızlardan birisi kışın evlenmişti," demişti Claire. "Nedimeleri yeşil kadife elbiseler giymişti ve ellerinde krizantemler vardı. Harikaydı."

"Peter'ın babasıyla ben California'da evlenmiştik," demişti Birdy. "O gün hava bayağı sıcaktı."

Claire başıyla onaylamıştı. "Ne güzel," demişti, yemeğini didikleyerek. "Bu yengeç salatasının tarifini bana vermelisiniz."

Annesi Peter'a dönmüştü. "Neden bu genç hanımla evlenmek istediğini şimdi anlıyorum," demişti.

Kulağa iltifat gibi gelse de, Claire her zaman bunun aslında bir hakaret olduğunu düşünmüştü.

Birdy, gümüş rengi uzun saçları başının etrafına bir yel-

paze gibi yayılmış halde, hastane odasında yatıyordu. Claire onun saçını hiç açık görmemişti; beyaz yastığın üzerine dağılmış bu saçlarla Birdy, bir şekilde, savunmasız izlenimi veriyordu. Kimi hastalarda olduğu gibi benzi solgun değildi. Yanakları hâlâ biraz pembeydi ve göğsü uyuyan bir insanınki gibi düzenli aralıklarla inip kalkıyordu. Bu iyiye işaret olmalı, diye düşündü Claire. O, bipleyen makineler ve ciddi suratlar bekliyordu. Ama oda aydınlık, neredeyse neşeliydi. Duvardaki takvim, haykırır gibi, büyük, siyah rakamlarla 20 Ocak'ı gösteriyordu.

"Bugün yemin töreni günü," dedi Claire yavaşça, yatağın kenarına tünerken. Kayınvalidesi acaba onları duyabiliyor muydu? "Bir sonraki başkanımız Jack Kennedy olacak," diye devam etti.

Pencerenin yanında durmuş dışarıyı seyreden kocasına baktı.

"Kazandığında annem çok sevinmişti. Beni arayıp, artık her şey iyi olacak, demişti," dedi Peter. "Ömür boyu demokrat. İkisi de öyleydi."

Claire'in, Peter'ın annesinin de, babasının da demokrat olduğunu söylediğini anlaması için bir süre geçmesi gerekmişti. Peter, o henüz on iki yaşındayken ölen babasından nadiren söz ederdi. Bir tekstil fabrikasında ustabaşı olarak çalışıyordu ve bir makine kazasında ölmüştü. Claire ayrıntıları bilmediği halde, feci bir şekilde öldüğünü Peter ona hissettirmişti.

Claire dikkatini tekrar kayınvalidesine yöneltti. "JFK'nin jaketatay giydiğini söylüyorlar," dedi Claire. "Çizgili pantolon, beyaz ceket, ipekli silindir şapka..."

Peter arkasından kıkırdadı. "Ölmekte olan bir kadına bunları mı anlatıyorsun?" diye sordu.

"Şey," dedi Claire, "ben bunları bilmek isterdim."

Sarı, atkuyruğu saçlı bir hastane gönüllüsü, içi dergi, gazete, sigara ve şekerlemeyle dolu bir arabayı iterek içeri girdi.

"Bir gazete alır mısın?" dedi Peter, Claire'e.

Kız, Claire'e bir *Providence Morning Journal* gazetesi uzattı.

"*Globe* var mıymış?" diye sordu Peter.

Peter'ın kızla doğrudan konuşmamasından utanan Claire gazetelere kendisi baktı.

"Bir tane var," dedi, yığından bir *Boston Globe* gazetesi çekerken.

On sayfada, inci beyazı, saten bir elbise giymiş Jackie, kendisine gülümsüyordu.

"Düşünsenize, yalnızca sekiz hafta önce çocuk doğurdu," dedi Claire, Jackie'nin beline hayranlıkla bakarak.

"Bir sonraki adımda, Claire'cik," dedi Peter, "eminim, bebeğin adını Jackie koyalım diye tutturacaksın."

Claire bir önceki geceki kutlamayla ilgili makaleye –çiftin, Constitution Hall'da, Ulusal Senfoni Orkestrası'nın verdiği klasik müzik konserine gitmeleri; sonra Washington Anıtı'nın, şenlik ateşlerinin, ellerinde meşaleler tutan karküreme işçilerinin yanından geçerek silah fabrikasına ulaşmaları– göz gezdirmişti. Acaba ne konseriydi? Mozart gibi geleneksel bir şey miydi? Yoksa Aaron Copeland gibi çağdaş biri miydi? Gazete neden ayrıntıları yazmıyordu? Birkaç saatliğine Dave Garroway'i dinleyebilir, bir yerlerde televizyon varsa, bir önceki gecenin görüntülerini izleyebilirlerdi.

"Ethel Merman doğruca Jackie Kennedy'ye gitmiş ve '*You'll be swell! You'll be great! Gonna have the whole world on the plate!*'[1] diye şarkı söylemiş. Ne harika değil mi?"

Sanatçıların hepsi ünlü insanlardı: Nat King Cole, Gene Kelly, Harry Belafonte. Claire orada olmanın nasıl bir şey olacağını hayal etmeye çalıştı.

"Parti bu sabah bir buçuğa kadar sürdü," diye okudu yüksek sesle. "Ve Frank Sinatra, 'o eski Jack büyüsü' diye söyledi şarkıyı, 'o eski *kara* büyü' yerine..."

"Olur şey değil," dedi Peter. "Yaşlı kuş bu konuyla ilgileniyor."

Claire gazeteden başını kaldırdı ve kayınvalidesinin du-

1. (İng.) Harika olacaksın! Muhteşem olacaksın! Bütün dünya önüne serilecek! (Ç.N.)

dağının kenarındaki küçük gülümsemeyi gördü. Elini, ellerinin arasına aldı. Birdy'nin eli küçük, kırılgan ve kuruydu.

"Çok heyecanlı, değil mi?" dedi Claire, yaşlı kadına doğru uzanarak.

Hafifçe başıyla onayladı gibi geldi Claire'e.

"Gördünüz mü?" dedi Claire, gözlerini kayınvalidesinin yüzünden ayırmadan. "Başıyla onayladığını gördünüz mü?"

"Emin değilim," dedi Peter.

"Heyecanlı değil mi, Birdy?" diye sordu Claire yeniden.

Peter'la beraber soluk almadan beklediler. Ama tepki alamadılar.

Peter, Claire'in koluna dokundu. "Sen ölüyü bile diriltirsin, Claire'cik," dedi yavaşça.

Dr. Spirito, buruşmuş yüzüyle esneyerek kapıda duruyordu. Arkasında Bridget, elinde bir dosya yığınıyla bekliyordu.

Sormaya gerek kalmadan Bridget en üstteki dosyayı açıp Dr. Spirito'ya uzattı. Doktor tekrar esneyerek dosyaya göz attı.

"Geceyi atlatabilmesine şaşırdım," dedi alçak sesle.

Dosyayı kapatıp odaya girdi. Stetoskopu boynunda sallanıyordu. Birdy'yi iyice dinledi ve iç geçirdi.

"Yanaklarının rengi ne kadar da güzel," dedi Claire umut dolu bir sesle.

"Ben zaman zaman neye şahit oluyorum, biliyor musunuz?" dedi Dr. Spirito. "Bir ayakları bu dünyada, diğer ayakları öbür dünyada böyle sallanıp duruyorlar, sonra birden oturup dondurma falan istiyorlar. Hatıralarını anlatıyorlar. Şakalar yapıyorlar. Geri dönmüşler gibi. Sanki içlerinde bir solukluk hayat kalmış gibi. Anlıyor musunuz?"

O konuşurken Bridget başıyla onaylıyordu. "Ben her gün görüyorum."

Peter ve Claire annelerini inceliyorlardı. Oturup dondurma isteyecekmiş gibi görünmüyordu.

Dr. Spirito dosyaya bazı notlar aldı, sonra dosyayı hızla kapatıp tekrar Bridget'e verdi.

"Rahat görünüyor," dedi, Peter'ın omzuna hafifçe vurarak. "En azından acı çekmiyor."

"Yani, böylece bekleyecek miyiz?" diye sordu Peter.

"Böylece bekleyeceksiniz," dedi doktor.

"Doktor?" dedi Claire, Doktor'un yolunu keserek. "Bence, bizi duyuyor. Bence..."

"Bundan şüpheliyim," dedi Doktor. "O bizden çok uzaklarda, canım."

Claire, kayınvalidesinin iç geçirdiğini duyar gibi oldu. Buna başını sallayarak tepki göstereceği beklentisiyle arkasına döndü. Ama tabii ki bunu yapamaz, diye düşündü, kayınvalidesinin düzenli aralıklarla inip kalkan göğsüne bakarak.

"Gidip bize kahve bulacağım," dedi Claire, duvardaki saatin yelkovanı on ikiyi gösterirken. Saat yedi idi.

"İyi fikir," dedi Peter, açık *Globe*'un ardından.

Jackie inci beyazı saten elbisesiyle Claire'e gülümsüyordu. Şu anda, yemin töreni için giyiniyordur, diye düşündü Claire. Önce ayin için Holy Trinity Kilisesi'ne gidecek, sonra Beyaz Saray'da Eisenhowerlarla kahve içeceklerdi. Claire hayal kırıklığıyla iç geçirdi. Dot muhtemelen uyanmış, parti için hazırlık yapıyordu. Claire onu, kenarları mavi çizgili, beyaz peçeteleri ütülerken, kahve takımlarını parlatırken hayal edebiliyordu.

"Belki biraz Danimarka kurabiyesi de bulursun, ha?" diye sordu Peter.

"Denerim." Claire çantasından rujunu çıkardı, lavabonun üzerindeki küçük aynada dikkatlice rujunu tazeledi. Peter'ın kendisine baktığını gördü ve çıkışmasını bekledi. *Kafeye gitmek için ruj sürmeye ne gerek var?* Ama onun gülümsemekte olduğunu gördü.

"Hoş görünüyorsun, Claire'cik," dedi.

"Teşekkür ederim," dedi Claire, saçını topuz yaparak. "Öyle komik ki," diye devam etti, "ikide bir aklıma Rose geliyor."

"Uzun zamandır onunla ilgili bir şey duymuyordum. Bir pilotla evlenmişti, değil mi?"

"Evet," dedi Claire. Bileklerine biraz Shalimar parfümü sıktı ve aynaya sırtını döndü. "Long Island'daki düğünlerini hatırlıyor musun? İlk danslarını '*Fly Me to the Moon*'la yapmışlardı, hatırlıyor musun?"

Ama Peter dinlemiyor gibiydi. "Yalnızca kahve almaya gittiğine emin misin?" diye sordu.

Peter hâlâ gülümserken, Claire başını çevirdi. Boynu ve yanakları ateş gibi olmuştu.

"Ve Danimarka kurabiyesi," demeyi başardı, kapıya yönelmeden önce.

"Claire?"

Claire duraksadı.

"Limonlu dışında her şey olabilir, tamam mı?"

Sanki onun limondan nefret ettiğini bilmiyordu da.

"Anladım," dedi Claire.

Hemşire bankosunda, Bridget'in yerini tombul, kızıl saçlı bir hemşire almıştı.

"Affedersiniz," dedi Claire, "rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Hemşirenin çilli, yuvarlak bir yüzü vardı.

"Kullanabileceğim bir telefon var mı? Şehirlerarası bir görüşme yapmam gerekiyor."

"Tabii," dedi hemşire. Ağır, siyah bir telefonu aldı ve Claire'e doğru uzattı. "Kısa olsun."

"Elbette," dedi Claire, ahizeyi omzuyla kulağının arasına kıstırıp santrali çevirirken.

Hemşire onu dikkatle izliyordu. Claire, santrale kendisini bağlamasını istediği Dot'ın telefon numarasını söylerken, ona hafifçe arkasını döndü.

Numaranın bağlanması sanki saatler sürmüştü. Telefon çalmaya başladığında, salonla mutfağın arasındaki koridorda, sehpanın üzerinde duran telefon, Claire'in gözünün önüne gelmişti. Hatta Dot'ın telefona cevap vermesi, sehpaya bağlı küçük tabureye oturması, mutfak bezini kucağına bırakıp

daha iyi duyabilmek için başını eğmesi de.

"Ah, Dot," dedi Claire. "Sesini duymak öyle güzel ki."

"Sorun nedir, hayatım?" dedi Dot hemen, Claire'in sesindeki sıkıntıyı fark ederek.

Tabii ki edecekti. Dot'ın bu tür konularda olağanüstü bir yeteneği vardı. Peter'ın onu sevgilisiyle yakaladığı o korkunç günün ilerleyen saatlerinde, Claire markette Dot'la karşılaşmıştı. Claire son derece doğal davrandığını düşünüyordu, ama Dot onun elinden tutup kendine doğru çekmişti. *Aman Tanrım*, diye fısıldamıştı, *sana ne oldu böyle?*

"Korkarım, Peter'ın annesi," dedi Claire. "Partiden hemen sonra..."

"Çok mu muhteşemdi?" diye sordu Dot. Claire onun sigarasından bir nefes çektiğini duydu.

"Şey, evet. Evet, çok muhteşemdi."

"O parlak elbiseyi mi giydin?"

"Mesele şu ki, döndüğümüzde –ve bu gerçekten çok tuhaf, çünkü iyi görünüyordu– görünen o ki, kalp krizi geçirmişti..."

"Ne?"

"Doktorlar bunu atlatabileceğinden emin değil," dedi Claire.

"Aman Tanrım," dedi Dot.

Claire telefonun kablosunu kıvırıyordu. "Sen tam da partiye hazırlanırken bu haberi verdiğim için üzgünüm."

"O kadar eğlenceli olacak ki. Sanırım on çift gelecek. Bir de Polly, elbette."

"Elbette," diye güldü Claire.

"Waterston'lar bile geliyor," dedi Dot.

"Partiye gelmeleri için onları nasıl ikna edebildin?"

"Sanırım yalnızca yemin törenini renkli izlemek istemeleri sayesinde," dedi Dot.

Claire, Dot'ın sesindeki alayı hissediyordu. Birçok insan, sonbaharda Walt Disney'in hazırladığı şov gösterime girmeden önce almayı düşündüğünü söylediği halde, mahallede RCA marka renkli televizyon bir tek Dot'ta vardı.

"... Merrill'ler de geliyor," diyordu Dot, "bir de, geçen yaz burada olan adamı hatırlıyor musun? Hani, Dick'le çalışan? Karısı hastanede olan... apandisitini mi aldırıyordu ne? Alo? Claire?"

"Buradayım," dedi Claire.

"Sanırım bağlantı koptu," dedi Dot. "O da karısıyla geliyor ve..."

"Dot," dedi Claire, "hemşire telefonu kullanmama izin verdi ama..."

"Elbette," dedi Dot. "İyi olduğuna emin misin?"

Claire duraksadı. Gözlerine yürüyen yaşları kontrol etmeye çalışıyordu. Tabii ki, Dot onun ağladığını anlayacaktı.

"Senin için bir şey yapabilir miyim?" diye soruyordu Dot.

"Seni sonra ararım," dedi Claire.

"Tatlım? Ağlıyor musun?"

"Tabii ki hayır."

Claire alelacele hoşça kal, deyip telefonu kapadı. Hemşire onu hâlâ dikkatle izliyordu.

"Duygu yüklü bir zaman," dedi hemşire. "Hormonlar insanı böyle duygusal yapar."

Claire elinin tersiyle gözlerini kuruladı. "Kahve bulmam gerek," dedi kendini toparlamaya çalışarak. "Belki biraz da Danimarka kurabiyesi."

"Tek başına gidecek kadar iyi misin?" dedi hemşire.

Claire başıyla onayladı.

"Aşağıda, birinci katta, en arka tarafta. Kahve içecek küçük bir yer var. Daha sağlam bir kahvaltı istersen..."

Claire, sözcükleri uzaklaştırır gibi elini havada salladı. Teşekkürü ağzının içinde geveledi, asansöre yürüdü ve aşağı yöndeki düğmeye bastı. Asansörde yalnız başınayken, sevgilisinin –ve karısının– Dot'ın partisinde olacağı gerçeğini düşündü. Ya kendisi de orada olsaydı? Onu tekrar görme düşüncesi titremesine neden olmuştu. Elleri içgüdüsel olarak karnına uzandı. Bebeğin içerde yavaşça uyandığını, yuvarlandığını ve gerindiğini hissetti. Olması gerektiği gibi Dot'ın partisinde olsaydı, onu tekrar görecekti. Ve o her şeyi anlayacaktı.

Asansörün kapısı kayarak açıldı. Parlak floresan ışığı önündeki her şeyi aydınlatıyordu ve Claire bir an için ne yapacağını unuttu. Sonra tam kapılar kapanacakken kendisini zorlayarak asansörden dışarı çıktı. Koridorda, elinde kahve fincanları ve çörekler olan insanlar gördü. Ama henüz onlara doğru gidemiyordu. Onun yerine, durmuş, elleri şişkin karnında, önce sandviç ekmeklerinin içini meşhur tavuk salatasıyla dolduran Dot'ı (*Ben içine üzüm ve ceviz de koyuyorum*, diye açıklamıştı Dot) ve kiliseye gitmek üzere giyinen Jackie'yi hayal etmeye çalışıyordu. Aklına getirmediği şeyler ise, sevgilisi, onun nasıl limon koktuğu, Dot'ın salonuna girdiğinde nasıl görüneceği, ya da kendisini bu halde görse ne yapacağıydı.

8

Ölüm ilanı

VIVIEN, 1919

Napa'ya geri dönüş yolculukları boyunca Vivien ve Sebastian hiç konuşmadılar. Sebastian'ın Vivien'i getirmek için Robert'tan ödünç aldığı Ford kamyonet rahatsızlık verecek şekilde zıplayıp duruyordu. Kamyonet tarım işi için yapılmıştı, uzun yol için değil. Vivien, sohbet etmek zorunda kalmadığı için rahatlamıştı. Gözlerini kapamış, başını koltuğun arkasına yaslamış, aracı dolduran deri ve toprak kokusunu içine çekiyordu. Pamela'nın yüzü Vivien'in aklına düşüyor, ona San Francisco'daki Majestic Otel'de kalmak yerine neden kuzeye, Napa'ya geri döndüğünü korkuyla hatırlatıyordu.

O acı yüklü adamın, kapısının önünde dolaşıp kendisini ölüm ilanı yazarlığı kariyerine başlatmasına kadar Vivien, çoğu çocuklar için olan yüzlerce ölüm ilanı yazmıştı. Daha geçen yıl İspanyol nezlesi ortalığı kasıp kavurduğunda, gün geçmiyordu ki acıyla kıvranan bir aile kendini Vivien'in kollarına atmasın. Vivien henüz karakteri oluşmamış insanları onurlandırmak için çok çaba göstermişti. Küçük masasının başına geçmiş, boş bir kâğıda bakarak, bu hayatta yalnızca ilk adımlarını atacak kadar kalmış, ablasını ya da elmalı sosu veya annesinin ninnilerini çok seven çocukların ruhunu yansıtabilecek sözcükleri bulmaya çalışmıştı. *Anne, kuçu, bye bye* gibi yalnızca birkaç sözcük söyleyebilen; yalnızca el sallayabilen ya da zıplayabilen veya iyi geceler öpücüğü vermeyi becerebilen; alfabeyi sıralayabilen, ona kadar saymayı

ya da titrek, kocaman harflerle isimlerini yazmayı becerebilen çocukların. O kadar çok çocuk ölmüştü ki. Ve Vivien'in onların en fazla bin gün süren hayatlarını ifade edebilmesi gerekiyordu.

18 Nisan 1906'da, deprem San Francisco'yu vurup David'i elinden aldığında, Vivien acının dilinden konuşmaya başlamıştı. Kederin temizlik ve düzen gözetmediğini, hiçbir kurala uymadığını biliyordu. Zamanla geçmiyordu. Daha ziyade, zaman geçmekte ısrar ediyor ve o geçerken keder yok olmuyor, değişiyordu. Vivien'in kederi bazen gözle görülür hale geliyordu. Beklenmedik anda gelen ve her şeyi silip süpüren bir dalga, bir tsunami gibiydi. Kendisini sıkıca kavrayan ve yerin dibine çeken o acı duvarını görebiliyordu. Bazı günler soluksuz kalıyor, içine koca koca nefesler çekiyordu. Bazen yüzeyi belli belirsiz kırıyordu. Ve bazı günler acı, bunca zamandan sonra hâlâ, onu tüketiyor ve o, bundan bir kurtuluş olup olmadığını merak ediyordu.

Kendisini rahatlatan şeyleri biliyordu: sıcak çay, et suyu, dizinde bir battaniye, sevdiği birinin adının yüksek sesle söylenmesi, kendisini dinleyecek birisi, bir kucaklanma. Ama bunlar bile, çocuklarının ölümüne şahit olmuş, onun yatağının başucunda çaresizce beklemiş bir anneyi ya da babayı rahatlatmaya yetmezdi. Ölü çocukların aileleri ağıt yakar. Sanki bedenlerini terk etmeleri gerekiyormuş gibi bütün giysilerini ve saçlarını çekiştirir, derilerini yolar, kaybolmak isterler. Vivien artık onların gözlerindeki boş bakışları, acının kendisi dışında hiçbir duyguya yer bırakmayışını tanıyordu.

Artık Pamela da ölmüştü ve Lotte de bu dünyaya dahil olmuştu. Vivien kendisine önceki kış gelen, yüzü kederden şişmiş bir anneyi anımsamıştı. Kadın yerinde oturamıyor, Vivien'in salonunda durmaksızın volta atıyordu. Birkaç saat içinde, bir değil, tam iki çocuğunu kaybetmişti ve sanki tekrar etmekle değişeceklermiş gibi o sabahki olayları tekrar ediyordu. Vivien buna sık sık şahit oluyordu. Yas tutanlar, hikâyelerini anlatmaya ihtiyaç duyardı. Yalnızca bir-iki kez değil, durmaksızın ve kim dinlerse ona.

"Ayakucumda oynuyorlardı," demişti kadın. "Hatta ne kadar neşeli, ne kadar mutlu oldukları dikkatimi çekmişti. İki kez kutsandığımı düşündüğümü hatırlıyorum. İki güzel, mutlu çocuk. Sonra Amelia gözlerimin önünde hastalandı. Onu Louisa'dan uzaklaştırmak için çabucak yatak odama taşıdım. Grip çok bulaşıcı. O kadarını biliyorum. Amelia gittiğinde, Louisa da hastalığı kapmıştı ve ölmek üzereydi. Doktor evimize yetişemedi bile. Geldiğinde ise, artık çok geçti. 'O kadar çok çocuk öldü ki,' dedi, 'o kadar çok çocuk!' Ben de ona bağırdım. 'Benimkiler ölmedi! Benimkiler ölmedi!'"

Odayı arşınlayarak hikâyesini tekrar tekrar anlatıyor, yalnızca inanmaz gözlerle Vivien'e bakmak için duruyordu.

Sonunda, "Yirmi Üçüncü Mezmur. Kendi kendime söyleyip duruyorum. Ama artık sözcükler anlamsız geliyor," demişti.

İşte o anda Vivien, aslında o sözcüklerin çok fazla şey ifade ettiğini anlamıştı.

"Mezmur der ki, 'Ölüm gölgesi vadisinde gezsem bile, şerden korkmam; çünkü sen benimle berabersin; senin çomağın, senin değneğin – onlar bana teselli verir,'" demişti kadın. "Ama Tanrı beni rahatlatmıyor. Ondan nefret ediyorum! O çok zalim, hiç sevgi dolu değil."

Kederle yananlar nasıl da Tanrı dan nefret ederler, diye düşünmüştü Vivien. Tanrı'ya lanet yağdıran kendi sesini duyabiliyor, ondan nefret eden kendi kalbini hissedebiliyordu.

Kadına sarılmış ve alçak sesle, "Tatlım, Mezmur bize vadiden yürümemiz gerektiğini söylüyor. Korkarım, etrafından dolaşamayız."

Vivien'in omzuna gömülmüş kadının sesi boğuktu. "Yürümek istemiyorum," diye ağlamıştı. "Orada olmak istemiyorum. Bebeklerimi geri istiyorum."

Vivien, Yirmi Üçüncü Mezmur'u, Amelia ve Louisa'nın ölüm ilanlarında kullanmıştı: *Hasımlarım karşısında önüme sofra kurarsın; başımı yağla meshedersin; kâsem taşkındır.* Annelerinin kâsesi neşe ve kederle taşmıştı; hem de birkaç saat içinde.

O gün öğleden sonra, volta atmaktan, ağlamaktan ve

ölülerle uğraşmaktan yorgun düşmüş bir halde, Vivien'e, "Evet," demişti. "Evet, aslında sözcüklere sığmayacak bu kederi anlatacak en mükemmel şey bu."

Vivien, dizine bir elin dokunmasıyla irkildi. Kederler âleminde kaybolmuş, bu kamyonette bir başkasıyla beraber olduğunu unutmuştu.

"Ağlıyorsun," dedi Sebastian yumuşak bir sesle. Ona doğru beyaz bir mendil uzatıyordu.

"Öyle mi?" dedi Vivien.

Uzakta bir yerde şafak söküyordu. Vivien mendili aldı ve gözleriyle yanaklarını kuruladı.

"Üzücü bir gün," dedi Sebastian.

"Evet," dedi Vivien.

Güneşin böylesi bir günde ne cüretle doğduğunu ilk merak edişi değildi. Ama doğacaktı. Hepsini parlak ışıklarıyla aydınlatacaktı. Çiçekler açacak, ağaçlar meyveyle dolacak, kadınlar çocuk doğuracak ve dünya, sanki burada neler olduğunu bilmezmiş gibi dönmeye devam edecekti.

"Bir saat içinde varırız," dedi Sebastian.

Gökyüzü, güneşin doğmaya hazırlanırken aldığı ve Vivien'in kederden bitkin düştüğü uykusuz gecelerden iyi bildiği o malum mor rengi almıştı. Vivien kederli halinin üzerinden bir süre geçmiş olduğu halde bu rengi, bu gökyüzünü çok iyi hatırlıyordu.

"Bu renge ne diyorsunuz?" dedi Sebastian, elini direksiyondan ayırmadan, bir parmağını yukarı kaldırarak.

"Violet,"[1] dedi Vivien.

"O küçük çiçek gibi mi? Ama rengi aynı değil."

"Aynı zamanda da bir kadın ismi," dedi Vivien.

"Violet," diye tekrar etti Sebastian alçak sesle. *Vee-oh-letta.*

"Italyancada da bu isim var mı?" diye sordu Vivien.

1. Violet, hem mor, hem menekşe çiçeği anlamına geldiği gibi kadın adı olarak da kullanıldığı için özgün yazılışıyla bırakıldı. (Ç.N.)

"Bizde Viola var. Shakespeare'in *On İkinci Gece*'sindeki gibi.

Vivien ona, daha önce hiç bakmamış gibi çarçabuk bir bakış attı. Belki de Lotte bu adam konusunda haklıydı.

"Shakespeare'i sever misiniz?" diye sordu Vivien.

Sebastian iç geçirdi. "Sevmek sözcüğü, Shakespeare'in bana hissettirdiklerinin yanında zayıf kalır."

Vivien başıyla onayladı. "Sizi anlıyorum."

"Evet, sizi kütüphanede görüyorum. Kitapları ne kadar sevdiğinizi de."

"Nasıl oldu da California'nın Napa kentine geldiniz?" diye sordu Vivien, gerçekten ilgiyle.

"Babam, kralın emrinde askerdi. Kral ortadan kalktığında işsiz kaldı. Çiftçilik yapmayı denedi ama iyi bir çiftçi değildi. Ama ben öğrendim. Toprağı ve mahsulu, yağmuru ve mevsimleri. Bir şeyler yetiştirmeyi."

"Böylece buraya geldiniz," dedi Vivien.

"Önce ablalarım Amerika'ya geldi ve New Jersey'deki fabrikalarda çalışmaya başladı. Ama ben bütün gün kapalı bir yerde kalmak istemedim. Kalamazdım. Arkadaşım Michele, California'daki üzüm bağlarında çalışacak işçi aradıklarını söyledi. Kendisi Gallo şaraphanesinde çalışmaya gitti, beni de çağırttı. Ve işte buradayım."

Vivien, istemeden de olsa, bu adama karşı kalbinin yumuşadığını hissediyordu. Beni bu kadar savunmasız kılan, acı, diye düşündü. Pamela'nın ölüm haberi ve bu yolculuğun sonunda beni bekleyen şey.

Sebastian yan koltuğa uzandı ve Vivien'in elini kendi kaba, nasırlı elinin içine aldı.

"Seni yetiştiririm," dedi.

Yanlış sözcüktü; Vivien bunu biliyordu. Ama elini geri çekmedi. Onun elinin içinde öylece bıraktı.

Güneşle aydınlanan gökyüzü mordan lavanta rengine dönerken, Sebastian gözünü önünde uzanan yoldan ayırmıyordu.

Kamyonet, üzerine *Simone Bağları* adı oyulmuş kemerin altından geçerken, Vivien neden feribot terminalinde, Denver'a kalkacak trene biniyor olmak yerine burada olduğunu hatırladı. *Pamela öldü.* Sözcükleri, sanki tekrarlamakla anlam kazanacaklarmış gibi defalarca tekrarladı. Ama Sebastian kamyoneti park edip de Pamela, Vivien'i karşılamaya gelmediğinde, sözcükler anlamını daha da yitirdi. Pamela ölmüş müydü? Küçük kızın bronzlaşmış teni, mavi gözleri ve sarışın bukleleri Vivien'in gözlerinin önünde capcanlı duruyordu.

Vivien'in gözleri eve kaydı. Kapıya krepten beyaz şeritler ve menekşeler asılmıştı. Bütün odalarda ışık yanıyordu. Pencerelerin ardından, mutfağa gidip gelen insanların siluetleri seçiliyordu.

"İçeri girmek istemiyorum," dedi Vivien.

Kapısını açmış kamyonetten çıkmaya hazırlanan Sebastian kapıyı usulca kapadı.

"O zaman, sen hazır olana kadar otururuz," dedi.

Anlamıyor muydu? Hiçbir zaman hazır olmayacaktı. Arkadaşı orada kederden aklını kaçırmış haldeydi. Ölümün görüntüsünü o kadar yakından tanıyan Vivien, ilk kez ne yapacağını, ne diyeceğini bilemiyordu.

"Burada, dışarıda olduğum sürece," dedi Vivien bir süre sonra, "hiçbir şey olmamış gibi olacak. O eve bir kez girdim mi, Pamela gerçekten ölecek."

"Vivien," dedi Sebastian yavaşça. "Pamela gerçekten öldü. Onu gözlerimle gördüm. Doktor geldi, ama artık çok geçti. Grip bu sefer o kadar şiddetli değil, ama yine de öldürebiliyor. Ciğerler doluyor..."

"Kes!" dedi Vivien sert bir şekilde. "Sus."

"Kestim," dedi Sebastian.

Vivien adamın dediklerini anlamaya çalışıyordu. Pamela grip olmuştu. Bu dalga daha az şiddetliydi, ama yine de zatürreeye dönmüş ve onu öldürmüştü.

"Onu gördün," dedi Vivien.

"Gördüm."

Mutfak kapısı açıldı ve bir adamla bir kadın dışarı çıktı. Hava tam kararmamıştı ve bunların komşu bağda yaşayan, keçi besleyip peynir yapan çift oldukları seçiliyordu. Kadın sersemlemiş görünüyordu, yüzü ağlamaktan buruşmuştu. Adam kamyonetine gelene kadar başını yerden kaldırmadı. Sonra başını kaldırdı, Vivien'i tanıdı ve camının önünde durdu.

Vivien camı açtı ve kollarını ona doğru uzattı.

"Seni soruyordu," dedi adam, onun ellerini tutarak.

Karısının gözleri yabanıllaşmıştı. "Pamela öldü," dedi. Gözlerinde dehşet ifadesi vardı. "Öldü," diye tekrarladı.

Sebastian kamyonetten çıktı ve sağ koltuğa yöneldi.

"Sebastian," dedi adam. "Miss Lowe'u bulduğun ve sağ salim buraya getirdiğin için sana müteşekkir kalacaklarına eminim."

Vivien'in elini bıraktı ve paltosunun cebine uzandı.

"Eminim zahmetinin karşılığını vermek isteyeceklerdir, ama kendilerinde değiller. Anlıyorsun, değil mi?" Cebinden bir tomar para çıkardı ve saymaya başladı.

Ama Sebastian onu durdurdu. "Yardım etmek için para almayacağım," dedi.

"Israr ediyorum," dedi adam.

"Onlar için bunu yapmak, benim için bir onurdur," dedi Sebastian. "Pamela için."

Ama adam paraları ona doğru uzatmaya devam ediyordu.

"Bu iş için para almayacağını söyledi," dedi Vivien sertçe.

Vivien'in sesiyle kendine gelen adam, ağzının içinde geveleyerek özür diledi ve parayı cebine soktu.

Sebastian korumak istermiş gibi kolunu Vivien'e doladı. Vivien başını, konuşmakta olan kadından beriye, Sebastian'ın kaşındıran, yün paltosuna doğru çevirdi. Onun kalbinin atışını duyabiliyor, terinin kokusunu alabiliyordu.

"Teşekkür ederim," dedi Sebastian. "Şimdi onu içeri götüreceğim."

Vivien'i sıkıca tutarak onlardan uzaklaştırdı.

"Olanlar için üzgünüm," dedi Vivien.

"Aptal insanlar," diye homurdandı Sebastian.

Mutfak kapısı önlerinde duruyordu. Lotte'yi görmeden önce, Vivien'in kendini toplaması gerekiyordu.

"Bir dakika oturabilir miyiz?" diye sordu Vivien.

Sebastian cevap vermeden onu, kısa bir süre önce tavuk ve fasulye yediği, Pamela'yı kucağına alıp şarap içtiği piknik masasına doğru götürdü. Banka oturttu ve hemen yanına da kendisi oturdu.

Vivien sabah havasını içine çekti.

"Bunu yapabilirsin," dedi Sebastian.

Vivien'in yüzünü kaba ellerinin arasına aldı. Bir erkek tarafından bu şekilde dokunulmayalı o kadar çok zaman olmuştu ki, Vivien dizlerinin gerçekten titrediğini hissetti. Sonra Sebastian onun yüzünü kendine doğru çekti ve dudaklarından öptü. Sebastian'ın dudakları da, elleri gibi çatlak ve sertti. Öpücük tutkulu ya da uzun değildi. Vivien daha ne yapacağını düşünürken öpücük bitmişti ve Sebastian onu ayağa kaldırmaya çalışıyordu.

"Lotte'nin sana ihtiyacı var," dedi sertçe.

"Bunu sakın bir daha yapma," dedi Vivien ona.

Sonra derin bir nefes daha aldı ve Sebastian'ın önünden arkadaşının mutfağına doğru yürüdü.

Sessizlik Vivien'i şaşırtmıştı. Birisi ocağın başına geçmiş kahve ve omlet yapıyordu. Afallamış halde insanlar, mutfak masasının etrafında oturuyordu. İki Alman kurdu bile, sessizce köşede oturmuş, insanlara bakıyordu.

"O nerede?" diye sordu Vivien. "Lotte nerede?"

Ocağın başındaki kadın, "Pamela'yla. Salonda," dedi.

Vivien teşekkür etti ve mutfaktan çıkarak çamurlu botların, tozlu şapkaların ve ceketlerin sıralandığı dar koridordan geçti. Pamela'nınkiler de, sanki her an gelip isteyecekmiş gibi diğer insanların eşyalarıyla beraber duruyordu. Vivien durdu ve kızın ceketini burnuna bastırarak kokuyu içine çekti. Ceket, sokak ve hafifçe Pamela kokuyordu.

Onun doğduğu gece, Vivien mutfakta oturmuş, Robert'a

çay yapıp daha yeni yeni yürüyen Bo'ya süt ısıtmıştı. Lotte'nin çığlıklarını duyunca üst kata koşmuş ve bebeğin başının gelişini göreceği bir zamanlamayla yatağının başucuna gelmişti. Ebe itmeye devam etmesi gerektiğini söylerken, Lotte, Vivien'in elini tutmuş ve var gücüyle sıkmıştı. Vivien, Pamela'nın yağ gibi kayarak, tek bir harekette, ebenin açık bekleyen ellerine doğru gelişini görmüştü.

"Bir kız!" diye bağırmıştı Vivien.

"Gerçekten mi?" demişti Lotte, bakmak için başını dikerek. "Ah, Vivvie, ne çok eğleneceğiz onunla."

Vivien oğlanların hiçbirinin doğumunda bulunamamıştı. Ama Pamela'nın dünyaya gelişini görmüştü. Arkadaşının yanında oturmuş ve kızının mükemmel el ve ayak parmaklarını saymıştı. *Baksana, ne kadar da uzunlar*, demişti Lotte. *Ona piyano çalmayı öğretiriz, Viv.* Çıplak başındaki yumuşak, ince tüyleri okşamış, kumral saçları yıllar içinde koyulaşan Lotte'nin aksine, sarışın olacağına ve öyle de kalacağına karar vermişlerdi.

Böyle kalacak, demişti Vivien.

Ve şimdi o ölmüştü. Vivien salonun kapısında durdu ve gördüklerini sindirmeye çalıştı. Lotte, ölmüş kızının yanına diz çökmüş, elini tutuyordu. Pamela, sahip olduğu tek elbiseyi –Vivien'in önceki yıl ona San Francisco'dan aldığı yeşil, kadife elbise– giymiş yatıyordu. *Elbise de giymesi gerekiyor*, demişti Lotte bedeni büzgülü, boynu ve kolları dantelli fırfırlı elbiseyi Vivien'e gösterirken. Saçları çok düzdü ve yüzü şişmişti. Pamela'ya hiç benzemiyordu.

Muhtemelen Vivien'in sesini duymuş olan Lotte başını kaldırdı. Arkadaşını görünce ayağa fırlayarak ağlamaya, inlemeye, sallanmaya ve Pamela'nın ismini haykırmaya başladı.

Bu en saf haliyle, kederdi. Vivien kederi tanıyordu. Ne yapılması gerektiğini biliyordu.

Vivien öne doğru bir adım attı ve kollarını açtı.

Çocuğunu yeni kaybetmiş bir aileye şöyle yardım edilirdi. Çamaşırları yıka. Çorba yap. Neye ihtiyaçları olduğunu

sorma. İhtiyaçları olan şeyleri getir. Onları sıcak tut. Atıp tutmalarını, ağlamalarını ve hikâyelerini tekrar tekrar anlatmalarını dinle. Vivien, Pamela'nın ölümünü izleyen günlerde işte bunları yaptı. Arkadaşları başsağlığı dilemeye geldiklerinde, paltolarını alıp astı. Onları salona buyur etti ve Lotte kafası karışmış, acıdan harap olmuş yüzüyle onların yüzlerine baktığında, Vivien ona yavaşça isimlerini söyledi. *Adelaide ve Thomas buradalar. Pamela'nın arkadaşı Catherine. Martinelliler. O'Brienlar.* Görev bilinciyle, gelen çiçekleri kaydetti: beyaz leylaklar, beyaz zambaklar, beyaz güller. Misafirlere çay ve her sabah pişirdiği kurabiyelerden ikram etti. Yerleri süpürdü, içeri ışık girsin diye perdeleri açtı.

Vivien her sabah Robert'ın üzüm bağına gidişini izlemişti. Işinin huzuruna ihtiyacı vardı ve Vivien bunu sorgulamıyordu. Ölüm ilanı yazarlığı yaptığı yıllar boyunca, bir sevdiklerini kaybettikten henüz birkaç saat sonra mahkeme salonlarında savunma yapan avukatlar, evlerinin çatılarını aktaran adamlar görmüştü. Vivien, mutfak penceresinden, Robert'ın düzenli hareketlerle kızıl yoncaları biçtiğini görüyordu. Bo ve Johnny babalarına yardım ediyor, onun peşi sıra gidip kestiklerini topluyorlardı. Öğleden sonranın ilerleyen saatlerinde iş bittiğinde ellerini yıkıyor ve büyük bardaklarla kreması alınmış süt içiyorlardı. Sonra sokağa çıkıp göz gözü görmez hale gelene kadar çivi çıkarmaca ya da misket oynuyorlardı. İçeriye girdiklerinde Bo, annesinden de, onun, ölü kız kardeşiyle beraber oturduğu salondan da uzak duruyordu. Bunun yerine mutfaktaki büyük, tahta masaya oturuyor, imzalayıp Vivien'e verdiği at resimleri çiziyordu. Oysa Johnny salona gidiyor, annesinin yanında durup inanmaz gözlerle Pamela'ya bakıyordu. Babasının onu odadan, sanki topraktan sarmaşık söker gibi çekip çıkarması gerekiyordu.

Ama Lotte, Pamela'nın başından ayrılmıyordu. Ölmüş kızının elini tutuyor ve sanki duyabilecekmiş gibi onunla konuşuyordu. Ona üzgün olduğunu söylüyordu. *Doktoru daha önce çağırmalıydım*, diyordu. Ona eve gelenleri, havanın ne kadar ısındığını anlatıyordu. Bazen kızının adını söy-

lüyor, sesi panikle yükseliyordu. *Pamela! Pamela!* Bu, bir annenin ölmüş kızına adıyla seslenmesi, Vivien'in içini acıtıyordu. Lotte bir daha o parlak mavi gözleri hiç göremeyecek veya Pamela'nın hafif kısık sesiyle, "Anne," dediğini duyamayacaktı. İhtiyacı olduğunda, Vivien arkadaşına sarılıyordu. Yüzünü, örmüş olduğu düzinelerce bezden biriyle ıslatıyordu. Lotte'nin saçını tarıyor ve üzerinden yükselen ekşi keder kokusunu bastırmak için üzerine lavanta suyu serpiyordu. Gece olduğunda Lotte'nin başının altına bir yastık koyuyor, üzerine yumuşak bir battaniye örtüyordu.

Cenazeden bir önceki gece, ev kederiyle sessizleşmişti. Onu aralıklı olarak üç gündür dolduran hıçkırıklar geçici olarak susmuştu. Vivien yarı karanlık mutfakta durmuş yeni pişirdiği keki tabağa çıkarıyordu. Limon suyuyla pudra şekerini iyice birbirine karışıncaya kadar çırptı. Bir örgü iğnesiyle keke delikler açtı, sonra yapışkan jöleyi kekin üzerine döktü. Yarın ev yas tutanlarla dolup taşacaktı. Vivien'in onları doyurması gerekiyordu. Ah, onların pişirdikleri güveçlerle, tencereler dolusu fasulye ve çorbayla geleceklerini biliyordu. Ama Lotte ile ailesine huzur vereceğine inandığı şeyleri yapmak istiyordu. Bu sütsüz çikolatalı kek. Ocakta ısınan tavuk çorbası. Büyük emaye kâsede ikinci kez kabarmakta olan ekmek. Sabah erken kalkacak ve o ekmeği pişirecekti ki, Pamela'yı toprağa verdikten sonra eve geldiklerinde ılık olsun.

Vivien mutfağa şöyle bir baktı. Maya ve limon kokuyordu. Her şey temizdi ve parlatılmıştı. Gün boyunca giydiği, Lotte'nin, üzerinde büyük, kırmızı elma desenleri olan beyaz önlüğüne ellerini sildi. Önlük fazlasıyla neşeliydi ve bu yüzden de bu eve uygun değildi. Vivien önlüğün kuşağını çözdü, üzerinden çıkardı ve onu lavabonun yanındaki kancasına astı.

Hava almam gerek, diye karar verdi Vivien. Lotte'nin el örgüsü kazaklarından dik yakalı, yulaf sarısı olana uzandı. Kazağın kolları çok uzundu ve Vivien dışarı çıkmadan önce onları dirseklerine kadar sıyırdı.

Dışarı adımını atar atmaz, ne kadar da çok yıldız var, diye düşündü. Yıldızlar ve serin hava onu birden durdurdu. Kazağın kollarını tekrar indirdi ve kollarını belinde kavuşturdu.

"Pek doğru gelmiyor," dedi bir ses.

Vivien bu sesi tanıyordu. Sebastian. Son birkaç günün meşguliyeti ve üzüntüsü içinde, onu tamamen unutmuştu.

"Aklından geçen bu, öyle değil mi?" dedi Sebastian.

Uzun piknik masalarından birine oturmuş, sigara içiyordu. Vivien ona doğru yürüdü ve yanına oturdu.

"Evet," dedi. "Yıldızlar bu kadar parlak olmamalı. Hiçbir şey bu kadar güzel görünmemeli."

Sebastian sigarasını ona doğru uzattı, ama Vivien başını sallayarak reddetti.

"Her şey küçük kızın yasını tutmalı," dedi Sebastian, başıyla onaylayarak.

Sebastian sigarasını içerek, Vivien da yukarı bakarak birkaç dakika sessizce oturdular. Vivien, Orion Kuşağı'nı ve Küçükayı'yı gördü ve takımyıldızların görüntüsü onu ağlattı. Yalnızca birkaç ay önce Pamela'yla beraber tarlada yere uzanmışlar ve Vivien ona bu yıldızları göstermişti. Büyükayı. Küçükayı. Samanyolu.

"Hadi biraz yürüyelim, ha?" dedi Sebastian.

Vivien avluyu geçip bağlara doğru onu izledi.

"Kızıl yonca tarlaya yayılır," diye açıkladı, sanki bir önemi varmış gibi. "Şey ekler..." Durup düşündü. "Besin?"

Vivien başıyla onayladı.

"Toprağa, yani. Robert onları biçti. Böylece kendi kendilerini besleyip eylülde yine çıkacaklar. Hasat için."

Durduklarında Vivien yine başını yukarıya kaldırma cesaretini gösterdi ve bu kez, bulutların içinden geçmekte olan ayı gördü.

"Küçülüyor," dedi Vivien.

Sebastian da başını kaldırdı.

Vivien, "Büyüyen ayın karşıtı, küçülen aydır," diye sözünü sürdürdü. "Ayın ışığının azaldığı zamandır."

"O zaman, bu ay uygun görünüyor," dedi Sebastian al-

çak sesle. Aya değil, Vivien'e bakıyordu. Vivien de ona baktı. Sebastian'ın adım adım kendisine yaklaşmasına izin verdi.

"Vivien," dedi Sebastian. Başka bir şey söylemedi.

Vivien onu durdurmayı aklından bile geçirmiyordu. Bunu yapmak, diye düşünüyordu Vivien, Sebastian kendisini öperken, yaşamak. Bunu yapmak, diye düşünüyordu, Sebastian'ın dudakları boynundan köprücükkemiklerine doğru inerken, ölüme karşı savaşmak. Bir erkeğin kendisine dokunmasının üzerinden o kadar çok zaman geçmişti ki, arzu tüm vücuduna yayıldığında, Vivien'in başı döndü. Sebastian, bu tarlalarda çalışmaktan güçlenmiş kollarıyla onu tuttu.

Sebastian'ın tadı David gibi değildi. Ona aynı duyguları vermiyordu. Teni kabaydı, ağzı tütün ve kırmızı şarap kokuyordu. Vivien sonradan, önce kendisinin yere uzandığını hatırlayacaktı. Nemli toprağa çöküp Lotte'nin kazağını başından çıkarmıştı. Elbisesinin düğmelerini çözmüş ve Sebastian'ın, korsesinden çıkardığı göğüslerini avuçlamasını izlemişti. Giysilerini bir bir çıkarırlarken, küçülen ay onların çıplak bedenlerini aydınlatıyordu.

Sebastian içine girdiğinde, Vivien sanki kaybettiği bir şeyi bulmuş gibi oldu. Bu duygunun şaşkınlığıyla olduğu yerde yarım yamalak oturdu.

"Hatırladım," dedi yüksek sesle.

Sebastian durdu. Onu kaldırıp kendisine bakacak şekilde oturttu. Pozisyon değişikliği Vivien'i heyecanlandırmıştı. Vivien inledi.

Sebastian onu tutkuyla öptü.

"Benim misin?" diye fısıldadı. Sonra kıkırdadı ve başını salladı. "Demek istediğim bu değildi," dedi.

Vivien ona susmasını söyledi.

Cenazeden önceki o gece, Vivien bir süre, hayatta olmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlamıştı. Ama sabah olup da Lotte'nin sonsuza kadar kederle dağlanmış yüzünü gördüğünde, yaptıklarından yalnızca utanç duydu.

Lotte, üstüne, iri bedenine dar gelen eski, siyah bir elbise giymeyi becermişti.

"Vivvie," dedi, pişmesi için fırına iki somun ekmek atan arkadaşını görünce. "Sen yazmalısın."

Vivien, fırının ısısından ve suçlu vicdanından dolayı kızardı.

"Yazmak mı?" dedi.

İnsanlar eve doğru geliyordu bile. Robert ve oğlanlar küçük, tahta tabutu tepeye, aile mezarlığına taşıyacaktı. Robert zaten oradaydı. Pamela'nın mezarını kazıyordu.

"Pamela'nın ölüm ilanını," dedi Lotte, ağlamaktan kısılmış sesiyle.

"Ah, Lotte," dedi Vivien. "Yapamam. Onu yalnız, tanımadığım insanlar için yapıyorum. Sevmediğim insanlar için."

Kapı açıldı ve Sebastian mutfağa girdi. Vivien onun gözlerini üzerinde hissediyor, ama bakışlarını ondan kaçırıyordu.

"Ama yapmak zorundasın," dedi Lotte. "Pamela'mı bütün dünyaya anlat, Viv. Onun nasıl olduğunu, neye benzediğini anlat ki, kimse unutmasın."

"Kimse unutmayacak," dedi Vivien.

Bu adamın gitmesini ne kadar da çok istiyordu. Ama o, orada durmuş, bekliyordu. Vivien'in yanakları ateş gibiydi.

"Yapmak zorundasın," dedi Lotte yine.

Vivien, kederin insanları mantıksız kıldığını biliyordu. Bencil kılıyordu. Bu merhametsizce ve mantıksız bir şeydi.

Kolunu arkadaşına doladı.

"Elbette," dedi. "Ölüm ilanını yazacağım."

BEŞ

Derinden yas tutan tanıdıklarınızı gördüğünüzde, onlara gidip önemsiz konulardan söz etmek ya da onları dansa veya yemeğe davet etmek aklınıza gelmez. Onların yakınından geçtiğinizde, karşı konulamaz acıma duygusu, sizi durmaya, ellerini sıkmaya ve yolunuza devam etmeye zorlar.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

9

Annesinin öğrettikleri

CLAIRE, 1961

Claire meseleleri sorgulamayan bir kadın neslinden geliyordu. Sorgulamayan kadınlar tarafından yetiştirilmiş bir nesilden. Annesi, ölümünden önceki, ana kız oldukları on altı yıl boyunca, Claire'e bir kadının bilmesi gerektiğini düşündüğü şeyleri öğretmişti: Her zaman şapka takıp yüzünü güneşten gizle ki, yüzün kırışmasın; yüzüne her gün nemlendirici sür; hiçbir zaman makyajınla yatma; eline vazelin sürüp üzerine beyaz pamuklu eldivenler giyip öyle yatarsan ellerin hep yumuşak olur; erkekler yumuşak elleri sever; her zaman erkeğinden önce kalk ki, sabah rutinini mahremiyet içinde yapabil, kendini güzelleştir ve kalktığında yemesi için kahvaltısını hazır et; gündelik olaylardan haberdar ol, saçma sapan şeyler olduğunu düşünsen bile kocanın fikirlerini paylaş; kasaptan içyağı al ve piliç kızartırken, pasta veya yedi dakikalık kek şurubu yaparken içine koy; mükemmel bir yemek, etle birlikte nişastalı bir şey ve sebze sunmaktan ve her zaman mum ışığı bulundurmaktan geçer; mum ışığında yendiğinde her şey daha lezzetli gelir; paça bastırmayı, çorap tamir etmeyi, düğme değiştirmeyi bil – bu bilgiler seni vazgeçilmez kılar; lavaboda kirli tabaklar, kül tablasında izmaritler dururken yatma; kocanın cinsel arzularına karşı koyma; her hafta saçını yaptır; bir akşam yemeğine davet edilip de bir şey getirmen istendiğinde, her zaman hediye olarak bırakacağın bir tabakta götür; arabayı her zaman erkeğin sürmesi-

ne; çöpü çıkarmasına ve çimleri biçmesine izin ver; her zaman bir erkeğin kapıyı açmasını ve sigaranı yakmasını bekle; bir kadının yüzmeyi, paten kaymayı ve bisiklete binmeyi bilmesi gerekir; asla bir erkeğin önünde küfür etme ve Claire, *hayatım*, para yoksa aşk pencereden uçar gider. Bir kadın bütçe idare etmeyi, parayı verimli kullanmayı, kıymayı en az altı değişik şekilde pişirmeyi –börek içine koymayı, Salisbury usulü et yapmayı, acılı et yapmayı, yoksul yemeği böf Stroganoff ile Pasaklı Joe usulü et ve köfte yapmayı– bilir.

Annesi konuşur, Claire dinlerdi.

"Yarım kilosu otuz sent'ten," derdi annesi, küp doğranmış soğan ve Worchestershire sosuyla kıymadan köfte yaparken, "bunlardan dört tane yapabilirim. Biri sana, biri bana, iki tane de babacığına."

Claire her zaman elbisesinin üzerine önlük takan, her zaman yüksek topuklu ayakkabılar giyip küpe takan annesinin, mutfakta dans pistinde gezinir gibi gezinmesini izlerdi. Duvar kâğıdı sarı üzerine kırmızı mavi çaydanlık desenliydi. Fırın ve buzdolabı uyum içindeydi; ikisi de sarının tonlarındaydı ve Claire bugün bile o rengi gördüğünde aklına hep annesi gelirdi. Gözlerini kapadığında annesinin L'Air du Temps parfümünün ve Aqua Net saç spreyinin kokusunu duyardı.

"Niye babam iki tane yiyor?" diye sormuştu Claire. Mavi plastikten süzgeci olan lavabonun yanında, tertipli bir şekilde konmuş Brillo marka bulaşık teli stoku ile altın sarısı Borax deterjan kutusunun ve açık ağzına sünger konmuş seramik kurbağanın yanında tezgâhın üzerine tünemiş otururken.

"Birincisi," demişti annesi, domates dilimleyip göbek salata doğrarken temposunu bozmadan, "o bütün gün çalıştı ve ikincisi kadınlar kilolarına dikkat etmek zorundadır."

Ilık gecelerde Claire ve annesi telli kapılı verandadaki tahta koltuğa oturur, cırcırböceklerini dinlerlerdi. İleride, evlerin bitip de tarlaların başladığı yerde bazen ateşböcekleri görürlerdi. Küçük bir kız olan Claire diğer komşu çocuklara katılır ve ateşböceklerini boş mayonez kavanozunda

toplardı. Hiç olmazsa birkaç saat hayatta kalsınlar diye, annesi kavanozun kapağına delikler açardı.

"Bak," demişti annesi. "Altı saniye yanıyorlar, altı saniye sönüyorlar."

Claire bakıp saymıştı. Altı saniye yanıyorlar. Altı saniye sönüyorlar.

"Mors alfabesi gibi," demişti annesi.

Bodrumdan babasının elektrikli testeresinin sesi geliyordu.

"Ne anlatmaya çalışıyorlar?" diye sormuştu Claire.

"Erkekler dişileri çağırıyor sanırım. Bana bak! Bana bak!"

Claire gülüyordu ama ışık gösterisine bakan annesi ciddiydi.

"Mutlu musun?" diye ağzından kaçırarak sormuştu Claire, kendisini de şaşırtarak. Annesinin mutlu olup olmadığını daha önce hiç düşünmemişti.

"Saçmalama," demişti annesi yavaşça.

"Aşk nedir?" diye sorardı Claire annesine, mutfak masasında oturmuş ojelerinin kurumaları için tırnaklarına üfleyip onları havada sallarken. Kırmızı ve pembenin çeşitli tonlarındaki ojeler canlı renkleriyle parıldarken annesi hep aynı cevabı verirdi.

"Başına geldiğinde anlarsın."

Hiç tatmin etmeyen bir cevap. Claire kaşlarını çatar ve annesinin ne demek istediğini anlamaya çalışırdı. Aşk o kadar özgün, o kadar özel bir şey miydi ki, başına geldiğinde kuşku duymuyordun? Gloria Delray'in her cumartesi futbol maçlarında yaptığı tezahürat gibi. Ponponlarını sallayıp, *Bana bir W deyin*, derdi, sanki ondan daha iyi bir amigo, ondan daha güzel bir kız olamazmış gibi. En yükseğe atlar, en çok perendeyi atar ve en geniş, en parlak gülüşle gülerdi.

"Bazen," demişti Claire, "Gloria Delray'den nefret ediyorum."

"Nefret sözcüğünü kullanma," demişti annesi, tahmin edilebileceği gibi.

"Peki, o zaman," demişti Claire, tırnaklarına tekrar üfleyerek, "ondan feci şekilde hoşlanmıyorum."

Annesi gülümsemesini saklamaya çalışmıştı, ama Claire görmüştü.

"Gloria Delray'in nesi bu kadar kötü?" demişti annesi. Ikinci kat ojeyi sürmenin zamanı gelip gelmediğini anlamaya çalışarak.

"Muhteşem olduğunu zannediyor," demişti Claire.

"Öyle mi?"

Claire annesine bakmıştı. Annesi, "Gerçekten muhteşem mi?" diye sormuştu.

"Ee, iyi bir amigo," demişti isteksizce.

"Sen de öylesin," demişti annesi, parmağıyla onu işaret ederek.

"Onun kadar iyi değilim," diyerek kabullenmişti Claire.

"O halde, daha iyi olmaya çalış. Daha çok egzersiz yap."

"Babama âşık olduğunu nasıl anladın?" diye sormuştu Claire, annesi elini kendi yumuşacık avucunun içine alıp kısa, kare şeklindeki tırnaklarına son kat ojeyi dikkatle sürerken.

Annesi bu kez gülümsemesini saklamamıştı. "Dans salonuna geldi, onu gördüm ve, *Evleneceğim adam işte bu*, diye düşündüm."

Claire hayal kırıklığıyla iç geçirmişti.

"Peki, ama nereden bildin?" diye sormuştu.

"Kımıldama," demişti annesi. Claire'in sorusunu enine boyuna düşünüyor gibiydi. "Kendinden emindi. Geniş omuzları ve salona girişindeki tavrı bana iyi bir koca olacağını söylüyordu. İşlerin altından kalkabilecek bir erkek. Bir şeyleri halledebilecek bir erkek."

Claire, fırçayı yavaşça oje şişesinden tırnağına doğru getiren annesinin küllü sarı saçlarının güzel tepesinden bakıyordu.

"Tabii ki bu, dünya delirmeden önceydi," demişti annesi sonunda. "Borsa çökmemişti. İnsanlar bütün paralarını kaybetmemişti. Bankalar kapanmamıştı." Hatırlayarak başını sallıyordu. "İnsanlar... ne bileyim... umutluydu. Kara Cuma ve savaş bütün o umudu aldı götürdü, korkarım."

"Umutlu olduğun için mi ona âşık olduğunu anladın?" diye ısrar etmişti Claire.

Annesi gülmüştü. "Belki. Evet. O zamanlar, bir erkeğe bakıp âşık olabileceğini ve ömür boyu beraberce mutlu mesut yaşayabileceğini düşünebiliyordun."

"Ben umutluyum," demişti Claire, umutlu olup olmadığından emin olmayarak. Ya da annesinin neden söz ettiğini bile anlamadan.

Annesi avucunun içini öpmüştü.

"Bu çok iyi, tatlım. Onu asla yitirme. Para yoksa aşk pencereden uçar gider, biliyorsun. Bir kadın güçlü olmalı. Erkekler hiç de o kadar güçlü değil."

"Değiller mi?" demişti Claire. Gloria Delray'le çıkan, Claire dahil bütün kızların kendisini fark etmesini istediği oyun kurucu Danny Jones'u düşünüyordu. Danny Jones çok güçlü görünüyordu. Claire bir keresinde, onun Gloria'yı belinden kavrayıp hiç ağırlığı yokmuşçasına kaldırdığını görmüştü.

"Bir sorun ortaya çıktığı anda, erkek dağılır. Kadınların hep olumlu ve neşeli kalmaya, alçakgönüllü ve anlayışlı olmaya çalışması bundandır. Her şeyi sorgulamamaları da," diye eklemişti annesi.

Daha sonra annesi ona iyi geceler öpücüğü vermeye geldiğinde Claire aşkın zencefilli gazozun kabarcıklarına benzeyip benzemediğini sormuştu.

"İhtiyacın olan şey," demişti annesi, "sana bakacak birisi. Sana ve çocuklarına bakabilecek bir erkek. Yalpalamayan birisi. Seni şaşırtmayacak birisi. Eğer zencefilli gazoz kabarcıklarını hissetmek istiyorsan, Claire, bir bardak zencefilli gazoz iç."

Bütün bunlar; beraber yemek pişirmeleri, ateşböceklerini seyretmeleri, aşktan söz etmeleri, annesinin ölmesinden bir-iki yıl önce, Claire'in göğüslerinin çıkmaya, oğlanların onu fark etmeye başladığı zamanlarda olmuştu. Claire, annesiyle mutfak masasında oturup oje sürerek, kâğıt oynaya-

rak veya Waldorf salatası yaparak –Claire annesinin doğradığı elma ve cevizleri dikkatlice mayonez ve ekşi kremaya karıştırırdı– geçirdikleri o öğleden sonralarının üzerinden bunca zaman geçmişken, annesinin bugün ona nasıl bir tavsiyede bulunacağını merak ediyordu. Claire'e, kendisine iyi bakabilecek, gerçekten yalpalamayan, ama sıcaklık gösteremeyen ve mahremiyetini paylaşmayan Peter'la evlenmesini söyler miydi? Şimdi, bir başkasının bebeğini taşıyan Claire için ne düşünürdü? Kocası gözünün ucuyla bile baktığında utanca boğulan Claire hakkında? *Becer beni*, diye fısıldardı Claire, Miles'a. Annesi ona bir erkeğin önünde açık saçık konuşmamasını söylememiş miydi? Keki fırında kuruduğu ya da sosu topaklandığı zaman annesinin kibarca, "Bir halta benzemedi bu!", deyişini hâlâ duyar gibi oluyordu. *Becer beni*, diye yalvarıyordu Claire, Miles'a.

Bazen Miles'la buluşmasından sonra, bacak araları yapış yapış ve teni pembeleşmiş halde eve dönerken, Claire annesini daha dün görmüş gibi net bir şekilde görüyordu: beline fırfırlı, sarı bir önlük taktığı pastel yeşil elbisesinin içinde, ayağında yüksek topuklu bej rengi ayakkabılar, ocağa eğilmiş sırtı düz, elinde kendi ördüğü, üzerinde, eşit aralıklı kırmızı çizgiler olan kırık beyaz mutfak beziyle fırından kek çıkarırken. Parmağının ucuyla kekin üzerine dokunur ve kekin kıvamına bakıp olup olmadığını anlardı. Hatırladıkça Claire'in içini burkan bir şekilde, "Bir halta benzemedi bu!" deyişi. "Bu sadece bir kek," derdi Claire'in babası. Annesi ona bakıp, "George," derdi, "bu sadece bir kek değil. Bu benim işim."

Koridorun ucunda ölmekte olan kayınvalidesinin yattığı hastanede hemşire bankosunda bekleyen Claire'in aklı bu anılarla, unuttuğunu sandığı bu tuhaf ayrıntılarla doluydu. Bloomington'daki Indiana Üniversitesi'ne giden Gloria Delray'i düşünüyordu.

"Ne okuyorsun orada?" diye sormuştu ona Claire, liseden mezun olduktan sonraki ilk kış, Gloria tatil için eve dön-

düğünde. İki kız Noel'den hemen önce, soğuk bir öğleden sonra ucuz eşyalar satan bir dükkânda karşılaşmıştı. Dışarıda rüzgâr uğulduyordu. Gökyüzü kar bulutları yüzünden griydi. Gloria uzun, siyah saçlarını atkuyruğu yapmış, koyu mavi tulum ve kırmızı dik yakalı kazağının üzerine kırmızı-beyaz Indiana Üniversitesi ceketi giymişti. Claire'e sanki Claire'in hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi gülümsemişti.

"MRS'mi alacağım,"[1] demişti Gloria, yüzlerce kişiye, W demelerini söylediği kendinden emin tavrıyla.

Claire önce Gloria'nın ne dediğini anlamamıştı. Anladığında ise, Gloria elinde son dakika hediyeleriyle dolu –bir kutu Jean Nate kolonyası, bir kutu kirazlı pipo tütünü ve küçük bir maket araba– çantasıyla çoktan kapıya yönelmişti.

"Ah!" demişti Claire, Gloria'nın zeki olduğunu düşünerek. "MRS'ni! Peki, ama Danny'ye ne oldu?"

Gloria gülmüştü. "Danny bir yere kaçmıyor, Claire."

Annesi o gün hayatta olsaydı, Claire ona, bununla ilgili ne düşündüğünü sorardı. Danny Jones ailesinin süpermarketinde çalışıyordu. İnsana iyi bakabilecek birisi, diye düşünmüştü Claire. Babası, bir ayakkabı tamircisinin çocuklarının ayakkabısız kalmayacağına dair bir atasözü söylerdi. Danny'nin çocukları hiç yiyeceksiz kalmazdı, değil mi? Peki ama Gloria MRS'si ile tam olarak neye ulaşmaya çalışıyordu?

"Kayıp mı oldunuz?" diye sordu, yerleri paspaslayan bir hizmetli Claire'e.

Evet, demek isterdi Claire ama kafasını sallayıp teşekkür etmekle yetindi.

Yavaşça hiçbir şeyin değişmediği Birdy'nin odasına doğru yürüdü. Yaşlı kadın yatakta hareketsiz yatıyordu. Peter yoktu; muhtemelen kahve almaya gitmişti. İçeride biri olduğu halde, oda boş gibiydi.

Claire pencereye gidip sabah güneşinin içeri girmesi

1. Amerika'da çok pahalı üniversitelerde, ilk iki yılda birini bulup evlenmeye MRS (evli kadın) derecesi almak denir. Evlendikten sonra, geri kalan eğitim süresi, alışveriş vb. ile geçirilir. (Ç.N.)

için storları açtı. Buzla kaplı dalların parıldamasını hayranlıkla izledi.

Arkasına döndüğünde, kayınvalidesinin gözlerini açık görünce şaşırdı.

Claire ona gülümsedi, ama kafası karışık olan yaşlı kadının yüzünde kızgın bir ifade vardı.

"Sen kimsin?" diye sordu.

"Claire. Ben Claire'im." Claire, acaba gidip hemşireyi veya doktoru çağırmalı mıyım, diye düşündü.

Yaşlı kadın ısrarla ona bakıyordu. Sonra yüzü yumuşadı ve üzgün bir şekilde başını salladı. "Seni başkası sandım," dedi ve gözlerini kapattı.

"Hayır," dedi Claire.

Claire bekledi, ama kayınvalidesi bir daha ne konuştu, ne de gözlerini açtı.

Peter döndüğünde, Claire'in yüzündeki ifadeyi görünce durdu.

"Ne oldu?" diye sordu.

"Annen," dedi Claire. "Benimle konuştu."

Peter'ın bakışları Claire'den annesine kaydı. "Claire," dedi, sanki Kathy'yle konuşuyormuş gibi.

"Gözlerini açıp bana kim olduğumu sordu ve başka birisi olduğumu sandığını söyledi. Sonra tekrar uykuya daldı."

"Seni tanır," dedi Peter. "Aptal olma."

Claire cevap vermedi. Erkek her zaman haklıdır; haksız olsa bile. Annesi böyle dememiş miydi?

"Kendimi bayağı rahatsız hissediyorum," dedi Claire.

"Yine mi miden bulanıyor?"

"Rahatsızım," dedi Claire kısık sesle.

"Sana inanıyorum," diye kıkırdadı Peter.

Birdy'ye baktılar. Claire onun gözlerinin birden açılmasını ve kendisine bir şey daha söylemesini istiyordu. Ama öyle olmadı. Yelkovan, saatin üzerinde gürültüyle yerine yerleşiyordu.

"Örgümü getirmeliydim," dedi Claire, örmesi zor o kazakla uğraşmak istemediği halde.

"Neden eve gidip almıyorsun?" dedi Peter.

Temiz hava alma ya da tüm bunlardan kurtulup karlı şehrin içinden geçme fikri tam da ihtiyaç duyduğu şeydi.

"Sorun olur mu?"

Peter sert sandalyelerden birine çöktü ve *Globe*'u eline aldı. "Sıkıntıdan ölmene gerek yok," dedi.

"Hemen gidip geleceğim," dedi Claire.

Ama Peter cevap vermedi. Çoktan gazetedeki bir makaleye dalmıştı.

Claire paltosunu ve hâlâ nemli olan eldivenlerini giydi.

"Anahtarlara ihtiyacım olacak," dedi.

"Cebimdeler," dedi Peter, kapının arkasında asılı ceketini göstererek.

"Peki, öyleyse," dedi Claire, anahtarları ve çantasını aldıktan sonra.

"Yavaş sür," dedi Peter. "Yollar buzlu."

Tabii ki buzlu olacaktı. Daha birkaç gün önce büyük bir tipi atlatmamışlar mıydı? Ama Peter'a fazlasıyla dikkatli olacağını söyledi.

"Bu arada," dedi Peter. "Yukarıda, solaryum dedikleri cam tavanlı salonda bir televizyon buldum. Yemin törenini izleyebiliriz."

"Ah, iyi," dedi Claire.

"Çabuk dön," dedi Peter, Claire kapıya doğru yürürken.

Claire daha arabadan iner inmez Kathy'nin ağlamasını duydu. Jimmy'nin kürediği dar patikadan mümkün olduğunca aceleyle yürüdü, basamakları çıktı. Sokak kapısı açıktı. Küçük antreye girer girmez burnuna ısı ve önceki akşam yemeğinin kokusu çarptı. Claire boğazına doğru yükselen safrayı gerisin geriye yuttu.

Kayınvalidesinin dairesine çıkan basamaklar önünde uzanmış duruyordu. Connie, Jimmy ve onların çocuklarıyla uğraşmaktansa yatağa girmek Claire'e daha cazip görünüyordu. Ama Kathy'nin ağlaması duracağa benzemiyordu. Claire

derin nefesler aldı ve alt katın kapısını açtı. Televizyonda çizgi film oynuyordu ve mutfağa giden yolda oyuncak askerler ve ezilmiş mısır gevrekleri vardı. Claire, ıslanmış alt beziyle, ağzına soktuğu oyuncak askeri çiğneyen küçük oğlanı zorlukla fark etti.

"Hayatım," dedi, ağlamaktan kızarmış Kathy'yi yüksek mama sandalyesinden kaldırırken.

"Mimi de kim, Tanrı aşkına?" dedi Connie. Üzerinde hâlâ gecelik, kahvaltı tezgâhında bir tabureye oturmuş sigara içiyordu.

"Doldurulmuş hayvanı," dedi Claire, Kathy'nin dolaşmış saçlarını düzeltirken. "Unutmuşum," dedi alçak sesle.

Sonra Kathy'ye fısıldadı: "Mimi evde seni bekliyor."

Bu, Kathy'nin daha çok bağırmasına neden oldu.

İstifini bozmayan Connie kalktı, kendisine kahve koydu ve isteyip istemediğini sorar gibi kahve makinesini Claire'e doğru uzattı.

"Evet, teşekkür ederim," dedi Claire.

Mutfağın karışıklığını sindirmeye çalışırken Kathy'nin sırtını tıpışlıyordu. İkinci mama sandalyesindeki Cindy –bir dolu siyah buklesi olan ve babasının patlak yeşil gözlerini almış kız– tahılından tepsiye dökülmüş olan sütle oynuyor, sütler saçıldıkça şarkı söylüyordu. Bebek, yerdeki çocuk parkının ortasında yayılmış uyuyordu. Tezgâhta ve lavabonun içinde kirli tabaklar vardı ve radyo avaz avaz Shirelles'in şarkısını çalıyordu.

"Tanrım, bu şarkıdan nefret ediyorum," diye söylendi Claire.

Kathy'nin iç çekmeleri hıçkırığa dönüşmüştü. Claire kızının sırtını tıpışlamaya devam ederek taburelerden birine oturdu.

"Şeker? Süt?" diye sordu Connie, süt şişesini fincanın üzerinde tutarak.

"Sade," dedi Claire.

Connie, tezgâhın üzerini kaplayan mektup zarfları, çocukların çizimleri ve kırıntıların arasından nasılsa bir yol bu-

lup fincanı Claire'e doğru kaydırdı.

"Birdy nasıl?"

"Buna inanamayacaksın ama gözlerini açtı ve benimle konuştu," dedi Claire.

"Ölmeden hemen önce bunu yapıyorlar," dedi Connie bilmiş bir şekilde.

Claire, Connie'nin kendisine Gloria Delray'i hatırlattığına karar verdi. Söylediği her şeyde aynı özgüven vardı.

"Bu doğru," diye devam etti Connie. "*Nonna*'m da öyle yapmıştı. Tam ölürken. Sonra birden kendisine 'Oh, My Papa'yı söylememizi istemişti. O şarkıya bayılırdı. Şarkıyı biliyor musun?" Connie cevabı beklemeden devam etti: "Kendisi de eşlik etmişti. Ona nasıl *gnocchi*[1] yapıldığını, benimkinin neden hep kurşun gibi olduğunu sormuştum, o da bana sırrını anlatmıştı."

Kathy sakinleşmiş, başparmağını emiyor, çizgi film seyrediyordu.

"Hamuru fazla yoğurma," dedi Connie.

"Hmmm," diye mırıldandı Claire nazikçe. "İyisi mi, ben döneyim. Örgümü almaya geldim."

"Örgü mü örüyorsun? Ben tığ işi yapıyorum. Genellikle battaniye."

"Komşu kadınlarla küçük bir örgü grubumuz var," dedi Claire. "O da lazım. Bilirsin işte."

"Hani şu yarışma düzenleyen grup mu?"

Claire kaşlarını çattı.

"Şu Jackie olayı," dedi Connie. "Bugün ne renk giyeceği üzerine."

"Ah, evet," dedi Claire. "Onlar."

"Yolun aşağısında oturan Teresa, fazla tuvalet kâğıtlarının üzerine geçirdiğimiz şu küçük adamları işliyor. Adamların uzun bacakları ve komik şapkaları var. Şirinler. Teresa bana da öğreteceğini söyledi."

1. Patatesten yapılan İtalyan mantısı. (Ç.N.)

"Çok hoş," dedi Claire. Daha önce, Kathy'nin altını değiştirirken, Connie'nin tuvaletinde, üzerine bu tığ işi kılıflardan geçirilmiş tuvalet kâğıtlarını görmüştü. Lavabonun üzerinden sarkan uzun, dantel bacaklarıyla korkunç görünüyordu.

"Örneğini çıkarıp sana yollarım," dedi Connie.

Claire gülümsedi ve nazikçe başıyla onayladı, sonra Kathy'yi, en büyük oğlan olan Küçük Jimmy'nin bir sürü Kırmızı Urbalı'nın kafasını koparıp çiğnediği salona götürdü. Ağzı kırmızıya boyanmış Jimmy, Claire'e bakıp sırıttı. Claire önce duraksadı, sonra bütün askerleri –Romalı gladyatörleri ve İç Savaş Müttefiklerini, piyade erlerini ve Kırmızı Urbalıları– topladı. Claire onları televizyonun üzerine koyarken çoğunun kafasının olmadığını fark etti.

"Ona baktığın için teşekkürler," dedi Claire çıkarken, dairenin bayat yiyecek ve kirli bez kokusundan kurtulmanın verdiği rahatlamayla.

Yukarı kattan aceleyle örgüsünü aldı, Kathy'nin, bütün sabahı televizyonun karşısında, tek başına oturarak geçirdiğinden emin olmanın verdiği suçluluk duygusuyla hızla arabaya bindi.

Yine de hastaneye doğru yol alırken, üzerine huzur çökmüştü. Peter'dan ve ölmekte olan annesinden uzak, yalnız olmayı seviyordu. Connie'nin kirli, kayınvalidesinin boş dairesinden uzak olmayı seviyordu. Elvis Presley'nin "*Are You Lonesome Tonight?*"ı söylediğini duyuncaya kadar radyoyla oynadı. Alçak sesle şarkıyı söylerken, kendisini sevgilisini özlemeye bıraktı. Arabayı hastane yerine Dot'ın evine sürüp partiye katıldığını hayal etti. Miles'ın karısı nasılsa orada olmazdı ve birbirlerini tekrar görmeleri her şeyi çözüme kavuştururdu.

Bunu düşünürken bile, bu kadar aptal olduğu için kendine kızdı.

Elvis şöyle diyordu: "O güneşli yaz gününü hatırlıyor musun..."

Claire'in gözleri yaşla dolmuştu. Hangisine olduğunu umursamadan kanalı değiştirdi.

Gri ve hantal hastane karşısında duruyordu. İnsanların ölmek için gittikleri bir yere benziyor, diye düşünüyordu Claire. Otopark doluydu ve yer bulabilmek için defalarca dönmesi gerekiyordu. Bir an için gitmeyi düşündü. Ama nereye gidecekti? Gerisin geriye eve mi? Kathy'yi aldığını, saçlarını taradığını, yüzünü yıkadığını ve beraberce cesur bir şekilde arabaya binip uzaklaştıklarını düşündü. New London, Connecticut'ta durup bir kaçış planı yaparlardı. Ta Washington D.C.'ye kadar gider, yemin törenine giden JFK ve Jackie'ye bakarlardı.

Otoparkın karşı tarafında, yaşlı bir çift yavaşça arabalarına doğru yürüyordu. Claire iç geçirdi ve arabayı onlara doğru sürdü. Adamın kapıyı açmasını, sonra karısının kapısını açmasını ve içeri girmesine yardım etmesini beklerken –ki bu ona hiç bitmeyecekmiş gibi gelmişti– o yaşlı insanların sahip olduğu şeye asla sahip olamayabileceği kafasına dank etti: Onca yıl sürmüş bir evlilik, kendisinin de beli bükülmüş, güçten düşmüş bir erkek, hâlâ durup karısını nazikçe dirseğinden tutup ona yol gösteriyordu.

Sonra daha da tuhaf bir şey düşündü. Belki kendisinin dirseğinden tutup yol gösterecek birisine ihtiyacı yoktu.

Claire, bu düşünceyi kafasından uzaklaştırmak istermiş gibi başını salladı.

Adamın parlak yeşil Valiant'ı sonunda park yerinden çıkınca, Claire arabayı yerleştirdi. Önceki gece Peter onun numara yapmasından; Claire'in çok iyi bildiği, iyi eş rolü yapmasından memnun olmuştu. *Saçma sapan şeyler olduğunu düşünsen bile kocanın fikirlerini paylaş*, demişti annesi. Aynı şekilde düşünmüyorsa, dilini ısırabilirdi. Paralel park etmeyi öğrenebilirdi, saçına daha az dokunabilirdi, özür dilemekten vazgeçebilirdi. Tanıdığı bütün kadınlar öyle yapmıyor muydu? Dot, kocası istediği için golf oynamayı öğrenmemiş miydi? Kocası balık tutmayı seviyor diye, Trudy her tatilini Outer Banks adalarında geçirmiyor muydu? Zamanını Duck'da, kiraladıkları evi temizleyerek, yemek pişirerek, üç çocuğuna bakarak geçirmiyor muydu? Döndüğünde, *Bir gün*, di-

yordu güneşten burnu soyulan ve göğsünde çiller çıkan Trudy, *gerçek bir tatile gideceğim.* Roberta, kocası Cumhuriyetçi diye Nixon'a oy vermemiş miydi?

Ihtiyacın olan şey, demişti annesi, *sana bakacak birisi. Sana ve çocuklarına bakabilecek bir erkek. Yalpalamayan birisi. Seni şaşırtmayacak birisi.* Bu, Peter'ın tarifiydi. Gerçekten. Pantolonları her zaman ütülü, ayakkabıları her zaman cilalıydı. Claire'e yüklüce para bırakır, ne istiyorsa almasını söylerdi, duvar kâğıdından ya da halılardan sıkıldığında, onun evi yeniden dekore etmesine izin verirdi. Pentagon'daki terfilerini zamanında almıştı. Doğru şeyi yapmıştı.

Birdenbire aklına, onun ne istediğini soran sevgilisi geldi. *Senden mi?* diye sormuştu Miles'a, kafası karışmış bir halde. *Hayattan,* demişti Miles. Hiç kimse ona bu soruyu sormamıştı ve o bunu nasıl cevaplayacağını bilmiyordu. Miles onun ne düşündüğünü ve neden öyle düşündüğünü bilmek isterdi. Ne hissettiğini ve neden öyle hissettiğini de. Bu sorular onu gafil avlıyor; sanki dünya yan yatmış, o da dengesini nasıl bulacağını bilmiyormuş gibi oluyordu. Seks önemli –hatta gerekli– olduğu halde, asıl aradaki konuşmaların önemli olduğunu nasıl anlatabilirdi. Onunla karşılaşana kadar Claire bir kadınla bir erkeğin bu kadar benzeşebileceğini, bir erkeğin kendisini bu kadar tanımak isteyebileceğini hiç düşünmemişti.

Miles onun batmasını engellemişti. Onsuz, sönmüştü. Kendini, tıka basa dolu hissetmek isteğiyle bardak bardak su içip evin etrafında yürürken buluyordu. Kendi kendine konuşmaya, düşüncelerini ve duygularını boş odalarla paylaşmaya başlamıştı. Çok bunaldığı bir gün, pofuduk banyo havlularını çarşaf dolabından çıkarıp çılgın gibi haykırarak havaya fırlatmış, leylak rengi ve açık mavi havluların etrafında uçuşmasını izlemişti. Porselen dolabına gidip bütün düğün hediyesi porselenlerini kırmak, ağır kristal kadehleri alıp duvarlara çarpmak istiyordu. Aynaları, masaları ve taraçaya açılan çift kanatlı kapıları kırmak istiyordu. Uzun zamandır iyi olan, eve ait bütün bu basit şeyler, Claire'in içinde yaşadığı kafesin bir parçası haline gelmişti. Onu o eve, o evliliğe hapsediyordu.

Şimdi bir erkek onu dinledikten, gerçekten kim olduğunu öğrendikten sonra, Claire batmayı reddediyordu. Ama batmak zorundaydı. Peter'dan ayrılmak demek, evini, kızını kaybetme riski demekti ve Kathy'nin her gün içinde olmadığı bir hayatı düşünmek, Claire'i ürpertiyordu. Kayınvalidesi ölmeye kalkışmasaydı, Claire planına sadık kalır, ne yapacağına karar verirdi. Ama şu anda yalnızca geniş, buzlu asfaltın üzerinden karşıya geçmesi gerekiyordu. O hastaneye gidip Peter'ın karısı olması gerekiyordu. Sevgilisi ve karısı, Dot'ın evine varmak üzereydi. Miles şapkasını çıkarıyor ve Dot'a veriyordu. Eli karısının belindeydi.

Eğer zencefilli gazoz kabarcıklarını hissetmek istiyorsan, Claire, bir bardak zencefilli gazoz iç, demişti annesi.

Claire döner kapıdan geçip hastanenin lobisine girdi. Havada heyecan hissediliyordu. Hemşireler, doktorlar, hizmetliler ve gönüllüler, ziyaretçiler ve çalışanlar, herkes yemin törenini izlemek üzere solaryuma doğru gidiyordu. John F. Kennedy sahneye çıkacaktı. Jackie kendisini izlerken, elini kaldırıp yemin edecekti. Daha doğrusu, dünya kendisini izlerken. Ve Claire, yukarı çıkmak için düğmeye basarken, hepsinin umut dolu olduğunu fark etti. Uzun zamandır ilk kez, insanlar kendilerine umutlu olma hakkı tanıyordu.

Asansör gelmişti. Claire kalabalık bir insan grubuyla beraber asansöre bindi.

"Bu, ülkemizin en iyi zamanı," dedi, dazlak kafalı, kare gözlüklü bir adam. Ağlamış gibiydi.

"Jackie ne giyecek acaba?" dedi hemşirelerden biri.

Claire ona gülümsedi. "Bence pembe giyecek," dedi. "Pembe ona çok yakışıyor."

"Ona her şey yakışıyor," dedi saçları bigudili daha yaşlı bir kadın.

Asansör Claire'in katında durdu. Claire zorla dışarı çıktı.

Annesi ona, geleceğe inanmasına neden olan şeyin umut olduğunu söylemişti. Belki de ülkeyi saran bu umut, Claire'e de aynı yeteneği kazandırırdı.

Hemşire bankosu boştu. Koridor da terk edilmişti. Cla-

ire kayınvalidesinin odasının kapısına geldiğinde, Peter'ın görmesi için örgü torbasını kaldırdı.

Peter ayağa kalktı. "Tam zamanında," dedi. "Herkes solaryuma gitti bile."

Bütün hastaları bırakıp gitmek yanlış, diye düşündü Claire. Kayınvalidesine doğru baktı. Ya Connie ve doktorun söyledikleri doğru idiyse? Ya hepsi yukarıda yemin törenini izlerken, o yalnız başına ölürse?

"Sence onu böyle bırakmak doğru mu?" diye sordu Claire yavaşça Peter'a.

Peter ayakkabılarını giymiş, bağcıklarını bağlıyordu.

"Doğru," dedi Peter. "Nasıl olsa, öyle ya da böyle bir şey değişmeyecek."

Kapıda oyalanmakta olan Claire, odaya girdi. Kayınvalidesinin elini avucuna aldı.

"John Kennedy'nin yemin törenini izleyeceğiz," dedi. "Bütün ülke izleyecek," diye ekledi. Yanlış bir şey söylediğini anlayıp, "Dönünce sana anlatırım," dedi.

Peter arkasında kıkırdıyordu. "Bahse girerim, sabırsızlanıyordur."

Claire yaşlı kadının elini bıraktı ve kocasına döndü. "Yapma," dedi. "Böyle olma."

Peter hafifçe kaşlarını çattı. "Ben böyleyim, Claire'cik. Bunu artık biliyor olmalısın."

Peter onu kolundan tuttu ve yönlendirdi.

Olay meydana geldiğinde kapıdan çıkmak üzereydiler. Çarşaflar hışırdadığında. Yatak gıcırdadığında. Durup arkalarına baktılar.

Peter'ın annesi oturmaya çalışıyor, yaban gözlerle ikisinin de görmediği bir şeye bakıyordu.

"Anne?" dedi Peter. O kadar şaşırmıştı ki, küçük bir çocuk gibi Claire'e bakıyordu.

Yaşlı kadın, gözlerinde yaban bakışlarla, onun sesine doğru döndü.

"Anne," dedi Peter.

Annesinin yüzü gevşedi. Neredeyse gülümsüyordu. Onu

kucaklamak istermiş gibi kollarını öne doğru uzattı. Parmakları Peter'a doğru uzanıyor, Peter da onlara ulaşmaya çalışıyordu.

Sonra ağzını açıp tek bir sözcük söyledi.

"David," dedi. "David."

"Anne?" dedi Peter.

Yaşlı kadın oğluna tanımaz gözlerle bakıyordu.

"Anne," dedi Peter yeniden, yatağının yanına oturarak. Kadının gözleri Peter'ın hareketlerini yakından izliyordu. "Ben, Peter."

Cevap alamayınca, ekledi, "Oğlun."

Claire salondan gelen telaşlı ayak sesleri duydu ve koridora çıktı. Gevşemiş saçları kepinin altından sarkan çok genç bir hemşire sıyırarak yanından geçti. Göğsüne iliştirdiği yaka kartında, stajyer hemşire, altında da adı, Penny, yazıyordu.

"Affedersiniz," dedi Claire ona. "Penny? Seni durdurduğum için üzgünüm, ama birisinin hemen buraya gelmesi lazım."

Kızın gözleri büyüdü. "Ben burada rotasyonuma daha yeni başladım," dedi. "Gerçekten acil bir durum mu?" Yüzünü kaplayan çillerinin altındaki yanakları pembeleşmişti.

"Sanırım," dedi Claire.

Penny korkmuş gibi görünüyordu. "Ben daha yeni başladım," dedi yeniden.

"Yardım edecek birisini bulabilir misin?"

Kız başıyla onayladı, rahatlamış bir halde hemşire bankosuna yöneldi.

Claire, Peter'ın alçak sesle annesiyle konuştuğu odaya döndü.

"İşte bu da Claire," dedi Peter. "Karım Claire."

Birdy bakışlarını yavaşça Claire'e kaydırdı.

"Hastanedesin," dedi Peter ona.

"Bunu görebiliyorum," dedi kadın boğuk bir sesle.

Peter, annesinin geri geldiğinin işareti olan bu ifade üzerine gülümsedi.

Claire bir bardak su doldurdu ve yaşlı kadının dudaklarına doğru uzattı.

"David kim?" diye sordu Peter, kadının yudumlaması bittiğinde.

Birdy şaşkın bir halde ona bakıyordu.

"O konuda ne biliyorsun?" diye sordu yaşlı kadın.

"Biraz evvel ona seslendin," dedi Peter.

Annesi üzgün bir şekilde gülümsedi. "Ve işte," dedi, "hayatımın sonunda, David'e sesleniyorum."

"Kimse hayatının sonunda olduğunu söylemedi," dedi Claire aceleyle.

"Canım," dedi Birdy, başını yeniden yastığa koyup gözlerini kapatarak, "ben söylüyorum."

Bir an sessiz kaldı, sonra yavaşça, "Rüyamda Lotte'yi gördüm," dedi.

Claire, Peter'a baktı ama Peter omuz silkmekle yetindi.

"Onun çiftliğinde yemekte olduğumu, Pamela'nın da orada olduğunu ve herkesin çok sağlıklı olduğunu gördüm. Herkes çok mutluydu. Ben bile," diye ekledi.

Peter yine Claire'e baktı.

"Benim adını bile duymadığım bir sürü tanıdığın var," dedi Peter, annesinin elini okşarken.

Birdy iç geçirdi. "O kadar geride kaldı ki," dedi bitkin bir şekilde.

Penny kapıdan başını uzattı. Yüzü daha kırmızı, gözleri daha parlaktı.

"Tanrım," dedi, "herkes solaryuma yemin törenini izlemeye gitmiş. Beni durdurduğunuzda, ben de oraya gidiyordum. Neredeyse iptal ediyorlardı, biliyor musunuz? Yemin törenini. Kar yüzünden. Dışarısı eksi yedi dereceymiş ve rüzgârın da etkisiyle, eksi yirmi iki hissediliyormuş."

"Şimdi bunu unutup gidip bir doktor bulman gerekiyor," dedi Peter sert bir sesle.

"Ama aradım," diye ısrar etti Penny.

"Belki yukarıya solaryuma gitmelisin," diye önerdi Claire. "Eğer herkes oradaysa?"

Kız başıyla onayladı. "Bunu yapacağım," dedi, odadan çıkacağı için memnun bir halde.

Claire onun nasıl olup da hemşire olabildiğini düşünüyordu.

"Neden sen de onunla birlikte gitmiyorsun?" dedi Peter, Claire'e. "Bu şaşkın geri dönmeyi unutabilir."

"Tamam," dedi Claire.

O da gidecek olduğu için rahatlamıştı. Doktor bulabilirdi, ama bir ucundan yemin törenine de bakabilirdi. Hatta belki, bir an için Jackie'yi bile görebilirdi.

Hızlı adımlarla yürüyerek asansörde Penny'ye yetişti.

"Bu kadar acil olan ne ki?" dedi Penny, yanı başındaki Claire'i tanıyarak.

"Kayınvalidem," dedi Claire. "Dün gece çok ağır bir kalp krizi geçirdi ve doktor atlatamayacağını söyledi. Ama şimdi bizimle konuşuyor. Abuk sabuk, ama olsun."

Penny'nin gözleri, sanki olanlarla hiç ilgilenmiyormuş gibi donuklaşmıştı.

Asansör geldi ve onlar binip kapılar kapandıktan sonra Penny, "Bu işi yalnızca bir doktorla evlenmek için yapıyorum. Bu hasta insanlar falan benim tarzım değil."

Kızın dürüstlüğüne ve onu harekete geçiren nedene şaşıran Claire, verecek cevap bulamadı.

"Bir doktorla evlenirsem," diye devam etti Penny, "hayatım çok kolay olur. Eminim havuzlu bir evim, duvardan duvara halım ve bir sürü şeyim daha olur."

"Ama hayat bunlardan ibaret değil," dedi Claire.

Şimdi şaşırma sırası Penny'de idi. "Değil mi? Siz de pek farklı davranmışa benzemiyorsunuz. Kocanız rüyaları süsleyecek cinsten ve giysileriniz de pek zorlukla alınmışa benzemiyor."

"Evet, ama Tanrı aşkına, âşık olman gerek, demek istiyorum, yoksa..."

Penny keskin bir gülüşle onun sözünü böldü. "Ben de diyorum ki, zengin bir adama âşık olmak, en az fakir bir adama âşık olmak kadar kolay."

Asansör durdu ve kapılar yavaşça açıldı. Claire koridorun sonundaki, insanların güçlükle sığıştığı solaryumu hemen görmüştü.

"Kocanızla nasıl tanıştınız?" diye sordu Penny, Claire'e.

"Uçakta. Paris'e giderken," dedi Claire.

"Paris," dedi Penny. Etkilenmişti.

"Hostestim ve..."

"Hah!" dedi Penny, Claire'e parmağıyla işaret ederek. "Zengin erkeklerle tanışmanın bir başka yolu."

Claire cevap vermeye çabalıyordu. Güvenlik veya yanlış şeyler için evlenmenin onu mutlu etmeyeceğini bu kıza nasıl anlatabilirdi?

Ama Penny sözü daha fazla uzatmak istemiyordu. Claire onun, önü sıra solaryuma, salondaki herkesi inceleyerek yürümesini ve şarkıcı Buddy Holly'ninki gibi gözlükleri olan, uzun boylu, yakışıklı, genç bir doktorun yanında durmasını izledi. Penny onun yanına demir atmıştı. Doktor kendisiyle konuştuğunda, onu başını kaldırmadan dinlemiş, yavaşça gözlerini kaldırmakla yetinmişti.

Televizyonda, başkanlık konvoyu Pennsylvania Bulvarı'nda yavaş yavaş ilerliyordu. Claire, JFK ve Jackie'nin içinde bulunduğu arabanın ekrana geldiğini gördü. JFK'nin başında ipekten bir silindir şapka vardı. Jackie de şapka giymişti; yünlü, dikişsiz, boz kahverengi bir şapka. Boz kahverengi mi? diye düşündü Claire. Jackie'nin giysisinin ne renk olduğunu görmeye çabalıyordu. Ama şapkalarının altından gülümseyen güzel yüzlerinden başka bir şey göremiyordu. Diğer bütün kadınların protokolün öyle gerektirdiğini söylemelerine rağmen, Roberta, Jackie'nin şapka giymeyeceğini düşünüyordu. İşte şimdi, başında tam tepesinde durmak yerine geriye doğru yatırılmış şapkasıyla buradaydı. Claire kendi kendine gülümsedi. Artık hepsinin, şapkalarını öyle giymesi gerekecekti.

"Hâlâ direniyor," dedi yanındaki adam.

Claire onu ilk bakışta tanıyamadı, ama hemen sonra, önceden konuştukları doktor olduğunu hatırladı.

"Doktor!" diye bağırdı. "Tanrım, neredeyse unutuyordum. Buraya sizi çağırmaya gelmiştim."

Doktor önce televizyona, sonra tekrar Claire'e baktı.

"Bizimle konuştu," dedi Claire. "Oturdu ve konuştu."

Doktor bir kez daha televizyona baktı.

Sonra iç geçirdi. "Hadi, gidip bakalım," dedi.

Claire ve Dr. Spirito koridorda yürürlerken, Claire kadınlar tuvaletini işaret ederek izin istedi.

"Tabii, tabii," dedi Dr. Spirito yoluna devam ederek. Ama Claire tuvalete gitmek yerine duvar boyunca sıralanmış telefon kulübelerinden birine girdi. İçerideki küçük tabureye oturdu ve bozuk para cüzdanını boşalttı. Epeyce bozuk halde beş doları vardı. Bu, Rose'u aramak için yeter de artardı bile. Bu fikir, telefon kulübelerini ve düzenli bir şekilde sıralanmış tahta kapılarını gördüğünde gelmişti aklına. Rose dünden beri o kadar sık aklına geliyordu ki, Claire eski oda arkadaşını aramaya karar verdi.

Santral, New London'daki Rose'un telefon numarasını buldu ve Claire'e makineye ne kadar para atması gerektiğini söyledi. Bir an için büyülü bir sessizlik oldu, sonra çalan telefonun ince sesini duydu.

"Alo," diye cevap verdi Rose, Claire'in her zaman kıskandığı buğulu sesiyle.

"Rose, ben Claire Fontaine," dedi Claire, kızlık soyadına hızlı bir dönüş yaparak.

"Claire!" diye çığlık attı Rose.

Sonra telefonu kulağından uzaklaştırarak seslendi, "Tatlım, Claire Fontaine telefonda," ve Claire, Ed'in, bunun ne güzel bir sürpriz olduğunu ve eski dost Claire'in nasıl olduğunu sorduğunu duydu.

Claire, Rose ve Ed'in düğününde Rose'un nedimesi olmuş, altı ay sonra da Rose aynısını Claire için yapmıştı. Bu birbirlerini son görüşleri olmuştu. Ed TWA gece molalarını, Rose'un evde yaptığı değişiklikleri, İrlanda, Arjantin veya

Yunanistan'da hangi egzotik yerlerde yürüyüş yapıp bisiklete bindiklerini anlattığı uzun ve komik Noel mektupları yazardı. Başlangıçta Claire de, içine küçük bir not ve Kathy'nin, kenarlarına beyaz, suni kürk geçirilmiş Noel Baba kıyafetiyle veya kırmızı giysisiyle karlar üzerinde bir fotoğrafını koyduğu, kâğıttan özenle kesilmiş kar taneleri veya kış manzaraları görünümlü Noel kartları yolluyordu. Ama geçen Noel hiçbir şey yollamamıştı. Hâlâ mutlu bir aile olduklarını göstermek için yaptığı her şey Claire'i çok yormuştu.

"Bugün araman çok tuhaf," diyordu Rose. "Dün akşamki haberlerden sonra biz de tam senden söz ediyorduk."

"Haberler mi?"

"Sen hâlâ Alexandria, Virginia'da değil misin?" diye sordu Rose. "Noel'de senden kart gelmedi..."

"Biliyorum," dedi Claire, son Noel mektubunda Ed'in yazdıklarını hatırlayarak. "Üzgünüm. Hayat o kadar..."

"O zaman, orada kaçırılmış olan o çocuktan haberin vardır," dedi Rose.

"Dougie Daniels mi? Ah, Rose, çok korkunçtu. Bizden iki sokak aşağıda oturuyordu. Aslında, o öğleden sonra, ben o arabayı gördüm."

"Oğlanı kaçıran arabayı görmüş," dedi Rose, yine ahizeyi kulağından uzaklaştırarak.

"Hadi canım," dediğini duydu Claire, Ed'in.

"Ama adamı yakaladıklarını duymadın, öyle mi?" dedi Rose, Claire'e.

"Ne? Yakaladılar mı?" dedi Claire. Daha önce konuştuklarında Dot'ın bundan söz etmemesi tuhaftı.

"Şeyde yaşıyormuş... nerede yaşıyormuş, Ed?" Ed'in cevabı anlaşılmıyordu. Ama Rose, "Arlington'da yaşıyormuş. Shirley Park Evleri'nde. Biliyor musun?" dedi.

"Hayır."

"Anlaşılan orada tamircilik yapıyormuş. Franklin Smythe. Smith değil. Smythe."

Claire başını salladı. "Ne haber ama," dedi.

"Fotoğrafı bütün gazetelerdeydi. Dün de *Huntley-Brink-*

ley'nin haber programına çıkardılar. Muhteşemdi."

"Ne?"

"O muhteşem biri," dedi Rose. "Film yıldızına benziyor. O genç aktöre. Ed?" diye seslendi yine ahizeyi kulağından uzaklaştırarak. "Neydi o benim çok sevdiğim aktörün adı? Hani şu genç olan?"

"Robert Wagner mı?" dedi Ed.

"Hayır. Hayır, Robert Wagner değil. Telefonu kapatır kapatmaz bulmaya çalışacağım," dedi Rose yine Claire'e. "Muhteşem," dedi yine.

"Peter duyana kadar bekle."

"Peter orada mı?" diye sordu Rose.

"Mesele de bu. Rhode Island'da hastanedeyiz. Annesi," diye ekledi.

"Hatırladığım kadarıyla," dedi Rose, "ondan pek hoşlanmazdım. Burnu havada biriydi. Güzeldi, ama içine kapalıydı."

"Seninle o kadar yakındık ki, aramalıyım, dedim kendi kendime," dedi Claire.

"O tipide araba kullanmak zorunda mı kaldınız?"

"Evet. Ve hamileyim. Tombul, şiş ve rahatsızım," dedi Claire.

"Yine mi?" diye güldü Rose. "Buna neyin neden olduğunu biliyor musunuz?"

Claire de Rose'la birlikte güldü. Ama gülerken boğulacak gibi oldu ve boğazını temizlemek için birkaç kez öksürdükten sonra farkında olmadan ağlamaya başlamıştı.

"Sorun ne?" diye soruyordu Rose, Claire'e, ama Claire'in nutku tutulmuştu.

"Yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu Rose.

Claire, sanki Rose onu görebilirmiş gibi hayır anlamında başını salladı. Claire, Rose'un, ilişkiler, oral seks, erkekler ve hayat hakkında bilmiş bir şekilde dile getirdiği uçarı tavsiyeleri düşünüyordu. Cevabını bulmak istediği, belki de Rose'un nasıl ele alınması gerektiğini bildiği soruyu düşünüyordu. Bir ilişki, evet. Ama öyle yakalanmak. Şimdi hamile olmak.

"Ah," dedi Claire sonunda, "her şey çok karışık."

"Seni aldattı mı?" dedi Rose alçak sesle ve Claire arkadaşının, Ed duymasın diye, telefonun kablosunu olabildiğince uzattığını tahmin edebiliyordu. "Olan bu mu? Kocalarını yakaladıktan sonra hamile kalan kimi kadınlar tanıyorum. Onları böyle ellerinde tutacaklarını düşünüyorlar."

Claire güldü.

"Ne?" dedi Rose.

"Rosie," dedi Claire, gülmeye devam ederek. "Mesele şu ki, ilişkiyi yaşayan benim..."

"Ne?"

"... ve o bizi yakaladı ve ben şimdi hamileyim..."

"Claire," dedi Rose, "ne diyeceğimi bilemiyorum."

"Sen hep, sorun değil, derdin. İlişki yaşamak sorun değil."

"O ben evlenmeden önceydi, sanırım," dedi Rose, artık sıcak ve ilgili olmayan bir sesle.

"Ama Rose..."

"Bence kendini tutsan iyi olur," dedi Rose. "Tanrım, Claire. Sen Peter'ın karısısın. Sen bir annesin."

Claire başını duvara yasladı. Sıkılmış insanlar isimlerinin baş harflerini tahtaya kazımıştı. Birisi tükenmez kalemle İMDAT!!! yazmıştı. Sıcak ve havasız telefon kulübesi hastane kokusuyla karışık parfüm ve ter kokuyordu. Telefonun öbür ucunda, Connecticut'taki evinde olan Rose'u hayal etmeye çalıştı. Bir seferinde Claire'e, salon penceresinden okyanusu gördüğünü söylememiş miydi? Şimdi arkasından belli belirsiz görünen Ed ve yargılayan çatılmış yüzüyle Rose tam orada mı duruyordu?

"Bu bebek," diye başladı Rose, sonra durdu.

"Rose," dedi Claire, telefon kulübesinin tuhaf kokusunu içine çekerek. "Belki gelir seni ziyaret ederim. Bunu çok isterim."

Hiç bitmeyecekmiş gibi bir sessizlik oldu.

"Rose?" dedi Claire.

"Bu çok iyi olur. Ama Ed'in Roma'ya uçuşu var ve sanırım ben de onunla gideceğim."

"Ah!"

"Chanel çantaları aldığımız o çılgın yeri hatırlıyor musun? Hani sokağın sonundaki?"

"Kapatmam gerek," dedi Claire.

"İstersen sana da bir tane alırım," dedi Rose. Bir barış çağrısı. "Hiçbir şey, bir kızı, yeni bir çanta kadar neşelendiremez."

"Teşekkürler," dedi Claire.

Claire telefonu kapattıktan sonra, başı duvara yaslı bir şekilde, yavaş ve derin nefesler alarak telefon kulübesinin içinde oturdu.

Akordeon kapı açılana kadar orada ne kadar zaman kaldığını bilemiyordu.

"Pardon," dedi bir adam. "İçeride olduğunuzu bilmiyordum." Elinde bir kavanoz dolusu bozuk para vardı.

"İşim bitti," dedi Claire.

"Emin misiniz?"

"Evet," dedi Claire, ayağa kalkarak.

Şişkin karnı, adamın yanından geçerken sıkışmasına neden oldu. Tuhaf bir an boyunca, ikisi de, bir yarıları içeride bir yarıları dışarıda kalakaldı. Sonra adam vücudunu yana çevirdi ve Claire'e yol açtı.

Dr. Spirito ve Peter, kayınvalidesinin odasının önündeki koridorda duruyorlardı.

"Bu noktada iyimser olamıyorum," diyordu Doktor, Claire onlara doğru gelirken.

"Ama oturdu," dedi Peter. Sesindeki umutsuzluk, Claire'in içinde, onun yanına gidip sıkıca sarılma isteği uyandırmıştı.

Peter, Claire'e baktı ve, "Yalnızca bir bardak Darjeeling çayı ve tarçınlı ekmek istedi."

"Kristal kürem yok," dedi Dr. Spirito. "Keşke olsaydı. Kalbinin gördüğü zarar çok büyük."

"Üzgünüm," dedi Claire, Doktor'a.

Peter ona dönüp hışımla baktı. "*Sen* neden üzgünsün?"

"Şey demek istedim..." diye söze başladı Claire. Ama ne demek istemişti ki?

"Bakın," dedi Doktor yeniden, "neden ikiniz de yukarı gelip yemin törenini izlemiyorsunuz? Sonra eve gidin ve dinlenin. Yarın duruma bakarız."

"Bu iyi bir fikir," dedi Claire. "Konuşmasını kaçırmak istemeyiz."

"İyi," dedi Peter.

Bir an duraksadı. "Onu böyle bırakmak doğru mu?"

"Biraz kafası karışık," dedi Doktor. "Tam anlamıyla bunama değil, daha çok, geçici hafıza kaybı gibi. Hemşire ona eşlik eder, onu yeniden 1961'e getirmeye çalışır. İspanyol nezlesinden ölen zavallı bir çocuktan, trene binip Denver'a gitmekten ve geçmişe dair bir sürü şeyden söz etti.

"Geçici olduğundan emin misiniz?" diye sordu Claire.

"Yaşlılarda iki türlüsünü de gördüm."

Hafıza kaybı, diye düşündü Claire. Kulağına pek kötü gelmiyordu.

Claire hastanedeki solaryuma doluşmuş, gözleri odanın köşesinde asılı duran televizyona sabitlenmiş insanlara bakarken, Dot'ın partisini hayal etmeye çalışıyordu. Kolonyal tarzda koltuklara ve sandalyelere sıkışarak oturmuş çiftler. Kalabalıktan dolayı koltuk kenarlarında oturanlar. Elleri, oturmuş olan karılarının omuzlarında kimi kibar erkekler. Sonra bütün ülkedeki salonları hayal etti ve her bir yurttaşın o anda bunu izlediğini düşünerek titredi.

Peter onun kolunu okşadı. "Üşüdün mü?" diye sordu.

Claire kendisini alt eden bu duyguyu, bu birlik ve umut duygusunu nasıl tarif edeceğini bilemiyordu. Annesi Büyük Bunalım'dan önceki yılları böyle tarif etmemiş miydi? O *zaman umut vardı*, demişti. İnsanların âşık olmasını ve hayata olumlu bakmasını sağlayan umut. Daha iyi bir gelecek için umut.

Peter, kendisinden beklenmeyecek bir şekilde Claire'e

sarıldı ve çenesini hafifçe onun başının üzerine koydu.

John Kennedy o anda elini kaldırıyordu. Yemin ediyordu.

"Şapkasını takmamış," dedi odadaki biri.

"İşte şapkalar, şu anda," dedi bir başkası, "20 Ocak, saat 12.52 itibariyle gözden düştü."

Claire hayal kırıklığı içinde, Jackie'nin boz kahverengi, yünlü bir elbise ve ona uygun bir palto giydiğini gördü. Paltonun samur kürklü bir yakası ile ona uygun bir manşonu vardı ve Jackie'nin elleri manşonun içindeydi. Ve başındaki kep, havalı bir biçimde geriye doğru yatırılmıştı.

Boz kahverengi. Bu rengi kimse tahmin edemezdi.

Kennedy başkanlık konuşmasına başlayınca, solaryum durdu. Arkasında kaşları çatık bir halde Lyndon B. Johnson oturuyor, iri kulakları rüzgârda sallanıyordu. Claire, aklının, belki de şu anda Dot'ın salonunda, elleri karısının omuzlarının üzerinde, aynı sözleri dinlemekte olan sevgilisine kaymasını engellemeye çalışarak dinliyordu.

"O halde, baştan başlayalım," diyordu JFK, "iki taraf da, kibarlığın zayıflık olmadığını ve samimiyetin her zaman kanıtlanmaya tabi olduğunu hatırlasın. Asla korktuğumuz için pazarlık yapmayalım. Ama pazarlık yapmaktan da asla korkmayalım."

Claire, Peter'ın kendisinden yavaşça uzaklaştığını fark etti. Dönüp ona bakmadı.

"Bizi ayıran meselelerin üzerinde durmak yerine," diye devam etti Kennedy, "her iki taraf da, bizi birleştiren meseleleri hatırlasın."

Bunun üzerine Claire kocasına bakmak için döndü. Peter çenesi gerilmiş bir halde ceplerini karıştırıyordu.

Claire yeniden Başkan'ın konuşmasına odaklandı ve JFK konuşmasını bitirdiğinde, odadaki herkesle birlikte uzun uzun alkışladı.

"Bu gerçekten yeni bir başlangıç," dedi Claire'in yanında duran, Doğu Avrupa aksanlı yaşlı bir kadın. Bunu doğrudan Claire'e hitap ediyormuş gibi söylemişti.

"Öyle görünüyor," dedi Claire, neden boğazında o düğü-

mün olduğunu, neden kendisini bu kadar boş hissettiğini düşünerek.

"Hayır, hayır, öyle. Bu çocuk, dünyayı değiştirecek." Kadın televizyonu işaret ediyordu. "Göreceksin."

"Umarım," dedi Claire.

Hemşireler ve doktorlar şimdi odadan çıkmaya çalışıyordu. Solaryumun önündeki koridorda, şu veya bu doktoru çağıran anonslar yankılanıyordu.

Bütün hastane bu an için nefesini tuttu, diye düşündü Claire.

Yavaşça Peter'ın koluna dokundu. "Dot'ı arayacağım," dedi. "Sonra seninle aşağıda buluşuruz?"

Peter başıyla onayladı, sonra çıkmakta olan insanlara katıldı. Claire onun yüzündeki ifadeden bir şey anlamıyordu. Onları ayıran meselelerin üzerinde durmaktan vazgeçemiyor muydu? Sonra, kendisinin vazgeçip geçemediği sorusuyla baş başa kaldı.

Telefon kulübesinde, santral onu ödemeli olarak Dot'a bağlamıştı.

"Boz kahverengi!" dedi Claire, Dot telefonu açar açmaz. "Inanabiliyor musun?"

"Ben eflatunumsu maviyi seçmiştim," dedi Dot. "Siyah saçları eflatunumsu maviyle çok güzel olmaz mıydı?"

"Kimin tasarladığını bile duyamadım."

"Cassini," dedi Dot. "Şapkayı da Halston diye biri yapmış. Anlaşılan New York'da Bergdorf Goodman'a şapka yapıyormuş."

"Orada sizlerle birlikte olmayı çok isterdim," dedi Claire.

"Seni özledik, hayatım. Konuşmayı dinleyebildin, değil mi?"

"Her bir sözcüğünü," dedi Claire.

"Muhteşemdi, değil mi?"

Claire, Dot'ın misafirlerinin heyecanla yükselen seslerini duyuyordu. Özellikle bir tanesini duyabilmek için kendi-

ni zorladı. Ama yalnızca bir uğultu geliyordu kulağına.

"Dönmem gerek," dedi Claire.

"Umarım bugün ölmez," dedi Dot. "Bugün ölünecek gün değil. Hem de hiç."

"Dot? Az kalsın sormayı unutuyordum. Boz kahverengiyi seçen olmuş muydu?" Claire bir yandan kendi sorusunun komikliğine gülüyordu.

"Evet!" dedi Dot.

"Ne? Boz kahverengi mi? Sakın bana Trudy kazandı deme?"

"Hayır, Trudy değil. Apandisitli kadın. Peggy. Boz kahverengiyi o tahmin etti. Ne bej, ne devetüyü, ne de açık kahve. Boz kahverengi."

"Nasıl olur?" demeyi başardı Claire.

"O çok zeki, hepsi bu," dedi Dot. "Hadi dön artık, duyuyor musun?"

Peggy. Karısının adı Peggy'ydi. Ve çok zekiydi.

Bebek hızlı bir tekme attı. Claire sanki çıkmak istermiş gibi tekmeleyen ayağı hissetmek için bir elini hafifçe karnının üzerine koydu.

10

Denver'daki adam

VIVIEN, 1919

"Bana Pamela'dan söz et," dedi Vivien, Lotte'ye.

Lotte ona boş gözlerle, Vivien'de başını çevirme isteği uyandıran bakışlarla bakıyordu. Tabii ki daha önce de buna benzeyen gözler görmüştü. Kapısına gelip de ölüm ilanı yazmasını isteyen herkes böyle, sanki içlerindeki hayat sönmüş gibi bakardı. Tüm diğerleri gibi Lotte de bu boş, ölü bakışıyla; gözlerinin alazlanıp oraya buraya döndüğü, bulamadıkları bir şeyi arıyormuş gibi insanların ve eşyaların üzerinde kısa bir süre durduğu, çılgın, kontrolsüz bakışlar arasında bocalıyordu.

"Onu tanıyorsun," dedi Lotte, sesi de bakışı kadar düzdü. "Onunla ilgili her şeyi biliyorsun."

İki gün önceki cenaze töreninden beri Lotte'nin zamanının çoğunu geçirdiği uzun kanepede oturuyorlardı. Vivien'in kucağında kalın bir kâğıt yığını ve elinde bir dolmakalem vardı. Kadınların dizleri birbirine değiyordu. Vivien genç kızken, ellerinde kitaplarla böyle yana yana oturmalarını, romanın dışındaki dünyayı hatırlatan tek şeyin Lotte'nin kendi bacağına yaptığı hafif baskı olduğu o günleri hatırlamadan geçemedi. Belki de, Lotte'nin şu anda Vivien'e bu kadar yakın oturmasının nedeni buydu: onun konuya yoğunlaşmasını sağlamak, ona kendisinin içinde yaşamakta olduğunun dışında bir dünya olduğunu hatırlatmak.

Vivien elini Lotte'nin bacağına koydu. "Tabii ki, tanıyorum," dedi. "Ama ben onları... şey yazarken..."

Durdu. Her nedense, "ölüm ilanı" diyememişti. Sanki bunu yüksek sesle söylerse, Pamela daha çok ölmüş olacaktı.

Lotte, o korkunç bakışlarını Vivien'e çevirdi.

"Ölüm ilanı," dedi, duygusuz bir şekilde. "Pamela'nın ölüm ilanı. Öldüğü için ölüm ilanına ihtiyacı var."

Lotte konuşurken, Vivien, acı çeken o diğer annenin, kendisini döven, tırmalayan ve acı acı feryat eden diğer annenin ortaya çıkacağı korkusuyla nefesini tuttuğunu fark ediyordu. Dün Lotte çığlık atıyordu: *Derimden çıkmak istiyorum! Çıkmak istiyorum!* Vivien, onun acısını giydiğini fark etmişti. Eğer derisini çıkarabilseydi, doğru derinin içine yerleşebilecekti.

"Ben şöyle yapıyorum," diye başladı Vivien. Sesindeki resmiyetten nefret ediyordu, ama aksi halde hiç konuşamayacaktı. "Bana bazı şeyler anlatman..."

Yine duraksadı.

Derin bir nefes aldı. "Pamela hakkında," dedi, "ve sen konuşurken bana çarpıcı gelen şeyleri yazacağım."

"Nasıl çarpıcı yani?" dedi Lotte.

Ah, Lotte, diye düşündü Vivien, arkadaşının ifadesiz gözlerine bakarak, *orada mısın?*

"Bunu tam olarak anlatamam," dedi Vivien. "Bir şey yerine oturuyor ve ben ne yazacağımı buluyorum."

Lotte dalgın bir şekilde başıyla onayladı. Parmakları elbisesinin eteğindeki dikişlerde geziniyordu. Bu, cenaze törenine giydiği elbiseydi ve onu çıkarmayı reddediyordu. *Onu sonsuza kadar giyeceğim*, diye bağırmıştı, onu çıkarıp yerine temiz, mavi bir elbise giydirmeye çalışan Robert'a. *Hep giyeceğim ki, bebeğimi toprağa koydukları günü hiç unutmayayım.*

"Onu daha önce doktora götürmeliydim," dedi Lotte. Bunu on-on beş kere söyledi. Belki daha da fazla.

"Fark etmezdi," dedi Vivien. Hep böyle cevap veriyordu.

Lotte yine başıyla onayladı.

"David'in o gün öleceğini düşünüyor muydun?" diye sordu yavaşça.

"Onun öldüğünü sanmıyorum, Lotte," dedi Vivien.

"Onun Denver'da olduğunu düşünüyorsun," dedi Lotte.

"Belki."

"Çünkü eğer ölmüş olsa, bunu bileceğine, hissedeceğine inanıyorsun."

"Evet," diyerek kabul etti Vivien.

"Gördün mü, işte bu yüzden ben Pamela'nın öldüğüne inanmıyorum. Ölecek kadar hasta olduğunu hissetmedim. Olağandışı hiçbir şey hissetmedim."

Lotte'nin parmakları, elbisesinin eteğini çekiştiriyor, döndürüyor, defalarca kıvırıyordu.

"Sana gelen insanlar önceden biliyor mu? Onlarda bende olmayan bir işaret, bir önsezi var mı?"

"Hayır, hayır," dedi Vivien.

"Nasıl bir anne, kızının öldüğünü fark etmez?" dedi Lotte. Şimdi gözleri korku ve karmaşayla doluyordu. Elleri elbisesinin eteklerini çekiştiriyor, vücudu titriyordu.

"Nasıl bir anne, bunu bilmez?" Sesi yükseliyordu.

"Bunları kimse bilemez," dedi Vivien.

Köşeden Bo'nun başı görünüyordu. Annesinin durumunu görünce hemen ortadan kayboldu.

"Bir anne bilmeli," diye ısrar etti Lotte. Şimdi ayağa kalkmış, odayı arşınlıyordu.

Kuvvetle kollarını ovalıyordu. "Derimden çıkabilirim," dedi. "Çıkmak istiyorum. Buradan çıkmak istiyorum."

Vivien ayağa kalktı ve Lotte'yi durdurmaya çalıştı, ama arkadaşı kendini geri çekti.

"Beni de götür," dedi Lotte, aniden Vivien'e dönerek. Yanakları kırmızıydı, gözleri parlıyordu.

"Nereye canım?" dedi Vivien.

"Denver'a," dedi Lotte, sabırsızlıkla.

"Çocuklarını bırakamazsın," dedi Vivien. "Şimdi olmaz."

Lotte hiç uyarmadan koşmaya başladı. Salondan çıktı, Bo'nun yanından ve mutfak masasında oturmakta olan bir komşunun yanından geçti ve kapıdan çıktı. Vivien peşinden koşmuş, ona yetişmeye çalışıyordu. Avluyu, üzüm bağını geçtiler, tepeyi aşıp küçük aile mezarlığına varana kadar koştular.

Lotte kendini Pamela'nın üzerindeki taze toprağa attı. Bir hayvan gibi toprağı avuçlayıp ağlayarak, Pamela'yı çağırdı.

Soluksuz kalan Vivien eğildi ve arkadaşını ayağa kaldırdı. Onu kollarının arasına aldı ve mezarlıktan dışarı çıkardı. Lotte itiraz ediyordu, ama Vivien onu sıkıca tutmuştu. Lotte'nin bitkin suratında topraktan izler vardı ve darmadağınık saçlarının arasından bir parça toprak sallanıyordu. Ter ve toprak kokuyordu. Acı kokuyordu.

Yavaş yavaş eve dönerlerken ve Lotte birkaç adımda bir kaçmaya çalışırken, Vivien tarlada çalışan Sebastian'ı gördü. Sebastian dün kendisini köşeye sıkıştırmıştı. *Bana dönecek misin?* diye sormuştu. *Belki*, demişti Vivien.

"O daha küçücük bir kızdı," dedi Lotte, Vivien'e.

Saatler geçmişti. Vivien nihayet arkadaşını yıkamış, saçlarının dolaşıklarını açmış, ellerindeki ve yüzündeki toprakları temizlemişti. Bağa alacakaranlık çökerken, gökyüzü eflatuna dönmüştü. Kadınlar dışarıdaki uzun, tahta masalardan birine oturmuştu; önlerinde tabaklarda taze domates ve salatalıklardan yapılmış salatalar vardı. Vivien bir şişe şarap açtı ve kendilerine iki kadeh doldurdu. Sonra Lotte'ye tekrar sordu: *Bana Pamela'yı anlat.*

"Yaşına göre öyle iyi at binerdi ki," dedi Lotte, gözleri Vivien'in ötesinde uzak bir noktaya takılı halde. "Eyersiz. Batı'daki gibi."

Kafasını sallayarak devam etti. "Düşeceğinden, yaralanacağından korkardım. Ne aptalmışım. Onun yerine bir virüse yenik düştü. Görünmez bir şeye."

"O ata binmesini izlemeyi severdim," dedi Vivien. "Yüzünde beyaz akma olan kahverengi ata."

"Mutlu," dedi Lotte. "Ona Mutlu adını vermişti."

Birkaç dakika sessizce oturup şaraplarını yudumladılar. Cırcırböcekleri ötüyordu. Tarlalarda ateşböcekleri yanıp sönüyordu.

"Robert Louis Stevenson'ı severdi," dedi Lotte. "Ona

daha birkaç hafta önce *Define Adası*'nı okuyordun."

"Pamela kitapları çok severdi," dedi Vivien.

"Macera öyküleri. Oğlan çocuklar onun yapamadığı bir şeyi yapabildiklerinde çıldırırdı. Şuradaki elma ağacına tırmanmak gibi."

Lotte gelişigüzel konuşmaya devam ediyordu. Yürümeye başladığında Pamela'nın nasıl erkek kardeşlerini kovaladığını, nasıl ellerini beline koyup onlara erkek olmayı bırakmalarını söylediğini hatırlıyordu. Erkek kardeşleri sert davranıp onu ağlattığında Lotte'nin nasıl onlara özür dilettiğini ve Pamela'nın nasıl, *Üzgünüm demek yetmez*, diye bağırdığını hatırlıyordu. Lotte'nin nihayet konuşmaya ve azıcık da olsa yemek yemeye başladığını görerek sevinen Vivien onu dinliyordu. Ölüm ilanını gecenin devamında yazar ve Denver'a gitmek için izin isterdi.

Ölüm ilanı, maceralar yaşamak isteyen, korsanlarla savaşmak, atlarla yarışmak isteyen kızı anlatan sözcüklerle şekilleniyordu.

Robert Louis Stevenson, diye düşündü Vivien. Pamela'ya geçen yaz onun *Child's Garden of Verses* (Çocuğun Şiir Bahçesi) adlı kitabını okuduğunu hatırladı. "*The Land of Counterpone*" (Yatak Örtüsü Ülkesi). *Hastayken ve yatarken, Başımın altında iki yastıkla, Yanımda bütün oyuncaklarım dururdu, Beni mutlu etmek için gün boyunca.*

Pamela, "Viv Teyze," demişti, "her gün sabahtan akşama kadar yatacak kadar hasta olmak çok kötü bir şey olurdu, değil mi?"

Ve Vivien şiirin son satırında, yatak örtüsü ülkesinden nasıl güzel söz edildiğine işaret etmişti.

"Bence hiç de güzel olmaz," demişti Pamela. "Dışarıda koşamadığını düşün?"

"Bence Stevenson da hasta bir çocuktu," diye açıklamıştı Vivien. "Ama büyüyünce bayağı bir maceraperest olmuştu."

"Ne yaptı ki?" diye sordu Pamela. İkna olmamıştı.

"Casco adında bir yat kiraladı ve San Francisco'dan yelken bastı."

Vivien, 1888'de Stevenson'ın yelken bastığı o yaz gününü hatırlıyordu. Gazeteler yola çıkışını yazmıştı; Stevenson'ın çılgın, uzun saçları ve bohem giysileriyle Casco'nun pruvasında durduğu fotoğrafı hâlâ Vivien'in gözlerinin önündeydi.

"Nereye gitmişti, Viv Teyze?" diye sormuştu Pamela, merakına yenik düşerek.

"Yaklaşık üç yıl boyunca Pasifik Okyanusu'nda dolaştı. Tahiti, Hawai ve Samoa Adaları'nda. Kral Kalākaua'yla iyi arkadaş oldu."

Pamela'nın gözleri heyecandan parlamıştı. "Gerçek bir kral mı? Ben de öyle yapmak istiyorum; Pasifik'e yelken basmak, krallar ve barbarlarla karşılaşmak."

Vivien, Pamela'nın yumuşacık, sarı saçlarını okşamıştı. "Bütün bunları, hatta daha fazlasını yapacağından kuşkum yok," demişti.

* * *

Vivien daha önce dağları görmemişti. Denver'da trenden indiğinde, dağların görüntüsü karşısında kendini güçsüz hissetti. İlkbaharda bile karla kaplı olan ve sabahın erken saatlerinde neredeyse mor görünen Kayalık Dağlar, şehrin etrafında yükseliyordu.

"Güzeller, değil mi?" dedi yanında duran kadın.

Vivien tam da bu sıfatı kullanmazdı. Muhteşem. Heybetli. Ama kibar davranmış olmak için başıyla onayladı.

"Batı'ya 1900 yılında Boston'dan geldim," diye devam etti kadın. "Öğretmenlik yapmak için. Ve burada trenden inip Kayalık Dağlar'ı gördüğüm ânı hâlâ hatırlıyorum. Nasıl soluksuz kaldığımı."

"O halde, burada yaşıyorsunuz, öyle mi?" dedi Vivien. Kadının siyah saçları, geniş şapkasının altından çıkmıştı ve uzun, at gibi bir yüzü vardı.

"Artık yaşamıyorum," dedi. "On yıl önce Oregon'a taşındım. Hiç Oregon'a gittiniz mi?"

Vivien, hayır anlamında başını salladı.

"İşte orası Tanrı'nın ülkesi," dedi kadın. "Orada da dağlar var. Köknarlar, sekoyalar ve Pasifik Okyanusu. Kesinlikle Tanrı'nın ülkesi."

"Bir hastaneyi bulmam gerekiyor."

Kadın sırıttı. "Ama ben de hastaneye gidiyorum. Taksiyi paylaşabiliriz, isterseniz," diye devam etti. Bu da cevaplara ihtiyaç duymayan o insanlardan, diye düşündü Vivien.

Vivien onun peşine takılıp platformu geçerek Union Istasyonu'na geldi. İstasyonun önünde sıralanmış gösterişli siyah arabalar yolcu bekliyordu.

"Mizpah Kemeri," dedi kadın, insanları Denver'a buyur eden, taştan yapılmış, güzel kemere işaret ederek.

"Bu kadar gelişmiş bir şehir beklemiyordum," dedi Vivien taksiye binerlerken.

"2008'de Ulusal Demokratlar Kongresi'ne ev sahipliği yapmıştık," dedi kadın.

Kadının yüzünde, Vivien'in geçmişe özlem olarak algıladığı bir hüzün belirdi.

"Darphane," dedi kadın, camdan dışarıyı işaret ederek. "Immaculate Conception Katedrali."[1] İç geçirdi ve koltuğuna gömüldü.

"Ne çok ağaç var," dedi Vivien.

Kadın, "Tam tamına yüz on bin tane," dedi. "Belediye Başkanı Speer onları Güzel Kont kampanyasında diktirdi." Büyük bir parkın yanından geçerlerken de, "Bu da Speer'in Kent Merkezi," diye ekledi.

Vivien, "Galiba burayı çok seviyorsunuz," dedi.

Kadın dalgın bir biçimde başıyla onayladı.

Vivien, kadının, kendisini açıkça bu kadar etkileyen bir şehirden neden taşındığını merak ediyordu, ama kabalık etmemek için sormadı. O, San Francisco'dan, kalmak kendisi-

1. Günahsız Doğum Katedrali. Günahsız Doğum, Katolik Kilisesi'nin Meryem Ana'nın ana rahmine düştüğü andan başlayarak ilk günahın sonuçlarından bağışık olduğu yönündeki dogmasıdır. (Y.N.)

ne çok acı verdiği için ayrılmıştı. Herkesin kendine özgü nedenleri vardı.

İki yanında güzel binaların sıralandığı ve kaldırımlarında iyi giyimli insanların gezindiği Batı Colfax'a doğru döndüler. Vivien başını salladı. Kovboylar ve sığırlar görmeyi bekliyordu.

"Oregon'da da öğretmenlik mi yapıyorsunuz?" diye sordu Vivien.

"Bir kereste kampında yemek pişiriyorum," dedi Martha.

"Bayağı maceracısınız," dedi Vivien, sözcüğün üzerinde duraksayarak. Aklına Pamela gelmişti, zavallı Pamela.

"Yirmi beş yaşıma kadar Boston'da sıkıcı bir hayat yaşadım. Kimse bizimle evlenmeye yanaşmayınca, kız arkadaşımla beraber Batı ya gelmeye karar verdik. Fırsatlar ülkesi, diye düşündük."

"Öyle miydi, peki?" diye sordu Vivien.

"Abby burada doğum yaparken öldü. Benim evlendiğim adam boğuldu ve cesedini bulamadılar. Yani..."

"Ne korkunç," dedi Vivien. "Üzüldüm."

Kadın onu şaşırtarak gülümsedi.

"Ama bu yüzden geri döndüm," dedi. Çantasından katlanmış bir gazete parçası çıkarıp Vivien'e uzattı. "Bak."

Vivien, kâğıdı açar açmaz onu tanımıştı. Hafıza kaybı yaşayan adam.

"Sanırım bu benim Jeremiah'ım," dedi kadın. "Tarif tıpkı ona benziyor."

"Peki, ya otel odası anahtarı?" diye sordu Vivien. Boğazı kurumuştu.

Kadın omuz silkti. "On yıldır kayıp bir halde dolaşıp duruyor. Belki San Francisco'ya gitmiştir. Belki o otelde kalmıştır."

Vivien kâğıdı dikkatlice katladı.

Kadının gözlerini üzerinde hissediyordu.

"Siz de bu yüzden buradasınız, öyle değil mi?" dedi kadın.

"Evet."

Göz göze geldiler.

"İyi o zaman," dedi kadın sonunda. Gazeteyi tekrar çantasına koydu ve camdan dışarı bakmaya başladı.

Hastaneye gidene kadar ikisi de bir daha konuşmadı.

Vivien, Denver'ın bu kadar gelişmiş olmasını da, hafıza kaybı yaşayan adamı teşhis etmeye gelen onlarca kadından biri olacağını da beklemiyordu. Ama kendisini, hastane lobisinin yanındaki bekleme salonunda, hepsi elinde aynı gazete sayfasını tutan diğer kadınlarla otururken buldu. Bir kadın ta Philadelphia'dan gelmişti. Odada asabi bir enerji vardı, Philadelphia'dan gelen kadının bacağı zıplayıp duruyor, Chicago'dan gelen kadınlardan biri masada parmaklarıyla hızlı hızlı tempo tutuyordu. Kimse konuşmuyordu. Söylenecek ne vardı ki? Her biri, o adamın kendi kocası, oğlu veya babası olmasını istiyordu.

Kapı açıldı ve içeri, avucunun içindeki beyaz mendili durmadan kıvıran, zayıf, uzun boylu, yaşlı bir kadın girdi.

"Benim Simon'ım değil," dedi. Şaşkın bir halde odaya göz gezdirdi. "Simon'ım savaşa gitmişti. Ve kayboldu. Devlet onu bulamıyor. Yaralandığını gören kimse yok. Ya da daha kötüsünü. Öylece ortadan kayboldu."

Bütün kadınlar, rahatladıklarını, umutlandıklarını göstermemek için önlerine bakıyordu. Eğer adam, onun Simon'ı değilse, hâlâ Mark, Reginald veya Jonathan olabilirdi.

Veya David, diye düşünüyordu Vivien, gözlerini kadının yüzünden kaçırırken. Kadının eşyalarını topladığını ve odadan çıktığını duydu.

İçeriye, elinde bloknot tutan bir kadın girdi. Bal rengi tüvit bir ceketle ona uygun bir etek giymiş, sarı tel çerçeveli bir gözlük takmıştı.

Yüksek, canlı bir sesle anons etti: "Martha Vale."

Önüne bakan gözlerin hepsi, kaşlarının altından, kadının kalkmasını, eteğini düzeltmesini, saçlarını tıpışlamasını, omuzlarını dikleştirmesini ve kapıdan çıkıp kim olduğunu unutan adama doğru yürümesini izliyordu.

Martha gittikten sonra, sanki bütün oda nefesini tutmuştu. Kadının bacağı huzursuz bir biçimde zıplıyordu. Chicago'dan gelen kadın ha bire masaya vuruyordu. Lavanta, menekşe suyu ve zambak kokuları Vivien'i boğuyordu. Odada sanki hiç hava yoktu; sanki bütün hava kadınların umut ve korkularıyla tükenmişti. Vivien'in yanında bir kadın örgü örmeye başlamış, şişlerinin sesi odadaki diğer asabi seslere eklenmişti.

"Bu bir işkence," dedi örgü ören kadın, ağır bir İrlanda aksanıyla. "Paddy'im onu bulmamı, eve götürmemi isterdi. Beni burada tutan tek şey o."

Vivien ona baktı. Örgücünün dağınık bir şekilde topuz yapılmış çelik grisi saçları ve hayatı boyunca onlarla çalışmış gibi kıpkırmızı elleri vardı. Kalın yulaf sapından bir kazak örüyordu.

"Bu onun için ördüğüm dokuzuncu kazak olacak," dedi Vivien'e. "Ördüm ve zarar görmesinler diye sedir ağacından yapılma çekmecesine koydum. Anlıyorsunuz, değil mi?"

"Elbette," dedi Vivien.

Kadın tekrar örgüsüne döndü.

Vivien artık aklını kaçıracağını düşündüğü sırada, kapı açıldı. Kapıda duran Martha, elinde bloknot tutan kadın onu hafifçe öne itene kadar yerinden kıpırdamadı.

Martha'nın yanaklarından süzülen yaşları gören Vivien ayağa kalktı ve ona doğru yürüdü. Ama omzuna dokunduğunda Martha omzunu silkti.

"Ne bekliyordum ki?" dedi Martha, kızgın bir şekilde valizini ve paltosunu alırken. "Herkes o gün onun öldüğünü gördü. Nehirde kaybolduğunu gördüler. Neden kendimi bu duruma düşürdüm ki?"

"Üzgünüm," dedi Vivien yavaşça.

Martha ona doğru döndü.

"Hayır, değilsin. Bunun senin erkeğin olmasını istiyorsun. Bu odadaki herkesin hayal kırıklığı yaşamasını istiyorsun ki, o senin erkeğin olabilsin."

Vivien, Martha'nın konuşmasının şiddetiyle gerilemiş, ondan uzaklaşmıştı.

Martha diğer kadınlara baktı.

"Bu hepiniz için geçerli," dedi.

Kadınlar, onun, elinde bloknot tutan kadını iterek gidişini izledi.

"Aslında haklı, tabii," dedi Philadelphia'lı kadın.

"Vivien Lowe," diye anons etti, elinde bloknot tutan kadın, net, canlı sesiyle.

Vivien, keşke dudaklarımı biraz renklendirseydim, keşke başıma David'in bana bir Noel'de aldığı gümüş tarağımı taksaydım, diye düşünüyordu. Daha genç, daha güzel olmayı diliyordu.

"Vivien Lowe?" dedi kadın.

"Vivien Lowe benim," dedi Vivien, sesinin ne kadar titrediğine hayret ederek.

Kadın arkasından kapıyı tuttu. Vivien kapıdan içeri girdi.

Bloknotlu kadın, Vivien'i koridorda yönlendirirken soğuk ve becerikliydi. Bir köşeyi döndüler ve başka bir koridora girdiler, sonra kapalı bir kapının önünde durdular. Kadın orada duraksadı. Yüzü yumuşadı ve Vivien'in koluna dokundu.

"Buraya yüzün üstünde insan geldi," dedi. "Hepsi kadındı. Hepsi de bu adamın, yitirdikleri adam olmasını umuyordu. Belki bunun, yani hepimizin bu kadar umutsuz olmasının nedeni savaştır. Belki de, İspanyol nezlesidir. Son yıllarda o kadar çok insan öldü ki. Hepimiz kırık kalplerle dolaşıyoruz; yüreğimiz acıyla dolu. Yitip gittik."

Kadın konuşurken, Vivien yazdığı ölüm ilanlarını düşünüyordu. O kadar çok ilan yazmıştı ki! Hepsi de acıyı anlatmaya, neler yitirdiğini dünyaya anlatmaya çalışan binlerce sözcük.

"Evet," dedi Vivien alçak sesle. "Anlıyorum."

"Odadaki adamın kocanız olmasını ne kadar isterim," dedi kadın. "Ama haftalar geçtikçe, onun birisine ait olma ihtimali de o kadar az görünüyor."

Kadın başını salladı. Elindeki bloknota baktı, kulağının

arkasına kıstırdığı kalemi aldı ve yazmaya hazırlandı.

"Kocanızın adı?" diye sordu.

"David. David Gardner," dedi Vivien.

Kadın ismi yazdı. "San Francisco, California?" dedi kadın.

"Evet."

"Odaya sizinle birlikte gireceğim. Girmem gerekiyor," dedi kadın. "Hastane politikası. Sizi tanımasa bile, bana sizi tanıdığını söyleyebilirsiniz ve onu yanlış bir kişiye teslim edebiliriz. Sizin dürüstlüğünüzden kuşkumuz yok ama..."

"Ama umutsuzluğumuzu anlıyorsunuz," diyerek sözünü kesti Vivien.

"Öyle," dedi kadın.

"Şimdi içeri girebilir miyiz?" diye sordu Vivien.

"Elbette."

Kadın elini kapının tokmağına koydu ama duraksadı. "Biz ona John Doe diyoruz," dedi. "Malum nedenlerden dolayı."

Vivien başıyla onayladı ve kadın sonunda kapıyı açtı.

Oda, Vivien'in diğer kadınlarla beraber beklediği odaya çok benziyordu. Duvara dayalı iki kişilik kanepeler ve sandalyeler vardı. Yerde kabartma desenli bir halı ve yukarıda şehrin göründüğü bir pencere vardı.

Adam, o sandalyelerden birine oturmuş kitap okuyordu.

Vivien adamın okuduğu kitabın Jack London'ın *Vahşetin Çağrısı* olduğunu görünce, içinde bir umut kıpırdandı. David, Jack London okurdu.

"John," dedi kadın. "İşte bu yeni misafirimiz."

Adam kitabı indirdi ve yorgun gözlerle kadına ve Vivien'e baktı.

Mavi gözleri ve kesilmesi gereken kır saçları vardı. Alnında bir yara izi vardı. David olabilir miydi? Vivien merakla ona doğru yaklaştı. On üç yıl olmuştu. Bir ömür gibi. Yine de. Onu görür görmez tanımaz mıydı?

"Ben Vivien Lowe," dedi Vivien. Adamın yüzünde tanıdığına dair bir ifade görmeyi bekliyordu, ama beklediğini bulamadı.

Adam yorgun bir biçimde gülümsüyordu.

"Size bunun bana bir şey ifade ettiğini söylemek isterdim," dedi.

Sesi Vivien'e, parşömen kâğıdına benziyor gibi gelmişti; uzun zamandır kullanılmayan eski bir şeye. Bir keresinde birisinin, çantasından eski bir mektup çıkardığını ve mektubu açtığında kâğıdın toza dönüştüğünü görmüştü. Adamın sesi öyleydi. David'inki güçlü, derin bir sesti.

"Jack London okuduğunuzu görüyorum," dedi Vivien. "Onu eskiden San Francisco'da bir lokantada görürdüm. Coppa's," diye ekledi umutla.

Yine bir tepki bekledi. Yine alamadı.

"Orada duruyordu," dedi adam odanın öbür ucundaki kitap rafına doğru hareketlenerek. "Aldım."

Vivien raftaki başlıkları okuyordu: Shakespeare'in Tüm Eserleri, Henry David Thoreau'nun *Walden*'ı ve *Kızıl Damga*. Bu kadar kitabın arasından *Vahşetin Çağrısı* nı seçmesinin bir anlamı var mıydı? Yoksa hayattaki diğer bir sürü şey gibi tesadüf müydü? Aniden ölen karısı için ölüm ilanı yazdırmaya gelen adamı hatırladı. Yemekten kalkmışlardı, kadın dikişe oturmuştu ve adam ona baktığında kadın ölmüştü. "Hayatta güvenebileceğimiz tek şey," demişti Vivien'e, "öngörülemezlik."

"Oturabilir miyim?" diye sordu Vivien bloknot tutan kadına.

Kadın başıyla onaylayınca, Vivien onu daha iyi görebilmek için John Doe'nun karşısına oturdu. David daha yaşlı ve zayıf olsaydı, bunca yıldır korkunç şeyler yaşamış olsaydı, şimdi önünde oturan adam olabilir miydi?

"Onu tanıyor musun?" diye sordu adam. Kitabı kaldırmıştı. "Jack London'ı?"

"Ah, hayır. Yalnızca bir zamanlar gittiğimiz lokantaya sık sık gelirdi," dedi. "Birkaç yıl önce öldü," diye ekledi.

"Oraya, o lokantaya, aradığınız adamla birlikte mi gidiyordunuz?" diye sordu adam.

Vivien onun gözlerine baktı. Gözleri, sanki yaşam içlerinden çekilip alınmış gibi cansız ve boştu.

"Bir otel odası anahtarınız varmış," diye söze başladı Vivien.

"Mrs. Lowe," dedi adam. "Neden o anahtar var ve Denver'a nasıl geldim hatırlamıyorum. Hiçbir şey hatırlamıyorum. Zihnim tamamen boş."

"Anlıyorum," dedi Vivien.

Geçen yıllar boyunca hafıza kaybıyla ilgili o kadar çok şey okumuştu ki. Ama hepsi öylesi bir zihinde ne olduğuna dairdi, ne olmadığına değil.

Bloknotlu kadın duruyordu. "Geçen hafta, Cheyenne'den Miss Minnie Nash diye biri geldi ve John Doe'nun nişanlısı olup olmadığından emin olamadı. Bazı belgeleri almak için Wyoming'e döndü. Fotoğraflar falan. Eğer emin değilseniz, siz de öyle yapabilirsiniz."

"David'in bir yara izi vardı," dedi Vivien. "Çenesinin altında."

Ağzından çıktığı anda, bunun anlamsız olduğunu biliyordu. Bu adam David değildi. Uyurken baktığı yüz, gençlik tutkusuyla öptüğü ağız, bu ağız değildi.

Kadın, John Doe'ya döndü.

"Birçok yara izim var," dedi John Doe. "Anlaşılan epey sakarmışım."

"Bu biraz pürüzlü ve tam şurada," dedi Vivien, kendi çenesindeki aynı noktaya dokunarak.

Adam başını salladı. Yüzünde ne hayal kırıklığı ne de rahatlama vardı.

İşaret verilmiş gibi hepsi ayağa kalktı. Vivien adamın elini sıktı ve şans diledi. Sonra kadının peşinden odadan çıktı ve karmaşık koridorlarda yürümeye başladı. İkisi de konuşmuyordu. Yalnızca yere vuran topuklarının sesleri duyuluyordu.

Bekleme odasına döndüklerinde, hâlâ orada oturmakta olan bütün kadınlar onların içeri girmesiyle beraber başlarını kaldırdı. Vivien onlarla göz teması kurmaktan kaçınıyordu. Aceleyle dışarı çıktı. Ardından, bir sonraki zavallı kadını çağıran bloknotlu kadının sesini duydu: "Dorothea Kane."

Sonunda hastanenin dışına çıktığında, Vivien yolda durdu. Yoldan geçenler onu iterek geçiyordu. Uzakta, güzel Kayalık Dağları yükseliyordu. Bedeninin sağlam durmasını diliyordu. Gözlerini kapadı ve derin bir nefes aldı. Sonra derin bir nefes daha aldı. Hava o kadar temizdi ki. Havanın ciğerlerine dolmasına izin verdi ve sonra gözlerini açtı.

ALTI

Eğer orada kadınlar hazır bulunacaksa ve defin işlemi toprağa yapılacaksa, –çıplak toprak görüntüsünü azaltmak için– birisi mezara kuru ve yeşil dallar yerleştirilmesi gerektiğini bildirmelidir.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

11

Arabella

CLAIRE, 1961

Biraz dinlenebilmek için hastaneden ayrılmışlardı. Arabada Claire, Peter'a, birisinin boz kahverengiyi tahmin ettiğini söyledi. "Buna inanabiliyor musun?"

Peter güldü. "Siz kızların bununla ilgili yarışma yaptığınıza da inanamıyorum." Uzanıp Claire'in saçına dokundu. "Şapşal," dedi.

Claire camdan dışarı, karlara baktı.

"Belki Kathy'yi kızak kaymaya götürebiliriz," dedi.

"Bu halinle mi?"

"Bebek düşecek falan değil ya," diye dalga geçti Claire.

"Olsun," dedi Peter.

"Bir yerlerde kızak var mıdır sence?" diye sordu Claire.

"Belki. Jimmy ve Connie'de bir çift olduğuna bahse girerim."

"Küçük Jimmy'yi de alabiliriz, sanırım. Connie bütün sabah boyunca Kathy'ye baktı. Böylesi adil olur."

Claire, Peter'ın bu fikri benimsemediğini anlıyordu, ama umurunda değildi. O gelmek istemezse, çocukları kendisi götürürdü. Aşağı doğru kayarken rüzgârın yüzünü nasıl kamçılayacağını hayal edebiliyordu. Sanki lunaparktaki hız trenindeymiş gibi, hızdan ve tümseklerden, karnının neredeyse acıyacağını da. Tabii ki, kendisi ve Kathy için kalın giysiler bulması gerekecekti. O kadar aceleyle yola çıkmışlardı ki, yanlarında yalnızca Kathy'nin çoban kabanıyla bir şapkası

vardı. Ne kar pantolonu vardı, ne de eldiven.

"Belki onlarda Kathy'nin giyebileceği bir kar giysisi vardır," dedi Claire.

"Yorgun olduğunu sanıyordum."

"Öyleyim. Ama biraz temiz hava almak iyi gelir."

"Peki, bu kayma olayı tam olarak nerede gerçekleşecek?" dedi Peter.

"Sen söyle. Çocukken nerede kayardın?"

"Roger, Williams Parkı'nda herhalde."

"O zaman, biz de oraya gideceğiz," dedi Claire.

Peter bıkkın bir şekilde iç geçirdi.

"İstersen gideriz. Ama sen gözlemci olacaksın. Tamam mı?"

Tamam değil, diye düşündü Claire. Hamile kadınlar at biniyor, yüzüyor ve bir dolu şey yapıyordu. Yirmi sekiz haftalıkken Dot, kayak kaymaya gitmişti ve Bill bundan kesinlikle gurur duymuştu. *Çetin ceviz*, demişti, gözleri parlayarak.

Ama Claire, "Nasıl istersen," dedi ve başını cama dayadı. Ağaçları ve ışıldayan telefon tellerini örten buzun, her şeyi nasıl da büyülü kıldığını göstermek istiyordu. Bunun ne kadar güzel olduğunu söylemek istiyordu. Ama Peter kesin buna da bir yorum yapardı; o yüzden, yalnızca iç geçirdi ve camdan dışarı bakmaya, Providence'ın gözlerinin önünden geçip gidişini izlemeye devam etti.

"Seni birisi aradı," dedi Connie, Claire ve Peter eve girer girmez.

Sanki salonda durmuş bizi bekliyordu, diye düşündü Claire.

"Beni mi?" dedi Claire.

Peter'ın kaşları çatıldı.

"Beni kim..." diye söze başlamıştı ki, Connie'nin çizgili sarı bir kâğıdı açtığını ve okumaya hazırlandığını gördü.

"02.20," dedi Connie.

"Gizemli arayan ucu ucuna kaçırdı," dedi Peter.

"Dot aradı ve dedi ki..."

"Gördün mü?" dedi Claire, Peter'a. "Dot aramış, hepsi bu."

"Peter'ın annesi bu durumdayken seni rahatsız ettiği için özür diledi. Bunun saçma olduğunu biliyormuş, ama yine de bu akşam Jackie'nin baloya ne renk giyeceği konusunda oylamaya katılmak isteyeceğini düşünmüş."

"Tanrım," dedi Peter içinden.

"Dedi ki," diye devam etti Connie, "yarışmaya katılan herkes, kazanana yemek daveti verecekmiş. Bütün çiftlere."

"Çok eğlenceli!" dedi Claire.

Connie kâğıdı yeniden katladı ve Claire'e verdi.

"Kendisi gece mavisini seçmiş," diye ekledi.

"Ben de tam o rengi düşünüyordum," dedi Claire. "Şimdi başka bir renk bulmam gerekecek."

"Ben hâlâ kırmızı diyorum," dedi Connie, sigarasını yakarken.

Sigaranın kokusu Claire'in midesini bulandırdı ve aklından yine, kızak bulup dışarı, serin ve temiz havaya çıkmayı geçirdi.

"Yani, kim taba rengi giyer ki? Bugün onu epeyce gördün, değil mi? Taba rengi," dedi Connie.

"Aslında, boz kahverengi," dedi Claire.

Connie gözlerini kıstı.

"Teknik olarak, boz kahverengi giymişti," dedi Claire.

Göğsündeki ve kollarındaki orman gibi tüyleri kapatmakta yetersiz kalmış beyaz, kolsuz bir tişört giymiş olan Jimmy'nin, evin kapısında durduğunu fark etmemişti.

"Boz kahverengi mi?" diye onu taklit etti Jimmy. "O da nesi?"

"O..." Claire anlatmaya çalışıyordu. "Bir tür bej..."

"Taba rengi," dedi Connie sırıtarak.

"Peki," dedi Claire, oradan çıkıp gitme isteğiyle. Gerçekten nefes nefeseydi.

"İyi misin?" diye sordu Jimmy. "Rengin biraz tuhaflaştı da."

"Temiz havaya ihtiyacım var," dedi Claire. "Küçük Jimmy

ve Kathy'yi parka kızak kaymaya götüreyim, diye düşünüyordum."

"Elbette," dedi Connie. "Kızaklar aşağıda, bodrumda."

Claire'in eli sokak kapısındaydı. "Bir dakika dışarı çıkacağım," dedi.

Kapıyı arkasından kaparken, Jimmy'nin, "Biraz narin, değil mi? Connie çocukları öyle fırlatıveriyor," dediğini duydu.

"Dokuz aylıkken," dedi Connie, "geğirmiyorum bile."

Claire soğuk sahanlıkta oturdu ve başını sokak kapısına yasladı.

Jackie'yi düşün, dedi kendi kendine. Gözlerini kapadı ve derin derin soluk aldı. Jackie öyle şanslıydı ki. First Lady idi. O yakışıklı kocası, o çocukları, Beyaz Saray ve bütün o Newport parası, atlar ve Fransızca konuşması. Masal kahramanı gibi.

Claire gözlerini açtı. Beyaz. Jackie bu gece beyaz giyecek. Krem veya kar beyaz değil, masal beyazı. Belki üzerinde pırıltılı boncuklar olur. Bundan emindi. Işıldayan beyaz giysisi içinde, kocası, Başkan ile dans eden Jackie gözünün önüne geliyordu.

Claire gülümseyerek Dot'ı aramak üzere içeri girdi, merdivenlerden yukarı, kayınvalidesinin evine çıktı.

* * *

Claire çocuklara kar giysisi ve eldiven giydirmenin ne kadar uzun sürdüğünü, giysi katları arttıkça kıvranmalarını; küçücük ayaklarını çizmelerin, terli ellerini eldivenlerin içine sokuşturmayı unutmuştu. Nihayet önleri iliklenip hazır olduklarında Claire yorgun düşmüştü. Birkaç hafta önceki yoğun kar yağışından sonra, daha Kathy'ye kar giysilerini giydirmeye çalışırken, küçük kız üşüdüğü ve ağlamaya başladığı için içeri girmişlerdi. En azından bugün, Küçük Jimmy ve Kathy'yi kızak kaymaya götürmek üzere hazırlama çabasının ödülü, parkın karlı tepelerinden aşağı bir ya da iki saat boyunca zıplaya zıplaya kaymak olacaktı.

Çocuklar yolda, arabanın arka koltuğunda birlikte cips yiyip hikâye kitabına bakıyorlardı. Claire, Kathy ve bu yeni bebekle, kendi gözetimi altında büyüyen, oynayıp konuşan iki çocuk annesi bir kadın olarak geleceğini görebiliyordu. Kar yığınlarının ve yolda kalmış arabaların arasından geçtikleri bu yirmi dakikalık yol boyunca, Claire unutmayı seçti.

Ama birden, gevşeme gibi bir duyguyla, Rose'un kendisine ne dediğini hatırladı.

Önce çocukların hâlâ meşgul olduklarından emin olduktan sonra, alçak sesle, "Dougie Daniels'ı kaçıran adamı yakalamışlar," dedi.

"Yakalamışlar mı?" dedi Peter.

"Duymadın mı?"

Peter yine başını salladı. "Hiç haberim yok."

"Nasıl bir insan böyle bir şey yapar?" dedi Claire.

Cevap beklemiyordu ama Peter, "Hasta bir alçak. Orası kesin."

Alçak sözcüğünü duyan Claire, çocukların duymadıklarından emin olmak için arkaya baktı. Kathy kitabı elinde tutmuş, yüksek sesle okuyormuş gibi yapıyor, Jimmy de mest olmuş dinliyordu.

"Nihayet bitti," dedi Claire, Gladys Daniels'ın haberi aldığında ne yaptığını düşünmeye çabalayarak.

İleride park görünmüştü. Bütün tepelerde, bembeyaz karın üstünde, sıçramış kırmızı, yeşil ve mavi boya gibi duran kızakçılar vardı. Gökyüzü koyu griden açık çivit mavisine dönmüştü. Üzerinde bir tek bulut olmadan sanki sonsuza kadar uzanıyordu. Claire bunu yaptığı için memnuniyet duyarak gülümsedi. Uzanıp Peter'ı hafifçe yanağından öptü. Şaşıran Peter sanki damgalanmış gibi elini yanağına götürdü.

"Teşekkür ederim," dedi Claire yine de.

"Bunu senin için yapıyorum, Claire'cik," dedi Peter, eli hâlâ Claire'in dudaklarının değdiği yerdeydi.

Acaba silmeye mi çalışıyor, diye düşündü Claire. Ya da saklamaya mı?

Claire arabada oyalanmadı. Soğuk havaya çıkıp çocuk-

ların arabadan inmesine yardım etti. İki çocuğu ellerinden tutarak kalabalık otoparktan geçti. Arkasından, Peter'ın buzlu asfalt üzerinde sürüklediği kızakların çıkardığı ses geliyordu. Connie ve Jimmy'nin bodrumda bir kızak koleksiyonu vardı ve Claire arkası yüksek, tahta bir kızakla iki orta boy kızak seçmişti.

Ama herkesin kaydığı yere geldiklerinde Kathy huysuzlandı ve tepeye tırmanamayacak kadar yorgun olduğunu söyledi. Hiçbir tatlı söz onu ikna etmeye yetmiyordu. Diğer yandan Küçük Jimmy büyük kızaklardan birini kaldırmaya çalışıyor, geriye kaykılırken azimli bir şekilde dengesini koruyordu.

"Sisyphos'a bak," dedi Peter.

"O şey değil mi..."

"Büyük kaya," dedi Peter.

"Doğru."

Peter Yunan mitolojisine bayılırdı. Persephones, Hermes ve Aphrodite. Claire kimin kim olduğunu pek bilmiyordu. Peter Noel'de Claire'e, İsviçreli bir çiftin kaleme aldığı, Yunan mitolojisini ayrıntılı resimlerle anlatan bir kitap hediye etmişti. Kadın çizimleri tahta baskıyla veya benzeri bir şeyle yapmıştı. Kitap çok güzeldi ve Claire ne kadar etkilendiğiyle ilgili bayağı bir gösteri yapmıştı, ama aslında bu hediyenin Peter'a uygun olduğunu düşünüyordu. Geceleyin, diğer bütün çocuklar basit öyküleri ve parlak resimli *The Poky Little Puppy* (Minik Köpek) ve *The Little Red Hen* (Küçük Alaca Tavuk) gibi çocuk kitaplarını isterken, Claire Kathy'ye bu kitabı okuyordu.

Kathy o sırada tam öfke nöbetine girmiş, avazı çıktığı kadar bağırıyor, Mimi'yi istiyor, ayaklarını yere vuruyordu.

"Onu götüreceğim," dedi sonunda Peter.

"Beni de bununla mı bırakacaksın?" dedi Claire.

"Bu parlak fikir sana aitti," dedi Peter, Küçük Jimmy'nin tepeye çıkarmaya çalıştığı kızağın ipini elinden alarak. "Hadi, dostum." Küçük Jimmy'yi elinden tuttu.

Claire onun düzenli adımlarla tepeye tırmanmasını izledi.

"Kathy, yeter artık. Kızak kaymak hayattaki en eğlenceli şey," dedi Claire, en yatıştırıcı sesiyle.

Ama öfke nöbeti Kathy'yi tamamen ele geçirmişti ve onunla konuşmak mümkün değildi. Claire, Kathy'nin vücudunu kaskatı tutacağını ve daha fazla bağıracağını bildiği halde onu kucağına alması gerektiğinin bilinciyle iç geçirdi. Peter ve Jimmy'nin tepeye yaklaştıklarını görebiliyordu. Jimmy yolun geri kalanını zıplaya zıplaya koşmuş, Peter'ın tepeye varmasını bekliyordu.

"İşte babacık ve Jimmy geliyor," dedi Claire, göstererek.

Kathy bir an için sustu, ama bu yalnızca soluğunu yeni bir çığlık seansına hazırlamak içindi.

"Sus," dedi Claire sıkılı dişlerinin arasından.

Tek istediği dışarıda biraz zaman geçirmek, temiz havayı yanaklarında, rüzgârı saçlarında hissetmekti. Nasıl olup da buraya gelmeyi bile istememiş olan Peter sırıtarak tepeden kayarken, kendisi aşağıda, idare edilemez bir çocukla kalakalmıştı?

Peter'ın görüntüsü onu o kadar kızdırmıştı ki, Kathy'yi bebek kızağına oturttu ve ikinci kızağın ipini tuttu.

"Burada dur," dedi kızına.

"Anne!" diye bağırdı Kathy.

Claire dönüp bakmadı. Derin derin soluyarak tepeye çıktı. Kalbinin hızla çarptığını hissediyor, bebeğin tekmelediğini duyuyordu.

Kathy artık uzaktan gelen sesiyle bağırıyordu: "Anne!"

Claire tepeye varmıştı. Kızağa oturmadan önce, parlak bir kar kızağına binmiş dört-beş ergenin tepeye yerleşmelerini bekledi. Kızakta yatmayı tercih ederdi, ama karnı bunun için fazla büyüktü, o yüzden oturup ayaklarını uzattı ve idare etmek için ipi eline aldı. Tepenin yamacındaki Kathy, kırmızı kar giysili, suratı olmayan bir nokta gibi görünüyordu. Claire buradan onun ağlamalarını duymuyordu. Yalnızca rüzgârın uğultusunu ve kızakların şıkırtılarını duyuyordu. Kar kızaklı çocuklar aşağı doğru zikzak çizerken çığlıklar atıyordu.

Yeniden üzerine bitkinlik çökmüştü. Buraya gelirken ne

olacağını bekliyordu ki? Peter haklıydı. Evde kalıp iyi bir uyku çekmeliydi.

Claire parlak güneşin karşısında gözlerini kısarak tepenin yamacındaki Kathy'yi seçmeye çalışıyordu. Yeşil, mavi ve pembe kar giysileri görüyor, ama Kathy'nin kırmızı giysisini göremiyordu. Elini gözlerine siper etti ve sakin olmaya çalıştı. Ama hayır. Kathy'yi göremiyordu. Claire, Dougie Daniels ve o adamı, Smythe'i düşündü. Bütün bu insanlar, diye düşündü, hepsi yabancı. İçlerinden herhangi biri Smythe gibi bir canavar olabilirdi. Kathy'yi orada yalnız gören birisinin, onu kimseye fark ettirmeden alıp götürmesi işten bile değildi.

"Kathy! Kathy!" diye bağırdı Claire aptalca. Sözcükler daha ağzından çıkmadan rüzgâra karışıyordu.

Tuhaf hareketlerle tepeden aşağı koşmaya çalışıyor, ama kızaklar manevra yaparken kendisine yaklaştığı için düşeceği korkusuyla aralarından geçemiyordu.

Claire bir soluk aldı. Çılgın bir halde kalabalığın içinde Kathy'yi görmeye çalışıyordu. Hantal bir şekilde kızakta oturup ayağıyla iterken, aşağı kaymasının daha doğru olacağına karar verdi. Kızak birden hareket edip hızlandı. Claire bunun da çok iyi bir fikir olmadığını anlamıştı. Kızağı yavaşlatıp atlaması gerekiyordu. Bir şey olmadan tepenin yamacına, kızının yanına gitmesi gerekiyordu. Ama kızağı yavaşlatmak için ayağını dışarı çıkardığında, kızak yolundan çıktı ve hiç yavaşlamadan başka bir yöne doğru gitti.

Claire kızağı idare temek için ipini tuttu, ama kızak çok hızlı hareket ediyordu. Kızak sanki kendi kararlarını uyguluyordu. Claire geriye doğru baktı ve tekrar önüne döndüğünde, kızağın kocaman bir ağaca doğru gittiğini gördü. İki ayağıyla beraber kara yüklenen Claire sonunda kızağı durdurdu, ama kendi hareketini durduramadı ve kızaktan fırladı. Bir an havada uçtuktan sonra, çok sert bir şekilde ağaca çarptı.

Gözlerini açtığında sırtüstü yatmış, parlak masmavi gökyüzüne bakıyordu. Başında bir kalabalık toplanmıştı ve üze-

rine eğilmiş bir adam ona bir şeyler soruyordu.

Claire gözlerini kırptı. Eli içgüdüsel olarak bir ılıklık hissettiği başının arkasına gitti.

"Adınızı biliyor musunuz?" diye soruyordu adam.

"Claire," dedi, sesi başkasının sesi gibi çıkıyordu. Başına dokunan parmakları kan içindeydi.

"Hangi yılda olduğumuzu biliyor musunuz?" diye sordu adam.

Adamın yüzü yüzüne o kadar yakındı ki, yanaklarındaki ve çenesindeki kirli sakalları görebiliyor, nefesindeki kakao kokusunu alabiliyordu.

"Başkan'ın kim olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu adam, sanki Claire'in hayatta kalması buna bağlıymış gibi.

"Kennedy," dedi Claire.

"Vay canına," dedi tepesinde dikilenlerden biri. "Çok fazla kan var."

Claire kanın, başının ve boynunun etrafında göllendiğini hissedebiliyordu.

"Ambulans çağıran oldu mu?" diye bağırdı birisi.

Ona dikkatle bakmakta olan adam, karısının çağırdığını söyledi.

"Hanımefendi?" Başka bir adam yanına diz çökmüştü. Suratı endişeyle buruşmuştu. "Hamile misiniz?"

Claire'in elleri karnına gitti.

"Hamile," dedi yeni adam. "Hamile."

Claire uzaktan gelen sirenin sesini duyuyordu.

"Hangi aptal, hamileyken kızağa biner ki?" dedi kalabalıktan bir kadın.

Claire, kendisine büyük gelen kırmızı kar giysisiyle tepenin yamacında oturan Kathy'yi düşünüyordu.

"Kızımı bulmam gerekiyordu," dedi.

Oturmaya çalışıyordu, ama başını kaldırır kaldırmaz etrafındaki her şey dönmeye başlamıştı.

"Vay canına," dedi ilk adam, onu yavaşça geri iterek. "Dayan, Claire."

Siren sesi yaklaşıyordu.

Peter'ın, diğerlerinin arasından yükselen sesi duyuluyordu. "Bırakın geçeyim," diyordu. "O benim karım."

Peter, bir kolunun altında Kathy, diğerinin altında Küçük Jimmy karşısında duruyordu. Çocukları dikkatlice yere bıraktı. Çocuklar çılgın gözlerle kendisine bakıyordu. Küçük Jimmy parmağını emiyordu.

"Tanrım, Claire," diye mırıldandı.

"Kathy yanında," diyebildi Claire birden rahatlayarak. "Çok şükür."

"Ambulans geldi!" diye bağırdı birisi.

"Başım," dedi Claire. Başına tekrar dokundu ve taze kanı hissetti.

Peter onun kanlı elini hafifçe tuttu. İki acil tıp teknisyeni bir sedyeyle beraber gelmişti.

"Adınızı biliyor musunuz?" diye sordu birisi.

İkisi de on iki yaşında gibi duruyordu. Biri akneli, gözlüklü ve sıska kolları olan bir çocuktu.

"Claire."

Teknisyen başıyla onaylayan Peter'a baktı.

"Tamam, Claire," dedi akneli olan, koluna tansiyon aletini takarken, "bugün günlerden ne?"

"Yemin töreni günü," dedi Claire.

"Tansiyonu çok yüksek," dedi teknisyen.

"Hamile," dedi Peter ona.

Teknisyenin gözlerinden bir endişe ifadesi geçti. "Bebek nasıl?" diye sordu Claire'e.

Claire gözlerini yumarak bebek oynasa diye dua etti.

"Hareketsiz," dedi Claire sonunda.

Teknisyenlerden birisi nazikçe başını kaldırdı ve hafif bir ıslık çaldı. "Dikiş atılması gerekecek," dedi.

Claire gözlerini kapalı tutuyordu.

"Üç dediğimde," dedi teknisyenlerden birisi. Üç dediğinde, Claire'i karın üzerinden kaldırıp sedyeye aldılar.

"Şimdi yolu açın," diye emretti akneli olan, kalabalığa.

Musa ve Kızıldeniz'de olduğu gibi, kalabalık ikiye ayrıldı. Claire kendi kendine gülümsüyordu. Sisyphos'un kim ol-

duğunu hatırlamıyor olabilirdi, ama Kutsal Kitap'taki hikâyeleri biliyordu. Küçük bir kızken her pazar kilisenin bodrumundaki pazar okuluna giderdi. Sazların arasındaki sepetin içinde yatan bebek Musa'nın ve hayvanları ikişer ikişer gemisine bindiren Nuh'un resimlerini çizerlerdi. Claire'in resimleri her zaman çok ayrıntılıydı; damlalarıyla Nuh ve hayvanları döven yağmur, Musa'yı koruyan bir kurbağa.

"Başınızdan başka bir yeriniz ağrıyor mu?" diye sordu teknisyen Claire'e.

"Sırtım," dedi Claire.

"Sırtınız önceden de ağrıyor muydu?"

"Hayır."

Ama böyle bir sırt ağrısı çekmişti. Kathy'yi doğururken, aşağıda bu keskin ağrıları hissetmişti. Doğum yaparken acıyı önde değil de arkada hissetmesine şaşırmıştı.

Ambulans tepenin yamacında, kapılarını sonuna kadar açmış onları bekliyordu. Teknisyenler sedyeyi yavaşça ambulansa kaydırdı ve Claire kapıların, kocasını, kızını ve Küçük Jimmy'yi göremeyeceği şekilde kapanmasını izledi. Jimmy'nin yüzündeki heyecanlı bir ifadeydi, ama Kathy şaşkınlıktan donakalmıştı. Bu süre boyunca ağzından bir tek ses çıkmamıştı. Sanki annesi yeni birisine dönüşmüş gibi bakıyordu. Ve Peter, diye düşündü Claire. Peter'ın dişleri sıkılı, ağzının kenarları aşağı doğru dönüktü ve gözleri hayal kırıklığıyla doluydu.

Bütün bunların üzerine kapılar kapandığında, Claire ailesinin önünde yüksek sesle soramadığı soruyu sormayı başardı.

"Bebeğim iyi mi?"

Teknisyen onunla göz göze gelmiyordu. Yavaşça Claire'in başını kaldırdı ve altına yeni bir gazlı bez koydu.

"Bilmiyorum," dedi.

Ambulans siren çalarak öne doğru fırladı. Claire keskin, ısrarlı ve dikkat çekmeye çalışan bu sesin yeni doğan bir bebeğin ağlamasına benzediğini düşünüyordu.

Acil serviste, Claire'in başında, kaşlarını çatmış bir doktor dikilmiş duruyordu.

"Kaç haftalık?" diye sordu.

"Kocam burada mı?" diye sordu Claire.

Doktor tek kaşını kaldırdı. Claire'in sevgilisinin de becerebildiği bir şeydi bu. Claire bunu çekici bulurdu. Ama şimdi yatıştırıcı buluyordu.

"Kaç haftalık?" diye sordu Doktor yeniden.

Claire Doktor'un arkasındaki kalabalığa bakmaya çalıştı. Peter'ı orada göremiyordu.

"Yirmi altı, sanırım," dedi.

Doktor'un kaşı yine kalkmıştı. "Emin değil misiniz?"

Claire başını salladı.

"Kaç tane canlı doğum yaptınız?"

Canlı sözcüğü Claire'i ürpertmişti.

"Bir," diye cevap verdi.

Cansız doğumlar da mı vardı? Ama birden, olduğunu fark etti. Jackie Kennedy'nin Caroline'den önce ölü bir bebek dünyaya getirdiğini hatırlamıştı. Ama bu bebek, *kendi* bebeği iyi olacaktı. Bebeğin hareket etmesini diledi. Claire gözlerini kapayıp olabildiğince kuvvetle düşündü: *Hareket et.* Karnına bastırıyor, bebekle oynadıkları oyunu başlatmaya çalışıyordu: Bebek geri itene kadar bebeğin ayağına veya dirseğine bastırıyordu.

"Kızak kayma fikri aklınıza nereden geldi, Tanrı aşkına?" diye sordu Doktor. Bu sefer kaşı kalkmamıştı, yalnızca donuk gözlerle bakıyordu. "Bu haldeyken?"

"Kızımı kaybettim ve diğer kızakların beni devirmesinden korktum," dedi Claire. Sözcükler kulağa komik geliyordu. Sustu.

İçeriye elinde üzeri aletlerle dolu bir tepsiyle bir hemşire girdi.

"Başınıza dikiş atmamız lazım," dedi hemşire neşeyle.

"Dikiş mi?" dedi Claire. Başına götürdüğü eli, ılık, kanlı gazlı beze gelmişti.

"Güzel çatlatmışsınız," dedi Doktor.

Doktor, Claire'e nedense Connie'yi hatırlatmıştı; ikisi de onun içini dışını görüyor, yaptığı her şeyi biliyordu.

"Sanırım biraz rahatlamanız için size bir şey vereceğim," dedi Doktor.

Hemşirenin yaptığı iğneden yalnızca birkaç dakika sonra Claire'in başı dönmüş, sersemlemişti. Doktor, yarasını hissizleştirmek için iğne yaptığını, sonra dikiş atacağını söylerken, onu dinliyordu. Doktor'un sesi, sanki tünelin öbür ucundan geliyordu. Claire gözlerini kapamış, kendini vücudunun uçuşuna, zihninin zahmetsizce bir düşünceden diğerine geçmesine bırakmıştı. İğneyle ipliğin başına dürtmesini hissediyordu, ama canı acımıyordu. Aksine, kendini hafif, nerdeyse mutlu hissediyordu.

Peter'ın nereye gittiğini merak ediyordu. Belki de çocukları annesinin evine bırakmaya gitmişti. Sonra tam da bu hastanede yatmakta olan kayınvalidesini düşündü. Hâlâ hayatta mıydı? Claire bunu merak ediyordu, ama tam o sırada aklı sevgilisiyle geçirdiği bir geceye kaydı. Uzun zamandır ilk defa, onun yüzünü hatırlayarak zihninin bir süre orada oyalanmasına izin verdi. Sevgilisinin gözleri mavi, saçları siyahtı. Kara İrlandalı, demişti kendisi için. Kocası kadar yakışıklı olmadığı halde, yüzündeki bir şey kocasınınkinden daha davetkârdı. Kendisini dinlerken, sanki her bir sözcüğü yakalamak istermiş gibi bir başını dikişi vardı.

Claire'in zihni, şehrin sıcağından kaçıp Delaware'deki plaja gittikleri o öğleden sonraya kaymıştı. O gezi tam bir beceri örneğiydi. Şüpheli durumuna düşmeden, bütün gün Kathy'ye bakacak birini bulmak. Peter'a inandırıcı bir hikâye uydurmak. Peter'a, yalnız kadınlardan oluşan bir grupla Corcoran Sanat Galerisi'ne gitmek için günübirlik tur aldığını söylemişti. Peter onun böyle şeylerle ilgilenmesinden hoşlanıyordu. Hatta bu yalanı söylediğinde, "Bravo, Claire'cik," demişti. Gerçek şuydu ki, genç kızken sınıfındaki en iyi sanatçı kendisiydi. Bütün okul tiyatrolarının dekorunu kendisi boyar, Noel için okulun ön camlarının boyanmasına yardım ederdi. Claire o galeride dolaşmayı severdi. Özellikle

Mary Cassatt'ın *Young Girl at a Window*'unu (Penceredeki Genç Kız). Kızın lavanta mavisine dönük beyaz elbisesi ile şapkası, Claire'e doğal renkleri değiştiriyormuş gibi gelirdi. Kız o kadar düşünceli görünürdü ki, Claire neyi düşündüğünü merak etmekten kendini alamazdı.

Ama dur! Claire'in zihni Mary Cassatt'ın o tablosuna takılmıştı ama o, Delaware plajındaki o günü hatırlamak istiyordu. Nasıl da dalgalarla boğuşmuş, sonra da nefes nefese kendilerini havluların üzerine atmışlardı. Güneşin altında yatarlarken, Miles'ın eli nasıl da kendisininkini bulmuştu. Sonra, Miles'ın tenini yaladığında, tuzlu gelmişti. Miles'ın saçları tuzdan sertleşmiş, omuzları güneşten bronzlaşmıştı. Tahta iskelede yengeç kızartması yiyip soğuk bira içmişlerdi.

"Ona Remington'ı sevdiğini anlat," demişti Miles.

"Kovboyları mı?" diye sormuştu Claire.

"Onu sevebileceği izlenimine kapıldım."

O sırada, plajdan ayrılmış, otele giriş yapmışlardı. Oda küf kokuyordu ve çarşaflar nemliydi, ama umurlarında değildi. Claire panjurların arasından, saatin geç olmaya başladığını fark ediyordu. Kısa bir süre sonra arabaya binmiş, kendi hayatlarına dönüyor olacaklardı.

"*Off the Range* (Menzil Dışında)," demişti Miles. "Adı bu."

"Ama ben Cassatt'ı beğendim," demişti Claire.

"Onu neden beğendiğini anladığını, kadın olduğun için o tabloyu beğendiğini söyleyecektir. Ama Remington onu şaşırtır."

"Tabancalı kovboylar," demişti Claire, ilgisizce.

"Remington o heykeliyle bronzun yapısal sınırlarını zorlamıştır. Açıkçası, yerde altı at ayağı, havada on at ayağı var, diye böbürlenmiştir."

Sonra Miles, Claire'i öpmüştü ve Claire bunun hiç bitmemesini istemişti.

"Ah, Claire," demişti Miles umutsuz bir sesle.

Sonradan Claire'e, kendisinin de Cassatt'ın tablosunu beğendiğini söylemişti. "Kız ne düşünüyor?" diye sormuştu Miles.

Eve döndüğünde Claire fırında domuz pirzolası, pilav ve yeşil fasulye yapmıştı.

"Corcoran'ın, Remington'ın eserini alan ilk kamu müzesi olduğunu biliyor muydun?" demişti Claire yemek yerlerken. "*Off the Range*'i 1905'te almışlar."

Peter hayretle başını kaldırmıştı.

"Yani güzel bir gün geçirdin, öyle mi?"

Claire başıyla onaylamıştı. "Çok güzel bir gündü."

Peter onun güneşten yanmış burnunu fark etmemişti. Ettiyse bile, söz etmeye değer bulmamıştı ya da Corcoran'ın içinde nasıl yandığını merak etmemişti.

"Sanırım o heykeli gerçekten beğenmişsin," dedi Peter kıkırdayarak.

Claire ağırlaşan gözkapaklarını açmaya çalışıyordu.

"Remington'dan söz ediyordun," dedi Peter.

Başı hâlâ dönen Claire, doğrulmaya çalıştı.

"Heey," dedi Peter nazikçe, onu yatağa bastırarak.

Claire etrafına bakındı. "Acil serviste değil miyim?" diye sordu.

"Seni kabul ettiler," dedi Peter. "Ama iyi bir haber var. Annemle aynı koridordasın. Bu hiç olmazsa benim hayatımı kolaylaştırıyor."

"Peter?" dedi Claire çekinerek.

Peter duraksadı.

"Bebekle ilgili bir şey söylediler mi?"

"Hiç kimse bir şey demiyor," dedi Peter, iç geçirerek. Uzun bacaklarını öne uzattı.

Dışarıda hava kararmıştı. Claire ne kadar zaman geçtiğini merak ediyordu. Bir ayak, diz veya dirsek bulma umuduyla ellerini karnının üzerine koyup bastırdı. Bir tepkiyle karşılaşma umuduyla. Ama tüm hissettiği dirençli, sert karnıydı.

Bir süre sonra, Doktor odasına geldiğinde, Claire onun

Acil servisteki, tek kaşını kaldıran, soğuk bakışlı dalkavuk doktor olmadığına sevinmişti. Bu doktor bir film artisti kadar yakışıklıydı. Claire'e kalırsa, şu yeni aktör George Peppard'a acayip benziyordu. George Peppard'ın, Robert Mitchum'un gayrımeşru oğlunu oynadığı *Tepedeki Ev* filmini daha geçen yaz izlemişti. Peter, George Peppard'ın oynadığı karaktere âşık olduğunu söyleyerek Claire'le dalga geçmişti. Dot, ona, şimdi Audrey Hepburn ile yeni bir film çektiğini söylememiş miydi?

Doktor, kısa kâküllerinin arkasında kalan kaşlarını çatmıştı.

"Ben, Doktor Brown," dedi Peter'a, elini uzatarak.

İki erkek el sıkıştı. Claire, ocak ayı olduğu halde, Dr. Brown'un güneş yanığı olduğunu fark etmişti.

"Sanırım bir sorunumuz var," dedi Peter'a.

Şimdi Peter da kaşlarını çatmıştı. İkisi de Claire'i dikkate almıyordu.

"Bebeği kayıp mı ettik?" dedi Peter, alçak sesle. Sanki sesini alçaltırsa Claire onu duymayacaktı.

"Korkarım öyle görünüyor," dedi Dr. Brown.

Gülünç bir şekilde, Claire'in aklına, Kathy'nin doğum günü gelmişti. Animasyon sanatçısı Hayvan Adam Stan, yılan, kaplumbağa ve tavşanlardan oluşan koleksiyonuyla gelmişti. Hayvan Adam Stan, bir kafesten bir kirpi çıkarmıştı. Küçük hayvanı elinde tutmuş, korkan kirpinin korunmak için nasıl tanınmayacak, mükemmel bir top haline geldiğini göstermişti. Belki bebekler de buna benzer bir şey yapıyor, güvende olduklarını anlayana kadar hareketsiz bekliyorlardı.

"Bu aralar çıkar ortaya, sanırım," dedi Claire.

Dr. Brown ve Peter, hayretle ona baktı.

"Muhtemelen korktu," dedi Claire. Bir an için, o ağaca çarpmanın etkisini, bedeninin soğuk, sert kara çarpmasıyla çıkardığı o berbat sesi hatırladı.

Dr. Brown, Claire'in dizine denk gelen bir yerde battaniyeyi tıpışladı.

Sonra yeniden tıpışladı. "Hadi ama," dedi, "henüz gençsiniz. İsterseniz, daha bir düzine bebek yapabilirsiniz."

Kaç tane canlı doğum yaptınız? diye sormuştu diğer doktor.

Onun ağlamaya başladığını gören Dr. Brown, duruma bir bakma zamanının geldiğini söylüyordu.

Doktor, Peter'ın elini sıktı ve hemen döneceğini söyledi.

"Ondan nefret ediyorum," dedi Claire, Dr. Brown odadan çıkar çıkmaz. "Sanki ben burada değilmişim gibi davranıyor."

"Bence oldukça profesyonel biri," dedi Peter.

Storları kapatmaya çalışıyordu. Yanlış kordonu çekerek, önce karanlık gökyüzünün, sonra otoparkın ışıklarının görüneceği şekilde storları kaldırdı. Otoparkın ışıklarıyla, Claire havada uçuşmakta olan yeni kar tanelerini gördü.

Peter storları tekrar aşağı indirdi, ama kordonu ikinci kez çektiğinde, storların yarısı tuhaf bir açıyla yukarı kalktı.

"O benim bebeğim," dedi Claire. "Ve doktor benimle neredeyse hiç konuşmadı."

Peter kordona bir kez daha asıldığında, bu kez onları aşağı indirerek kapatmayı başardı. Arkasını dönmeden, "Asıl sorun bu, öyle değil mi, Claire?" dedi.

"Ne demek istediğini anlamıyorum," dedi Claire, onun ne demek istediğini gayet iyi anlayarak.

Peter'ın omuzlarının aşağı yukarı doğru oynadığını gördü ve onun ağladığını düşündü. Peter, "Ah, bu çok akıllıca," dedi. "Gerçekten, Claire. Berbat bir yalancısın."

"Aslında," dedi Claire, onu yaralama isteğiyle, "ben çok iyi bir yalancıyım. Senin haberin yok..."

"Beni ne kadar zamandır aldattığından mı?" dedi Peter. "Ben aylardır parçaları bir araya koymuyor muyum sanıyorsun? Beni aptal mı sanıyorsun? Politikaya duyduğun ani ilgi, Kennedy'nin kampanyasına katılman..."

"Hayır," dedi Claire, "onun seçilmesini istiyordum. Bunun onunla bir ilgisi yok."

"Bunu, onunla birlikte olabilmek için yaptın," dedi Peter. "Senin hiçbir politik eğilimin yoktu."

"Yanlış biliyorsun," dedi Claire. Başı çatlıyordu.

Peter'ın, onun JFK'nin kampanyasına Miles'ın yanında olabilmek için değil, istediği için katıldığına ve Miles'ı sonra-

dan, tesadüfen bulduğuna inanmasının bir önemi olup olmadığını düşünüyordu.

"Belki de olabilecek en iyi şey buydu," dedi Peter. "Böylece yol alabiliriz."

Claire yol almanın ne anlama geldiğini düşünmeye çalışıyordu. Peter'ın o gün onları basmamış olduğu mu? Bu bebeğin hiç var olmamış olduğu mu? Kendinin bir başka erkeğe âşık olmamış olduğu mu?

"Doktor ne derse, onu yapacağız. En kısa zamanda. İlkbaharda yine hamile olacaksın. Söz veriyorum."

"Söz mü veriyorsun?" diye sordu Claire, inanmaz bir şekilde.

Hamileliği bu kadar ilerlemiş birisinin bebeğini kaybettiğini hiç duymamıştı. Düşük yaptığını, elbette duymuştu. Ama doğuma bu kadar yakın bir bebeğin öldüğünü... Aklından, cevap vermek zorunda kalmak istemediği sorular geçiyordu. Cenaze töreni yapılır mıydı? Törene insanlar gelir miydi? Daha isim bile seçmemişlerdi.

Peter yatağın kenarına oturmuştu.

"İstersen daha bir düzine çocuğumuz olur, Claire'cik. Bunun hayırlı bir şey olduğuna inanıyorum."

"Bu hayırlı bir şey değil," dedi Claire. "Bu benim bebeğim. Kızımı istiyorum."

Peter onu, hiç bitmeyecekmiş gibi uzun bir süre boyunca dikkatle inceledi.

"Bebek ondan mı?" dedi sonunda. Sesi o kadar kontrollüydü ki, Claire'in sırtından bir ürperti geçti.

Claire'in nefesi sıkışıyordu. "Sanırım."

Peter başıyla onayladı. "O halde, umarım ölmüştür. Tanrı beni affetsin, ama umarım bu bebek ölmüştür."

"Öyle deme. Öyle demek istemiyorsun, Peter. İstemiyorsun, biliyorum."

Odaya giren bir tekerlekli arabanın tıkırtısıyla irkildiler. Ciddi yüzlü bir hemşire, arkasında Dr. Brown'la birlikte odaya girmişti.

"Bir bakalım, burada neler oluyor," dedi Dr. Brown.

Claire'e gülümsedi. "Her ne olursa olsun, bu birkaç saat içinde bitecek ve hayatınıza devam edeceksiniz."

Claire titremeye başlamıştı. Elleriyle karnına sarıldı. Bebek sanki aşırı hızlı büyüyen bir süper insanmış gibi, karnı alabildiğine büyümüştü. Böyle bir bebek nasıl ölebilirdi?

"Neden bu kadar güneş yanığısınız?" diye sordu Claire doktora. Başka bir doktor istiyordu. George Peppard'a daha az benzeyen, daha az yakışıklı, daha ciddi bir doktor.

"Kayak kaymaktan," dedi Doktor.

Claire, lavaboya gidip ellerini belli bir yöntemle yıkamaya başlayan doktora bakıyordu.

Hareket et, diye dilekte bulundu Claire, bebeğinden. *Hareket et.*

Elleriyle kocaman karnına sarılıyordu.

"Hareket et," dedi yüksek sesle. Kimse onu duyuyor gibi değildi.

"Hemşire, karınıza, aşağıda, acil serviste yaptıkları gibi bir iğne yapacak," dedi Dr. Brown, Peter'a. "Ağrı için küçük bir Skopolamin. Rahatlatmak için bir Demerol."

"Karım oldukça telaşlı bir durumda," dedi Peter.

"Hareket olup olmadığını anlamak üzere onu floroskopi için aşağıya, röntgene göndereceğiz. Ama önce burada fetoskopla muayene edeceğim. Bu bize, kalbinin atıp atmadığını gösterecektir. İşler benim umduğum gibi giderse, doğumu başlatmak için biraz Pitocin yapacağız ve gece yarısına kadar her şey bitmiş olacak."

"Doğum mu?" dedi Claire. "Ama ben daha yirmi altı haftalık hamileyim."

Hemşire iğne yapabilmek için yana dönmesini istedi. "Sizi rahatlatmak için," dedi.

"Ben rahatlatılmak istemiyorum," dedi Claire. "Ne olduğunu anlamak istiyorum."

"Kalbi atmıyorsa, bebeği doğurmanız gerekiyor," dedi Doktor. "O kadar."

"O kadar mı?" dedi Claire, resmen bağırarak.

"Belki siz bize yardımcı olabilirsiniz?" dedi Dr. Brown, Peter'a.

Bir an içinde, Claire yana dönmüştü ve Peter güçlü elleriyle bastırarak onun hareket etmesini önlüyordu. Claire iğnenin girdiğini hissetti ve birkaç saniye içinde, uçuyormuş gibi bir duygu benliğini ele geçirdi. Sanki bedeni, olduğu gibi yataktan havalanıp uçabilirmiş gibiydi. Fikir hoşuna gitmişti. O pencereden uçabilir, karları aşıp Virginia'ya geri dönebilirdi.

"İşe yaramaya başladı bile," dedi Doktor. Sesi çok uzaktan geliyordu.

"Birazdan Remington'dan söz etmeye başlar," dedi Peter.

"Tüfek mi?" diye sordu Dr. Brown.

"Sanatçı. Onun heykelini çok..."

Claire dinlemekten vazgeçmişti. Zihni yine aynı şeyi yapıyor, tek bir şey üzerinde duramadan, pingpong oynar gibi oradan oraya uçuyordu. Kız olursa, bebeğin adını Caroline; Kennedy'lerinki gibi Caroline koymayı düşünüyordu. İsmi, kız olursa o, erkek olursa Peter seçecekti. Öyle karar vermişlerdi. Hayır. Peter öyle karar vermişti, diye düşündü Claire.

Peter yine gülüyordu.

"Kennedy'lere taktı," dedi Peter.

Yüksek sesle mi konuşmuştu?

"Bütün ülke aynı durumda," dedi Dr. Brown. "Ben, şahsen Nixon'cuyum."

Sevmemem için bir neden daha, diye düşündü Claire. Nixon'cu.

"Şimdi kıpırdama," dedi hemşire. Ağzı Claire'in yüzüne çok yakındı. "Beni duyuyor musun?"

"Evet," diye cevapladı Claire. Dili büyümüştü. Sanki ağzının içinde yün vardı.

Yarı açık gözleriyle Doktor'un stetoskopunu boynuna takıp uçlarını kulaklarına sokmasını izliyordu. Normal bir stetoskoptan farklı olarak bunun ucunda tuhaf bir şey vardı. Hastane önlüğü nasılsa sıyrılmıştı ve Claire karnının güzel

kavisini görüyordu. Doktor stetoskopun o ucunu karnına koymuş, herkesi susturmak için bir parmağını havaya kaldırmıştı.

Claire gözlerini açık tutmaya çalışıyordu. Mümkün olduğunca odaklanmaya çalıştı. Kathy'yi doğururken, kendisini tamamen uyutmuşlardı. Keskin bir acıdan karanlığa, oradan gözlerini açıp pembe bir battaniyeye sarılmış minik bebeğini havada tutan hemşireyi görmeye geçmişti. Doğumun tamamını kaçırmıştı. Ama bunu kaçırmayacaktı. Her bir ayrıntıyı hatırlamak istiyordu.

Dr. Brown, gözlerini kapatıp parmağını kaldırıp dikkatle dinleyerek küçük parçayı hareket ettirmeye devam ediyordu. Claire'in karnının tamamında gezindiğinden emin olana kadar devam etti. Sonra stetoskopun uçlarını kulaklarından çıkardı ve Peter'a baktı.

"Emin olmak için onu floroskopiye göndereceğiz," dedi.

"Emin olmak için mi?" diye sordu Claire.

"Yarın, bu saatte," dedi Dr. Brown nazikçe, "bunların hepsi geçecek."

Onu aramam gerekiyor, diye düşünüyordu Claire, mantar gibi biten iki hizmetli onu sedyeyle odadan çıkarıp koridorda ilerletirken. Ona bebeklerinden söz etmeliydi. Gelir, onlara engel olurdu. Bunun olmasına izin vermezdi.

"Affedersiniz," dedi Claire. "Bir telefon etmem gerek."

"Elbette, canım," dedi hizmetlilerden biri, kaba olmayan bir şekilde.

"Bakın, bebeğimin babası Alexandria, Virginia'da. Bir yemin töreni partisinde. Bende telefon numarası var."

"Kafayı bulmuş," dedi hizmetli.

"Zavallıcık," dedi diğeri. "Böylesi daha iyi."

"Belki benim yerime siz arayabilirsiniz?" dedi Claire.

Bir asansörle aşağı iniyorlardı.

"703-337-5180. Bu arkadaşım Dot'ın numarası. Parti onun evinde."

Asansörün kapısı kayarak açılmış, dışarı çıkarılan sedye bir koridor boyunca ilerlemeye başlamıştı.

"Miles Sullivan'ı istemeniz gerek," dedi. "Anladınız mı?"

"Hı hı. Miles Sullivan."

Claire'in aklı gene uçuşuyordu. Bodrumdalar mıydı? Orası morgun olduğu yer değil miydi? Bir noktada gerçekten ölmüş müydü?

"Hayatta mıyım?" diye sordu Claire.

"Evet, hayattasın."

Bir noktada uyuyakalmış olmalıydı, çünkü gözlerini tekrar açmayı becerebildiğinde, asansörle yukarı çıkıyorlardı.

"Dot'ı aradınız mı?" Miles'ı buldunuz mu?" diye sordu.

Ama sözcükler ağzından karmakarışık çıkıyordu. Yeniden denedi. Ama nedense, daha düzgün konuşamıyordu.

Odada, hemşire, elinde hazırlamış olduğu iğneyle bekliyordu.

Dr. Brown görünürlerde yoktu.

"Olanları düşünmemek en iyisi," dedi hemşire, Claire'e.

Ama nasıl başka bir şey düşünebilirdi ki?

Duvardaki saat, beyaz kadranı ve büyük, siyah rakamlarıyla dokuz buçuğu gösteriyordu. Claire'in başı ilaçlardan ve çarpmanın etkisinden dolayı ağrıyordu. Gözlerini açık tutmaya, saate odaklanmaya çalışıyordu.

Peter, kucağında bir gazeteyle, yanındaki sandalyede oturmuş kestiriyordu.

Sanki Claire konuşmuş gibi, birden yerinden zıpladı.

"Geçti," dedi yavaşça.

Zamir, ismin yerini alan bir sözcüktür, diye düşündü Claire, kedi gözlüklü, beyaz saçları eflatun maviye çalan, sekizinci sınıf öğretmeni Mrs. Bailey'yi düşünerek.

"İlacın etkisi geçince kendini daha iyi hissedeceksin," dedi Peter.

Claire gözlerini kapadı. Asla daha iyi olmayacaktı. Bebeği ölmüştü ve bunu hiçbir zaman aşamayacaktı.

"Ağlama, Claire'cik," diyordu Peter. "Doktor her şeyin iyi gittiğini söylüyor. Yine hamile kalabilirsin. Yalnızca birkaç ay beklememiz gerekiyor."

"O nerede?" dedi Claire zorlukla. "Bebek nerede?"

"Onu hemen götürdüler," dedi Peter. "Öldü."

"Onu görmek istiyorum," dedi Claire. Gözlerini açmış, ayağa kalkmaya, yataktan çıkıp bebeğini bulmaya çalışıyordu.

"Buna izin vermezler," dedi Peter onu oturtarak.

Onu gördün mü?"

"Tanrım! Hayır."

Doktor, boynunda sallanan stetoskopu ve mevsime uygun düşmeyen yanık teniyle odaya girdi.

"Bebeğimi görmek istiyorum," dedi Claire, henüz o konuşmadan.

"Görmek istediğini sanıyorsun, ama istemezsin."

Claire'i nazikçe iterek yatırdı.

"Kızdı, değil mi?" diye sordu Claire.

Doktor karnına bastırdı. "Acıyor mu?" diye sordu.

"Kızdı, değil mi?" diye sordu Claire, sesini yükselterek.

"Kızdı, evet," dedi Doktor, iç geçirerek.

"Ona bir isim vermemiz gerek," dedi Claire, Peter'a. Kendisini, bomboş; gerçekten içi boşaltılmış gibi hissediyordu.

"Tecrübeme dayanarak diyebilirim ki," dedi Doktor, "bu, işleri daha da zorlaştırır. İlerlemek en iyisi."

"Peter?" dedi Claire.

"Doktor'u dinle," dedi Peter. "Bunu yüzlerce kez yapmıştır."

"Bu gece onu burada tutacağız," dedi Doktor, Peter'a. "Sonrasında, çıkacak kadar iyileşmiş olur."

Peter elini uzattı. "Teşekkür ederim."

Claire iki adamın, hiçbir şey olmamış, sanki içinde hareket ettiğini hissettiği o bebek hiç var olmamış gibi el sıkışıp vedalaşmalarını izledi. Yirmi altı hafta. Yirmi altı haftada, bebeğin kalbi ve akciğerleri oluşmuş oluyordu. Normal biçimini almıştı. Claire bunu Washington'daki kadın doğum uzmanından öğrenmişti. Birkaç gün önceki genel sağlık kontrolü sırasında, Doktor ona bunların hepsini anlatan bir poster göstermişti. *Bebek şimdi bir kilo kadar*, demişti Doktor. *Senin görevin, güzelce beslenip bebeği şişmanlatmak.* Claire

ona, radyoda belli bazı şarkılar çaldığında bebeğin daha fazla tekmelediğini söylemişti. *Hey, belki de orada bir rock yıldızı yatıyor,* diyerek gülmüştü Doktor.

Claire, Doktor'un odadan çıkmış olduğunu ve odada Peter'la yalnız olduklarını fark etti.

"Arabella," dedi Claire.

"Kim?"

"Ona bu ismi vermek istiyorum," dedi Claire. Bunun, Jackie Kennedy'nin kaybettiği bebeğin adı olduğunu Peter'a söylemedi.

Peter sandalyesine geri oturdu.

"Olur," dedi yeniden.

Peter biraz uyumak için annesinin evine döndükten sonra, Claire bunun tam tersini yapıyor, uyanık kalmaya çalışıyordu. Olanların bir dakikasını bile unutmak istemiyordu: karnındaki sancıyı, odanın karanlığını, havadaki kan ve dezenfektan kokusunu, kapalı kapının diğer tarafından gelen hastane gürültülerini – kesik kesik gelen dahili çağrıları; yumuşak, telaşlı ayak seslerini, mırıltıları. *Arabella'nın öldüğü gece olan her şeyi hatırlayacağım,* diye söz verdi Claire kendi kendine ve ölen kızına. Geri kalan herkes bu gece, burada bir bebek ölmemiş gibi davransa da, Claire öyle yapmayacaktı.

Başucundaki telefonun çalmasıyla irkildi. Anlaşılan Peter hiçbir masraftan kaçınmamıştı. Özel bir odada kalıyordu ve telefonu vardı.

"Alo?" diye cevap verdi Claire tereddütle. Burada olduğunu bilen kim vardı ki?

"Ah, tatlım!" Dot'ın sesi çınlıyordu.

Arkadaşının sesini duyan Claire ağlamaya başladı.

"Peter aradı ve olanları anlattı," diyordu Dot. "Hepimiz çok üzgünüz demekten başka ne diyeceğimi bilemiyorum."

"Kızdı," dedi Claire, Dot'a. "Küçük bir kız."

"Onu söylemedi," dedi Dot yavaşça.

"Arabella. Ona bu ismi verdim."

Tuhaf bir sessizlik oldu. Claire ağlamaya başlamıştı. Sonunda Dot, "Hey, ne oldu biliyor musun?" dedi, "Sen kazandın."

"Ne demek istiyorsun?"

"Jackie bu gece beyaz giydi. Yemin töreni balosunda," dedi Dot. "Harika görünüyordu, Claire. Elbisesi askısızdı ve boncuk ve gümüş tellerle işlenmişti. Yani parlıyordu, anlıyor musun? Ve üzerinde, elbiseyi çok şık gösteren ipek şifondan bir ceket vardı. Tabii ki, böyle bir şeyi düşünmesi kaçınılmazdı. Tasarımına yardımcı olduğunu söylüyorlar."

"Kulağa çok güzel geliyor," dedi Claire.

"Bir de şunu hayal et. Uzun, beyaz, oğlak derisinden eldivenler giymişti."

"Çok özel bir ayrıntı," dedi Claire.

"Yani eve döndüğünde, ödül olarak sana bir parti yapılacak," dedi Dot.

Claire, bütün bu olan bitenden sonra hayatına geri dönmeyi düşündü. Kendisini bir yemek daveti için giyinirken, odasındaki üç kanatlı aynanın önündeki makyaj masasında oturmuş makyaj yapıp takacağı küpeyi seçerken hayal etti. Ama kısa süre içinde, tüm bunları yapması –Peter'la kol kola Huckleberry Caddesi'nden aşağı, ağır, kristal kadehlere konmuş kokteyllerin, gümüş tepsilere dizilmiş küçük, ılık böreklerin, karışık tuzlu fıstıkların sunulduğu Dot'ın evine doğru yürümek; Dot'ın uzun yemek masasında birisinin yanına oturup sohbet etmek; zeki ve belki biraz da çekici görünmek; gecenin sonunda herkese sarılmak ve Peter'ın tuttuğu kaşmir paltoyu giyip soğuk kış gecesine çıkmak; sonra bebek bakıcısına teşekkür edip Kathy'yi kontrol etmek, yatıp kocasını beklemek– mümkün görünmüyordu.

"Affedersin, Dot," dedi Claire, Dot'ın o arada konuşmakta olduğunu fark ederek. "Söylediklerini kaçırdım."

"Dougie Daniels'a o korkunç şeyi yapan adamın yakalanmış olması ne güzel, değil mi, dedim. Sonunda bitti ve biz bunu artık bir daha düşünmek zorunda kalmayacağız," dedi Dot sonunda iç geçirerek.

"Düşünmek zorunda kalmayacağımız ne çok şey var, öyle değil mi?" dedi Claire.

"Eh, elbette," dedi Dot yavaşça. "Sana ödül yemeğinde ne ikram edeceğimizi düşünmek daha iyi. Belki Wellington usulü biftek olur? Ya da Jackie'nin elbisesini ve şu anda Silahhane Salonu'nun dans pistinde nasıl dönerek dans ettiklerini düşünmek."

Claire telefonun ahizesini omzuyla yanağının arasına sıkıştırıp telefonun kablosunu çekerek, storları açmak üzere pencereye doğru gitmek için yataktan çıktı. Dışarıda, yarısı boş otoparka kar yağmaya başlamıştı. Gökyüzü bulutlar ve kardan dolayı neredeyse aydınlık görünüyordu.

"Kar başladı," dedi Claire.

"Bugün seni özledik," dedi Dot. "Roberta'nın kocası baloya bilet aldı ve şimdi oradalar. Bize yarın hepsini anlatmaya söz verdi. Ah, bir de o çift? Anladın değil mi, hani şu..."

"Evet," dedi Claire.

"Kadın biraz fazla içti, ağladı, çenesi açıldı. Tıpkı geçen yaz Trudy'nin çok fazla *daiquiri* içip herkese bekâretini nasıl kaybettiğini anlattığı gibi. Ne kadar utanç vericiydi, hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Aa, sanırım bir bebek evlat edinecekler. Birkaç gün önce doğmuş bir erkek çocuk. Bill'in evlat edineceğini düşünemiyorum. Peter yapar mı?" Sonra aceleyle ekledi, "Yani, gerekeceğinden değil de. Eminim, daha çocuğunuz olur, değil mi Claire?"

"Evlat edinmek mi?" diye tekrar etti Claire. "Ama neden..."

"Kabakulak," dedi Dot, sesini alçaltarak. "Anlaşılan kocası kabakulak geçirmiş ve..."

Claire başını soğuk cama yasladı ve düşünmeye çalıştı.

"Korkunç, değil mi? Yani, gerçek ailesinin neye benzediğini kim bilebilir ki? Hemofili hastası veya komünist ya da herhangi başka bir şey olabilirler," diyordu Dot.

Kabakulak mı? diye düşünüyordu Claire. Bebek, yani

Arabella, sonuçta Peter'la kendisinin bebeğiydi. Ve şimdi, Miles karısıyla bir aile kurmaya çalışıyordu. Miles, yoluna onsuz devam ediyordu. Olması gerektiği gibi, diye düşündü Claire. Yine de onu, kendisini ve onunla beraberken var olan kendisini kaybetmek boğazını düğümledi.

"Ama hayatım, dinlenmen gerek. Ben yarın senin gazeteni kapıdan alırım, postanı da getiririm. Farkında bile olmadan evine gelmiş olursun."

Claire telefonu kapadı, yatağın kenarına oturdu. Kocasını ve en iyisinin bu olduğunu söyleyişini düşündü. Ama onun öyle söylemesinin nedeni, bebeğin babasının kim olduğunun asla bilemeyeceklerine inanmasıydı. Düşünmek gerekmeyen bir şey daha. Kafadan atılacak bir şey daha. İnsanlar Dougie'nin annesine olanları düşünmesi gerekmediğini söylemiş miydi? Dünya, Smythe gibi adamları, çok erken ölen bebekleri ve kocasını sevmeyen kadınları düşünmeye isteksiz miydi?

Eh, diye düşündü Claire. Meraklısı değildi.

İçeri bir hemşire girdi ve Claire onun, o gün daha erken bir saatte, bebeğin erkek olacağını söyleyen hemşire olduğunu fark etti.

"Görüyorum ki, oturuyorsunuz," dedi. "Bu iyi. Hatta biraz yürümelisiniz bile."

Claire cevap vermedi.

"Yalnızca ateşinize bakacağım," dedi hemşire.

Claire, "Beni hatırlamadınız mı?" dedi.

Hemşire termometreyi Claire'in ağzına koydu ve bileğindeki Timex marka saate baktı.

"Kızdı," dedi Claire.

Sonunda hemşire başını kaldırıp ona baktı. Termometreyi Claire'den aldı, okudu ve değeri dikkatle çizelgeye işledi.

"Artık bir önemi yok," dedi, işini bitirdiğinde. "Köprülerin altından çok sular aktı."

Hastane koridorları loş ve sessizdi. Yürürken ve oda numaralarını okumaya çalışırken, bacakları Claire'e ağır ve

hantal geliyordu. Bu şiş karına ve bu büyük göğüslere sahip olup yine de kendini boş hissetmek tuhaftı.

401 numaralı odanın kapısında durdu. Sonra kapıyı açtı ve içeri girdi.

Kayınvalidesi yatağında uyuyordu. Rengi daha iyi, yanakları daha pembeydi. Birisi saçlarını taramış ve uzun bir örgü yapmıştı.

"Birdy?" dedi Claire yavaşça. "Yine benim, Claire."

Ama kayınvalidesi duyuyormuş gibi görünmüyordu. Monitör ekrana düzenli iniş çıkışların olduğu çizgiler gönderiyordu. Bu, Claire'e çocukken dalgalarda nasıl yüzdüğünü hatırlattı.

Claire duraksadı. "Bugün kötü bir şey oldu, Birdy, ve ben insanların bir şeyleri nasıl olup da konuşmadığını düşünüyorum. Bana ne çok insanın düşünmeme gerek olmadığını söylediğini biliyor musun? Yoluma devam etmem gerektiğini söylediğini?"

Claire kurumuş dudaklarını ıslattı.

"Bir kaza geçirdim ve bebek öldü," diye başıyla onayladı Claire, sanki kendi cümlesini doğruluyormuş gibi. "Kızdı," diye ekledi.

Bunun üzerine, kayınvalidesi aniden gözlerini açtı ve gözlerinden bir panik ifadesi geçti.

"Ah, Lotte!" dedi, gözyaşları yanaklarından süzülüyordu. "Pamela için o kadar üzgünüm ki."

"Hayır, hayır, benim. Claire," dedi Claire.

Birdy uzun uzun ona baktı ve sonra iç geçirdi.

"Kafam karıştı," dedi, Claire'den çok kendine. "Bir an için kafam karıştı."

"Sorun değil," dedi Claire.

"Birisi mi öldü?" diye sordu Birdy. "Bir çocuk mu?"

"Bebek," dedi Claire. "Bebeğimiz."

"Ah, canım," dedi Birdy, "ne korkunç. Bu yatakta yatıyor olmasaydım, sana çay ve kızarmış ekmek yapardım. Ya da et suyu." Başıyla onayladı. "Bütün söylemek istediklerini dinlerdim."

"Evet," dedi Claire yumuşak bir sesle. İçinde bu kadına karşı büyük bir şefkat duygusu uyanıyordu. "Evet, ihtiyacım olan bu. Çay, kızarmış ekmek ve beni dinleyecek biri."

"Hepimizin ihtiyacı bu, canım."

12

Dönüş

VIVIEN, 1919

Vivien seyahatten ve hayal kırıklığından dolayı, eve yorgun ve bitkin bir şekilde dönmüştü. Kendisine bir fincan, Duncan MacGregor'ın daha iyileştirici olduğunu söylediği Darjeeling çayından yaptı. Çayını yudumlarken, David olsaydı, Duncan onu uydurmuştur, ama sana iyi geliyorsa, iyidir, derdi, diye düşündü. On küsur yıldır ilk defa, David'i düşündüğünde, David ona uzak ve geride kalmış bir anı gibi geliyordu. Denver'a yaptığı bu gezi, onun aklındaki ihtimalleri neredeyse yok etmişti. Umudu da neredeyse yok etmişti.

Kapısı hafifçe, neredeyse tereddütlü bir şekilde çalınıyordu. Bunca yıl boyunca, hayatını müşterilerine ve onların acılarına adamıştı. Bu gece, kendi acımla baş başa kalmaya ihtiyacım var, diye düşündü.

Kapı bir kez daha, bu sefer daha güçlü bir şekilde çalındı.

Vivien iç geçirerek ayağa kalktı, eteğini düzeltti ve saçlarını tıpışladı. Dışarıda kalbi kırık, birisi tarafından dinlenmeye muhtaç biri olduğunu hayal ediyordu. Komik, diye düşündü, bu beni de tarif ediyor.

Kapıda duran kadın şaşırtıcı bir şekilde Vivien'in gençliğine benziyordu. Aynı koyu kızıl saçlara sahipti, ama üzerinde Vivien'in de genç bir kadınken yaptırdığı gibi, parıldayan sarı gölgeler vardı. Teni yumuşak ve solgun, dudakları tıpkı acı ve yaş nedeniyle çizgilerle dolmadan önceki Vivien'in dudakları gibi dolgun ve sarkıktı. Dudaklarının incelip

keskinleşmeden önceki hali gibiydi. Kadının gözleri bile Vivien'in kedi gibi yeşil gözlerine benziyordu.

"Ölüm ilanı yazarı siz misiniz?" dedi kadın aniden. Selamsız, sabahsız.

"Benim," dedi Vivien. Kötü davranışlara karşı müsamahalıydı. Bu kadını kapısına getiren şeyin ne olduğunu kim bilebilirdi.

Vivien kadın içeri girebilsin diye kenara çekildi, ama kadın yerinden kıpırdamadı.

"Demek o sizsiniz," dedi kadın. "Ölüm ilanı yazarı."

Vivien başıyla onayladı.

"Ünlüsünüz, biliyor musunuz," dedi kadın.

"Yani," dedi Vivien, yanakları kızararak.

Ölüm ilanları nedeniyle biraz ün kazandığının farkındaydı, ama ilgi odağı olmaktan uzak durmayı tercih ediyordu. Gazeteler Chicago veya Los Angeles'a taşınıp onların ölüm ilanı yazarı olması için ona para teklif ediyordu. *Collier's* dergisi onunla röportaj yapmak istemiş, *The Saturday Evening Post* gazetesi onun bazı ölüm ilanlarını kullanıp kullanamayacaklarını sormuştu. Ama o, bütün bu teklifleri geri çevirmişti. Hatta Napa gazetesinde çalışmayı bile reddetmişti. İnsanlarla burada, evinde buluşmayı seviyor, gazeteciler ve editörlerle uğraşmak istemiyordu.

"Hayır, öylesiniz. Bu yüzden, kocamın ölüm ilanını yazmanızı istiyorum. Mükemmel olması gerekiyor. Özel olmalı," diye ekledi kadın.

Vivien başıyla onayladı. "Öyle olacak," dedi. "Ben yazarsam, özel olur."

Kadın, Vivien'in omzunun üzerinden salona baktı.

"İçeri girmek ister misiniz?" diye sordu Vivien.

Gece serindi ve kadının üzerinde ince, soluk yeşil bir bluz vardı. Uçuk yeşil. Tıpkı Fu Jing'in kolundan hiç çıkarmadığı yeşim taşından, yeşil bileziği gibi.

"Şunu merak ediyorum," dedi kadın, "acaba, halen hayatta olan insanlar için ölüm ilanı yazıyor musunuz?"

"Hayatta olan insanlar için mi?" dedi Vivien.

Kadın güldü ve parmağını Vivien'e doğru kaldırdı. "Bu gerçekten iyiydi, değil mi? Ama benim buna ihtiyacım var. Halen hayatta olan kocamın ölüm ilanına."

Sıkıntılı birkaç saniye boyunca, Vivien kadının, kocasını öldürmeyi kastedip etmediğini düşündü. Ama kadın ufak tefekti ve üzerinde, acıyla karşılaşmaya hazırlanan bir insanın sinirli, gergin hali ve delici bakışları vardı.

Biraz sıra dışıydı ama ölmek üzere olan birisine ölüm ilanı yazdırmak için gelen ilk kişi de değildi. Genellikle hastalık öyle uzun sürmüş, öyle yavaş ilerlemiş olurdu ki, kadın ölüm süreciyle vedalaşmaya hazır hale gelirdi.

"O halde, kocanız hasta?" dedi Vivien.

Kadın bu sözleri duyar duymaz öne doğru eğilerek bir mendil gibi katlandı ve deli gibi ağlamaya başladı.

"İçeri girin, içeri," dedi Vivien, kadına sarılıp onu içeri yönlendirerek. Vivien'in ellerinin altındaki kemikleri bir kuşunki gibi kırılgandı.

"Size biraz çay yapayım," dedi Vivien, kadını ikili kanepeye yönlendirirken.

Bu kadının daha da fazla ağlamasına neden olmuştu.

Vivien onun yanına oturdu ve yatıştırmaya çalıştı. "Size çay yapacağım ve sonra güzel güzel konuşacağız. Size yardım edebileceğimden eminim."

"Çay mı?" dedi kadın. "Evet, bu kulağa hoş geliyor. Darjeeling var mı?"

"Darjeeling çayı mı istiyorsunuz?" dedi kadın. "Darjeeling'i çok az insan bilir."

Kadın, Vivien'in yüzünü dikkatle inceledi.

"İyileştirici olduğunu duydum," diye devam etti Vivien.

"Bu kadar alışılmadık bir çayı nereden biliyorsunuz?" diye sordu kadın. Gözlerini Vivien'den ayırmıyordu.

"San Francisco'dan tanıdığım bir adamdan," dedi Vivien. "Uzun zaman önce. Hindistan'da yaşamıştı ve bir tür uzman sayılırdı."

"Anlıyorum," dedi kadın.

"Dediğim gibi, çok uzun bir zaman önceydi," dedi Vivi-

en yeniden. Birden kendini rahatsız hissetmişti.

Vivien ayağa kalkana kadar sessizce oturdular. "Ikimize de güzel birer çay yapacağım, sonra konuşuruz," dedi Vivien.

Salondan çıkıp mutfağa giderken, kadının gözlerinin üzerinde olduğunu hissediyordu. Mutfakta, çaydanlığı suyla doldurdu. Ocağı yaktı, mavi ışığın belirmesini izledi. Porselen çaydanlıklardan birini aldı ve içine ölçerek çay koydu. Elleri titriyordu.

Vivien durdu ve lavaboya yaslandı. Taşın soğukluğunu arkasında hissediyordu. Bu kadın sanki ölüm ilanı için değil, başka bir şey için gelmişti. Vivien'i incelemesi, çay meselesi. Vivien neredeyse Lotte'nin, gülünç olma, dediğini duyabiliyordu.

Çaydanlık öttü. Vivien çaydanlığı doldurdu ve onu iki çay fincanı ve bir kâse şekerle beraber siyah vernikli bir tepsinin üzerine koydu. Tepsiye birkaç parça kek de koydu. Bazen acı çeken insanların tatlı şeylere ihtiyacı olurdu.

"Çay hazır," dedi Vivien, tepsiyi kaldırıp mutfaktan salona doğru geçerken.

Salondan içeri bir adım attı ve durdu.

Kadın gitmişti.

Ertesi sabah, Vivien ekmek, mısır unundan kek ve pekmezli kurabiye pişirmişti. Karıştırıp doğrayıp ölçerken, aklına sürekli o kadın geliyordu. Ama ne kadar kafa yorarsa yorsun, Vivien gizemli kadına bir anlam veremiyordu. Bir tencere sebze çorbası yapmış, sonra hepsini Lotte'ye götürmek üzere bir sepete koymuştu. Sebastian ona bir not bırakmıştı; onu alıp Lotte'ye götürmeyi teklif ediyordu. Vivien tereddütle de olsa kabul etmişti. Pamela'nın öldüğü gece olanlar bir seferlik bir şey, acıyla yapılmış hatalardı. Vivien bunu görebiliyordu. Ama ya o?

Sebastian geldiğinde, Vivien ona karşı nazik olmamaya kararlıydı. Eğer David öldüyse, yasını buna yaraşır bir şekilde tutacaktı. Başkalarının acı çekmesine yardımcı olduğu

bunca seneden sonra, şimdi Vivien, bunu kendisi için nasıl yapacağını bulmak zorundaydı.

Sebastian'ı, elinde sepet, paltosunu giymiş ve önünü iliklemiş bir halde, kapıda karşıladı.

"Belki bir kahve içebilirim?" dedi Sebastian, Vivien'e. "Bu uzun yolculuktan sonra..."

"Elbette," dedi Vivien isteksizce. Ona kahve vermeyi reddedemezdi; hele de kendisini almak için oraya gelmişken.

İçeri girmesi için kapıyı iyice açtı. Sebastian içeri girerken, Vivien onun kendisi için tıraş olduğunu ve pazar günleri giydiği en güzel giysilerini giydiğini fark etmişti. Bunun nedeni bağdaki o geceydi; elbette o geceydi. Nasıl bir kadın böyle bir şey yapar ve olmamış gibi davranırdı? Ama ne tür bir kadın seksten söz ederdi; hele ki hataysa?

Sebastian küçük mutfağa doğru ilerlemişti ve Vivien geldiğinde kahve yapıyordu.

Ne kadar çok yer kaplıyor, diye düşündü Vivien. Buraya kendisine yardımcı olmak için gelen onca adamdan hiçbirinin kendisiyle mutfağa gelmediğini fark etmişti. Bu kadar yakın durmak, çaydanlıktan çıkan buharı ve Sebastian'ın sabun kokusunu solumak çok mahrem bir şeydi. Vivien, onun iki fincan kahve hazırladığını gördü ve bunu o kadar zarif buldu ki, Sebastian'ın koluna dokundu.

"Vivien," dedi Sebastian, kadının isminin hecelerini gırtlağında yuvarlayarak.

Vivien bir anda kendini onun kollarında buldu. Sebastian onu öpüyordu ve Vivien kendi de hayret ederek, dudaklarının üzerindeki dudaklarına neşeyle karşılık veriyordu. Sebastian'ın kaba elleri önce paltosunun, sonra da altındaki beyaz bluzunun düğmelerini açmaya çalışıyordu. Çaydanlık öttü ve Vivien uzanarak ocağı söndürdü.

"Burada yatak odan var mı?" diye fısıldadı Sebastian.

"Evet, var," dedi Vivien, onu elinden tutup odaya doğru götürürken.

Sonra, temiz, beyaz çarşafın altında çırılçıplak uzandılar. Vivien hiç bu kadar kıllı bir adam görmemişti; kıvırcık tüyleri karnıyla göğsünü kaplıyordu. Yeni tıraş olduğu halde, yanaklarında ve çenesinde çıkmakta olan mavi-siyah kıl diplerini görebiliyordu. Sebastian'ın tuhaflığı onu mutlu etmişti. Bunu ona söyledi ve Sebastian güldü.

"Vivien, Vivien," dedi. "İsminin ağzımdaki halini o kadar çok seviyorum ki."

"Denver'ı sormadın," dedi Vivien, storlardan sızan eğik ışığa bakarak. Zamanın öğleden sonra olduğunu fark etmişti.

"Sormama gerek yok," dedi Sebastian. "Onu bulmuş olsaydın, ben çıplak bir şekilde burada, senin yatağında olmazdım."

"Sanırım..." diye söze başladı Vivien, ama cümlesini tamamlayamadı.

"Vivien," dedi Sebastian. "Öten şu küçük kuşu biliyor musun? Küçük, sarı kuşu?"

"Kanarya mı?"

"Evet. Ka-nar-ya," dedi özenle. "İsmin ağzımda bir kanarya gibi. Sen kollarımdayken, kalbim bir kanarya gibi şarkı söylüyor. Sen benim minik kuşumsun."

"Sen bir şairsin," dedi Vivien, beklenmedik bir şekilde gözlerinden akan yaşları görmesin diye başını çevirirken.

"Birdy," diye fısıldadı Sebastian, Vivien'i çenesinden tutup yüzünü kendine doğru çevirirken. Dudaklarını onunkilerin üzerine koydu. "Birdy," diye fısıldadı yeniden.

Vivien iki gün boyunca Lotte ve ailesine baktı. Giysilerini yıkadı, yerleri süpürdü. Temiz hava girsin diye pencereleri açtı. Hafta boyunca yemek bulabilsinler diye onlara kıymalı börek, tavuklu börek pişirip dolaba koydu. Bunlar acı çekenlere yardımcı olmanın yollarıydı. Vivien ıslak çamaşırları mutfağın dışındaki ipe asarken, bunların hastalara yardım etmekle aynı olduğunu düşünüyordu. Tek bir farkla: Yas tutanlar ani iyileşme belirtileri göstermezdi.

Lotte çoğu zaman yatağında yatıyordu, ama uyuyor muydu yoksa uyur gibi mi yapıyordu, anlayamıyordu. Vivien onun çayını ve kızarmış ekmeğini komodinin üzerine koymuş, yanına da altın sarısı haşhaş çiçekleriyle dolu bir vazo yerleştirmişti.

"Lotte?" dedi. Pazar günü, akşamüstü saatleriydi.

Lotte cevap vermeyince, Vivien devam etti. "Şimdi şehre dönüyorum, canım."

Yine cevap alamadı.

"Lotte, çaba göstermek zorundasın. Robert için olmasa bile, çocuklar için..."

Vivien bekledi, ama Lotte başı öte tarafa dönük bir şekilde kıpırdamadan duruyordu.

"Zamanla," dedi Vivien yavaşça, arkadaşını başından öpmek üzere eğilirken. "Zamanla."

Sebastian'la şehre dönerken sessizdiler; Vivien düşüncelerinin arasında kaybolmuştu. Dışarı, kararmakta olan gökyüzüne bakıyor ve geleceğini hayal etmeye çalışıyordu. Gazetelerde hafıza kaybı geçirenleri taradığı haftalık rutin kütüphane ziyaretlerine devam edecek miydi? Sebastian kendisine hiçbir şey önermediği halde, onunla bir hayat kurup kuramayacağını merak ediyordu. Depremden beri ilk kez bir ihtimal ışığı görüyordu. Vivien arabayı kullanmakta olan Sebastian'a baktı: Dudaklarının arasında bir puro, çizgilerle dolu ve güneş yanığı yüzüne.

"Gelecek hafta?" dedi Sebastian. "Seni yine cumartesi günü alayım mı?"

Vivien gözlerini ondan ayırmıyordu. "Neden cuma akşamı gelmiyorsun?"

Sebastian şaşırarak, "Gece de kalabilir miyim?" diye sordu.

"Gece de kalırsın," dedi Vivien.

Pazartesi sabahı Vivien, kapısının yavaşça çalınma sesiy-

le uyanmıştı. Lavanta rengi sabahlığını giydi ve yalınayak merdivenlerden aşağı koştu. Kapıyı açtığında, geçen gece gelen genç kadını kapısının önünde buldu.

"Yine mi sen?" dedi Vivien, kaşlarını çatarak.

"Ani gidişim için özür dilerim," dedi kız. "Duygularıma yenik düştüm."

"Daha sabah kahvemi bile içmedim," dedi Vivien.

"Gidip tekrar mı geleyim?" dedi kız. Yakası tilki kürklü yeşil bir palto giymişti. Hayvanın kafası ve kehribar sarısı gözleri Vivien'in sinirine dokundu.

"Hayır, hayır. İçeri gelin." Kızın girebilmesi için kapıyı açtı. "Bana eşlik etmek ister misiniz?"

Kız gözlerini kısarak döndü.

"*Espresso* mu yapıyorsunuz?" diye sordu.

"Tanrım, hayır," dedi Vivien, soruya karşı kayıtsızmış gibi görünmeye çalışarak. David kendisine o karmaşık makineyle *espresso* yapmayı öğrettiğinden beri hiç *espresso* yapmamıştı.

Kız, gözünü Vivien'den ayırmadan, küçük yeşil şapkasını başında tutan firketeleri çıkarmaya başlamıştı. Şapka, başın tepesini saran, önünde de, kısa, dik bir tül olan türdendi. Sabahın ışıkları tülün üzerindeki pulları parlatıyordu.

"Ben kahvaltı yapmam," dedi Vivien, mutfağa doğru yönelirken. "Ama isterseniz, biraz bisküvim var."

Kız onu şaşırtarak peşinden, her şeyi –eski dolapta duran porselenleri; pencerenin yanında üst üste asılı duran, Viyana'daki üç kafeyi resmeden küçük tabloları; depremden hemen sonraki haftalarda Vivien'in yaptığı camlı duvar dolabını– inceleyerek mutfağa doğru seğirtti. Vivien evinden arta kalan kırık şeyleri –cam, tahta ve porselen parçalarını– toplamış, o tahta dolaba koymuştu. Etrafındaki tüm yıkımdan bir şey oluşturmuş olmak onu tuhaf bir şekilde hipnotize edip rahatlatmıştı. Kızın gözünü ayıramadığı şey de buydu. Doğruca dolabın önüne gitti ve sanki her birinde önemli bir ipucu varmış gibi hepsini tek tek inceledi.

Çaydanlığı ocağa koymak ve kahveyi ölçerek eklemekle

meşgul olması, Vivien'in kıza, eşyalarından uzak durmasını söylemesine engel olmuştu.

"Siz geçen hafta geldiğinizde," dedi Vivien, sesinin titremesine izin vermeden, "sıra dışı bir istekte bulundunuz."

"Evet," dedi kız. "Hayatta olduğu halde kocamın ölüm ilanını yazmanızı istedim." Duraksadı. "Kendisi kanser, bilmem anlatabiliyor muyum?"

"Üzüldüm," dedi Vivien.

Kız dolaptan aniden başını çevirdi ve parmağıyla, geriye doğru işaret etti. "Şu kırmızı beyaz porselen," dedi. "Nereden o?"

Vivien başını kaldırıp bakmadı. Bakmak zorunda değildi. O dolaptaki her şeyi ezbere biliyordu.

"Süt sürahisi," dedi. "Geriye bu kadarı kaldı. Çok uzun zaman önce kırıldı."

"Bende ona uyacak parçalar var," dedi kız. "Küçük bir kremalık ve bir şeker kâsesi."

Vivien cevap vermedi. Ne diyebilirdi ki? Sürahinin deseni, Kraliçe Victoria'nın taç giyme töreni anısına tasarlanmış nadir bulunan bir desendi ve bir daha üretilmemişti. Vivien, David'in, karısına düğün hediyesi olarak bundan birçok parça hediye ettiğini de biliyordu. Süt sürahisini Nob Hill'deki evlerinden getirmişti ve her sabah kahvesine süt eklerken kullanıyordu.

"Bunu başka kimsede görmedim," dedi kız.

Çaydanlık ötüyordu. Vivien kaynar suyu, ıslatmak için kahve tanelerinin üzerine döktü. Suyun tamamını boşaltmadan önce otuza kadar saydı. Kızın kim olduğunu anlamaya çalışıyordu. Belki David'in karısıyla ilgisi olan biriydi. Margaret depremden hemen sonra, diğer birçok insan gibi koleradan ölmüştü. Vivien panik ve üzüntüyle, David'i canlı bulma umuduyla evine gitmişti. Ama kapıya uzun boylu, ince ve beti benzi atmış, elinde uçuk turuncu ipekli bir kimonoyla Margaret çıkmıştı. Zaten hastaydı. Vivien'e söylemek istediklerini söyleyemeyecek kadar hastaydı. *Yıllardır seninle karşılaşmamızı hayal ettim. Ve şimdi, kafamda sana karşı*

haykırdığım şeyleri haykıramayacak kadar zayıfım.

Vivien yavaşça pistonu bastırdı ve suyun kahverengiye dönüşmesini izledi.

"Onu nereden buldunuz?" diye soruyordu kız.

"Hediyeydi," dedi Vivien.

Zengin aromalı, sert kahveyi fincanlara boşalttı ve tabağa birkaç anasonlu bisküvi koydu. Midesi bulanıyordu. Bir bisküvi alıp ısırdı ve meyankökü tadının ağzına yayılmasını bekledi. Meyankökü mideyi yatıştırır, boğazı rahatlatırdı. Kimileri uykusuzluğa da iyi geldiğini söylüyordu.

Kız, Vivien'in peşinden salona geçti ve önceki geldiğinde oturduğu ikili kanepeye ilişti. Kahvelerine krema, şeker koyup karıştırmaya koyuldular. Vivien bisküvisini kahveye batırdı ve yumuşak bisküviyi çiğneyerek bekledi.

Ama kız hiçbir şey söylemiyordu. Yine yeşil gözlerini kısarak etrafındaki şeyleri inceliyor, sanki sayım yapıyordu. Sabahın ışıkları arttıkça, güzel kızıl saçları daha da parlıyordu.

Vivien ona bakarken, dağınık bir şekilde toplanmış kendi mat saçlarını ve yıllar içinde gözlerinin ve ağzının kenarlarında oluşmuş derin çizgilerle nasıl göründüğünü düşünüyordu. Üzüntü çizgileri, diyordu bunlara. Aynı çizgileri, erken yaşta büyük kayıplar yaşamış kendinden genç kadınlarda da görüyordu. Ama bu kadın onlardan biri değildi. Teni yumuşak, yanakları pembe, gözleri canlıydı.

Vivien boğazını temizledi.

"Kocanız için çok üzgünüm," dedi Vivien. "Üstelik çok genç."

Kız acıyla gülümsedi. "Kocam benden oldukça yaşlı aslında."

"Öyle mi?" dedi zorlukla Vivien. Aklına gelen düşünceyi kafasından kovmaya çalışıyordu. Fincanını kaldırırken eli titredi, kahveyi kucağına döktü. Üzerini yarım yamalak temizledi.

"Neredeyse altmış yaşında," dedi kız. Şimdi dikkatli bakışlarını Vivien'e çevirmişti. "Bu sizi şaşırttı mı?"

"Yaşlı erkekler her zaman daha genç kadınlarla evlenir," dedi Vivien.

Kız ona baktı.

"Sizi tanımıyorum bile," dedi Vivien. "Sizi kesinlikle yargılamıyorum. Kocanızı da."

Kız yine bir şey demedi.

"Bana ondan söz edin," dedi Vivien. Yatıştırmak için, elini hızla atan kalbinin üzerine koydu.

"Neden?" diye sordu kız.

"Ölen kişi hakkında hiçbir şey bilmezsem, nasıl ölüm ilanı yazabilirim?"

"O henüz ölmedi," dedi kız yavaşça.

"Elbette. Özür dilerim."

"Aslında," dedi kız, kucağına bakarak, "size karşı tamamen dürüst davranmadım."

"Öyle mi?"

"Kocamın ölüm ilanını yazmanızı isteyen ben değilim. Gelmemi kocam istedi. Sizin yazmanızı istiyor."

Kız başını kaldırdı. Gözleri yaşlıydı.

"Sizce, ölmeden önce ölüm ilanı yazmak uğursuzluk getirir mi?"

"Ben uğura inanmam," dedi Vivien. "Uğura da, uğursuzluğa da."

"Hizmetçimiz inanıyor," dedi kız. "Masaya ayakkabı koymamamı, bunun eve ölüm getireceğini söylüyor. Rüzgâr batıdan estiğinde, bana bacak bacak üstüne attırıyor. Yoksa doğudan mıydı? Asla hatırlayamıyorum. Ya da rüyamı ona kahvaltı etmeden önce anlatırsam, kulaklarını kapatıp dinlemiyor. 'Fu Jing,' diyorum ona, bu saçma sapan kuralları nasıl aklında tutuyorsun?' ve..."

"Fu Jing mi?" diye sordu Vivien. Kızı dinlerken boğazı kupkuru olmuştu.

Kız başını yana eğdi. "Evet," dedi. "Fu Jing. Sanırım Şanslı Kişi demek."

"Uğurlu Işık." Vivien, Fu Jing'in "Uğurlu Işık" anlamına geldiğini biliyordu. Öksürerek ayağa kalktı ve su içmek için mutfağa doğru seğirtti. Lavabonun musluğunu açıp suyun soğumasını bekledi, sonra bir bardak dolusu suyu başına dik-

ti. Boğazı hâlâ kuruydu. Bir tane daha içti.

Vivien kapının gürültüyle kapandığını duydu. Suyu kapatmadan salona geri döndü. Kız yine gitmişti. Vivien bu kez dışarı koştu. Lavanta rengi sabahlığıyla yolun ortasında durmuş, sağa sola bakıyordu. Ama sokak boştu. Sanki yer yarılmış, kız da içine girmişti. Ya da hiç var olmamıştı.

Vivien yavaşça içeri girdi. Masanın üzerinde, kızın kahve fincanının yanında, siyah yazılı beyaz bir kartvizit duruyordu. Vivien daha kartı eline alıp okumadan üstünde yazanları biliyordu. O tanıdık sözcükleri okudu: DAVID GARDNER VE DUNCAN MACGREGOR, AVUKAT. Kız arkasına alelacele bir not yazmıştı.

Kocam sizinle görüşmek istiyor. Lütfen San Francisco' daki evimize gelin. Yakın bir zamanda.

Vivien, kızın notun altına yazdığı adresi okudu. Kendi eviydi. David'in onun için satın aldığı ev. Vivien, titreyerek ve ne yapacağını düşünerek durdu.

"Gitmem gerek," dedi Vivien, Sebastian'a. "Anlıyorsun, değil mi?"

Sebastian cuma gecesi, elinde Robert'ın en iyi şarabı, sicimle bağlanmış bir çiçek demeti ve yüzünde Vivien'in canının yanmasına neden olacak bir umut ifadesiyle gelmişti.

"Sence bu kız... senin sevgilinle evli bu kız kim?" dedi Sebastian. İçeri ilk girdiğinde gözlerinde olan ışıltı, yerini ifadesiz bir soğukluğa bırakmıştı.

"Bilmiyorum," dedi Vivien.

"Eğer öyleyse, onu görmekle eline ne geçecek?"

"Bileceğim," dedi Vivien. "En sonunda."

Sebastian sanki bir sorunu ortadan kaldırmak istermiş gibi ellerini ovuşturuyordu.

"Ya hayattaysa?" dedi sonunda. "Ya seni geri isterse?"

Kız gittiğinden beri aynı sorular Vivien'in de kafasını

kurcalıyordu. David'le evli miydi? Eğer öyleyse David bunca senedir neredeydi? Yıllar önceki o nisan sabahında ne olmuştu? Ölüm döşeğinde itiraflarda mı bulunacaktı?

"Ona döner misin?" diye sordu Sebastian. "Bunca zamandan sonra?"

"Ben... ben bilmiyorum," dedi Vivien. "Neler olduğunu öğrenmem gerek."

"Yani, dönebilirsin?

Vivien iç geçirdi. "O kadar çok bekledim ki," dedi.

Önce, Sebastian'ın kendisini götürmesini istememişti. Ama Sebastian ısrar etmişti. Sebastian onu hemen götürmek için ısrar etmişti.

"Ama orada olduğumuzda çok geç olacak," dedi Vivien.

"Geç olsun," dedi Sebastian, geldiğinde çarçabuk çıkardığı tüvit şapkasını başına takıp paltosunu giyerken.

Karanlık kır yollarında arabayı öyle hızla kullanıyordu ki, Vivien şehrin ışıklarını gördüğünde rahatladı. Nefesini boşalttı ve yapışmış olduğu koltuktaki parmaklarını gevşetti. Vivien onu şehrin sokaklarında yönlendirirken, ikisi de ilk kez konuşuyorlardı.

Vivien, bir keresinde üzerinde isminin ve bu adresin bulunduğu bir kartvizit bastırmıştı. Mektuplarda isminin altına bu adresi yazardı. O adres, evine aitti. Şimdi söylerken, ne kadar da tanıdık geliyordu. Buraya gelirken geçirdikleri zamandan sonra, Vivien sonunda sakinleşmişti.

Arabayı evin önüne çektiler.

"Burası mı?" diye sordu Sebastian, camdan bakarak.

"Evet," dedi Vivien. "Burası."

Vivien bu merdivenlerden ilk kez çıktığında, yirmi üç yaşında, âşık bir genç kızdı. Kapı, sanki bütün ev onun gelmesini bekliyormuş gibi açıktı. İçeri girdiğinde, nereye gideceğini, ne yapacağını bilemeden bir süre antrede beklemişti. Körfeze bakan pencerenin önünde toz böcekleri oynaşıyordu. Vivien durup onlara bakmıştı. Havada güçlü bir vernik

kokusu vardı. Vivien, okulun ilk günü nasıl da böyle kokardı, diye düşünerek kokuyu içine çekmişti.

Sonra David merdivenlerden aşağı inmiş, kollarını açmış ve, "Evine hoş geldin," demişti.

Vivien onun kollarına atılmış; David onu kucaklayıp havada döndürmüş, sonra elinden tutup evi gezdirmişti. Uzun, ince bir şeydi – "Senin gibi," diyerek dalga geçmişti David. Merdivenler üç kat boyunca uzanıyor, boş odalar sırlar gibi önlerinde açılıyor ve katların arasındaki sahanlıklarda, üzerinde tek bir pembe lalenin olduğu vitraylar bulunuyordu.

"Demek ki böyle oluyormuş," demişti Vivien, yatak odaları olacak odada dururken.

David ona dönüp tek kaşını kaldırmıştı.

"Mutlu olmak," demişti Vivien.

İki hafta sonra –mobilyalar teslim edilip, mutfak dolapları tabak ve bardaklarla dolduktan, şifonyer çekmeceleri uçuk mavi kumaşla kaplanıp içlerine lavanta torbaları konduktan, Vivien'in giysileri şeftali rengi ipekle kaplanmış askılara asılıp dolaba yerleştirildikten sonra– yine bu merdivenlerden, bu kez David'le el ele yukarı çıkmıştı. David kapıda durmuş ve onu kucaklayıp eşikten geçirmişti. "Yakında," demişti, "benim eşim olacaksın."

Yeni evlenmiş ve halihazırda hamile olan Lotte bile onun karısından ayrılmayacağını söylese de, Vivien ayrılacağını düşünüyordu. Bir gemi nakliye şirketinin mirasçısı olan karısı, doğup büyüdüğü Nob Hill'deki büyük evde yaşıyordu. Aylarca yurtdışında kalıyor, alışveriş yapmak ve tiyatro izlemek için kız kardeşleriyle Paris ve Londra'ya gidiyordu.

"Ona âşık oldun mu?" diye sormuştu Vivien, taşınıp evi benimsedikten aylarca sonra, bir gece, David'e.

David başını sallamıştı. "Öyle sanmıştım," demişti sonunda. "Ama âşık olmanın ne demek olduğunu şimdi anlıyorum. Düzgün düşünemiyorum ve aklım ne zaman oradan oraya uçuşsa, hep sana kilitleniyor. Onunlayken bunu hiçbir zaman hissetmedim."

"Bu aşk değil," diye hatırlatmıştı Lotte ona. "Bu hoşlanma. Aşk beraber endişelenmek, diğerinin ruh hallerine ve kokulu çoraplarına katlanmaktır. Güzel ve romantik şeylerden ibaret değildir, Vivvie. Yalan bir dünyada yaşıyorsun."

Ama Vivien'e göre aşk, tam da Lotte'nin hoşlanma dediği şeydi. Merdivenlerde David'in ayak seslerini duyduğunda, yüreğinin hoplamasıydı. Onun için güzelleşmek için geçirdiği süreydi. Uyurken, onun elini bacağının iç tarafında hissetmekti. Umuttu – geleceğe ve hayatın kendisine dair.

"Ben burada bekleyeceğim," dedi Sebastian, ona bakmadan.

Ama Vivien ona baktı. O anda, ne Sebastian'a ne de başka bir erkeğe, gençliğinde David'e âşık olduğu gibi âşık olamayacağını anlamıştı. Ama belki onunla başka türlü, daha güvenli ve istikrarlı bir aşk bulurdu. Ve o eve girmezse, onu da asla bulamayacağını biliyordu.

"Sebastian..." diye söze başladı, ama Sebastian elini havaya kaldırarak onu susturdu.

"Bu gece, her şey bitecek," dedi. "Öyle ya da böyle."

"Evet."

"O kapıdan çıktığında, ikimizin hayatı ya başlayacak ya da bitecek," dedi Sebastian.

Vivien bu melodrama nerdeyse gülümseyecekti. Onun, meseleleri böyle operavari terimlerle ifade etmesinden hoşlanmaya başlamıştı. Ama gülümsemedi. Bunun yerine, Sebastian'ın elini avucunun içine alıp öptü.

"Git," dedi Sebastian, elini çekerek.

Vivien eve giden merdivenleri çıkarken aşağı baktığında, onun yanan purosunun kehribar rengi ışığını görüyordu.

Yavaşça merdivenleri çıkmaya başladı. Artık umutlu ya da genç değildi; otuz yedi yaşında, bir kız kurusu, evde kalmış biriydi. Saçlarında gümüşi çizgiler olan ve günleri acı hikâyeleriyle dolu bir kadındı. Uçarı olmanın ne demek olduğunu bile hatırlayamıyordu. Merdivenleri koşarak çıkıp eve giren, belirsiz bir geleceğe büyük bir cesaretle adım atan o genç kızın ışığının çok azını görebiliyordu. Ama yine de

burada, bu eşikte, bir kez daha kendisini neyin beklediğini bilmeden duruyordu.

Vivien zile bastı. İçeriden tanıdık bir melodi duyuldu. "Ah!" diye iç geçirdi Vivien, sesi duyunca. *An die Freude.*[1] David bu zil sesini, yirmi dördüncü yaş günü için kurmuştu. Biraz bekledi, zili yeniden çaldı. *An die Freude*'nin ilk notalarını dinleyerek bekledi. Sonra, sessizliği bozan ayak sesleri duydu. Kapı gıcırdayarak açıldı.

Kapıda kaşları çatık, orta yaşlı, Çinli bir kadın duruyordu.

Vivien onu hemen tanımıştı.

1905'te Vivien ve David için çalışmaya başladığında, Fu Jing, ailesi çamaşırhane sahibi olan ve Çin Mahallesi'nde kalabalık bir evde oturan göçmen bir ailenin genç Çinli kızıydı. Şimdi Vivien'in karşısında duran kaşları çatık kadın, şişmanlamış ve kalınlaşmış olsa da, Fu Jing idi.

Vivien ne diyeceğini bilemeden içeri girdi. Her zaman, David'e ve kendisine vok'ta yemek pişirirken ateşin üzerindeki zeytinyağına zencefil kökü ve sarımsak katarak karıştıran Fu Jing'le ilişkilendirdiği sarımsak ve zencefil kokusunu alabiliyordu. Daha sonra yemeği servis ederken, bu koku üzerinde olurdu.

"Fu Jing," dedi Vivien zorlukla.

Kadın gözlerini kıstı.

"Seni her yerde aradım," dedi Vivien, depremden sonraki korkunç günlerin anısı aklına doluşurken. O karmakarışık Çin Mahallesi'ne gitmiş, Fu Jing'in ailesinin çamaşırhanesinin yıkıldığını görmüş, panikle kaçışmakta olan insanlar ise onun ne sorduğunu anlayamamıştı.

Fu Jing yalnızca başını salladı. Vivien onun yüz ifadesini hiçbir zaman anlayamamıştı, şimdi de anlayamıyordu.

Merdivenlerin altında, antrede duruyorlardı. Vivien kıvrımlı ferforje tırabzanın parladığını, her bir basamağın ortasından geçen doğuya özgü halının iyi durumda olduğunu

1. Beethoven, 9. *Senfonisi*'nde, Friedrich von Schiller'in "Neşeye Övgü" şiirinin bir kısmını kullanmıştır. (Ç.N.)

görüyordu. Desenindeki koyu mavi ve eflatun kuşlar ve çiçekler neredeyse hiç solmamıştı.

Vivien onlara bakarken, evine gelen genç kadın merdivenlerin başında belirdi. Bugün saçları Vivien'inki gibi açıktı. Tam dizlerine kadar gelen kısa bir etek ile kolsuz bir bluz giymiş, uzun kolyeler takmıştı. Ayağında çorap çoktu. Vivien bu görüntüyü kısa bir süre önce dergilerde görmüş ve hiç hoşlanmamıştı. Kadınların, kalçalarını ve göğüslerini öne çıkaracağına, onları, neredeyse ergen oğlanlar gibi düz göğüslü ve kalçasız gösterdiğini düşünüyordu.

"Geldiniz," dedi merdivenlerden inerken. "Teşekkür ederim."

"Burası benim evimdi," dedi Vivien, sesinin ne kadar az çıktığına hayret ederek.

"Kocam yukarıda, dinleniyor. Az önce doktor buradaydı. Az zamanı kaldığını söyledi."

Salona doğru ilerledi. "Oturalım mı?" diye sordu.

Cevap beklemeden, odaya doğru yürümeye devam etti. Vivien önce tereddüt etti, sonra onu izledi. Duvar kâğıdı aynıydı: Üzerinde çizgilerle Antik Roma'nın koyu, zeytin yeşili manzaraları vardı. David onu beraberce Roma'ya gittiklerinde bulmuş, üzerinde Colosseum ve Pantheon'un arasında, çiftlerin farklı cinsel pozisyonlarda resimlerinin olduğunu görünce sevinmiş, misafirleri bunu fark etmeyince daha da neşelenmişti.

"Kusura bakmayın," dedi kadın. "Adım, Ruth. Size geldiğim o ilk gece kendimi tanıtmalıydım."

Ruth yanı başlarında dolanan Çinli kadına döndü.

"Fu Jing," dedi, "bize çay getirir misin?"

Fu Jing azıcık eğildi ve dışarı çıktı.

Vivien eflatun kadifeden ikili kanepenin ucunda oturuyordu. Onun zamanında burada duran kanepe ise şimdi Napa'daki oturma odasındaydı.

"Nereden başlayacağımı bilemiyorum," dedi Ruth. "Kocamla beş yıl önce, henüz on dokuz yaşındayken karşılaştım. Çok kültürlüydü. Başarılıydı. Avukattı."

Vivien koltuğunda dikildi.

"Ve hakkında hiçbir şey bilmediğim bir geçmişi vardı," diye devam etti Ruth. "Erkeklerin nasıl ketum olduğunu bilirsiniz. Her şeyi, onun bana ara ara verdiği ufak bilgilerle, benim bir araya getirmem gerekti. Ya da eşyalarını karıştırırken bulduğum şeylerle. Masanıza bıraktığım kartviziti de işte öyle buldum." Ruth'un yanakları utançtan kızarmıştı. "Belki benim aptal bir genç kadın olduğumu düşünüyorsunuzdur, ama onun geçmişini, benden önce sevdiklerini ve yapmış olduklarını kıskandım."

"Bir gün öğleden sonra, burada oturmuş çay içiyorduk ve o *Examiner* gazetesini okuyordu. Birden yüzü soldu ve 'Aman Tanrım,' dedi, 'bu Vivien Lowe. Her şeye rağmen hayattaymış,' diye mırıldandı. Hemen o anda, sizin, onun depremden önce, bir zamanlar âşık olduğu birisi olduğunuzu anlamıştım."

Vivien ayağa kalktı. David'in burada, yukarıda olduğundan artık emindi.

Ruth da ayağa kalkmıştı. "Hayatı ikiye bölünmüş gibi duruyor. 18 Nisan'dan öncesi ve sonrası."

"Evet," dedi Vivien.

"Doktor haberi verdiğinde, sizi bulmamı istedi. 'Benim ölüm ilanımı o yazmalı,' dedi.

Vivien, Ruth'u iterek geçti. Neredeyse antredeki Fu Jing'i deviriyordu.

Fu Jing'in elinde gümüş bir tepsi ve çay servisi vardı. Vivien'in, bütün parçalarda kendi adının baş harflerinin olduğunu görmek için bakmasına gerek yoktu.

"Affedersiniz," dedi Vivien merdivenleri tırmanırken.

"Lütfen! O dinleniyor!" diye seslendi Ruth ama Vivien durmadı.

Vitraydan geçerek gelen ışık ilk sahanlığı aydınlatıyordu. Bu vitrayın yarattığı etkiyi, burayı altın sarısı ve pembeye boyamasını ne kadar da severdi. Sırayla odaların kapıları-

nı açtı, ama hepsi boştu. Yine de, David'in ağır, maun rengi çalışma masasının üzerindeki kâğıtlar, ona Noel'de hediye etmiş olduğu deri sigara kutusu, kristal kâğıt ağırlığı ve altın dolmakalem, bütün bu tanıdık eşyalar Vivien'in duraklamasına neden olmuştu. Onun kokusunu duymak için derin derin içini çekti. Ama oda, uzun zamandır kullanılmıyormuş gibi hiçbir şey kokmuyordu.

Merdivenlerden çıkıp üçüncü kata geldi. Orada, kapısı açık duran oturma odası vardı. Ve koridorun karşısında, kendi yatak odası. Kendinin ve David'in. Onun kapısı da açıktı.

Ruth ondan önce gelmiş, bir muhafız gibi kapıda dikilmişti.

"O çok hasta," dedi yavaşça.

Vivien odaya girdi. Havada çürük meyve kokusu vardı. *Ölüm gibi*, diye düşündü Vivien. Tabii ki, içerideki her şey çok farklı görünüyordu. Vivien, Napa'ya taşınırken, yatağı, gardırobu, lambaları ve halıyı almıştı. Mobilyalarının yerini Doğu'ya özgü parçalar –koyu kırmızı bir yatak, ön yüzüne fildişiyle filler ve kaplanlar işlenmiş abanoz bir sandık– almıştı. Bu sandık Vivien'e tanıdık geliyordu, ama bunun David'e ait olmadığından emindi.

Yatakta, safran sarısı örtünün altında, silueti belli belirsiz, çok zayıf bir adam yatıyordu. Vivien yaklaşırken, işli yastığın üzerindeki kır saçları gördü.

"David?" diye fısıldadı.

Adamın gözleri titreyerek açıldı.

Vivien onlara bakar bakmaz tanıdı.

"Duncan MacGregor," dedi. Boğazı birden kurumuştu.

Yaşadığı hayal kırıklığı öyle büyüktü ki, dizlerinin üstüne çöktü. David değildi işte, onun eski avukat ortağıydı.

Duncan uzun, sararmış dişleriyle, yorgun bir şekilde Vivien'e gülümsüyordu.

"Ah, Vivien," dedi Duncan, her bir hecede çaba göstererek.

Vivien, onun ellerini avucuna aldı.

Elleri öyle zayıftı ki, kemikleri avucuna batıyordu.

Duncan güç toplamak istermiş gibi gözlerini kapadı. Yeniden açtığında, öyle alçak ve tarazlı bir sesle konuşmaya başlamıştı ki, Vivien duymak için eğilip kulağını ağzına dayamak zorunda kaldı.

"Ölüm ilanımı yazmaya geldin, değil mi?"

"Bilmiyorum," dedi Vivien. "Sanırım."

"Tam zamanında," dedi eski mizah duygusundan kalan bir edayla. "Nasıl başlayalım?"

"Bana kendini anlat," dedi Vivien, gözyaşlarını tutmaya çalışarak.

"Hindistan'da büyüdüm," dedi yavaşça, "bir çay tarlasında."

"Evet," dedi Vivien, başıyla onaylayarak.

Duncan duraklaya duraklaya Vivien'e eğitimini, nasıl San Francisco'ya geldiğini ve David'le ne zaman tanıştığını anlattı. Vivien bildiği hikâyeleri başıyla onaylayarak dinledi. Duncan sonunda depremin olduğu güne gelmişti.

"O sabah," diye devam etti Duncan, "18 Nisan'dı. David'le ofiste buluşmuştuk."

"Hatırlıyorum," dedi Vivien.

Duncan birkaç kez, hırıltılı bir şekilde nefes aldı. "David, avukat ortağım. Dostum. Seninle o baş döndürücü hayatı yaşıyordu. Çok şanslı bir herifti. Ta ki, etrafımızdaki her şey sallanıp yere düşene kadar. Bir kiriş tahtası yerinden çıktı ve tam önüme düştü."

Vivien başını kaldırıp Duncan'ın gözlerinin içine baktı.

"David öldü mü?" diye sordu zorlukla; cevabı kalbinin, ruhunun derinliklerinde biliyor olsa da.

"Hem de, gözlerimin önünde," dedi Duncan. "O görüntü hep aklımda. Parlak ve yakışıklı haliyle orada duruyordu. Hayat doluydu. Bir saniye içinde, ölmüştü. Buna kuşku yoktu. Korkunçtu, Vivien, ama ne mutlu ki, hızlıydı."

Yıllardır içinde taşıdığı umudun ağırlığı, dizlerinin bağını çözmüştü. Vivien karyolanın kenarına tutundu.

"Her gün Lotta'nin Çeşmesi'ne gittim," dedi Vivien zorlukla. Sözcükler onu şehrin her yerinde David'i aradığı kor-

kunç günlere geri götürmüştü. Hayatta kalanlar, sevdiklerini görmek, onlardan haber almak umuduyla şişmiş, kıpkırmızı gözleri ve çaresizlik dolu yüzleriyle çeşmede toplanıyordu. Hepsi de, tıpkı Vivien gibi umutluydu.

"Her gün," dedi Vivien yeniden; hayatının son on üç yılını, acıyla geçen yapayalnız saatlerini düşünürken. Yabancıların ve kendinin acısıyla.

"Üzgünüm," dedi Duncan. "Hep bildiğini düşünmüştüm."

"Bana *senin* öldüğün söylenmişti. Kafa yaralanmasından," dedi Vivien.

"O sıralarda, söylentiler havada uçuyordu; şaşırmadım," dedi Duncan. Yüzü öyle gri ve kuruydu ki, yastık yığının arasında kaybolmuştu. "Yaralandım; hem de gerçekten kötü bir şekilde. Neredeyse bir yıl hastanede yattım; sonra tamamen iyileşmem için Arizona'ya gönderildim."

Duncan gözlerini kapadı. Nefesi uzun ve sığdı.

"Dinlenmesi gerek," dedi Ruth. "Öyle değil mi, hayatım?"

Duncan uzun parmaklarından birini kaldırdı ve sararmış gözlerini açtı. "İş ortağım gibi, karısı da ölünce, bu mülk bana miras kaldı. Lütfen. Ne istersen al."

Vivien'in bakışı bir an için Duncan'dan ayrıldı ve bir zamanlar kendisinin olan şeylere bakmaya yöneldi.

"Hiçbir şey istemiyorum," dedi Vivien.

O odadan, o evden çıkması gerekiyordu. Temiz hava alması gerekiyordu.

"Yazacak mısın?" diye fısıldadı Duncan.

"Evet," dedi Vivien. "Elbette."

Sonra, bu kez sahanlıktaki pencereden gelen güzel ışığa bakmak için kısa bir an için bile durmadan, hızla merdivenlerden indi, antreden ve kapının eşiğinden geçerek sokağa çıktı.

Sonunda, ancak oraya vardığında ağzını açıp derin bir nefes alabildi. Yağmur çiselemeye başlamıştı. Vivien yüzünü yukarı kaldırdı ve hafif, serin yağmurun yüzüne düşmesine izin verdi.

Bunca zamandır David ölüydü. *Korkunçtu, ama ne mutlu ki, hızlıydı,* demişti Duncan. Bunca zamandır sevdiği adamı düşündü. Artık çok geride kalan, tanıştıkları, kendisinin yeni mavi şapkasını giydiği o günü hatırladı. Nasıl da Caruso'yu dinlemişlerdi. Nasıl da, David'in evden çıkıp ölümüne gittiği o sabah, birlikte geçirdikleri zamanın çok kısa olduğunu konuşmuşlardı.

Dışarıda yağmur başlamıştı; sağanak halinde, merhametsiz bir yağmur. Vivien şalına sarındı ve merdivenlerden aşağı inmeye başladı. Uzun zaman önce mutlu bir şekilde yaşadığı o eve geri dönüp bakmadı. Uzaktan gök gürültüsünün sesi duyuluyordu. Vivien duraksadı. Duncan MacGregor'ın ölüm ilanını yazacaktı. Sonra odasında duran küçük masanın başına oturacak, hiçbir zaman yazmak zorunda kalmak istemediği o ölüm ilanını yazacaktı.

Yalnızca purosunun ışığının aydınlattığı Sebastian ileride bekliyordu.

Vivien derin bir nefes aldı, sonra yavaş ve dengeli bir şekilde yürümeye başladı.

YEDİ

Bir kadının (ya da erkeğin) böylesi bir teselli bulmaması için bir neden yoktur, ancak o beklenmedik akıl çelen durumları yas süresi boyunca düşüncelerinden uzak tutmalıdır. Bu süre sonunda, renkli giyinmekte ve mutluluk planları yapmakta özgürdür.

EMILY POST'un *Etiquette* adlı kitabından, 1922

Vedalaşmalar

CLAIRE VE VIVIEN, 1961

"Uzun zaman önce," dedi Vivien, "ben bir ölüm ilanı yazarıydım."

"Ölüm ilanı yazarı mı?" dedi Claire hayretle. "Bu çok üzücü olmalı."

Ama kayınvalidesi başını salladı. "Acı çeken insanları rahatlatıyordum," dedi, sesinde biraz da gururla. "Bir bakıma, bu bir yetenekti."

Claire başıyla onayladı. "Evet, ne demek istediğinizi anlıyorum."

"Onların bütün hikâyelerini dinledim," dedi. "Birçok acıklı hikâye..."

"O zamanlar bilmediğim şuydu," diye devam etti, düşünceli bir sesle, "aslında kendimi de rahatlatıyormuşum. Sevdiğin biri öldüğünde, bir süre sonra artık kimse seni dinlemez. Ben dinliyordum."

"Kim öldü, Birdy?" diye sordu Claire.

"Vivien," dedi yaşlı kadın. "Bana Vivien de."

Claire kayınvalidesinin yatağının kenarına oturdu ve yaşlı kadının yüzünü inceledi. Bir zamanlar güzelmiş, diye düşündü Claire. Bunu çıkık elmacıkkemiklerinden ve düz burnundan anlamak mümkündü. Bir de, harika saçlarından.

"Ben dinlerim," dedi Claire.

"Ah, ama ben seni dinleyecektim."

"Çok yorgunum," dedi Claire, iç geçirerek. "Yalnızca bu-

rada oturup seni dinlemek istiyorum."

Vivien bu kadına, gelinine baktı. Peter'la arasında neler geçtiğini bilmiyordu, ama bir şeyler ters gidiyordu. Bu açıktı. Ve şimdi bebeği de kaybetmişlerdi.

"İyi bir ölüm ilanı yazmanın sırrını biliyor musun?" diye sordu Claire'e.

Claire, hayır anlamında başını salladı.

"Bütün o tarihlerin, derecelerin, istatistiklerin hiçbir önemi yok," dedi Vivien. "Önemli olan tek şey hayatın kendisi."

"Nasıl yani?"

"Yani, ben söze hep, 'Bana sevdiğiniz insanı anlatın,' diye başlardım. Sonunda hep gerçeğe ulaşırdık."

"Bana sevdiğin insanı anlat," dedi Claire.

Vivien duraksadı.

"Henüz çok gençken," dedi, "bir gün, San Francisco'da, Market Sokağı'nda, başımda gülünç, mavi bir şapkayla Fransız taklidi yaparak yürüyordum. O zaman bunu bilmiyordum, ama meğerse o şapkanın, o kimliğin arkasına saklanıyormuşum. En sevdiğim arkadaşım evleniyor ve uzağa taşınıyordu ve ben yerinde duramaz haldeydim. O gün hayatıma bir adam girdi ve ayaklarımı yere bastırdı."

Lotte'yi düşününce bütün anıları zihnine doluşmuştu. Vivien'in kendini toplaması ve Lotte'nin başına gelenleri kafasından uzaklaştırması gerekti. Lotte, Pamela'nın ölümünden sonra hiçbir zaman toparlanamamıştı. Bir gün, nehre gitmiş ve intihar etmişti. O sırada, Vivien, California'dan çoktan ayrılmıştı. Yasaklar ve tarlaları istila eden böcekler nedeniyle birçok bağ kapanmış, Vivien ve Sebastian doğuya gitmişti. Vivien haberi haftalar sonra öğrenmişti. Daha sonra da, Robert'ın, kütüphaneci Kay Pendleton'la evlendiği haberi gelmişti.

Vivien, Claire'in elini kolunda hissetti.

"Vivien?"

Vivien gözlerini açtı ve başıyla onayladı.

"O adamın adı neydi?" diye sordu Claire. "Seni kurtaran adamın?"

"David," dedi Vivien, ismin tadını çıkararak. "David."

"Sanki üzerinden milyonlarca yıl geçmiş gibi," diye devam ledi, "ve sanki daha dün gibi. Acı böyledir. Asla yok olmaz yalnızca şekil değiştirir. Bazı günler, onu hiç düşünmüyorum. Ama yengeç salatası yerken ya da Caruso'nun sesini duyduğumda ve daha bir dolu şeyde nefesim kesiliyor."

"Ona ne oldu?"

"1906'daki deprem," diye cevapladı Vivien. "Çok uzun zaman önce."

"Üzüldüm," dedi Claire.

"Ama tek trajedi bu değil." Vivien birden bunu Claire'e açıklamak istemişti. "Onun bir yerlerde ve hayatta olduğunu umarak on üç yıl harcadım. On üç yıl boyunca bir hayale tutundum."

"Ama hayallerimize tutunmamız gerekmiyor mu?" diye sordu Claire, neredeyse umutsuzlukla.

"İlerlememizi engelliyorlarsa, hayır," dedi Vivien üzüntülü bir şekilde.

İki kadın, kendi hayallerine dalmış bir halde sessizce oturuyordu.

Sonra Vivien'in sesi, sessizliği böldü.

"Bana Peter'dan söz et," dedi.

Claire ona şaşkınlıkla baktı.

"Sorun değil, canım," dedi Vivien. "Gözlerinden anlıyorum."

"Onu incittim," dedi Claire. "Ben..."

"Oğlum iyileşecektir. Sen de öyle."

Claire başını yaşlı kadının göğsüne dayadı. Vivien onun başını okşuyordu.

"Bu biricik, güzel hayatını ziyan etme," dedi Vivien yavaşça.

Birkaç saniye sonra Peter onları bu vaziyette buldu. Kucağında Kathy'yle annesinin odasına girmişti.

"Anne," dedi Kathy, alçak sesle.

"Kit Kat," dedi Claire, ayağa kalkıp kızını kucağına almak için kollarını açarak.

Vivien, yanında sığ nefesler alarak uyuyordu.

Claire'in gözleri Peter'ınkilerle karşılaştı.

"Bebek," dedi Claire. "Bizimdi."

Peter'ın haberi sindirmesini bekledi.

"Eve gitmek istiyorum," dedi Claire.

"Eve mi?"

"Vedalaşma zamanı," dedi Claire.

"Ah, Claire," dedi Peter.

Claire, yüzü iyice solmuş olan Vivien'e baktı.

"Zamanı geldi," dedi Claire.

Claire gözlerini kapadı ve etrafındaki tüm kokuları içine çekti. Havada ölüm asılıydı. Ama küçük kızının güzel kokusu, çiçeklerin keskin kokuları, kocasının temiz, sabun kokusu, kendi tanıdık kokusu da birbirine karışmış halde oradaydı. Claire hepsini içine çekti.

Sonra, geleceğine doğru ilk tedirgin, korkutucu, keyifli adımını attı.

Teşekkür

Her zaman olduğu gibi, bu hikâyeyi anlatmama yardımcı oldukları için teşekkür etmem gereken birçok insan var. Gretchen Jaeger, bağlarla ilgili ayrıntılarda bana yardımcı oldu; Nan Young 1919'un Denver'ını anlattı; Diane ve Pablo Rodriguez, 1961'de kadın-doğum konusunda ders verdi; David Pires ve Thom Anderson 1919'da insanın San Francisco'dan Denver'a nasıl gittiğini anlattı. Marilyn Johnson'ın *The Dead Beat* adlı kitabı, Robert McG. Thomas'ın *52 McG.* adlı kitabı, John M. Barry'nin *The Great Influenza* adlı kitabı, Simon Winchester'in *A Crack in the Edge of the World* adlı kitabı, gerekli bilgileri sağlamanın yanında, bana ilham kaynağı oldu. Kerrie Hoban, Lyndsay Ursillo, Hillary Noble, Mary Hector ve hem arkadaşım hem de olağanüstü bir okur olan Sharon Ingendahl bana yazmak için gerekli zamanı sağladılar. Bir yazarın sahip olabileceği en iyi ajan ve editör Gail Hochman ve Jill Bialosky, sizlere de çok teşekkürler. Bana bir yazarın ihtiyacı olan sevgiyi ve desteği verdikleri için Lorne, Sam ve Annabelle'e de çok teşekkür ederim.

Ölüm İlanı Yazarı, farklı kuşaktan iki kadının, beklenmedik bir şekilde kesişen yazgılarını anlatıyor.

Örnek eş rolünden, benimsemeye zorlandığı ev kadınlığının yavan dünyasından bunalan Claire, zamanla evlilik dışı bir ilişkiye sürüklenir. Gelgelelim hamile kalması ve gerçeklerin ortaya çıkmasıyla çöküntünün eşiğine gelen Claire, sevdiği adam ile kocası arasında, hayati bir seçim yapmaya zorlanacaktır.

O tarihten yaklaşık yarım asır önce, kadınların özgürleşmeye başladığı, kendi hayatlarında söz sahibi olmak için mücadele verdiği bir dönemde uçarı, hayat dolu, kabına sığmayan Vivien, âşık olduğu adamı talihsiz bir kaza sonucu kaybeder. Derin bir kederle sarsılan Vivien, ölenlerin yakınları için gazetelere şiirsel ilanlar yazmayı iş edinerek teselli bulmaya çalışır.

Toplumun dayattığı kalıplara sığmakta zorlanan, isteseler de sıradanlığı seçemeyen Claire ve Vivien; biri genç bir anne, diğeriyse yaşı ilerlemiş ve çok şey yaşamış bir kadın olarak karşılaşacak ve özellikle Claire'in hayatı, geri dönülmezcesine değişecektir.

Evlilik kurumu, aile bağları, kayıplar, doğumlar ve önü alınamayan tutkular... *Ölüm İlanı Yazarı*, tarihin farklı dönemlerinde yaşamış iki kadının aşklarını, acılarını ve karşılaştıkları zorlukları incelikle işleyen, "bir hayatı hayat yapan" meseleler üzerine, sarsıcı ve alabildiğine sürükleyici bir roman.

Kapak resmi: CLAUDIO ARNESE

17 TL
KDV DAHİL

ISBN 9
9 789